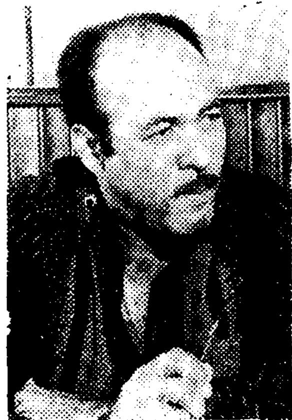
VANDAAG

- * Curaçao is schok TC 1 nog niet echt te boven p.2
- * Mc William: 'PNP vecht nog steeds dezelfde strijd' p.3
- * Ook MEP klapt uit de school p.5
- * Europese kater PSV steeds groter p.7
- * BC ontneemt beheer aan voetbalstadions p.15
- * Drankenfondsen niet in trek p.17

Mc WILLIAM ...autonomie...

110E JAARGANG — NO.: 72 DONDERDAG 8 APRIL 1993

AMIGOE

Prèkè

45 jaar Doktoren in politiek

Tomsk niet te vergelijken met Tsjernobyl

Moskou: Nucleaire explosie geen ramp

MOSKOU - De ontploffing in de chemische fabriek in het Westsiberische Tomsk heeft een gebied van circa tweehonderd vierkante kilometer besmet. Dit heeft het Russische persbureau Itar-Tass donderdag bekendgemaakt. De Russische autoriteiten doen hun uiterste best het ongeval te bagatelliseren.

Autoriteiten hadden aanvankelijk verklaard dat slechts een strook grond van enkele honderden meters rondom de chemische fabriek Tomsk-7 was besmet. Functionarissen van de Russische rampenbeschermingsdienst zeiden dat het door straling aangetaste gebied, dat ten noordoosten van Tomsk ligt, vrijwel onbewoond is.

In de getroffen regio is de hoogste radioactiviteit, 400 microröntgen per uur, gemeten bij de fabriek waar de explosie plaatshad. Elders werd alleen in het dorpje Georgeijevka meer dan de normale toegestane dosis straling gemeten, namelijk 35 microrontgen per uur. De natuurlijke dosis radioactiviteit is twaalf microröntgen per uur.

OVERVERHITTING

De explosie in de gesloten stad Tomsk-7 in west-Siberie dinsdag deed zich volgens de persdienst van de Russische commissie voor atoomenergie voor in een plutoniumfabriek, zo meldde het onafhankelijke Russische persbureau Interfax woensdag. De fabriek, "Obiekt 15", onderdeel van het "Siberische chemie-combinaat", haalt volgens de officiele gegevens plutonium voor kernwapens uit afval van uranium en plutonium. Dinsdag deed zich een thermochemische explosie voor in een opslagvat van 28 kubieke meter gevuld met een "middelmatig radio-actief" mengsel van in kerncentrales gebruikte nucleaire brandstofstaven, zei de commissie voor atoomenergie woensdag volgens Interfax. De oorzaak was vermoedelijk oververhitting. Er vond geen kernreactie plaats, aldus de commissie.

Tomsk-7 vormt onderdeel van het streng geheim gehouden uitgebreide militaire complex van Rusland. Zoals alle genummerde steden in het land staat het niet op kaarten, daar deze steden zich bezighouden met onderzoek naar of het ontwikkelen van wapens. Maar woordvoerder Georgi Kaurov van het ministerie van Atoomenergie zei dat men Tomsk-7 geleidelijk uit de wapenproduktie aan het halen is en dat reactors worden gesloten behalve een die wordt gebruikt voor de produktie van stroom. De dinsdag besmette strook meet in totaal enige honderden vierkante meter, reikt tot zeven kilometer vanaf de fabriek, maar bij lange na niet tot woongebied van Tomsk-7, zei zijn ministerie in een verklaring.

WOLK

'Het is een ernstig incident, maar er ontstond geen radioactieve besmetting buiten het complex', meldden de Russische autoriteiten dezelfde dag officieel aan het Internationale bureau voor atoomenergie (IAEA) in Wenen.

Daarentegen ontdekten waarnemers van de Russische luchtmacht, volgens de Russsische tv, een radioactieve wolk, die met een snelheid van 36 kilometer per uur op een hoogte van drie kilometer van Tomsk in de richting van de rivier de Yenisei dreef. Dit is een van de grote rivieren in Siberië, die van Mongolië naar het Noordpoolgebied stroomt.

Dit werd bevestigd door het hoofd van de civiele verdediging in het gebied, Vassili Romanov. Greenpeace in Moskou sprak van een wolk van plutonium en uranium in de vorm van gas.

CATEGORIE DRIE

Een 'ernstig incident' valt volgens de internationale schaal van kernincidenten, die loopt tot zeven in categorie drie. Tsjernobyl scoorde zeven. Tomsk-7 is het ernstigste kernongeluk in Rusland sinds Tsjernobyl, zei woordvoerder Kaurov van het Atoomministerie in Moskou.

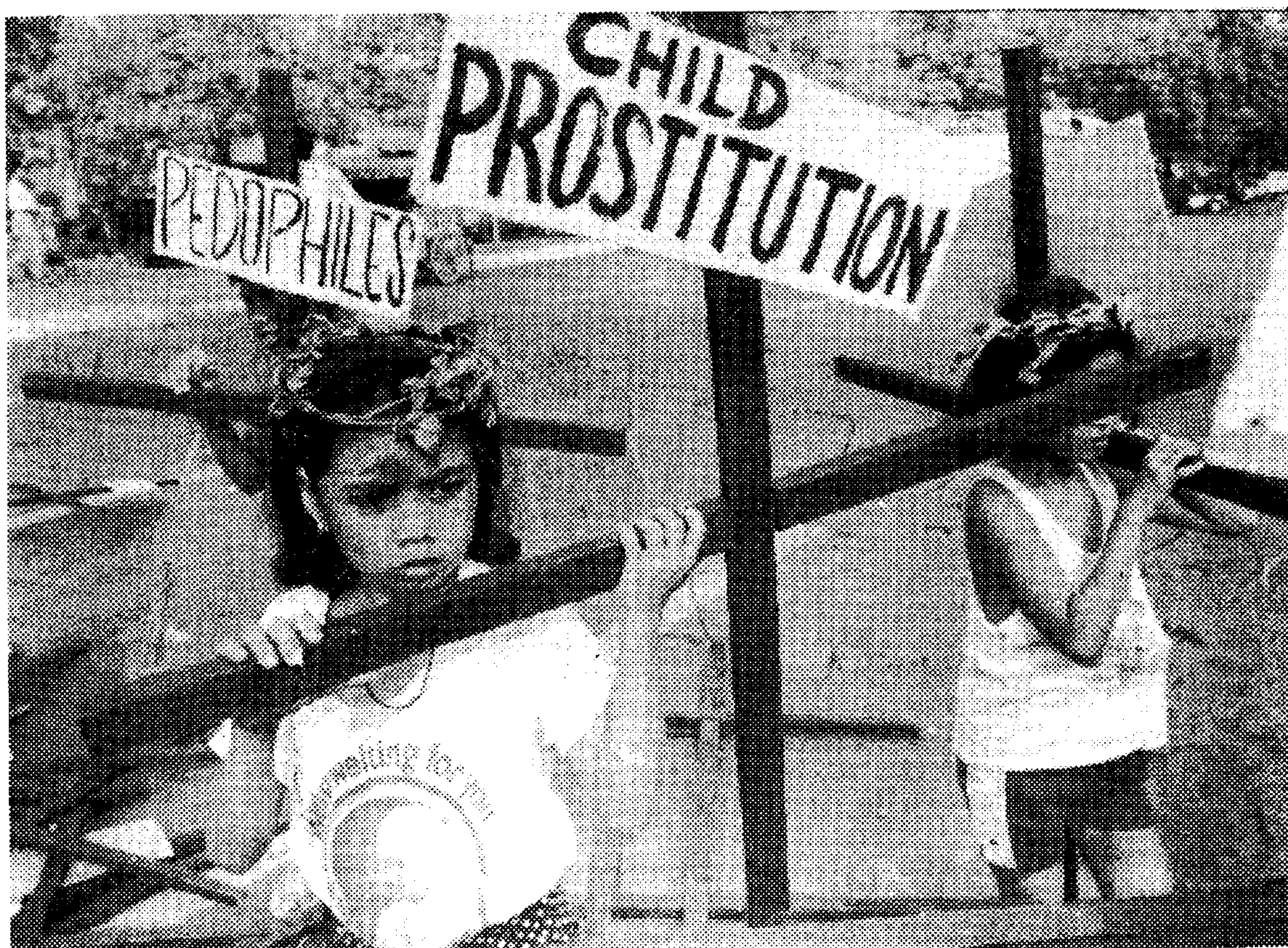
Volgens IAEA-woordvoerder David Kyd hadden de Russische autoriteiten meegedeeld dat er geen gevaar bestond voor de bevolking, zelfs niet voor de brandweermannen die de brand blusten, die volgde op de **explosie. Naar Kyd zei, werd het gebouw, waarin de ontploffing plaatsvond wel over honderden vierkante meters totaal vernietigd.**

Een woordvoerder van Greenpeace in Moskou noemde het ongeluk dinsdag "zeer ernstig" en in elk geval ernstiger dan de officiele schattingen aangeven. Volgens de internationale milieu-organisatie is Tomsk-7, ongeveer twintig kilometer ten noorden van Tomsk zelf met zijn rond 450.000 inwoners, een van de drie plaatsen in Rusland waar plutonium wordt gemaakt. De andere fabrieken liggen in het gebied van Krasnojarsk in oost-Siberie en in Tsjeljabinsk in west-Siberie. De Greenpeace-woordvoerder wilde geen vergelijking trekken met het ongeluk in Tsjernobyl in Oekraïne in april 1986.

Een Britse deskundige heeft woensdag verklaard dat de schade van het ongeluk in Tomsk waarschijnlijk minder groot is dan eerst werd gevreesd. "Dit ongeluk kun je op geen enkele manier vergelijken met wat er zeven jaar geleden in Tsjernobyl is gebeurd", aldus John Gittus die directeur is van het Britse comite voor de kernindustrie.

In Moskou deed men alle moeite om de proporties van het ongeluk zoveel mogelijk **te verkleinen. Dit is geen ramp, zo werd officieel meegedeeld. Er bestaat geen gevaar voor de burgers, zo wordt men niet moe te verklaren.**

Goede Week-protest in Manila

■*MANILA - Kinderen uit de achterbuurten van de Filipijnse hoofdstad droegen hun houten kruisen bij gelegenheid van de Goede Week door de straten waarbij duidelijk gemaakt werd welke plagen de hedendaagse jeugd belagen. Zoals kinderprostitutie. De demonstratie had als doel om te vragen om werk voor iedereen evenals sociale hervormingen.*

Drie Britse soldaten gewond door mortieren

Premier Major: Overleg is enige uitweg voor Ulster

BELFAST - De Britse premier John Major heeft woensdag wantrouwige politici in het Noordierse conflict opgeroepen weer aan de onderhandelingstafel plaats te nemen. Major speelde in op de golf van afkeer die zowel in Groot-Brittannië als in Ierland is ontstaan na recente aanslagen. Op de dag dat Major deze oproep deed raakten drie Britse soldaten gewond bij een mortier-beschieting in Noord-Ierland.

"Het is de enige zinvolle weg voorwaarts," zei de premier tijdens een bezoek aan de Noordierse stad Londonderry, de plaats waar het conflict 23 jaar geleden voor het eerst tot uitbarsting kwam. "Wij willen de besprekingen zo spoedig mogelijk hervatten," voegde hij eraan toe. Major sprak verder de hoop uit, dat de politici de moed en het verstand hebben om van de nieuwe stemming gebruik te maken.

De Britse houding werd verwelkomd door John Hume, de leider van de Ierse sociaal-democratische partij. Groot-Brittannië wil in Noord-Ierland weer een lokale regering installeren, na de provincie twintig jaar direct bestuurd te hebben vanuit Londen. De besprekingen over de Noordierse kwestie werden in december afgebroken.

Het Ierse Republikeinse Leger (IRA), dat strijdt tegen de Britse aanwezigheid in Noord-Ierland, is in zowel Groot-Brittannie als in Ierland scherp bekritiseerd nadat twee jongens bij een IRA-bomaanslag in de Engelse stad Warrington werden gedood.

MORTIERAANSLAG

Bij een mortierbeschieting in Noord-Ierland zijn woensdag drie Britse militairen gewond geraakt, zo heeft de politie meegedeeld. Op de basis in Crossmaglan deden zich drie explosies voor. De politie denkt dat de beschieting het werk is van het IRA. De mortieren waren vanaf een nabijgelegen sportveld afgeschoten op de basis die in het grensgebied met Ierland ligt. IRA voerde woensdag in Londen ook een bomaanslag uit, aldus de politie in de Britse hoofdstad. Uit voorzorg werden na de explosie de nabijgelegen spoorwegstations St. Pancras, Euston en King's Cross gesloten.

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met deze donderdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

Franse en Nederlandse vliegtuigen klaar voor Bosnië

Srebrenica: Gedeeltelijke evacuatie van burgers mag

SARAJEVO - De moslim-autoriteiten in Srebrenica stemmen er in toe dat een deel van de bevolking het gebied verlaat. Ondertussen probeert de VN-commandant Canadese troepen gelegerd te krijgen in Srebrenica, een van de eisen van de moslims voor het toestaan van de evacuatie van zieken en gewonden en andere kwetsbare burgers uit de al maanden omsingelde stad. Nederland en Frankrijk hebben woensdag gevechtsvliegtuigen naar Italië gestuurd die zullen gaan deelnemen aan de controle op het vliegverbod boven Bosnië-Hercegovina.

De eerste vier F-16's van de Koninklijke Luchtmacht vertrokken vanaf de vliegbasis Twenthe naar Villafranca bij de Italiaanse stad Verona. De overige veertien Nederlandse toestellen gaan volgende week. Vanuit Frankrijk vlogen tien Mirage-2000-RDI-gevechtsvliegtuigen en vier Mirage-F1-CR-verkenningsvliegtuigen naar hun Italiaanse uitvalsbases. De toestellen worden gestationeerd in Cervia bij Rimini en Istrana in de buurt van Venetië. De controle op naleving van het vliegverbod hebben de Verenigde Naties in handen gegeven van de NAVO.

Groot-Brittannië dat evenals de Verenigde Staten (VS) deelneemt aan de luchtoperatie, stelde woensdag twaalf Tornado F3-toestellen ter beschikking. Over zes toestellen kan de NAVO desgewenst onmiddellijk beschikken en over de resterende vliegtuigen indien de situatie dat nodig maakt. In totaal zullen zo'n zestig tot zeventig toestellen deelnamen aan het afdwingen van het vliegverbod boven de voormalige Joegoslavische republiek.

In totaal zullen bij het Nederlandse deel van de operatie ruim driehonderd luchtmacht-militairen zijn betrokken. Nederland heeft een squadron F-16's ter beschikking gesteld. Het onderdeel bestaat uit twaalf gevechtsvliegtuigen en zes fotoverkenners die moeten kijken of er vanaf de grond in Bosnië-Hercegovina op de toestellen kan worden geschoten.

GEFRUSTREERD

Plaatselijke moslim-leiders hebben ingestemd met de evacuatie donderdag van zestienhonderd bejaarden, vrouwen en kinderen uit de belegerde oost-Bosnische stad Srebrenica. Dat heeft een woordvoerder van de vredesmacht van de Verenigde Naties woensdag in Sarajevo bekendgemaakt. De VN-woordvoerder zei dat de VN-vredesmacht (Unprofor) de informatie over de gedeeltelijke evacuatie heeft gekregen van militaire waarnemers van de VN in Srebrenica. Het gaat om honderd gewonden en een tweede groep van vijftienhonderd bejaarden, vrouwen en kinderen die tot voor kort onderdak hadden gevonden in een schoolgebouw of op straat leefden.

De toestemming van de moslim-leiders in Srebrenica kwam na dagen van touwtrekken om de bevoorrading en de evacuatie van vluchtelingen uit de oost-Bosnische stad. De VN-organisatie voor de vluchtelingen (UNHCR) toonde zich eerder op de dag nog 'gefrustreerd en bezorgd' over de obstructie door zowel de Serviërs als de moslims.

De autoriteiten in Srebrenica weigerden in eerste instantie woensdag opnieuw, vrouwen en kinderen te laten vertrekken. De Servische belegeraars van de stad stonden van hun kant niet toe dat het UNHCR tenten voor de naar schatting twintigduizend daklozen in Srebrenica aanvoerde.

In weerwil van een geldend bestand werd er woensdag in Bosnië gevochten. In het middelpunt van de strijd stonden de moslimbolwerken Gorazde en Srebrenica. Volgens Radio Sarajevo kwamen dinsdag bij beschietingen op Srebrenica drie mensen om het leven en raakten er elf gewond.

CANADEZEN

De VN-vredesmachtcommandant in Bosnië, generaal Philippe Morillon, stelde woensdag pogingen in het werk blauwhelmen van Canadese troepen gepositeerd te krijgen in Srebrenica. Morillon vertrok 's middags naar Srebrenica en zou worden gevolgd door een groep Canadese blauwhelmen van ten hoogste 150 man. De actie heeft tot doel de 'humanitaire impasse' in de moslim-plaats te doorbreken. De VN hebben herhaaldelijk geprobeerd moslims uit de stad te evacueren, maar de autoriteiten houden dit tegen uit vrees dat de plaats in handen van de Serviërs zal vallen als er te weinig mensen achterblijven.

Ook bij positieve uitspraak Grondwetshof

Kabinetscrisis dreigt in Bonn over Bosnië-actie

KARLSRUHE - Deelname van Duitsland aan het afdwingen van het vliegverbod boven Bosnië-Hercegovina met de zegen van het Constitutionele Hof betekent waarschijnlijk het einde van het kabinet-Kohl in Bonn.

Het Duitse Constitutionele Gerechtshof is woensdag niet tot een uitspraak gekomen over de vraag of de deelname van Duitse bemanningsleden van AWACS-radarvliegtuigen aan het afdwingen van dit vliegverbod overeenkomstig de grondwet is. Vertegenwoordigers van de liberale FDP verklaarden tijdens de zitting dat een positief oordeel van het Hof zelfs tot een breuk in de coalitie met de christendemocraten kan leiden. De verwachting is dat het Hof donderdag uitspraak doet.

De liberalen maakten de kwestie bij het Hof aanhangig nadat de regering-Kohl op 2 april had besloten dat Duitse officieren ook bij het afdwingen van het vliegverbod boven Bosnië aan boord zouden blijven van de Awacs-toestellen. Een meerderheid van CDU/CSU-ministers stemde voor waarna de FDP de gang naar het Constitutionele hof maakte. De FDP heeft in principe geen bezwaar tegen de Duitse deelname op zich maar meent dat daarvoor een wijziging van de grondwet nodig is. Kohl vindt dat het zonder deze wijziging ook kan.

In gesprek met senator:

IRA houdt vast aan standpunt

DUBLIN - De Ierse senator Gordon Wilson, wiens dochter vijf jaar geleden bij een bomaanslag van de IRA om het leven kwam, heeft woensdag in het geheim een ontmoeting gehad met vertegenwoordigers van deze militante Noordierse organisatie die de Britten uit het land wil hebben en streeft naar aansluiting met Ierland.

In de bespreking, die twee uur duurde, bood de IRA excuses aan voor de dood van Wilsons dochter en elf andere slachtoffers van de aanslag bij een herdenkingsdienst in het Noordierse Enniskillen in 1987.

Na afloop las Wilson een verklaring voor waarin de IRA hem prees voor zijn moed "te tonen dat allen die hebben geleden onder het conflict een gelijk belang hebben bij vrede." De IRA boorde echter elke hoop op een staakt-het-vuren de grond in door vast te houden aan zijn doelstellingen. "Vrede is pas mogelijk als wordt ingezien dat de deling van Ierland onjuist is en dat het Ierse volk recht heeft op zelfbeschikking," aldus de verklaring.

Van VN-vredesmacht:

Nigerianen in Krajina gedood

BELGRADO - Bij een aanval op een controlepost van de vredesmacht van de Verenigde Naties in Bojna, in de Servische enclave Krajina in Kroatië, zijn twee Nigeriaanse VN-militairen om het leven gekomen.

Een derde militair raakte gewond, zo meldde het Joegoslavische persbureau Tanjug donderdag.

Nota Parkeerbeleid:
Parkeerwachters aanstellen voor controle op meters

WILLEMSTAD — Het Secretariaat Stadsvernieuwing heeft een nota Parkeerbeleid Binnenstad voor de korte en lange termijn in voorbereiding. Die moet in mei klaar zijn, gaat vervolgens naar de Stuurgroep Stadsvernieuwing en zal daarna aan het bestuurcollege worden aangeboden.

Een van de voorstellen is, om op korte termijn de parkeermeters weer echt in gebruik te nemen; niet alleen wordt de parkeerprijs per half uur verhoogd vàn 25 naar 50 cent, ook moet er controle komen op de naleving.

Hans Meys van het Secretariaat: "Als de politie geen toezicht kan houden, zouden er parkeerwachters, ambtenaren met opsporingsbevoegdheid, kunnen worden aangesteld." Anders dan iedereen altijd denkt, kan wel degelijk een bon worden uitgeschreven als de overtreder op dat moment niet aanwezig is en op heterdaad betrapt wordt. Meys: "Er bestaat een arrest van de Hoge Raad uit 1989 waaruit blijkt dat er wel een bekeuring gegeven kan worden op het kentekenbewijs. Er is dus jurisprudentie over, maar deze werd alleen nooit toegepast."

Het aantal parkeerplaatsten in de binnenstad zal in elk geval met tachtig verminderen zodra het van der Valk Hotel start met de bouw van het tweede hotel op Marichi. Daarnaast zullen vanaf februari '94 tijdelijk de parkeerplaatsen aan de Handelskade niet kunnen worden gebruikt. In februari moet de restauratie van de damwand klaar zijn. Aansluitend daarop zal de riolering van de Handelskade worden vernieuwd en zal vervolgens de straat door middel van herinrichting aantrekkelijker worden gemaakt.

Een van de plannen om aan het nijpend tekort aan parkeerplaatsen tegemoet te komen is het bouwen van een parkeergarage op het Pietermaaiplein. Eronder zouden dan winkels en horecabedrijven kunnen komen, terwijl er ook enkele appartementen gepland zijn. Indien dit door zou gaan, zullen gedurende de bouwtijd ook de parkeerplaatsen aan het Pietermaaiplein verloren gaan.

Belgisch duo geeft recitals

■ *WILLEMSTAD — De komende dagen geven de Belgische musici Martine de Craene, sopraan (rechts) en Gilbert de Greeve, pianist, enkele recitals op Curaçao. Op zaterdag 10 april verzorgt het duo om 20:30 uur een gevarieerd recital in de UNA. Op paasmaandag 12 april volgt een liederenrecital in het Avila Beach Hotel. Aanvang 11 uur. Op het programma staan liederen van W.A. Mozart, M. de Falla, Benjamin Britten en Aaron Copland.*

In de UNA vindt op 17 april een derde recital plaats, dit keer voor piano. Het duo begint om 20:30 uur. Het verblijf van de musici op Curaçao wordt afgesloten met een koffieconcert in het Avila Beach Hotel, waar zij operaliederen ten gehore zullen brengen van Mozart, Händel, Gounod, Puccini, Menotti, Lehar en Von Weber. Aanvang is 11 uur.

Gitarist Hans de Weerd versaagt niet bij tegenvallende opkomst

DEGENEN DIE gisteravond het concert hebben gemist van de Nederlandse gitaarkunstenaar Hans de Weerd krijgen helaas geen kans om alsnog van zijn virtuoze solospel te genieten. De gitarist vertrekt vandaag met een nachtvlucht richting Nederland. Jammer. Er zullen zeker meer liefhebbers zijn geweest dan de krap vijftig paar oren die zich gisteravond in het Centro Pro Arte lieten verwennen met de zachtaardige muziek die de gitaar zo eigen is.

Of het lag aan het late tijdstip van adverteren voor het concert of aan andere concurrerende activiteiten in de Goede Week is onduidelijk, maar de zaal van Centro Pro Arte, bleef akelig leeg tot half negen. Gelukkig druppelden er toch nog tegen de vijftig belangstellenden binnen om de gitarist de aandacht te geven die hij verdient. Ook De Weerd zat er maar wat verloren bij op het grote kale podium. Niets ten kwade van het CPA, maar in dit geval was het misschien beter geweest om te kiezen voor een kleine setting, bij voorbeeld in het huiselijke, sfeervolle Avila Beach Hotel.

Maar de waardering van het publiek voor de gitarist (en andersom) was groot, zo bleek al in de pauze, na een heerlijke kennismaking met werken van J. Dowland, Fernando Sor, Mauro Giuliani, F. Tárrega en I. Albeniz. Vooral Tárrega sprak aan met het melodieuze, bijna ongrijpbare *Capriccio Arabe*. Een stuk dat klinkt als een zoete droom die vaag in je hoofd blijft hangen, maar waarvan je je de volgende ochtend de details niet meer exact kunt herinneren.

Na de pauze was het de beurt aan J.S. Bach. Hoewel de 'ouwe' expres in het midden van het programma was opgenomen, viel de Partita in d-mol (een bewerking van De Weerd) wat zwaar op de maag. De zaal viel duidelijk voor de wat lichtere majeurstukken zoals wat volgde van Moreno-Tórroba de jongste onder de componisten die aan bod kwamen.

Tot besluit volgde weer een heerlijke tractatie van de magiër Tárrega, al even betoverend uitgevoerd door Hans de Weerd, die goed de kunst verstaat om niet zichzelf, maar het instrument dat hij zo liefheeft, in het voetlicht te brengen. Het publiek nam hem dat in dank af en klapte uit alle macht voor de musicus die eerder in een interview zei dat het applaus voor hem het middel is om de betovering van de muziek te verbreken.

Misschien als troost voor de lege zaal, nodigde organisator Hiidou Martina het publiek uit om in De Taveerne nader kennis te maken met Hans de Weerd. De laatste koesterde zich in warme bedankjes als in de laatste straaltjes van de Curaçaose tropenzon.

●JACOLINE DEBROT

Curaçao is schok TC I nog niet echt te boven

WILLEMSTAD — Toekomstconferentie II-uitstel of niet, afstel, referendum, wanneer dan wel en met welke vragen, wie mag eigenlijk praten over wat, kunnen op de TC II beslissingen worden genomen, wat doen we met die deugdelijkheid van bestuur; Curacao is de schok van de eerste Toekomstconferentie politiek nog niet te boven.

Zo valt te concluderen uit het aantal vergaderingen, en vooral de duur van die vergaderingen, zonder dat men er in slaagt op een lijn te komen en knopen door te hakken.

Zo vergaderden de Staten dinsdagavond vier uur, zonder resultaat te bereiken. "Mij werd door de Statenleden verweten dat ik teveel over Curaçao praatte en dat mocht ik niet, dat mogen alleen de eilandsraadsleden. Nou ja!", aldus een verontwaardigde premier Liberia-Peters gistermiddag. De regering heeft een coördinerende rol in de staatkundige herstructurering.

Overigens zijn de gesprekken tussen de regering en de Curaçaose eilandsraad ook nog niet beëindigd. Urenlange vergaderingen leidden tot de conclusie dat op Paaszaterdag verder wordt gepraat en 'hopelijk' zullen dan ook gezamenlijke standpunten kunnen worden ingenomen.

De regering vindt het in dit stadium nog niet nodig de TC II, die voor eind juni/begin juli gepland staat uit te stellen. Eerst moet de stuurgroep aan de gang. In die gemengde stuurgroep zal vanzelf duidelijk worden of men voldoende tijd heeft. Die stuurgroep kan, beter dan wie ook, tevens bepalen hoeveel uitstel zij nodig denkt te hebben.

In die stuurgroep zullen overigens ook vertegenwoordigers van elk der eilanden moeten worden opgenomen, zo hebben de eilanden aan de premier laten weten. Premier Lubbers had voorgesteld de drie landen, het voorzitterschap en Curaçao elk een vertegenwoordiger te geven en de overige eilanden samen ook een stuurgroeplid. Liberia-Peters: "De eilanden hebben laten weten dat zij daarmee niet akkoord gaan. Ze zijn uiteindelijk al in 1983 als zelfstandige partners geaccepteerd."

Het antwoord aan Lubbers is inmiddels de deur uit. Daarin ook de namen van de verschillende personen die zijn voorgedragen om in de stuurgroep zitting te nemen. Liberia-Peters verwacht overigens dat Lubbers niet zo veel moeite zal hebben met een vertegenwoordiging door elk der eilanden.

Een van de discussiepunten die de afgelopen weken aan de orde kwamen, is ook het eventueel te houden referendum over de staatkundige toekomst van Curaçao. Daarover verschillen de politieke partijen en de regering van mening met elkaar: voorafgaande aan de TC II of na afloop.

Liberia-Peters: "Er is een wezenlijk andere situatie dan vorig jaar, toen het nog niet duidelijk was of Curaçao een autonome status zou kunnen krijgen. De voor te leggen vraag was toen of de bevolking dat wil. Nu uit de TC I blijkt dat we die kunnen krijgen, zullen de vragen op zo'n referendum anders moeten zijn. Dat betekent dat er veel meer gedetailleerde informatie vooraf gegeven moet worden. Bovendien moet je eerst weten hoe die autonome status eruit gaat zien en dat is juist iets dat duidelijk moet worden tijdens de TC II."

De discussies zijn dus nog lang niet afgelopen. De vraag is nu allereerst of de politieke partijen van Curaçao een gezamenlijk standpunt ten aanzien van (onder meer) het referendum zullen kunnen bereiken. Dat lijkt op zich al moeilijk, omdat naar verwachting de grootste partij, de PNP, op haar op 18 april te houden partijconventie zich waarschijnlijk zal uitspreken tegen het houden van een referendum voorafgaand aan de TC II.

Maar zelfs als alle partijen vinden dat er eerst een referendum moet worden gehouden (en men het ook eens is over de vragen die dan gesteld moeten worden), is het niet duidelijk welke status dat standpunt heeft ten aanzien van de TC II: of die dan moet worden uitgesteld tot na het referendum of niet. Er zijn immers andere eilanden, die hun toekomstige staatkundige positie zo snel mogelijk geregeld willen zien.

Rode Kruis start cursus EHBO

WILLEMSTAD — Het Rode Kruis gaat op 20 april weer van start met een EHBO-cursus. De cursus wordt op dinsdagavond gegeven in de Rode Kruispost te Suffisant, en duurt ongeveer zestien avonden. Per avond is er één uur theorieles en één uur praktijkles.

Belangstellenden kunnen zich van maandag tot en met vrijdag inschrijven in de Rode Kruis-post aan de Fokkerweg, van 7.30 tot 11.30 uur. Het cursusgeld bedraagt honderd gulden en moet per vooruitbetaling worden voldaan.

Open voor alle geïnteresseerden
PNP-Documentatiecentrum in het Kas di Pueblo

WILLEMSTAD — De PNP beschikt sinds kort over een eigen documentatiecentrum, gevestigd in het Kas di Pueblo in de Penstraat. Dat maakte PNP-eilandsraadlid Ricardo Isebia, gistermiddag niet zonder enige trots bekend.

Vier vrijwlligers zijn dagelijks gedurende een half jaar bezig geweest met het rubriceren en systematisch in mappen opbergen van vele meters materiaal, zowel over de ontwikelling van de partij zelf, als over de periode waarin de partij bestuursverantwoordelijkheid had.

Isebia, die vele jaren gedeputeerde was, heeft daarbij veel van het materiaal van 'zijn' diensten waarover hij nog beschikte ingebracht, waaronder vele rapporten over diverse onderwerpen die elders niet of zeer moeilijk verkrijgbaar zijn. "Ik denk dat wij de eerste partij op de Antillen zijn, die op zoveel terreinen -zowel wat betreft staatkundige structuur als andere terreinen van overheidsbestuur- zo goed gedocumenteerd is," aldus Isebia.

Hij deelde mee, dat het documentatiecentrum niet alleen voor PNP-leden ter inzage ligt. Ook anderen, zoals UNA-studenten, journalisten "en zelfs andere politieke partijen" zijn welkom van de daar opgeslagen informatie gebruik te maken. Er worden echter geen stukken uitgeleend. Wel kan men desgewenst kopiën krijgen.

Behandeling drugszaken op St. Maarten

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — Drie vrouwen en drie mannen stonden gisteren in Philipsburg voor de rechtbank inzake verschillende gevallen van smokkel en het in bezit hebben van drugs.

De drie vrouwen (alle drie moeders met jonge kinderen) stonden voor de rechtbank in verband met de zogenoemde *Curaçao Connection*. De officier van Justitie eiste voor alle drie vrouwen 18 maanden cel.

In verband met die *Curaçao Connection* (waarvoor de hoofdverdachte op Curaçao al is veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf) stond ook een man uit Santo Domingo voor de rechter. Tegen hem werden 30 maanden geëist. De uitspraak in deze vier zaken volgt op 21 april.

Twee Colombianen kregen van rechter Lo Sin Sjoe elk twee jaar celstraf opgelegd voor het (onafhankelijk van elkaar) smokkelen van hoeveelheden cocaïne, die in holle ruimtes aan boord van hun houten schepen waren verstopt.

De lokale zakenman M.T. werd tot een jaar celstraf veroordeeld wegens het in zijn woning bewaren van een hoeveelheid drugs.

Feestelijke gebeuren in overvolle kathedrale kerk
Wijding van olieën: Pasen in Goede Week

WILLEMSTAD - Tussen Palmzondag en Goede Vrijdag was de plechtige en feestelijke wijding van de heilige olieën dinsdagavond een liturgisch hoogtepunt. Bij deze wijding was de Rozenkranskerk te Pietermaai echt weer eens de bisschopskerk, wat herinneringen opriep aan de onvergetelijke plechtigheid bij de bisschopswijding van mgr Wim Ellis.

Deze ging voor in de plechtigheid tijdens een misviering waarin nagenoeg alle op Curaçao en Bonaire werkzame priesters samen met hun bisschop voorgingen: concelebreerden. Een toch nog indrukwekkend aantal wat vooral bleek bij het bidden van het Tafelgebed, de canon, hoewel heel wat gelovigen in de kerk spontaan ook daaraan actief deelnamen in het deel dat bedoeld is voor de ambtelijke priesters. Misschien omdat zij het algemeen priesterschap van de gelovigen serieus namen.

ALGEMEEN

De plechtigheid was aan de vooravond van Witte Donderdag, de dag waarop ook de instelling van het priesterschap wordt herdacht. Gisteravond echter werd meer de nadruk gelegd op het priesterschap dat alle gelovigen delen met elkaar, hoewel men zichg daarvan doorgaans niet bewust is (wordt gemaak) omdat zoverl nadruk wordt gelegd op de bediening van het preisterschap door een klein aantal katholieke christenen. Tot heden toe in de westerse kerk alleen mannen die en dan ook nog mannen die de celibaatsverplichting op zich nemen.

Rond de wijding van de verschillende soorten olieën die worden aangewend voor uiteenkopende sacramenten en gebeurtenissen was er een heel feestelijke misviering met veel zang, schitterend ondersteund door het parochiekoor van Santa Rosa. Er was ook de duidelijke uitleg van de wijdingsplechtigheid door pater Bernard Baars, die niet moe werd te beklemtonen, dat de heerlijke geur welke aan de zogenaamde Christus-olie is toegevoegd verwijst naar de Heilige Geest die overal werkzaam is, overal bezig, mede door de priesterlijke inzet van alle gelovigen. De predikant legde bij deze gelegenheid ook het algemene priesterchap uit en de plicht welke daaruit voortvloeit.

PAASVIERING

Toen kwam dan de wijding, op verzoek van verschillende gelovigen, door de bisschop. Deze zei graag, heel graag aan de verzoeken te willen voldoen. En dit alles werd bevestigd door een hernieuwing van de beloften door allen in de kerk welke gedaan zijn bij het doopsel en het vormsel. Namelijk de belofte van toewijding, inzet - oftewel *compromiso* - voor het uitdragen van het Evangelie. Niet alleen met woorden maar door een manier van leven. Zo was het in feite ook meteen een Paasviering, midden in de Goede week.

Het feit dat nagenoeg niemand de overvolle kerk voor het einde van de plechtigheid verliet was een duidelijk teken dat deze manier van samen-kerk-zijn aansprak. De ouderen en de jongeren evenals de mensen van middelbare leeftijd. En vol was de kathedraal zeker: vele tientallen aangesleepte stoelen waren niet voldoende om aan iedereen plaats te bieden. Als de oproep van de bisschop om deze viering in daden om te zetten verwerkelijkt wordt zal de katholieke kerk van de Antillen en Aruba voelbaar en zichtbaar zijn; op alle gebied.

VD

Leerlingen verblijden reclassering

WILLEMSTAD — Leerlingen van het Zwijssencollege hebben vandaag levensmiddelenpakketten gebracht aan cliënten van de stichting Reclassering. Elk jaar houdt de school in het kader van de vastenviering een sociale actie. De pakketten werden vanochtend uitgereikt aan de sociaal werkers van de reclassering tijdens een plechtigheid in de kerk van Steenrijk.

Voor drugstransport
Twee jaar voor Antilliaanse

MAASTRICHT — Voor het transporteren van meer dan zeven kilo cocaïne van Curaçao naar de luchthaven Maastricht in Beek heeft de rechtbank in Maastricht woensdagmorgen de 33-jarige O.J. veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf. De officier van justitie had tegen haar vijf jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf geëist.

De verdediging had aangedrongen op clementie. De vrouw uit Curaçao zou door een vriend zijn overgehaald om een pakketje mee naar Nederland te nemen. Als beloning ontving zij hiervoor 24.000 gulden. De verdediging bepleitte een kortere straf omdat de drugskoerierster zwanger is.

Hernandez wil plein naar Gallopi noemen

WILLEMSTAD —Eilandsraadslid Donny Hernandez (PNP) heeft voorgesteld het pleintje schuin voor het eilandsraadgebouw aan de De Ruyterkade te vernoemen naar de onlangs overleden Ciro Gallopi, wegens zijn grote verdiensten voor het eiland.

Op het pleintje, dat volgens het voorstel van Hernandez Plenchi Don Ciro Gallopi moet gaan heten, staat ook het beeldengroepje dat Gallopi het eilandgebied schonk.

Vieringen in april en mei

Partido Nashonal di Pueblo op 19 april 45 jaar oud

WILLEMSTAD — De Partido Nashonal di Pueblo (Nationale Volks Partij) bestaat op 19 april 45 jaar en gaat dat feit met allerlei activiteiten in de maanden april en mei vieren. Dat zal, behalve met de traditionele kransleggingen en een expositie, ook gepaard gaan met een aantal donaties. De festiviteiten starten komende zondag met het beschikbaar stellen van twee (voetbal)wisselbekers en eindigt op 23 mei met een Ban Topa op Banda 'Bou.

Een stuk terrein dat de partij al achttien jaar in eigendom heeft in Wishi/Marchena (het voormalige Hofi di Marchena) zal in overleg met de stichting Wishi/Marchena worden overgedragen aan een stichting op jeugdgebied voor de inrichting van een speeltuin en/of crèche in die wijk. De wijk heeft nu geen speelmogelijkheden voor kinderen. Daarnaast zal een van de scholen op Curaçao in aanmerking komen voor een donatie. Welke school dit zal worden, moet nog worden bepaald.

Op eerste Paasdag start het FFK-voetbaltournooi met de aftrap door Walter van Rosberg, onder toeziend oog van PNP-voorzitter Rufus Mc William. De laatste zal aan de kampioen de door de PNP beschikbaar egstelde wisselbeker en clubdonatie ontvangen. Ook voor de winnaar van het juniorentournooi ORFIC stelt de partij een wisselbeker en een donatie beschikbaar.

Tussen 12 en 30 april zal de PNP verschillende radio- en televisieprogramma's uitzenden met als onderwerp het 45-jarig bestaan van de partij. Daarin zal ook worden uitgelegd hoe de partij is georganiseerd en functioneert.

Op 14 april zal een speciale editie van de partijkrant Nashonal verschijnen en zal in het Kas di Pueblo ook de expositie '45 jaar PNP' worden geopend. Twee dagen later, op 16 april, zal om half zeven 's avonds ook de Erezaal van de PNP (die een opknapbeurt heeft ondergaan) weer plechtig in gebruik worden genomen, waarna pater Römer een Heilige Mis zal opdragen ter herdenking aan alle overledenen die zich hebben ingezet voor de partij. Tot slot zullen aan een aantal personen certificaten van erkentelijkheid worden uitgereikt. Vooral de oude garde, die aan de wieg van de partij heeft gestaan, zal daarbij worden geëerd.

Het boekje 'Disertashonan di mr dr M.F. Da Costa Gomes', waarin ook een bibliografie en een biografie zijn opgenomen, zal op 17 april in de UNA officieel worden gepresenteerd. Exemplaren van dit boek zullen worden geschonken aan alle scholen op Curaçao. "Want Doktoor is niet alleen van de PNP, maar van iedereen," aldus Liberia-Peters.

PNP-CONVENTIE

Op 18 april zal in het Holiday Beach Hotel om 9.00 uur een grote PNP-conventie starten, onder leiding van dr Hilario Cardozo van de COPEI. Op de partijconventie zullen alle 25 wijken vertegenwoordigd zijn, plus diegenen uit de wijk die tevens daarbij aanwezig willen zijn. In totaal is er ruimte voor 700 personen. Aangeraden wordt zich voor 14 april aan te melden. Op de conventie zullen een aantal besluiten vallen, onder meer over het standpunt van de partij ten aanzien van de staatkundige structuur en het houden van een referendum. Welke besluiten dat zijn, wordt aan het eind van de dag bekendgemaakt.

Op de oprichtingsdatum van de partij, 19 april, zijn er diverse kransleggingen ter nagedachtenis van de oprichter van de partij, 'Doktoor' Da Costa Gomez. Om 9.00 uur bij het graf van Doktoor, een uur later bij de buste op het plein van het kas di Pueblo en om 16.00 uur bij het standbeeld van 'Doktoor' op het Gomezplein. De partij heeft de garantie gekregen dat de renovatie van het Gomezplein dan klaar is. De dag wordt besloten met een oecumenische dienst bij het Kas di Pueblo en aansluitend een receptie.

De PNP heeft een relatief oude achterban. Daarom zullen op 21 en 23 april bezoeken worden gebracht aan achttien bejaardentehuizen op het eiland, met te zamen zo'n duizend bewoners. En bij die bezoeken, komt de partij niet met lege handen, zo werd gistermiddag aangekondigd. Iedereen zal ruim getracteerd worden op hapjes en drankjes.

In het Kas di Pueblo zal op 25 april en 9 mei een Knockout Dominotournooi worden gehouden. Tot slot worden ook de meest trouwe stemmers van de partij, die op Banda 'Riba en Banda 'Bou niet vergeten. Op 16 mei is er een ban topa in Hofi Sterke Yerke en op 23 mei in Hofi Popo Royer.

Internationale gezondheidsdag

WILLEMSTAD — Vandaag is het de internationale dag van de gezondheid. Dit jaar is gekozen voor het thema 'Het leven is te kostbaar voor geweld en verwaarlozing'.

Jaarlijks laten 3,5 miljoen mensen op de hele wereld het leven als gevolg van een ongeluk of geweld. Bijna de helft van de ongelukken vindt in het verkeer plaats. In het Caribisch gebied kost het gemotoriseerd verkeer jaarlijks negenhonderd doden. Twintigduizend mensen raken gewond en het economisch verlies wordt geschat op twintig miljoen dollar.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de Panamerikaanse evenknie (PAHO) willen geweld zo veel mogelijk voorkomen. Voor het Caribisch gebied wordt de strijd tegen geweld op twee fronten aangepakt. In de eerste plaats hoopt men het aantal doden te kunnen houden op twaalf per honderdduizend inwoners. Ten tweede wil men de preventieve activiteiten uitbreiden. Dat wil zeggen het voorkomen van opzettelijk letsel, ongelukken die verband houden met de vrije tijdsbeoefening, in het bijzonder verdrinking, en ongelukken op het werk.

PNP-partijtop:

PNP staat nog altijd voor behoud autonomie

WILLEMSTAD — Partijleidster Maria Liberia-Peters, partijvoorzitter Rufus Mc William en partijlid in de eilandsraad Ricardo Isebia kondigden gistermiddag aan met welke activiteiten de PNP haar 45-jarig bestaan zal vieren. In die 45 jaar is veel veranderd, maar ook veel hetzelfde gebleven, zo brachten zij naar voren. "In de tijd dat ik de politiek inging, was dat ongeveer gelijk aan het tekenen van je ambtelijke doodsvonnis," aldus Mc William. Maar anderzijds staat de partij, ooit opgericht voor het bereiken van de autonomie van de Antillen, nog steeds voor dezelfde strijd. Nu een strijd voor het verwerven van de autonomie van Curaçao.

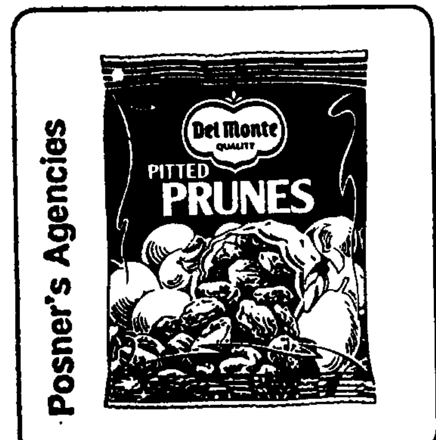
Liberia-Peters nam in vogelvlucht de geschiedenis van de partij door, te beginnen met de oprichting in 1948 door onder anderen mr dr Moisés Frumencio da Costa Gómez. Tot die tijd waren alleen de Democratische Partij en de Katholieke Partij aktief. De oprichting van de partij vloeide voort uit een beweging onder het gewone volk, die tot dan toe nog geen stemrecht had wegens onvoldoende scholing of inkomsten. Pas in 1949 werd het algemeen kiesrecht voor mannen én vrouwen in de Nederlandse Antillen ingevoerd (in Nederland was dit al 1917 geregeld, red.).

Da Costa Gómez was ook bij de eerste Ronde Tafel Conferentie in 1948 in den Haag, waar de eerste afspraken werden vastgelegd over de autonomie van de Nederlandse Antillen. Da Costa Gómez is ook medeopsteller van het Statuut geweest.

De partij heeft altijd gewerkt aan het verbeteren van de sociaal-economische levensomstandigheden van eenvoudige mensen, zo zei Liberia-Peters, die er haar tevredenheid over uitsprak dat inmiddels de Antillianisering zo goed als voltooid is.

Omdat de partij altijd een grote aanhang heeft gehad, heeft zij op de ontwikkeling van Curaçao grote invloed gehad. Liberia-Peters: "Zonder daarbij het grote geheel, het belang van het Land, uit het oog te verliezen."

Mc William benadrukte dat de PNP altijd veel belang heeft gehecht aan de ontwikkeling van de jeugd. Maar ook moet de jeugd bij de partij worden betrokken, op alle niveaus en in alle functies, want het huidige kader kan niet eeuwig aanblijven, anderen zullen de fakkel moeten overnemen. **Kritiek hebben op de huidige politiek mag, maar help dan ook om het politieke functioneren te verbeteren, zo is de boodschap van de partijtop. En voor 'repressailles' door politieke opponenten hoeft men tegenwoordig niet meer bang te zijn, zo merkte Mc Willam op. "Toen ik de politiek inging kreeg ik geen enkele bevordering of periodiek er meer bij. Nu kun je, als zoiets dreigt te gebeuren, naar de rechter stappen en daar je gelijk krijgen."**

PNP breekt alle politieke records

WILLEMSTAD — De PNP heeft in haar 45 jarig bestaan enkele Antilliaanse records gevestigd. Partijlid Ricardo Isebia somde deze gistermiddag op.

In die 45 jaar zijn er 24 verkiezingen geweest, waarvan de partij er 12 heeft gewonnen. In drie periodes heeft de partij bovendien drie maal achtereen de verkiezingen gewonnen, "en dat kan niemand anders zeggen", aldus Isebia.

In de periodes dat de partij te maken kreeg met stemverlies, gebeurde dit omdat partijleden een eigen politieke partij oprichtten, met overigens niet al te veel succes. "Inmiddels zijn ze allemaal weer in de PNP-gelederen teruggekeerd."

Vijfmaal achtereen behaalde de PNP de meeste van de uitgebrachte stemmen. De laatste maal, met meer dan 30.000 stemmen, zelfs het hoogste aantal ooit door een partij behaald.

En verder heeft de partij, in tegenstelling tot andere politieke partijen, op Banda 'Riba en Banda 'Bou nooit te maken gehad met stemmenverlies, ook in de tijd dat de partij met een teruggang te maken had.

Stinkend slachtafval

■ *WILLEMSTAD — Curaçao heeft niet alleen mooie stranden. Op sommige delen van het eiland, vormen natuurlijke stranden zoals de Playa Canoa zelfs een toeristische attractie dan wel bezienswaardigheid. Het is dan ook jammer dat deze Playa Canoa door sommige mensen of bedrijven als vuilstortplaats wordt gebruikt.*

De natuurlijke inham zit niet alleen vol zakken (merk Wayne Feeds) met dode kippen en hanen, maar bij eb en vloed komen die kippen zelfs in het water terecht (zie fotocombinatie). Playa Canoa stinkt hierdoor en wordt geteisterd door muggen, die op de kipperesten afkomen.

Ook onderwijs in Nederlands

VPCO stelt voorwaarden aan Papiaments op school

WILLEMSTAD — De Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs op Curaçao (VPCO) stemt in met het voorstel van de overheid om het Papiaments als instructietaal op de scholen in te voeren. Zij stelt daaraan wel een aantal voorwaarden.

Het voorstel van de overheid is gebaseerd op het principe dat kinderen alleen optimaal van het onderwijs kunnen profiteren, indien dat wordt gegeven in hun moedertaal. De instructietaal bij het vervolgonderwijs blijft voorlopig het Nederlands.

De VPCO meent dat voor invoering van de moedertaal een afgeronde, wetenschappelijk onderbouwde lesmethode in het Papiaments moet zijn ontwikkeld voor alle vakken en voor alle leerjaren. Voorts dient het vak Nederlands een belangrijke plaats in te nemen in het lesrooster, opdat de leerlingen kunnen doorstromen naar het Nederlandstalige vervolgonderwijs.

Een derde voorwaarde is scholing van de leerkrachten in het lesgeven in het Papiaments. Verder meent de vereniging dat de invoering van het Papiaments op professionele wijze moet geschieden. Eerst zou ervaring moeten worden opgedaan op een of meer proefscholen. Na grondige evaluatie zou de nieuwe instructietaal gefaseerd dienen te worden ingevoerd.

De financiering van het hele project zou volgens de vereniging al bij de aanvang rond moeten zijn. Zij is van mening dat op grond van het moedertaalprincipe ook onderwijs in het Nederlands aangeboden moet worden.

Andres College geteisterd door inbraken

WILLEMSTAD — Het R.K. Schoolbestuur meldt dat leerlingen en docenten van het Andres College sterk lijden onder de terreur van inbraak, diefstal en roof. Het bestuur is bang voor de toestand waarin men de school na de vakantie zal aantreffen.

De laatste zes maanden is het regelmatig raak op deze BVO/Ladvo-school te Colon. De laatste twee weken zelfs vrijwel elke dag. De dieven zijn tot nu toe al vertrokken met vijftien typemachines, bijna al het-materiaal uit het handarbeidlokaal en een computer. Tijdens de diefstallen vernielen zij werk van de leerlingen, ramen en deuren. Voorts vervuilen zij de school en aangezien het personeel niet weet welke ziekten de vandalen mogelijk onder de leden hebben, desinfecteren zij de lokalen na iedere inbraak.

Het schoolbestuur is zeer tevreden over de positieve houding van de leerkrachten die ondanks de zware druk elke dag weer op hun werk verschijnen. Met de vakantie in aantocht ziet het bestuur de situatie echter somber in. "Zal er straks nog iets van de school over zijn?", zo vraagt het zich af.

Onderwijsfunctionaris Jopi Hart benadrukt dat deze school niet de enige is die zo te lijden heeft van regelmatige inbraak en vandalisme.

Statenfracties willen openbare vergadering

WILLEMSTAD — Don Martina (MAN), Oswin Behilia (Nos Patria), Leo Chance (SPA), Agustin Diaz (Democrat Otrontiko) en George Hueck (SI) hebben de voorzitter der Staten van de Nederlandse Antillen, drs. R.F. Mc William in een ondertekende brief verzocht om een openbare vergadering bijeen te roepen.

Als agendapunt stellen de vijf statenfracties voor: 'Het beleid van de regering van de Nederlandse Antillen m.b.t. de financiële herstructurering van de Antilliaanse overheden alsmede de nakoming van bepaalde afspraken die gemaakt zijn tussen de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen en de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken'. Verder verzoeken zij de voorzitter om de minister van Financiën hierbij uit te nodigen.

Hierbij wordt bekend gemaakt het besluit van de aandeelhoudersvergadering gehouden op 22 maart 1993

TOT ONTBINDING VAN DE VENNOOTSCHAP:

K.K.R. INTERNATIONAL TRADING A.V.V.

De Vereffenaar
Amaco (Aruba) N.V.

MEASURES WITH REGARD TO ILLEGAL PERSONS RESIDING IN ARUBA

1.a. As from April 2 up to May 22, 1993 the D.O.O.V. (Dept. of Public Order and Security) shall not accept any NEW applications for work and residence permits.
During this period the applications, which have been submitted prior to April 2, 1993, shall be finalized by D.O.O.V. in collaboration with the Directorship of Labor.
For other requests and for completing handling applications submitted prior to April 2, 1993 D.O.O.V. shall be open.

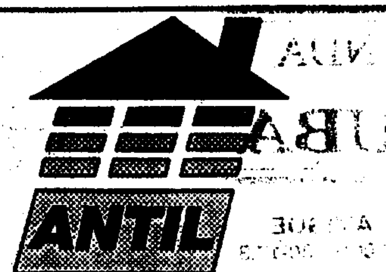
b. The Bureau of the Minister of Justice shall also be closed effective April 2, 1993 for submitting new applications for work and residence permits.

2. As from April 13 up to May 24, 1993 new applications for a work and residence permit must be submitted to a special team. Information with regard to the office building and office hours of this team shall be communicated within a short period.
   - Employers of illegal workers now residing in Aruba shall be afforded the opportunity in that period to submit an application for a work and residence permit. Conditions for such applications shall be published within a short period.

3. In the period up to May 22, 1993 the criteria now in effect, to which an application must comply, and the present administrative procedures shall be evaluated and where possible and necessary they shall be adapted.

4. As from May 24, 1993 consequently a revised procedure with regard to submitting and handling new applications shall be introduced.
In that respect the finalization of applications shall be guaranteed within an acceptable period of time.
A condition for granting permits after May 24, 1993 is that the worker in question, in accordance with the system of the law, shall have to stay abroad up to the issuance of the permit.

5. Up to May 24, 1993 persons who are now illegally present in Aruba can leave the country without sanction. After May 24, 1993 the Police shall strongly intensify the detection of persons staying illegally in Aruba. The House of Detention at Dakota in the meantime has been equipped for accommodating persons who shall be removed or deported.

Zoekt voor onmiddellijke indiensttreding:

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER

Taakomschrijving:
- Het verzorgen van inklaringen, kontakt onderhouden met scheepsagenten en douane
- Verzorgen van kostcalculaties van binnenkomende goederen
- Nauwe samenwerking met afdelingshoofden

Eisen:
- Minimaal Havo of Mao
- Enige ervaring strekt tot aanbeveling
- Leeftijd tussen 25 en 40 jaar.

Bieden aan:
- Aantrekkelijk salaris/sociale voorzieningen
- Goede werksfeer

Schriftelijke sollicitaties te richten aan:
N.V. Antil
Postbus 489
Oranjestad, Aruba

Gevraagd

KANTOORMEDEWERK(ST)ER (M/V)

- part-time
- in bezit van rijbewijs

Voor informatie bellen naar:
Rails N.V.
tel. 25375
(tijdens kantooruren)

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

****

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Oduber, Caya Betico Croes 101 (Oranjestad). Tel.: 21253.
Boven de brug:
San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldstraat. Tel.: 45119.
10 april:
Beneden de brug:
Santa Cruz, Macuarima 23-B. Tel.: 28028.
Boven de brug:
San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldstraat. Tel.: 45119.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

****

TELEARUBA
DONDERDAG: 18.00 Special: **Flower Power**; 19.33 Showbiz Today; 20.00 Telenoticias; 20.30 Government Program; 21.00 CNN International News; 21.45 Larry King; 22.30 Special: **Helicopter Holyland**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 18.30 3-2-1 Contact; 19.00 You Can't Take It With You; 19.30 Nos cu Nos; 20.00 Movie: **Ben Hur**.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 After School Special; 18.00 Special: **Premio Mo Tito**; 19.00 Special: **Secrets of the Code**; 19.30 Show-Time; 20.30 CNN News; 21.05 Health Week; 21.05 Week in Review; 21.50 Movie: **Clash of the Titans**.

MAANDAG: 18.00 Sesame Street; 19.00 Caribscope; 19.30 Cookshow; 19.45 Special: **A Glimpse of Heaven**; 21.05 CNN News; 21.50 Movie: **Alfred the Great**.

****

DINSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA **(openingstijden)**: dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

****

KERKDIENSTEN
WITTE DONDERDAG
ORANJESTAD: 19.00 uur.
NOORD: 19.00 uur;
PARADERA: 19.00 uur.
SAVANETA: 19.00 uur
DAKOTA: 19.00 uur.
SANTA CRUZ: 19.00 uur.
BRAZIL: 19.00 uur.
SAN NICOLAS: 19.00 uur.

GOEDE VRIJDAG
SAN NICOLAS: 05.00 uur plechtigheid; 10.00 uur (voor kinderen en jeugd).
ALTO VISTA: 05.30 uur Kruisweg.
ORANJESTAD: 10.00 uur (voor kinderen en jeugd); 15.00 uur (plechtigheid).
NOORD: 10.00 uur (voor kinderen en jeugd); 15.00 uur (plechtigheid).
DAKOTA: 10.00 uur (voor kinderen en jeugd); 15.00 uur (plechtigheid).
PARADERA: 10.00 uur (voor kinderen en jeugd); 14.30 uur (plechtigheid).
SANTA CRUZ: 10.00 uur (voor kinderen en jeugd); 15.00 uur (plechtigheid).
SAVANETA: 15.00 uur (plechtigheid).
BRAZIL: 10.00 uur (voor kinderen en jeugd); 15.00 uur (plechtigheid).
EMANUELKAPEL: 15.00 uur (plechtigheid).

STILLE ZATERDAG
BRAZIL: 22.30 uur.
DAKOTA: 23.00 uur.
NOORD: 20.00 uur.
ORANJESTAD: 20.00 uur.
PARADERA: 22.00 uur.
SAN NICOLAS: 23.00 uur.
SAVANETA: 19.00 uur.

PAASZONDAG
SANTA CRUZ: 06.30 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: 07.00, 08.00 uur.
ORANJESTAD: 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: 08.00, 10.00 en 18.00 uur.
TANKI LEENDERT: 09.00 uur.
EMANUELKAPEL: 09.00 uur.
BRAZIL: 09.00 en 19.00 uur.
PARADERA: 10.00 en 17.30 uur.
MARIS STELLA: 11.00 uur.
SAVANETA: 17.30 uur.
NOORD: 18.00 uur.
SAN NICOLAS: 18.30 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
WITTE DONDERDAG
SAN NICOLAS: 19.30 uur dienst.

GOEDE VRIJDAG
ORANJESTAD: 19.00 uur viering van het Avondmaal.
PIEDRA PLAT: 10.00 uur dienst.

PAASZONDAG
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

****

In navolging van AVP klapt ook MEP uit commissie vergadering

ORANJESTAD — De MEP-fractie in de Staten is niet te spreken over het feit dat de AVP zich niet houdt aan artikel 17 van het Reglement van Orde, dat stelt wat tijdens de commissie vergaderingen wordt besproken, vertrouwelijk is. Tijdens de commissie vergadering van gisteren herhaalde de AVP categorisch zich niet aan dit artikel van het reglement te zullen houden. Ook voor de MEP is dit aanleiding om zich niet aan dit artikel te houden en daarom via de pers inlichtingen over deze vergadering te verstrekken.

MEP-Statenlid Lionel de Cuba wijst er namens zijn partij op, dat bij de aanvang van het Statenjaar tijdens een vergadering van het seniorenconvent, bepaalde afspraken werden gemaakt om de Staten op een beter peil te brengen. Een van de afspraken was, dat de Statenleden zich aan het Reglement van Orde moesten houden.

De AVP hield zich niet aan die afspraak en maakte enige dagen geleden in een radioprogramma het een en ander bekend toen over de kwestie Cuntrera in de commissie vergadering werd gesproken. Nu de AVP liet horen zich niet aan de afspraak te houden, ziet de MEP zich gedwongen ook het een en ander in de openbaarheid te brengen. "Hierdoor krijgt de bevolking beide kanten van de medaille te horen," zo meent de regeringspartij.

Uit het MEP-verslag blijkt dat premier Oduber en de ministers Rudy Croes en Eddy Briesen voor de commissie vergadering waren uitgenodigd, maar dat alleen minister Croes present was. Tijdens de vergadering bracht de AVP weinig nieuws naar voren. Het enige nieuws was dat de AVP-Statenleden Tico Croes en mr. Henny Eman in Venezuela een onderzoek instelden naar de relaties van de familie Cuntrera met bepaalde banken. Uit dit onderzoek kwamen geen opzienbare bijzonderheden naar voren.

Tijdens de vergadering werd mr. Eman beschuldigd als zijnde de man die aan de Italiaanse krant inlichten zou hebben verstrekt, hetgeen door Eman ten stelligste werd ontkend. Toen hierop gesteld werd dat als mocht blijken dat Eman wèl achter deze inlichtingen zou staan, hij dan zijn conclusie zal moeten trekken. Eman reageerde hierop in het geheel niet.

Naar aanleiding van de vraag aan minister Rudy Croes over de vergoeding door de Cuntrera's van zijn ticket naar Turkije, wenste hij in dit stadium geen antwoord te geven omdat een onderzoek gaande zou zijn. Als dit onderzoek is afgelopen, zal hij reageren.

De coalitiepartijen stelden voor om de pers tot de commissie vergaderingen toe te laten. Volgens Lionel de Cuba viel dit bij de AVP in slechte aarde: "Hierdoor komt het publiek namelijk te weten wie zelden de commissie vergaderingen bijwonen." Tenslotte geeft De Cuba de OLA-leider nog een veeg uit de MEP-pan door op te merken dat ook Glenbert Croes niet aanwezig was om zich te verdedigen tegen de beschuldigingen die tegen zijn partij werden geuit ten aanzien van relaties met de Cuntrera's.

Herdenking Bijlmerramp

■ *ORANJESTAD — In de Amsterdamse Bijlmer vond onlangs een herdenking plaats van de dertien uit Aruba afkomstige personen die vijf maanden geleden het leven verloren toen het El Al-vliegtuig tegen de flats Kruitberg en Groeneveen vloog. De herdenking bestond uit een kranslegging en rozenkrans-gebed. Vervolgens werd de plek waar het vliegtuig neerstortte ingezegend en een misviering in de Nieuwe Stad-kerk gehouden. Gevolmachtigd minister drs. Candelario Wever legde een krans namens het Arubahuis en de regering van Aruba. Ongeveer vijftig personen waren aanwezig bij de herdenking, die door het Amsterdamse televisiebedrijf AT-5 werd uitgezonden.*

Familieleden vinden verdronken man in zee

ORANJESTAD — De 67-jarige Luis Geerman is vermoedelijk gistermorgen tijdens het zwemmen ter hoogte van Barcadera in moeilijkheden geraakt en verdronken. Zijn stoffelijk overschot werd twintig meter uit de kust door zijn zwager aangetroffen.

Luis Geerman was vroeg van huis gegaan om zijn broer te Barcadera te bezoeken. Aangezien hij daar niet arriveerde, raakte de familie ongerust en werd onder leiding van Geermans zwager, Martin Koolman, een zoekactie ingezet.

Hierbij werd de route gelopen, die Geerman vermoedelijk had afgelegd. Omstreeks elf uur ontdekte Koolman zijn zwager drijvend in zee. Hij sprong de zee in en bracht het lichaam aan de kant, waarbij kunstmatige ademhaling werd toegepast, hetgeen niet meer mocht baten. Dokter Every constateerde ter plaatse de dood.

Het stoffelijk overschot is door de officier van Justitie, mr. Lie-A-Kwie, in beslag genomen om door sectie de juiste doodsoorzaak te kunnen vaststellen. Funeraria Zepp Wever vervoerde het lijk naar het mortuarium.

Glenbert Croes (OLA) op de bres voor veiligheid WEB-personeel

ORANJESTAD — OLA-leider Glenbert Croes wil dat er een diepgaand onderzoek komt naar het ongeval dat kortgeleden in het Schakelstation van het Water en Energie Bedrijf (WEB) te Balashi plaatsvond, opdat voorkomen wordt dat meer van deze ongevallen gebeuren. Voorts dienen striktere veiligheidsvoorzieningen voor het personeel te worden genomen.

Croes wijst erop dat Aruba de laatste tijd te veel te lijden heeft van het uitvallen van de stroom, waardoor de bevolking en Aruba zelf grote schade lijden. Het uitvallen van de stroom wekt des te meer zorgen omdat de veiligheid van de werknemers van de WEB in gevaar komt.

In dit verband merkt het OLA-Statenlid op, dat bekend is dat het WEB-materiaal zorgen baart en dat regelmatig bij problemen 'gelapt' wordt. Hierbij worden geen plannen gemaakt, in verband met de nieuwe eisen die de infrastructuur van Aruba nu stelt.

Onder geen voorwaarden accepteert de OLA dat door gebrek aan een degelijke planificatie en overheidswil om Aruba een behoorlijk water- en electriciteitsfabriek te geven, de veiligheid van de WEB-werknemers in gevaar wordt gebracht.

"Aruba dient alle aandacht te richten op de eisen die de twintigste eeuw stelt. De problemen waarmee wij thans worden geconfronteerd, moeten snel tot het verleden horen," aldus Croes. Hij vindt dat op zeer korte termijn de modernisering van de WEB moet plaatsvinden, zonder dat de veiligheid van de werknemers in gevaar wordt gebracht.

Het is bekend dat de WEB op het ogenblik onder moeilijke omstandigheden moet roeien met de beschikbare riemen, zoals WEB-directeur ing. Jossy Laclé onlangs duidelijk stelde. Iedereen weet dat het WEB-materiaal verouderd is. Daarom is het bedrijf ook in een NV omgezet om ruim 180 miljoen florin financiering beschikbaar te krijgen voor een algehele modernisering omdat hier in het verleden onvoldoende aandacht aan werd geschonken.

Daling van gasolie-prijs

ORANJESTAD — Ingaande donderdag 8 april gelden bij de pompstations nieuwe prijzen voor gasolie (diesel-Esso) en kerosine. De prijzen gaan respectievelijk met 0,5 en 0,7 cent per liter omlaag en bedragen: gasolie (diesel-Esso) 67,2 cent en kerosine 67,3 cent per liter.

Paasdrive bridgeclub

ORANJESTAD — Voor de paasdrive van bridgeclub Aruba Ariba op dinsdagavond in de Tivoli Club werden 26 paren ingeschreven. Het was ook de eerste keer dat de pas opgerichte C-klasse van de club meedeed.

Er werd in twee lijnen gespeeld. In de Noord-Zuid lijn werd de eerste prijs gewonnen door de heren Brinkenberg/Tjon Kon Sang met een totaal van 280 punten. Tweede werd het echtpaar van Eyck met 269 punten. De derde plaats ging naar het gast-echtpaar Hoogwinkel met 259 punten.

In de Oost-West lijn was de eerste plaats voor mevrouw Kuiperi en de heer Mc.Grail met 273 punten. Tweede werd het duo mevrouw Vos en de heer Pennings met 257 punten en de derde plaats ging naar mevrouw Flanegin en de heer Jacobusse.

In de C-klasse werd de beste prestatie in de Noord-Zuid lijn geleverd door mevrouw Bareño en de heer Swijgman, terwijl in de Oost-West lijn deze eer te beurt viel aan de dames Harsveld en Van Dorst.

Dertiende Fiesta Rotaria

ORANJESTAD — Het dertiende Fiesta Rotaria wordt dit jaar op zondag 30 mei, vanaf 10 uur, in het Wilhelmina Park georganiseerd. "De gehele opbrengst van deze Fiesta Rotaria gaat naar liefdadigheidswerken," aldus de Rotarians Albert Eman (clubvoorzitter), John Mansur (public relations) en Raoul Henriquez (voorzitter organiserend comité.

Tijdens het aanstaande Fiesta Rotaria zullen er wederom tenten zijn met allerlei prijs-vriendelijk artikelen, goed gesorteerde bars en keukens en ditmaal ook een kinderhoek met verschillende kraampjes.

Ook is er al een loterij in circulatie gebracht. De hoofdprijs is een auto Nissan Sunny, tweede prijs is een KLM-reis voor twee personen naar Amsterdam en de derde prijs twee ALM-tickets naar Bonaire.

De kans om te winnen is groot, omdat slechts tweeduizend lotjes van vijftig florin per stuk in omloop zijn. De trekking van deze loterij is tijdens het Fiesta Rotaria op 30 mei om 17 uur in aanwezigheid van notaris mr. Raymond Croes.

Expositie Nouel in Roemenië

■ *ORANJESTAD — Onder auspiciën van de Stichting Deventer-Roemenië, zal de Arubaanse kunstschilder Gustave Nouel jr. een bijdrage leveren aan het internationale 'Nae Ionescu' Jazz Festival dat van 30 april tot 2 mei te Sibiu, te Roemenië, plaatsvindt. Nouel heeft verschillende onderdelen van het programma verzorgd. Ook wordt een werk van Nouel gebruikt voor het aankondigingsaffiche (zie foto). Gelet op eerdere presentaties van Nouel's Jazz Art, onder meer tijdens het North Sea Jazz Festival, het Aruba Jazz & Latin Festival en de World Expo '92, werd besloten om een expositie te organiseren met een vijftigtal werken uit zijn Jazz Art-serie. Nouel zal ook workshops geven aan Roemeense collega's.*

Luchtverkeersleiders houden regionale conferentie op Aruba

ORANJESTAD — De regionale conferentie van de Internationale Federatie van Luchtverkeersleiders (IFATCA) wordt dit jaar van 5 tot 7 oktober op Aruba gehouden. De organisatie is in handen van de Air Traffic Controllers Association of Aruba (ACTAA) en de conferentie vindt plaats in het Sonesta Hotel en Seaport Village die samen met American Airlines als sponsors optreden.

Op deze conferentie voor het gebied van de Americas, bestaande uit landen gelegen tussen het uiterste noordelijk punt van Canada tot het meest zuidelijk punt van Zuid Amerika, worden vertegenwoordigers uit 25 tot 30 landen verwacht. Het doel van deze conferentie is, eenheid brengen onder de luchtverkeersleiders en een oplossing te zoeken voor luchtvaartproblemen in de regio.

Voor het organiseren van de conferentie is een commissie benoemd onder voorzitterschap van Willem Vrolijk en verder bestaande uit: Charles Brouwer, Adriana Ponson, Nelson Kelly, Lilian Kelly, Johannes Zengerink, Louis Reed, Erika Dedier en Luis van der Linden. Deze commissie gaat onder andere fundraising-activiteiten houden ter verkrijging van de nodige fondsen.

De wereldconferentie van IFACTA wordt van 18 tot 23 april in Nieuw Zeeland gehouden en de ACTAA zal op deze conferentie worden vertegenwoordigd door haar voorzitter Charles Brouwer, dankzij het sponsorship van de luchtvaartmaatschappij Aeropostal.

ORANJESTAD — Op donderdag 22 april om 19 uur wordt in het Rode Kruisgebouw een algemene ledenvergadering gehouden door de Nederlandse Rode Kruis afdeling Aruba.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 12 mei 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

a. het onbebouwd perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao aan de **TELAMONSTRAAT**, ter grootte van 2.220m2, kadastraal bekend als Afdeling Vijf, Sectie 5S nummer 345.

b. het onbebouwd perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao op "**VREDENBERG**", ter grootte van 1.790m2, kadastraal bekend als Afdeling Vijf, Sectie 3B nummer 182;

c. het onbebouwd perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao op "**JONGBLOED**", naar beleving groot van 3.825m2, nader omschreven in meetbrief nummer 66 van 19 ... omschreven in meetbrief nummer 676 van 4 oktober 1973;

d. het tot 10 oktober 2027 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao op "**GROOT PISCADERA**", groot 1.085m2, kadastraal bekend als Afdeling Vijf, Sectie 2L, nummer 38, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Almandelaan 3.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Een situatieschets van de onbebouwde percelen ligt ter inzage op ondergetekend notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR

GOBIERNU DI KORSOU
Servisio di Limpiesa Korsou
Kambio temporal pa kué sushi

Hefe di Servisio di Limpiesa Korsou ta avisá públiko pa tene kuenta ku siguiente KAMBIO TEMPORAL den kumindamentu di sushi di kas.

Trùk ta kue sushi di kas tantu den ... ku
• ... 12 di aprel na lugá di ... dia 9 di aprel.
• ... dia 13 di aprel na lugá di djaweps dia 12 di aprel (dos dia di Pasku).
• ... aprel na lugá di djaaren dia 13 di aprel.
• ... aprel na lugá di djasabra dia 14 di aprel.
• ... aprel na lugá di djaweps dia 15 di aprel.
• ... dia 17 di aprel na lugá di djabiernè dia 16 di aprel.

... públiko pa tene kuenta ku e KAMBIO TEMPORAL aki i ... pa Pasku ...

KORSOU MAS LIMPI I BUNITA.

Dept. R.P.

E. Heijdenrijk
R.J. Francisca, MBA.

PSV verliest van Porto in Champions League: 0-1

EINDHOVEN — PSV zal nog een keer moeten drinken uit de Europese beker. Tegen groepswinnaar AC Milan. Een onprettig vooruitzicht na de pijnlijke afstraffing door Porto. De Portugezen kregen de kansen tegen een elftal dat niet verdedigen kon, maar hadden voor de overwinning met 1-0 tenslotte een strafschop nodig, die Ze Carlos koel benutte na de overtreding van Van Breukelen op de doorbrekende Domingos.

Het was natuurlijk geen echt Europa-Cupduel meer. PSV en Porto zijn figuurlijk uitgespeeld in de champions league; competitiebelangen staan op de eerste plaats. PSV had nog wel met zijn sterkste elftal willen spelen, maar Westerhof werd in zijn keuze beperkt door blessures en schorsingen. Collega Carlos Alberto liet uit vrije wil nagenoeg zijn halve elftal in Portugal achter, maar bleek nog handenvol voetbaltalent tot zijn beschikking te hebben. Dat gold bepaald niet voor PSV.

Achttien weken geleden, na de eerste speeldag, hadden beide elftallen nog illusies, PSV zeker na het gelijkspel van 2-2. Het vervolg was alleen maar nederlagen, Porto scoorde niet meer, PSV kreeg acht doelpunten tegen. Van de 22 spelers, die op 25 november in de basis begonnen, waren woensdagavond nog maar elf over, van wie zeven bij PSV. De werkelijke waarde van de wedstrijd kon niet duidelijker aangegeven worden, een vereedeld oefenduel tussen twee topclubs, die voor de winterstop dachten tot de besten van Europa te behoren.

Die misvatting werd in Eindhoven opnieuw duidelijk. PSV trouwens leverde daarin de belangrijkste bijdrage. Met een verdediging van vier tegenover twee spitsen (Toze Domingos en Bino) ontstonden herhaaldelijk gevaarlijke momenten voor Van Breukelen. Door het niet werken van de buitenspelval, waardoor Fernando Couto schathemeltjevrij voor de doelman kwam. Door het voortdurend misgrijpen van Faber tegenover Paulinho Cesar en Beerens.

Het uit opperste nood gekozen tweetal, PSV heeft immers lang niet zo veel jeugdig talent achter de hand als Porto, leverde ook geen enkele bijdrage in de opbouw. Tegenover het op uitbraken spelende Porto werkte PSV naar een evenwichtige, maar zeer onbevredigende, eerste helft door goede individuele acties van Vanenburg, Heintze en Hoekstra. Het drietal kon voor de volle honderd procent bouwen op de overgave van Klomp, die in tegenstelling tot Faber, Beerens en Koeman wel correcte gedrevenheid in zijn arbeid legde.

GEEN KANSEN

PSV, vrij geregeld diep op de Portugese helft, kreeg desondanks geen uitgespeelde kansen, wel een paar mogelijkheden van afstand. Heintze en Hoekstra ondervonden dat doelman Baia, een van de weinigen uit de echte basis-elf van Porto, snel in zijn reacties was.

Na rust veranderde er aanvankelijk weinig. PSV behield zijn lichte, maar voornamelijk nutteloze overwicht dat, op een afstandsschot van Vanenburg na, niet een dreigend trekje opleverde. De beste kans in die fase was opnieuw voor Porto, na een misgreep van Beerens dit keer. Domingos, alleen voor Van Breukelen, tikte de bal naast.

Aan de tekortkomingen in de achterhoede kon Westerhof weinig veranderen, de aanvalskracht probeerde hij te vergroten door Ellerman in te zetten voor Kieft, omdat met twee statische spitsen natuurlijk weinig te winnen valt. "Juul" werd door het publiek, dat zich ook wel eens wilde uiten, jubelend binnengehaald na ruim drie maanden afwezigheid.

De vervanging was begrijpelijk, maar op de verkeerde plaats. Het bleek kort na de opkomst van Ellerman bij weer een levensgroot gat in het hart van de verdediging (Faber). Klomp probeerde te corrigeren, ook Van Breukelen werd door Domingos uitgespeeld, waarna de doelman zijn tegenstander neerlegde. Gele kaart en strafschop. Ze Carlos schoot rustig raak, 0-1.

De laatste wanhoopsdaad van Westerhof was het inbrengen van Kalusha voor Hoekstra, maar in de laatste tien minuten was de Nederlandse kampioen al vervallen tot de chaos van de absolute onmacht. Die wijziging hielp dus ook niets.

■ *WILLEMSTAD — Elke dinsdag en donderdag worden in het centrum van SV Capablanca schaakwedstrijden afgewerkt die gelden voor het Antilliaanse kampioenschap. Vanavond wordt de derde ronde verspeeld. In de twee eerste rondes werden juweeltjes van partijen gespeeld door de deelnemende schakers die hun wedstrijden nauwkeuriganalyseerdenalvorens een zet te doen (zie foto).*

In Antilliaanse schaakcompetitie

Acht schakers gaan nog steeds ongeslagen

WILLEMSTAD — Acht schakers zijn na twee rondes nog ongeslagen in de Antilliaanse schaakcompetitie, die door de Nederlands Antilliaanse Schaakbond (NASB) wordt gehouden. Van dat aantal gaan Gerard, Thomas, Wolf en E. de Castro dan ook allemaal aan kop met twee punten uit evenveel twee wedstrijden. Moron, Bet en Mensing volgen met 1,5 punten uit twee rondes. Roose, die tot nu toe twee remises boekte, staat gedeeld achtste.

Het kampioenschap wordt wekelijks, op dinsdag en donderdag in het centrum van Schaakvereniging Capablanca te Planterust, verspeeld. De wedstrijdleiding past het Zwitserssysteem toe in de zeven voorrondes, terwijl in de finale het Round-Robinsysteem gehanteerd zal worden. Dit laatste systeem houdt in dat alle finalisten tegen elkaar zullen uitkomen.

In de tweede wedstrijdserie afgelopen dinsdag stonden er elf partijen op het programma. Twee daarvan eindigden onbeslist, terwijl zes schakers die de witte stukken hadden de overwinning behaalden.

Wolf, die aan een comeback bezig is nadat hij een succesvol uitstapje deed naar de damwereld, won van Neumann. In het afglopen weekeinde nog hield Wolf een schaaktoernooi in het vergader- en denksportcentrum van het Sentro Deportivo Kòrsou. Alvin Smith won die partij overtuigend.

De andere uitslagen zijn als volgt: Bet en Moron kwamen niet verder dan een remise; Thomas versloeg Martina; E. de Castro wees Clement terug; Gerard won met zwart van Renaud; De ontmoeting tussen Mensing en Roose eindigde in een puntendeling; Blanken verloor van Zalm; Van der Linden moest zijn meerdere erkennen in Izijk; Plaate kon niet voorkomen dat Sagredo er vandoor ging met de overwinning; S. de Castro versloeg Barkmeyer; Mamber bleek te sterk voor Pinto. Browne was vrij en kreeg er een punt bij.

Het programma voor vanavond ziet er als volgt uit: Gerard-Thomas; Wolf-E. de Castro; Moron-Mensing; Neumann-Bet; Sagredo-Izijk; Roose-S. de Castro; Zalm-Mamber; Clement-Renaud; Martina-Browne; Van der Linden-Blanken en Barkmeyer-Plaate. Deze wedstrijden beginnen om klokslag 20 uur in het centrum van SV Capablanca te Planterust.

Te veel lawaai in Apeldoorns gemeentehuis

Getergde Sijbrands trekt zich terug uit strijd om Nederlandse damtitel

APELDOORN — Het toernooi om de national damtitel moet het verder stellen zonder oud-wereldkampioen Ton Sijbrands. Hij zorgde woensdag in de vierde ronde voor grote opschudding door na bijna drie uur in het stadhuis van Apeldoorn zijn partij tegen Peter Hoopman te onderbreken.

De onderbreking had te maken met het lawaai dat tot de speelzaal doordrong en Sijbrands mateloos irriteerde. Toen bleek dat daaraan weinig kon worden gedaan, stapte de Voorstenaar op en maakte bekend dat hij zich uit het toernooi terugtrok.

De 43-jarige grootmeester staat bekend als een zeer principieel man, die het dammen niet alleen als sport maar vooral ook als kunst ziet en waarin elk detail van belang is en de schoonheid verhoogt. Toen Sijbrands vijf jaar geleden zijn rentree in het nationale kampioenschap maakte, verzocht hij de KNDB de schijven aan de onderkant te voorzien van viltjes. Hoewel menig bondsbestuurder daarvan het nut niet inzag, werd toch aan het verzoek voldaan.

Sindsdien vindt iedereen het de gewoonste zaak van de wereld. Door die viltjes worden krassen op de borden voorkomen. "Het kan een speler erg storen als hij in een partij waarin hij uren naar het bord ziet te turen, op het bord oneffenheden ziet. Daar wordt de aandacht dan telkens door afgeleid", gaf hij aan. Niet alleen aan het materiaal stelt perfectionist Sijbrands hoge eisen. Ook voor de omgeving, waarin hij moet spelen, is hij erg gevoelig.

De raadszaal van het nieuwe Apeldoornse gemeentehuis leek in eerste instantie een zeer geschikt onderkomen. In de praktijk bleek de omgeving van de speelzaal bepaald niet rustgevend. Er moesten in het gebouw nogal wat laatste werkzaamheden worden verricht. Maandag leverde dat al een probleem op, toen de vloeren moesten worden afgekit en de tapijtcleaners werden gebruikt. Na overleg werden die werkzaamheden opgeschort.

HERRIE

Dinsdag was het de dag om het tapijt vaster te leggen. Sijbrands, die al weer een groot deel van zijn tijd had besteed voor zijn duel met Hoopman, zat juist in een belangrijke fase van zijn duel toen de herrie losbarstte. Hij stoorde zich mateloos en vroeg de arbiter zijn klok stil te zetten terwijl hij werd geprobeerd een einde aan het lawaai te maken. Toen de assistent-arbiter terug kwam zei hij dat men zachter zou gaan timmeren.

Dat gaf voor de getergde Sijbrands doorslag. Hij deed zijn tegenstander het voorstel de partij gewonnen te geven, maar Hoopman wilde daarvan niets weten. Omdat de andere spelers rustig hun partijen vervolgden, zag Sijbrands nog maar een mogelijkheid zijn 'protest' kracht bij te zetten. Hij besloot zich uit het toernooi terug te trekken. Hoopman bood nog aan de partij op een ander moment over te spelen, maar voor Sijbrands was de maat vol.

Enkele spelers, die al klaar waren met hun partij, probeerden de oud-wereldkampioen op andere gedachten te brengen, maar Sijbrands was niet meer te vermurwen. Na afloop van de ronde zocht een delegatie van de spelers onder leiding van Harm Wiersma hem op. Ook die gesprekken konden Sijbrands niet van mening veranderen. Bondsdirecteur Haytink, als lid van het organisatiecomité aanwezig, kon slechts stellen 'dat de betreffende aannemer kennelijk niets wist van de afspraken om in de nabijheid van de speelzaal geen geluid meer te veroorzaken'.

Amsterdam wil WK schaken

AMSTERDAM — Het gemeentebestuur van Amsterdam gaat zich inspannen de strijd om de wereldtitel schaken tussen Anatoli Karpov en Jan Timman in de hoofdstad te laten houden. De gemeente reageert hiermee positief op de wens van Timman om twaalf van de wedstrijden in Amsterdam te spelen. De overige partijen vinden waarschijnlijk plaats in Athene.

Wethouder L. Genet van sportzaken maakte tijdens de raadsvergadering bekend dat over het binnenhalen van de match al sinds 16 maart contacten zijn met de betrokken partijen. In de komende vijf weken moet blijken of er voldoende sponsors voor het evenement te vinden zijn. Amsterdam verleent een startsubsidie van 2500 gulden aan de stichting die de match moet organiseren.

De plaats van handeling is nog niet bekend, maar de kans is groot dat de raadzaal in de Stopera het strijdtoneel wordt. Timman en Karpov mogen van de wereldbond FIDE om de wereldtitel spelen, omdat de oorspronkelijke finalisten Kasparov en Short ontevreden waren met het FIDE-aanbod. Ze houden een tweekamp in eigen beheer.

* * * * *

BOKSEN / CARTAGENA — De 23-jarige Colombiaan Jorge Eliecer Julio heeft in Cartagena zijn wereldtitel bantamgewicht met succes verdedigd. Voor 7000 toeschouwers versloeg de bronzen-medaillewinnaar van Seoul zijn landgenoot Francisco Alvarez door een technische K.O. in de achtste ronde.

Schaaktoernooi Mihó di Mihónan

Alvin Smith wordt ongeslagen kampioen

WILLEMSTAD — Janwé-trainer en speler van Schaakvereniging Curaçao, Louis Alvin Smith, heeft het Eerste Schaaktoernooi Mihó di Mihónan gewonnen. Dit evenement, met de dertig beste schakers van het eiland, werd het afgelopen weekeinde door Rudsel Wolf georganiseerd in het vergader- en denksportcentrum van het Sentro Deportivo Korsou (SDK) te Brievengat.

De organisator van het toernooi, Rudsel Wolf, beoefent naast de dam- ook nog de schaaksport. Wolf is de derde beste dammer van Curaçao, want in het onlangs gehouden damkampioenschap eindigde hij achter kampioen Koster en sub-kampioen Alias. Wolf beweegt zich ook op het organisatorisch gebied en heeft tot nu toe een aantal dam- en schaaktoernooien georganiseerd op het eiland.

Wolf vond het Princess Beach Resort & Casino van Frank Maynard, SEDREKO met contactpersoon Kurt Willems en mevrouw Stella Oosterhof-Priest bereid voor de sponsoring van dit *Mihó di Mihónan* Schaaktoernooi. Bij de officiële opening op zaterdag sprak SEDREKO-medewerker Willems de deelnemers toe, en benadrukte hij de noodzaak om de jongeren bij de sport in het algemeen en bij de schaaksport in het bijzonder te betrekken.

In dit verband heeft hij namens SEDREKO een aandenken gegeven aan Amindo Naarden. De jongste schaker allertijden, die kampioen is geworden van de Nederlandse Antillen. De huidige Antilliaans kampioen zal volgende maand zijn titel verdedigen in Landhuis Zeelandia.

In twee dagen tijd werd volgens het Zwitserssysteem gespeeld in het vergader- en denksportcentrum van SDK. Elke schaker kreeg dertig minuten denktijd voor zijn wedstrijd. Na de eerste speeldag en dus de derde ronde, stond Louis Alvin Smith alleen aan kop. Hij verzamelde drie winstpunten uit evenveel drie partijen.

Op zondag werd het toernooi voortgezet met de vier resterende wedstrijden. Smith gaf zijn opgebouwde voorsprong in de eerste drie rondes niet meer uit handen op die dag, en scoorde nog eens drie punten uit vijf partijen. Hij won drie wedstrijden en speelde twee keer remise en eindigde dus met in totaal zes punten uit zeven ontmoetingen.

Op de tweede plaats eindigden Sherman Maduro en Han Neumann gelijk. Beide schakers hadden vijf punten uit zeven gespeelde wedstrijden. Na het toepassen van het SB-puntensysteem ging het sub-kampioenschap naar Maduro, terwijl Neumann genoegen moest nemen met de derde ereplaats. Maduro registreerde vijf overwinningen en twee nederlagen, terwijl hij 27,5 weerstandpunten had. Neumann had vier overwinningen, twee remises en een verlies. Hij verzamelde 26,5 weerstandpunten.

Maradona over doping-affaire:

'Caniggia slachtoffer van complot-theorie Italië'

ROME — Diego Maradona gelooft in de complottheorie: Italië heeft wraak genomen op Argentinië voor de nederlaag tijdens het WK voetbal, door eerst hem en nu landgenoot Claudio Caniggia te slachtofferen in een affaire met cocaïne.

Maradona, sinds de afloop van zijn schorsing spelmaker bij Sevilla, schrijft aan de directeur van het Argentijnse weekblad Tribuna Deportiva: "Laat het de Argentijnen duidelijk zijn, dat de Italianen revanche zoeken voor het feit dat wij ze in 1990 hebben uitgeschakeld. Caniggia moet boeten voor zijn doelpunt, dat Italië plaatsing voor de finale kostte." Maradona bereidde destijds de treffer van Caniggia voor. De halve finale eindigde in 1-1, waarna de Argentijnen de strafschoppen beter namen.

Dinsdag werd bekend dat ook het tweede onderzoek bevestigde dat de 26-jarige aanvaller Caniggia op 21 maart, voor het duel van zijn club AS Roma tegen Napoli, cocaïne had gebruikt. Hem wacht een schorsing van zes maanden tot twee jaar. Maradona, als speler van Napoli zelf schuldig bevonden aan het gebruik van de drug, werd in 1991 voor vijftien maanden uitgesloten.

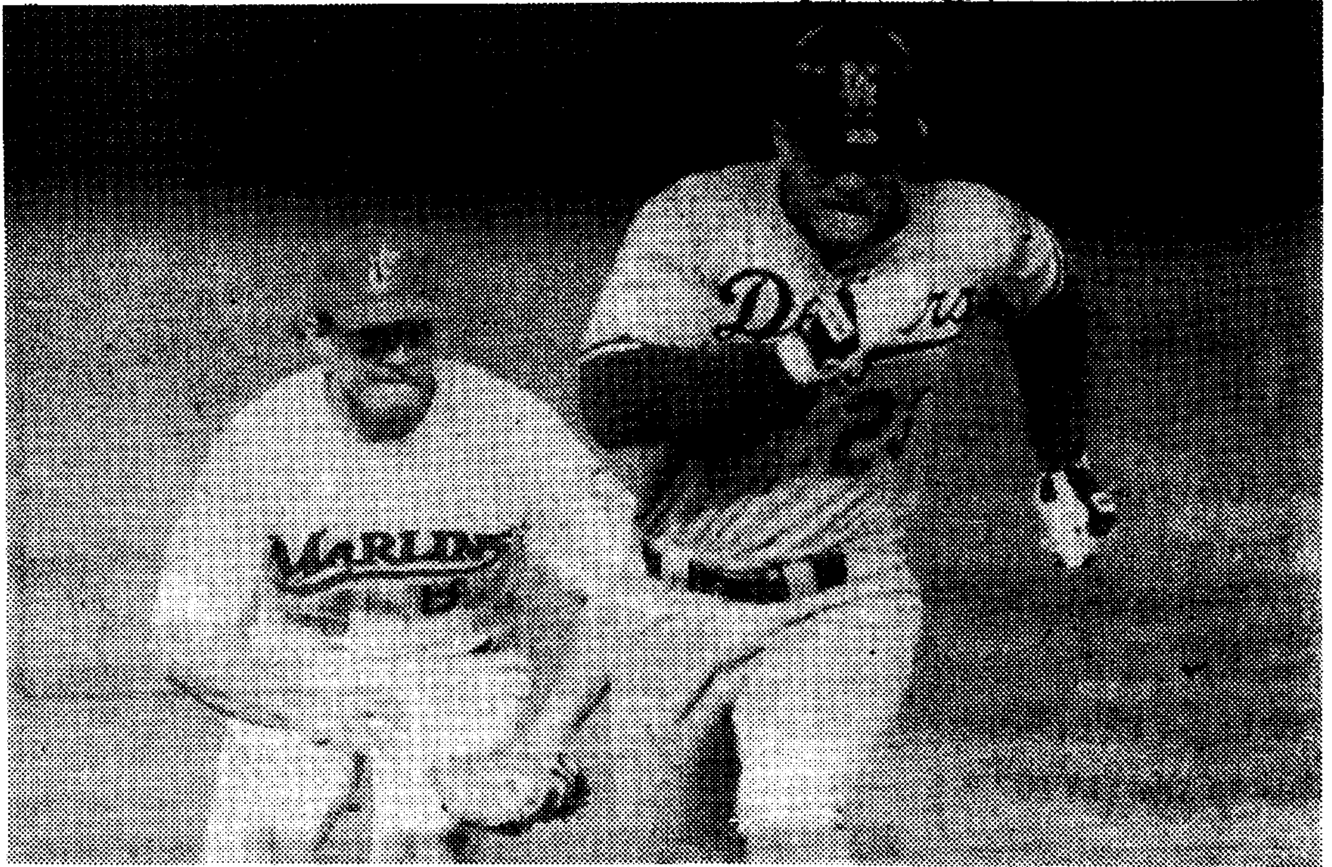
AS Roma blijft intussen niets bespaard. Onlangs zijn voorzitter en vice-voorzitter opgepakt in het kader van de actie 'Schone handen'. In de herfst van 1990 maakte de club al een geruchtmakend dopinggeval mee, toen Carnevale en Peruzzi werden betrapt op een stimulerend middel en voor een jaar geschorst.

De Romeinse clubleiding kocht Caniggia voor dit seizoen voor ongeveer dertien miljoen gulden van Atalanta. Saillant is, dat hij reeds in 1989 in een cocaïne-affaire verwikkeld was. "Daarom hebben wij hem niet gekocht", zei vice-voorzitter Vittorio Cecchi Gori van Fiorentina.

Sport uitslagen

NEW YORK — In de Amerikaanse steden werden op de derde competitiedag diverse honkbalwedstrijden afgewerkt. De uitslagen in de National league: Atlanta Braves-Chicago Cubs 5-4; Los Angeles Dodgers-Florida Marlins 4-2; Philadelphia Phillies-Houston Astros 6-3; St. Louis Cardinals-San Francisco Giants 6-2; Montreal Expos-Cincinnati Reds 5-1 en New York Mets-Colorado Rockies 6-1.

American league: Toronto Blue Jays-Seattle Mariners 2-0; Cleveland Indians-New York Yankees 4-2; Texas Rangers-Baltimore Orioles 3-1 (11 innings), Minnesota Twins-Chicago White Sox 6-1; Boston Red Sox-Kansas City Royals 3-2 en Oakland Athletics-Detroit Tigers 12-7.

AGENDA SPORT

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

DAMACOR BOWLING CLUB
(Chuchubiweg)
Openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

* * * * * * * *

DONDERDAG
BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
19.30 uur Royal Scorpions vs Wild Cats - Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * * * * *

VRIJDAG
PISINA BENNIE LEITO
gesloten voor het publiek.

* * * * * * * *

ZATERDAG
ZWEMWEDSTRIJDEN
(Sithoc Swim Club)
3e Gran Torneo de la Amistad
09.30 uur aanvang wedstrijden;
13.00 uur synchrowedstrijden (figuurwedstrijden);
18.00 uur 2e sessie wedstrijdzwemmen - Pisina Bennie Leito te Rif.

* * * * * * * *

ZONDAG
VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
tweede divisie
14.30 uur Centro Barber vs Streanan Uní;
eerste divisie
16.30 uur Centro Dominguito vs Jong Colombia - Sentro Deportivo Kòrsou.

ZWEMWEDSTRIJDEN
(Sithoc Swim Club)
3e Gran Torneo de la Amistad
09.00 uur wedstrijden;
13.00 uur synchrowedstrijden (routines);
17.00 uur wedstrijden - Pisina Bennie Leito te Rif.

* * * * * * * *

MAANDAG
PISINA BENNIE LEITO
gesloten voor het publiek.

* * * * * * * *

DINSDAG
PISINA BENNIE LEITO
09.00-02.00 uur publiek-zwemmen - Rif.

* * * * * * * *

APPARTEMENT
TE HUUR
aan het strand
10 minuten van de stad, voor vakantiegangers of zakenlieden.
Compleet gemeubileerd met airco, T.V., Radio, Kitchenette.
Beschikbaar vanaf 13 april.
Tel.: 685945
tussen 6 en 10 uur

Te koop:
TOYOTA
CELICA COUPE
1983 in zeer goede staat
tel: 654968
of 675416

Te koop:
MARVIA COBRA '91
2 pers. sportwagen, rood, veel chroom, Jeep chass. poly carr. Brede band, dubb. uitlaat. Suzuki motor, 12000 km.
Geschikt voor verhuur.
Vr.pr. fl. 19.500,- excl.
Tel: 625000: Bik

Ter overname gevraagd
KLEIN HOFJE
omgeving
Seru Lora
Scherpenheuvel.
Na. 18.00
tel. 677768

PORCHSALE
Europese meubelen, stereoset keukenspullen en nog veel meer
Zaterdag 10 april 1993 vanaf 8.00 uur
Kaya Zeppoli 12
(Jan Thiel)

Te huur:
2 personen
APPARTEMENTEN
met airco te Dominguito
f 60,= per dag excl. water en stroom.
Tel. 865410.
Anasaweg 12

Te koop aangeboden:
KAMPEER
TENTEN

zeer geschikt voor deze feestdagen
Tel. 602800

Boutique Gina
Caribbean Hotel
Elegant op het Strand!
Prachtige nieuwe kollektie Badpakken en Bikini's
Gottex en Maylo.
Ook Leggings, Blouses en Dresses van Gottex
Boutique Gina
nu ook in het Sonesta Hotel en Princess Beach Hotel

Kamers
Rooms
Habitaciones
X—X—X—X
Airconditioned
X—X—X—X
Garipitoweg 2
Tel: 691200
Fax: 691203

Ter overname gevraagd
Erfpacht terrein met/of zonder fundering.
Omgeving:
Seru Lora
Scherpenheuvel
Montaña Abou
Caracasbaai/Rooi Santu
na 18.00 677768

U wilt Uw kamer behangen
Bel. K-Team Services
tel. 603390.
Wij zijn een all-round betrouwbaar Team

Nu geopend!
Multi Car Service & Repair
Vakkundige monteurs, voor alle merken, ook diesel motoren.
Vervangende auto bij reparatie Nederlandse - USA style.
Cabo Verde 15
zijweg Rooseveltweg 342
Tel.: 692440 - 603764 - 692401

RICHARD'S BUNGALOWS N.V.
eenvoudige
WEEKEND HUISJES
op minder dan 2 minuten lopen van baai en strand.
677315 Fax. 676671

TE HUUR
APPARTEMENT
gedeeltelijk gemeubileerd
Tel.: 372575 - 601338

Te huur voor vakantiegangers en stagiaires 1 tweepersoons slaapkamer met ingebouwde badkamer, kitchenette en eigen ingang.
Inlichtingen 689763
na 18.00 uur

Cheddar & Sour Cream van Frito Lay

The Decoy
The gentlemen's Wingchair: een heerlijk comfortabele fauteuil, een aanwinst voor uw huis! Bekleding naar keuze, waar anders dan bij de
The Decoy Bloempot Shopping Center no. 8
Tel. 369399

MAGNIFIQUE
ESCORT SERVICE
Zoekt lokale en Nederlandse gezelschapsdames voor het begeleiden en het vermaken van toeristen, zakenlieden en VIP's
Geïnteresseerden s.v.p. reageren op P.O.Box 4799
Uw reactie wordt Professioneel, vertrouwelijk en discreet behandeld

---

Gebaseerd op een tweepersoons kamer.
Princess Beach
RESORT & CASINO

PRETTY KIDS
Ontarioweg 3, Saliña
(t.o. Baskin Robbins, Saliña)
no. 1 op kinderkledinggebied
heeft pas ontvangen speciaal voor de komende feestdagen exclusieve kleding maten 0 t/m 12.
Kom langs om ze te bekijken!!!

SeaTrek
De Nederlandse specialist voor avontuurlijke zeetrektochten in Indonesië en de Caribbean.
Voor rustzoekers, duikers, snorkelaars, water- en natuurliefhebbers organiseren wij **exclusieve zeiltrektochten met het zeilschip de Insulinde** (biedt comfortabele accommodatie voor 14 personen) In augustus en oktober maken wij 2 reizen vanuit **Trinidad**, langs de kust van **Venezuela**, naar **Testigos**, **Los Roques** en **Bonaire**, met als eindpunt Curaçao.
Reisdata: 2 augustus tot en met 14 augustus
18 oktober tot en met 30 oktober.
Bel voor informatie op Curaçao: **678547**

ZEILEN MET DE PASEN !
Paascursus 4 X 2 UUR NAfls. 215,--.
1e les op zaterdag 10 april
Ook verhuur Centaur Sunfishes en Surfplanken.
SAIL CURAÇAO
Spaanse Water
Bel nu 676003

TE KOOP
Wegens overcompleet
1. een zeilboot 33 voet in goede staat.
2. Van bus KIA Besta 9 personen, in goede staat.
Informatie: Miss Ann Boattrips
Tel.: 671579 - 601367

DIÉTIKA
Reform- en dieetwinkel
Uw specialzaak voor alle reform- en dieetprodukten tegen zéér redelijke prijzen!
Mon Reposweg 45 / tel.: 379133
Maandag t/m vrijdag: 08.30 - 12.15 - 14.00 - 18.00
Zaterdag: 09.00 - 13.00

---

voor de maand April
Split Unit - f. 85,-
Window Unit - f. 45,-
COOLTECH
Sta. Rosaweg 64
Tel.: 369375
Onze airco's "Friedrich" zijn in bestelling.
Reserveer tijdig.

J.P.F. organiseert op zondag 11 april a.s. een grandioos Paasfeest met Leticia Oldenstam uit Suriname. Heliante Redar en Harry Zim.
De muzikale begeleiding wordt verzorgd door grupo G.A.S. en Kayudo.
Aanvang 9 uur p.m.
Toegang: leden f 5,= p.p.
Introducees: f 7,= p.p.
Mist u deze kans niet om het Surinaamse zangtalent te bewonderen.
Tot ziens in J.P.F.

RENTOOL N.V.
Tel.: 601762 - 369900
IS KOPEN TE DUUR?
Huur een TAPIJTREINIGER
en maak zelf Uw tapijt, matras en kussens schoon.
Voor handgereedschap kunt U ook bij ons terecht.
Met weekend service.
Tapijtreiniger

TIGER
Tiger Equipment & Services, N.V.
Tiger Equipment Sales, N.V.
GEVRAAGD:
ONDERDELEN VERKOPER
ERVARING VEREIST
Sollicitaties met eventuele diploma's en getuigschriften te richten aan:
TIGER EQUIPMENT & SERVICES N.V.
P.O. Box 3951 - Curacao.

Gevraagd:
KRAAMHULP
- Voor langere periode (particulier)
- 5 Dagen per week van 12.00 - 18.00 uur

Vereiste:
- Aantoonbare ervaring (kraamkliniek, kraamafdeling of wijkverpleging), referenties!
- Goede contactuele eigenschappen
- Nederlandse taal

Vooruitzichten:
- Goed salaris
- Prettige werkomgeving

Reakties tel: 675176

UPSTAIRS DOWNSTAIRS
Bloempot Shopping Center 2 Tel: 370
Quisiera recomendarles los materiales de arte que les ofrece Upstairs Downstairs. Fui sordo en mi vida, pero de este consejo no se haga sordo Ud.
Goya

RODEO RANCH
Tel: 615787
Saloon Steakhouse at the Seaquarium
Met ingang van 15 april serveren wij alleen nog op zondag Lunch op het Bapor Kibra Terrace.
U bent echter van harte welkom voor diner dagelijks vanaf 6 uur.
Ons Happy Hour van 5-7 uur met gratis snacks is inmiddels bij velen populair.
Kom ook eens langs, de bediening is prima en onze cocktails zijn verrukkelijk!

UNION PATRONAAL DI ANTIAS HULANDES
De Bleeheuvel 17-A - Tel.: 378720
ALGEMENE LEDENVERGADERING U.P.A.H.
Het bestuur nodigt de leden van de U.P.A.H. uit voor de
Algemene Ledenvergadering (Jaarvergadering)
op zondag 25 april 1993, om 10.00 uur in het Holiday Beach Hotel.
AGENDA:
1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling notulen A.L.V. d.d. 8-11-1992.
3. Vaststelling jaarverslag 1992 v.d. secretaris.
4. Financieel verslag 1992 v.d. penningmeester.
5. Verslag v.d. contrôle-commissie.
6. Vaststelling v.h. financieel verslag.
7. Bestuursbeleid.
8. Bestuursverkiezing.
9. Uitslag bestuursverkiezing.
10. Benoeming leden contrôle-commissie.
11. Voorstellen v.h. bestuur en / of leden.
12. Rondvraag.
13. Sluiting.

Aluminium-Mini-Rolluiken
voor geluidswering en verhoogde beveiliging
1. Rechtsrollers in de dag
2. Linksrollers op de dag
3. Linksrollers in de dag
Hoog bedieningscomfort.
ZONWERING
Centro Comercial Antilla 4
Tel.: 374815 Fax.: 371969

Girigorie optimistisch voor return

Sithoc wint met 2-1 van Robin Hood in Concacaf-voetbalpartij

WILLEMSTAD — Een resultaat met enig perspectief. Zo kan de 2-1 overwinning beschouwd worden die de Antilliaanse voetbalkampioen Sithoc gisteravond in het Sentro Deportivo Kòrsou bevocht tegen Robin Hood uit Suriname. Trainer Nooi Girigorie bleek in zijn commentaar na afloop matig tevreden over de prestatie van zijn spelers, maar zag de uitwedstrijd over twee weken in Paramaribo toch met optimisme tegemoet. Immers, de Collegialen wisten zich vorig jaar met dezelfde uitgangspositie — Transvaal was toen hun tegenstander — toch te kwalificeren voor de volgende ronde.

De wedstrijd van gisteravond was de eerste van Sithoc in het Concacaf-toernooi van dit jaar. Het hoefde, zoals bekend in de eerste ronde niet in actie te komen omdat tegenstander Trinidad & Tobago Hawks van deelname aan het toernooi afzag. Dit bleek gisteravond toch zijn nadeel te hebben, want het duurde lang voordat de Collegialen hun wedstrijdritme vonden. Pas in de tachtigste minuut slaagden zij er dan ook in door te drukken naar winst.

VERGRENDELING

Robin Hood paste gedurende de tachtig minuten daarvoor met succes de traditionele taktiek voor een uitwedstrijd toe. Het gaf Sithoc de ruimte, grendelde de verdediging vanaf de zestien meterlijn af en beperkte zijn aanvalsacties tot *counters*. Uit een drietal snelle uitbraken produceerde de Surinaamse ploeg zelf de eerste treffer van de wedstrijd van de voet van Stephen Rigters. Gelukkig voor Sithoc, dat Ruperto Dorothea in twee minuten tijd (20e minuut) een gat in de verdedigingslinie vond en gelijk maakte.

Gedurende de rest van de speeltijd speelde Sithoc de gasten echter volledig in de kaart met mobie, maar onproduktieve combinaties in de volle breedte van het middenveld dat de Surinamers zelf wijd open hadden gelaten. Elke minuut die aldus verstreek, telde uiteraard in het voordeel van de gasten.

Het trio Raymond Rovina, Ruperto Dorothea en Angelo Evertsz zorgde echter voor een wending ten goede in de laatste twintig minuten. Zij gingen er met veel grotere agressiviteit tegenaan en forceerden opeenvolgende doorbraken die ten slotte in de tachtigste minuut met succes werden bekroond. Keeper Jimmy Picquet kon een keihard schot van Evertsz niet vasthouden en de mee opgetrokken Rovina schoot zijn ploeg naar de winst.

VEERKRACHTIG

Robin Hood toonde zich overigens een mentaal veerkrachtige tegenstander, want het herstelde zich snel van deze tegenslag en probeerde in de luttele minuten die nog overbleven toch nog terug te komen in de wedstrijd. Weliswaar lukte dit hen niet maar voor Sithoc moet dit toch als een waarschuwing gelden wanneer men straks voor de tweede wedstrijd aantreedt.

Wat wel in de eindfase gebeurde, was dat scheidsrechter Eric Forbes van Trinidad, die de gehele wedstrijd zeer tolerant was opgetreden, geheel onverwacht de rode kaart trok voor Derrel Dorotal toen deze een tegenstander te hardhandig aanpakte. Dit had geen invloed meer op het verdere verloop van het treffen, maar voor Sithoc betekent het toch wel dat het in de tweede confrontatie de diensten zal moeten ontberen van deze speler.

Softbaltoernooi Chez Suzenne

WILLEMSTAD — Softbalclub Chez Suzenne houdt op zaterdag en zondag een groot Softbal Slowpitch Toernooi op het veld van Post VI. De officiële opening wordt om 10.30 uur door Isla-medewerkster Bailey verricht.

Om 10.45 wordt de eerste wedstrijd afgewerkt tussen Sicoza en Warda D, gevolgd om 12.15 uur met Chez Suzenne tegen Douane en om 14.15 Teremoto tegen Pepina. Sigi Gosa en Huizer Stars ontmoeten elkaar om 16.00 uur. Op zondag komen de twee resterende teams, Gasora Giants en Bou di Palu in actie tegen de winnaars van de partijen op zaterdag.

BOKSEN / SOISSONS — De Fransman Laurent Boudouani heeft zijn Europese titel in het zwaarweltergewicht behouden.

NEW YORK — De geregistreerde uitslagen in de Amerikaanse prof-basketbalcompetitie op dinsdag: Indiana Pacers-New Jersey Nets 98-85; Orlando Magic-Philadelphia 76'ers 116-90; Atlanta Hawks-New York Knicks 109-104; Cleveland Cavaliers-Miami Heat 115-100; Houston Rockets-Los Angeles Clippers 114-101; Milwaukee Bucks-Chicago Bulls 113-109; Golden State Warriors-San Antonio Spurs 125-111; Detroit Pistons-Washington Bullets 91-79; Dallas Mavericks-Seattle Supersonics 109-107; Portland Trail Blazers-Utah Jazz 110-95; Phoenix Suns-Los Angeles Lakers 115-114 en Sacramento Kings-Denver Nuggets 101-100.

Op woensdag werden de volgende resultaten geboekt: Philadelphia 76'ers-Washington Bullets y98-90; Orlando Magic-Charlotte Hornets 109-96 en Indiana Pacers-Minnesota Timberwolves 113-105.

In de tweede ronde van de Zuidamerikaanse voetbal bekercompetitie kwamen de volgende uitslagen binnen: In Cali won America Cali (Col) van Bolivar (Bol) 2-1 (0-0); In Rio de Janeiro - Flamengo (Bra) vs Minerven (Ven) 8-2 (4-0); In Asuncion - Corro Porteño (Par) vs Conreloa (Chl) 1-1 (1-1) en in Quito won El Nacional (Ecu) van Sporting Cristal (Per) 3-0 (1-0).

*****

VOETBAL / ABIDJAN — De Fransman Philippe Troussier is de nieuwe bondscoach van Ivoorkust. Troussier, met landskampioen Asec Abidjan al drie jaar lang ongeslagen, volgt Martial Yeo op. Yeo wordt technisch directeur van de voetbalbond.

*****

Caniggia opnieuw positief bevonden op gebruik cocaïne

ROME — De Argentijnse international Claudio Caniggia is ook bij de contra-expertise positief bevonden op het gebruik van cocaïne. De speler van de Italiaanse club AS Roma wacht een schorsing, die kan variëren van zes maanden tot twee jaar.

Bij de dopingcontrole na afloop van het duel AS Roma-Napoli, op 21 maart, werd bij een speler van de thuisclub gebruik van cocaïne geconstateerd. Het resultaat van de eerste proef moest geheim blijven, maar lekte toch uit.

Het Italiaanse persbureau ANSA meldde dinsdag, dat ook de tweede controle bij Caniggia positief was uitgevallen. Later bevestigden de clubleiding en de Italiaanse voetbalbond de uitslag van de tweede test.

"Bondsvoorzitter Matarrese heeft de resultaten van beide onderzoeken aan Caniggia overgebracht. De testen wijzen uit dat hij cocaïne heeft gebruikt", liet de bond in een verklaring weten. Caniggia is met onmiddellijke ingang uitgesloten van wedstrijden. De strafmaat wordt later bepaald en ook hangt hem een rechtszaak boven het hoofd.

De naam van Caniggia wordt voor de tweede keer met drugs in verband gebracht. In 1989, toen de 26-jarige aanvaller nog voor Verona uitkwam, werd een handelaar in verdovende middelen opgepakt. Die gaf destijds de namen van zijn klanten vrij. Tot die groep behoorde ook de Argentijnse vedette.

Gebruik van cocaïne was toen in Italië nog niet strafbaar. De onderzoekers konden geen bewijzen overleggen dat Caniggia betrokken was geweest bij handel in drugs, waardoor de aanvaller uit handen van de rechtbank bleef. Twee jaar geleden werd Caniggia's landgenoot Diego Maradona op het gebruik van cocaïne betrapt. De vedette kreeg een schorsing van vijftien maanden opgelegd.

ATLETIEK / NAAL[illegible]WIJK — Ellen van Lange[illegible] is toekomstig als bloem ver[illegible] krijgbaar. De Olympisch kam[illegible]pioene op de 800 mete[illegible] doopte op de bloemenveilin[illegible] Holland in Naaldwijk ee[illegible] witte chrysant, die haa[illegible] naam zal dragen. De witte enkelbloemige chrysant heef[illegible] een groen hart en is ontwik[illegible]keld door het veredelings- e[illegible] vermeerderingsbedrijf Fide[illegible] in Maasland. Volgens de gege[illegible]vens is het nieuwe ras uit[illegible]stekend houdbaar.

Programma Curacao Lions Dive Regatta

WILLEMSTAD — Het programma van de Curacao Lions Dive Regatta, die op en in de wateren van het Sea Aquarium van 9 tot en met 17 april wordt gehouden, ziet er als volgt uit:

Goede Vrijdag 9 april
10.30-15.00 uur Oefendag 17.30-19.00 uur Happy Hour in Rumours met live muziek van Estellas de Merengue

Zaterdag 10 april
10.00 uur Officiële opening bij Top Water Sport, gevolgd door wedstrijden 10.30-15.00 uur wedstrijden 17.30-18.00 uur Happy Hour/B.B.Q. en live muziek in Rumours

Zondag 11 april
10.30-15.00 uur wedstrijden 17.30-18.30 uur Happy Hour en live muziek in Rumours 19.00-20.00 uur Tweede Happy Hour 19.30-22.30 uur Antilliaans Buffet en live muziek op het Balau Terras

Maandag 12 april
Rustdag en tijd voor bijpraten en reparaties 14.00-16.00 uur Aerobic-demostratie van Ooms Fitness Center 18.00-20.00 uur Happy Hour op het Balau Terras

Dinsdag 13 april
10.30-15.00 uur wedstrijden 18.00-20.00 uur Happy Hour op het Balau Terras

Woensdag 14 april
10.30-15.00 uur wedstrijden 18.00-20.00 uur Happy Hour 19.30-22.30 uur B.B.Q-buffet met live muziek op het Balau Terras

Donderdag 15 april
10.00 uur Race naar Klein Curaçao en terug 17.30-19.00 uur Happy Hour in Rumours

Vrijdag 16 april
10.00-16.00 uur Jeep Safari voor alle deelnemers Start en finish bij het Lions dive Hotel en Rumours 17.30-19.00 uur Happy Hour in Rumours 19.00-20.00 uur Happy Hour op het Balau Terras 19.30-22.30 uur Balau Seafood Buffet met live muziek

Zaterdag 17 april
21.00-03.00 uur Sailing Home Party op het Seaquarium strand/GIPSY 22.00 uur Prijsuitreiking aan de winnaars

Paas aktiviteiten

Liever heimwee dan Holland

Nouveau riche

door René van Nie

OP HET KLEINE strand kon je over de koppen lopen. Een soort Zandvoort op een snikhete zomerdag. Maar dit was Bonaire rond de kersttijd en ik zat met vriend Bart op het terras van een hotel waar we uitkeken op een horde landgenoten. Veel van de mannen hadden zich omhangen met gouden kettingen en armbanden en bij de meeste dames ontbrak het bovenste deel van hun [illegible]kleding, waardoor veel Hollands glorie zich zwabberend aan de buitenwereld openbaarde.

"Zo langzamerhand lijkt het hier meer op de veemarkt in het Friese Sneek waar forse melkkoeien worden verhandeld", stelde Bart wat vermoeid en liet een biertje. "Allemaal *nouveau riche* dat elkaar de hele dag aftroeft met een grote smoel waarbij de miljoenen over het strand rollen als zandkorrels". Bart zat er wat terneergeslagen bij en nam een slok van zijn biertje. Hij was er duidelijk niet gelukkig mee, want ik kende hem als een vrolijke frans die van het tropenleven hield.

Jaren geleden, het Hollandse gezeur en de miezerige motregen zat, zette hij voet op Bonaireaanse bodem om daar de rest van zijn leventje door te brengen. Hij schafte zich een klein lief huisje aan met uitzicht op zee, plaatste een schommelstoel op zijn porch, waarin hij het grootste deel van de dag ging zitten en schommelde zich uitermate tevreden door de tijd, terwijl zijn optrekje werd schoon gehouden door een lieve Bonaireaanse weduwe, die al snel bij hem introk.

En vanaf dat moment schommelden ze zich samen door het leven. Ik had Bart altijd benijd om dat besluit. Door in de herfst van zijn leven de boel in Holland voor gezien te houden en zijn stelling dat 'je maar één keer leeft in je leven', was hij voor mij altijd het beste voorbeeld [illegible] van een echte levensgenieter.

"De zon gaat hier elke dag voor niks op [illegible] en een visje is al gauw gevangen", schreef hij me terwijl ik me in Holland door sneeuw en hagelbuien in het zweet liep te werken, "en ik leef praktisch van de wind".

"Maar dat was vijf jaar geleden nog zo", meldde hij [illegible]. "De boel is hier nu [illegible] de knoppen aan het [illegible] [illegible] erg ruwig lopen, want [illegible] makamba's [illegible] Bonaire wonen, kom [illegible] dag op zijn minst vijf [illegible] tegen".

Vooral dat laatste leek me [illegible]ndig en ik had met Bart [illegible]en.

Aan een tafeltje naast ons [illegible]en een man en vrouw [illegible]en. Hij had iets weg van [illegible] Ballin en bewoog als [illegible] harlekijn. Zijn snor leek [illegible] zijn bovenlip geplakt en [illegible] loenste achter dikke brillenglazen. De vrouw leek op [illegible] Lubbers. Met een duide[illegible] neus en tanige beade handen. Maar ze waren [illegible] echtpaar. Wat mocht blijken uit haar woorden toen [illegible] man zich een visje wilde [illegible] serveren. "Dat lust jij [illegible], Donald!" riep ze veel te [illegible] waardoor de rest van [illegible] terrasvolk hun kant opkeek. "Je weet óók dat jij dat [illegible] lust".

"Maar ik kan het toch [illegible]eren", hield Donald voor[illegible] aan. [illegible] met [illegible], Greet".

"[illegible]hée", sneed ze hem [illegible]héé) want dat lust jij [illegible] thuis niet en hier niet, [illegible] niet".

[illegible] bij en raadde een [illegible] saté aan.

Maar voor Donald kon antwoorden, riep Greet [illegible]: "Nééhée, daar krijg [illegible] diarree van, Donald, dat [illegible] je best".

Bart nam het gestuntel [illegible] aanschouw, waarna [illegible] draaide en zei: "Kijk, [illegible] doel ik [illegible] [illegible] [illegible]". [illegible] zuchtte diep [illegible] naar de ober die nog steeds bij het Hollandse ehctpaar stond. "Nog twee biertjes!" riep Bart, waarna de ober opgelucht knikte en het echtpaar aan hun lot overliet door snel op weg te gaan om onze drankjes te halen.

"Wat een wereld", vond Bart. "Het komt nooit meer goed. Wist je dat ze hier bijna een olieraffinaderij hadden laten neerpoten door een stelltje Amerikanen die verder nergens op de wereld nog terecht kunnen met hun vieze stanktroep? Daar zijn we nog net aan ontsnapt.

God weet voor hoelang. Maar in plaats daarvan kregen we al die Popie Jopie's uit het moederland overal die die foeilelijke huizen laten bouwen en daardoor nog milieuvervuilender zijn dan de olie van 'n in tweeën gebroken tanker".

Bart klokte nog een Amstelltje weg en deed er even het zwijgen toe. Rondom ons heen werd het steeds drukker en ik kreeg het een beetje benauwd op dat rommelige terras en verlangde opeens hevig naar mijn rustige stamterrasje op Aruba.

"Het is hier te klein", wist Bart. "Veel te klein voor al die mafkezen. En nou hebben ze het helemaal bont gemaakt door dit beeldschone eiland ook nog een keer zijn mooiste weg af te nemen. Die prachtige weg langs zee richting Washington Park". Hij gebaarde naar rechts, zo beetje in de richting van het westen. "Alleen maar om de bunkerbouwers die daar wonen vrije toegang tot zee te garanderen. Het is toch niet van deze wereld". Hij schudde misprijzend zijn hoofd. "En ik heb geen idee welke politieke onverlaat daar toestemming voor heeft gegeven al lijkt me dat de beloning voor die doodzonde zich niet laat afwegen in de vorm van een flesje wijn of doos Haagse hopjes. En dat op het mooiste eiland van de Antillen".

Hij beet weer in zijn biertje en probeerde zo de ellende weg te drinken. Want het zat hem hoog wat bleek uit 'het zijn van een slag mensen die bij elke stap die ze doen weelderig gras in woestijn veranderen'. Hierbij knikte hij overmatig en maakte aanstalte om op te stappen.

"Nééhée, doe dat nou niéhiét", klonk het opnieuw aan de tafel naast ons. Don wilde blijkbaar toch wat lekkers waar Greet het weer niet mee eens was. "Van bier krijg je krampen, Donald, luister nou naar me. Ik zit vannacht de hele nacht met je op, dat weet je bèhèst".

"Doe dan maar niets", mokte Donald tegen de ober en hulde zich vervolgens in een zwijgen waarbij hij zwaar ademde.

"Laat we dan maar gaan, Donny, want dat wordt tóch niks hiéhiér", besloot zijn vrouw en stond op.

Het leek even alsof 'Hirsch' niet mee wilde, maar toen Greet riep: "Kom nou mééééhééé", stond hij op en stootte daarbij de tafel om. Voor hij de ravage echter kon aanpakken, had 'Ria' zijn hand al vast en trok hem weg.

Iedereen op het terras volgde hun uittocht. En Bart begon opeens hard te lachen, ging staan, begon te zwaaien en riep toen heel hard: "Jááháá, nééhéé, dat lust hij niet, Donny, daar krijg je diarree van Donny en als je het niet van het eten krijgt Donny, dan krijg je het wel van hááhááár".

■ *WILLEMSTAD —De gedeputeerde van Cultuur, Lelia Peternella-Pieters Kwiers (rechts) heeft onlangs Carmen Faneyte ontvangen, schrijfster en uitgeefster van het blad Den Style ku Carmen. De gedeputeerde ontvind ten bestuurskantore een exemplaar van het tijdschrift.*

INGEZONDEN

Opperlanders

Een leuteraar is iemand die leutert, kletst, talmt of draalt
En in sommige gevallen daar ook voor wordt betaald.
Zo beginnen mensen die het onderwijs anders bekijken
op betaalde leuteraars te lijken.

Nu heeft een zekere Hollandse Elisabeth
weer wat geleuter op papier gezet.
Met in haar speciale onderwijsrubriek
een pleidooi voor een leerstoel Opperlandistiek.

Opperlandistiek om kinderen te motiveren,
het Nederlands behoorlijk te gaan leren.
De taal leren met plezier en pret
zo luidt de boodschap van Elisabeth.

Iemand die meestal weet waarover ze praat
en echt niet vaak de plank misslaat.
Maar de klok horen luiden en ook nog de klepel weten te hangen
dat kun je van betaalde leuteraars niet verlangen.

Elisabeth begrijpt het niet helemaal,
het gaat hier om Nederlands als vreemde taal.
Een methode Nederlands op Antilliaanse leest geschoeid,
wordt daarmee geld en tijd verknoeid???????

Een methode Nederlandse: *Ta di nos e ta.*
Let wel: geen Antilliaanse algebra.
Immers, als we het hebben over zinvol leren,
gaat het dan niet juist om het identificeren?

Het is gemakkelijk om een methode uit Nederland te halen
afgezien van de prijs die we dáárvoor betalen.
Kunnen we heus dat geld niet beter investeren
door ons op een eigen methode te concentreren??????

Dat is echter een investering op lange termijn
waar we het allemaal mee eens moeten zijn.
Missen wij soms deskundigheid?
Of mankeert het ons aan creativiteit?

EEN OPPERLANDER
(naam en adres bij de redactie bekend)
Curaçao

WILLEMSTAD — De Kamer van Koophandel en Nijverheid Curaçao blijft benadrukken dat een eventueel te houden referendum moet worden voorbereid en georganiseerd door een onpartijdige commissie.

De commissie moet in staat gesteld worden om volkomen onafhankelijk van de overheid of van de politiek te functioneren, omdat deze laatste twee, vanwege hun belangen bij een bepaalde uitkomst van het referendum zich niet onpartijdig kunnen opstellen.

De onafhankelijke commissie, bestaande uit personen van verschillende geledingen in de gemeenschap, moet niet alleen de stemming, maar ook de daaraan voorafgaande voorlichtingscampagne en discussieronde organiseren.

Dit is belangrijk omdat de kiezer precies moet weten waar hij of zij over gaat stemmen en wat de gevolgen zijn van het vóór of tegen stemmen. Is dit niet het geval dan heeft een referendum überhaupt geen zin.

De aanbevelingen vloeien voort uit een studie naar Curaçao's zelfbeschikkingsrecht en het houden van referenda, in opdracht van de Kamer geschreven door prof. B.E. Carter van Georgetown University in Washington D.C.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenavond 18:00 uur:
Licht tot half bewolkt en voornamelijk gedurende de nacht- en ochtenduren nu en dan zwaar bewolkt met kans op een lichte plaatselijke bui.
Matige tot vrij krachtige, overdag af en toe krachtige oostelijke wind (tussen tien en 25 knopen).

WEEROVERZICHT:
Het weer op de Benedenwindse eilanden zal ook in de komende 24 uur beïnvloed worden door de uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan. Als gevolg hiervan zal het weer overwegend droog blijven. Van tijd tot tijd kan iets vochtiger lucht worden aangevoerd, maar eventuele neerslag zal maar van korte duur en lichte intensiteit zijn.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag Mm**
Aruba	half bewolkt	31	26	0.0
Bonaire	half bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	half bewolkt	31	26	0.0
St Eustatius	half bewolkt	30	24	0.0
St Maarten	half bewolkt	32	[illegible]	[illegible]
Amsterdam	half bewolkt	+9	[illegible]	0.0
Atlanta	geheel bewolkt	19	+9	0.0
Bogotá	geheel bewolkt	21	[illegible]	[illegible]
Caracas	half bewolkt	--	21	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	31	23	0.3
Miami	licht bewolkt	25	19	0.0
New York	zwaar bewolkt	16	+6	0.0
Port-au-Prince	licht bewolkt	30	18	0.0
Port-of-Spain	zwaar bewolkt	32	24	0.0
San Juan	half bewolkt	33	24	0.5
Sto Domingo	licht bewolkt	30	20	0.0

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

8ste Trekking

Woensdag 7 APRIL 1993

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal M. M. VITOR.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

8ste trekking op woensdag 7 April 1993

VOLGENDE TREKKING: DONDERDAG 22 APRIL 1993.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
25682	4.500	8947	3.000	31875	2.000
25683	**500.000**	**8948**	**80.000**	**31876**	**40.000**
25684	4.500	8949	3.000	31877	2.000

Getuigen:
O. I. NAHR
N. A. SCHOOP.

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO	: 8.00—15.00 continu (maandag t/m vrijdag)
ARUBA	
Oranjestad	: 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolas	: 8.00—12.00 en 13.00—16.00
BONAIRE	: 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN	: 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA	: s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS	: s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

BRATUNAC - Een Servische soldaat verwijdert een wegversperring voor een Belgisch konvooi dat onder de vlag van de VN uit Srebrenica terugkeerde maar zonder vluchtelingen aan boord. De overheid van Srebrenica heeft namelijk laten weten dat er niemand als vluchteling de al maanden belegerde stad mag verlaten voordat er een Canadese eenheid wordt gelegerd; ook moeten eerst de gewonde strijders via de lucht naar elders zijn overgebracht om behandeld te worden. *(AFP-satellietfoto)*

GENEVE - Het Kinderfonds van de Verenigde Naties (Unicef) heeft dinsdag gezegd dat bijna alle Bosnische kinderen symptomen van trauma's vertonen en heeft de drie strijdende partijen opgeroepen vrede te sluiten.

Een recent onderzoek heeft uitgewezen dat 51 procent van de kinderen in de Bosnische hoofdstad iemand gedood heeft zien worden, zei het fonds in een communique, uitgegeven precies een jaar na het uitbreken van de strijd om Sarajevo. Het uitbreken van deze strijd wordt algemeen gezien als het begin van de burgeroorlog in Bosnië.

Unicef-directeur James Grant riep de Kroaten, moslims en Bosnische Serviërs op hun verschillen opzij te zetten en een eind te maken aan het bloedige conflict. "Elke dag die eindigt zonder een vredesovereenkomst is weer een dag waarin de rechten van kinderen in Bosnië op wrede wijze worden geschonden", zo werd hij geciteerd. "Je moet verder kijken dan het tekenen van een kaart en erkennen dat de kinderen en die van de buren wankelen op de rand van de afgrond".

Het Unicef-onderzoek wees ook uit dat veertig procent van de kinderen in Sarajevo direct door sluipschutters is beschoten en dat 39 procent zeker een familielid heeft verlorent. Bijna de helft van de kinderen vertelde dat hun huis ingenomen was door anderen en bijna eenderde dat het beschoten of aangevallen was. Zo'n 89 procent heeft in ondergrondse schuilkelders gewoond - velen langer dan zes maanden.

Dieet-tips

Eén ei is geen ei

= door Olivia Wong-Loi-Sing =

ALS MEN HET over eieren heeft, worden daar meestal kippeëieren mee bedoeld. Zondag is het Pasen en er worden meer eieren dan gewoonlijk gegeten. Een ei kan uit voedingskundig oogpunt een stuk vlees heel goed vervangen. Eieren passen in principe bij elke maaltijd. Maar elke dag een ei eten is ook weer teveel van het goede, omdat eidooiers veel cholesterol bevatten.

VOEDINGSWAARDE VAN EIEREN

Een ei weegt om en nabij vijftig gram. Eieren hebben een hele hoge kwaliteit wat de voedingswaarde betreft. Een ei bevat zeven gram eitwit, zes gram vet, 75 calorieën en geen koolhydraten. Eieren zijn een rijke bron van eiwitten en bevatten alle vitaminen en mineralen, maar geen vitamine C. Voedingskundig kan één ei 35 gram gemiddeld vet vlees vervangen. Het moet wel gemiddeld vet vlees zijn omdat in mager vlees minder vitamine A en D zit.

Een ei bevat ook vet. Dit vet kom alleen voor in de dooier en niet in het eiwit. Het vet bestaat voor tweederde uit onverzadigde vetten en eenderde uit verzadigd vet. Het cholesterolgehalte in de dooier is ook vrij hoog. Om deze reden wordt aangeraden om niet meer dan twee à drie eieren per week te gebruiken. In honderd gram eidooier zit 1500 mg-procent cholesterol.

Een ander verschil met vlees is dat het vlees wel purinestoffen bevat en eieren niet (mensen met jicht mogen geen voeding die rijk is aan purine).

GOEDE KWALITEIT EIWIT

Het kippeëi heeft een hoge biologische waarde. Vijfennegentig tot honderd procent is voor ons lichaam benutbaar. Dat wil zeggen dat het eiwit voor een ei voor bijna honderd procent wordt gebruikt om onze eigen lichaamseiwitten aan te maken.

Het regelmatig eten van eieren en gerechten waarin veel eidooiers zijn verwerkt, kan het cholesterolgehalte verhogen bij het ook nog eten van veel verzadigd vet (veel vlees, kaas, volle melkprodukten etc.).

RAUW EI ETEN SLECHT

Eieren worden veel gebruikt voor het smakelijker maken van gerechten (in het bijzonder de eidooier in bij voorbeeld puddingen, soep). Rauwe eieren werden vroeger opgeklopt en aan kinderen en zieken gegeven en worden nu nog steeds gebruikt met name door sporters. Het eten van rauwe eieren wordt afgeraden omdat rauw eiwit een stofje bevat, avidine, die biotine (vitamine H) afbreekt en biotinegebrek kan geven.

Eieren zijn lichtverteerbaar en worden door de mens heel goed en volledig verteerd. Bij het eten van de eidooier wordt de uitscheiding van gal gestimuleerd. De eidooier zorgt ervoor dat de galblaas gaat samentrekken en zijn hele gal in de darm uitstort.

Zachtgekookte eieren worden door de meeste mensen geprefereerd. Ook bij diëtetische toepassingen omdat het eiwit beter wordt verteerd dan hardgekookte eieren.

KOKEN VAN EIEREN

Door het koken/bakken verliest een ei vijftien procent van zijn vitamine B1. Bij het lang koken van eieren verbindt ijzer zich met zwavel en hierdoor ontstaat een groen/zwarte kleur.

Voor meer informatie omtrent deze rubriek tel: 369041.

In de rij voor voedsel

MUQDISHO - Vrouwen en kinderen stellen zich op bij een voedseldistributiecentrum in de Somalische hoofdstad. Dit voedsel is beschikbaar gesteld door de Verenigde Staten als onderdeel van zijn humanitaire hulp aan Somalia.

NYT: Iran gaat raketten van Korea kopen

NEW YORK - Iran staat op het punt een contract te sluiten voor het aanschaffen van raketten voor de middellange-afstand uit Noord-Korea, zo heeft de Amerikaanse krant de New York Times donderdag meegedeeld.

Het blad baseerde zich op bronnen van de Amerikaanse buitenlandse-inlichtingendienst (CIA) en het Amerikaanse ministerie van Defensie. Alhoewel de Noordkoreaanse raketten nog niet volledig getest en ontwikkeld zijn, zou Iran volgens deze bronnen al voor het eind van dit jaar over de wapens kunnen beschikken. De raketten zouden een bereik van duizend kilometer hebben en in staat zijn kernkoppen te dragen.

MOSKOU - Een groepje Russische militairen heeft een eigen invulling gegeven aan de ontwapening waartoe Moskou in overleg met Washington besloten heeft: ze sloopten goud en platina uit raketten die in Moskou opgeslagen lagen. Het geld dat ze bij de verkoop ervan op een van de vele markten in Moskou beurden, verdween in hun eigen zakken. Dit heeft het persbureau Itar-Tass woensdag gemeld.

Een kapitein en twee sergeants sloopten niet minder dan 650 panelen uit reserve-onderdelen van raketten die op hun basis lagen. In de kamers van het drietal heeft men staatseigendommen aangetroffen met een waarde van 3,5 miljoen roebel (negenduizend gulden). De totale waarde van de gestolen goederen bedroeg ongeveer 55 duizend gulden. De kapitein heeft berouw getoond en een voorraad illegaal verworven dollars ingeleverd. Ook vertelde hij over tien soortgelijke gevallen van diefstal die tot dan toe niet bekend waren.

Het gaat om de laatste in een lange rij berichten over corruptie binnen de strijdkrachten. Dit verschijnsel neemt hand over hand toe, parallel aan het dalen van de levensstandaard.

Minister van Defensie Pavel Gratsjev heeft in februari gezegd dat een groot deel van het officierskorps corrupt is. Hij beloofde een grote schoonmaak in de rijen van de beroepsmilitairen. De televisiezender van het GOS meldde in maart dat dieven in de Russissche militaire haven Baltiisk met opzet een marineschip in ondiep water lieten zinken, zodat ze er zeker van konden zijn dat ze er zoveel mogelijk edelmetaal uit konden slopen.

Eerder dit jaar werd een luchtmachtgeneraal in het Verre Oosten in staat van beschuldiging gesteld op verdenking van verrijking; hij had onder zijn commando staande zware bommenwerpers gebruikt om rijke handelaren naar china te vervoeren.

Voedselsituatie Somalië verbeterd

Rode Kruis sluit honderden keukens

MUQDISHO - Het Internationale Rode Kruis sluit zevenhonderd van de negenhonderd keukens in Somalia. De voedselsituatie is zozeer verbeterd dat ze niet langer nodig zijn.

Dat heeft Rode Kruis-woordvoerder Horst Hamborg woensdag in Muqdisho aangekondigd. Het besluit betekent dat de organisatie niet langer plaatselijke groeperingen hoeft in te huren om de voedselleveranties te beschermen. De gewapende bendes hebben al honderdduizenden dollars opgestreken met de verhuur van voertuigen en bewakers. In afwachting van hun reactie verklaarde Hamborg dat 'wij de situatie goed in het oog houden en extra-voorzichtig zijn'.

Het Rode Kruis, een van de grootste distributeurs van voedsel in Somalia, maakt geen gebruik van buitenlandse troepen bij de bescherming van zijn konvooien om zijn neutraliteit niet in gevaar te brengen. Zaterdag zullen er driehonderd keukens in Muqdisho gesloten worden, waar dagelijks vierhonderdduizend mensen te eten krijgen. De keukens in de Zuidsomalische stad Bardera gaan eind volgende week dicht en die in Baidoa volgen aan het eind van de maand.

Palestijnen niet naar MO-vredesoverleg

AMMAN - De tweede man van de Palestijnse delegatie in de vredesonderhandelingen over het Midden-Oosten heeft donderdag hervatting van de besprekingen op 20 april in Washington uitgesloten.

"Het is duidelijk dat er geen enkele wijziging is gekomen in de Amerikaanse en Israëlische standpunten", zei Saeb Erakat. De delegatie wil dat er eerst een oplossing komt voor de kwestie van de rond vierhonderd Palestijnen die op 17 december door Israël naar zuid-Libanon zijn gedeporteerd en dat Israël verdere deportaties afzweert. Israël weigert aan deze eisen te voldoen en Washington is tot dusverre niet bereid druk uit te oefenen om Israël te dwingen dit wel te doen. Ook Syrië, Libanon en de PLO laten hun deelname aan een nieuwe overlegronde onder meer afhangen van de deportatiekwestie.

Iraaks blad:

Iran beschikt weldra kernwapen

BAGHDAD - Iran beschikt "weldra" over een kernwapen dank zij samenwerking met Rusland. Dit stond donderdag in een Iraaks blad, dat tevens zijn afkeuring uitsprak over het "onverschillig zwijgen" in deze kwestie door de westelijke landen en vooral de VS.

"De levering door Rusland aan Iran van twee kerncentrales compleet met gebruiksaanwijzing maakt het voor ons zeker dat Iran in een naaste toekomst over een kernbom beschikt", aldus de Al-Qadissaya, het orgaan van het Iraakse ministerie van Defensie. De New York Times zei donderdag dat Iran op het punt staat een contract te sluiten voor het aanschaffen van raketten voor de middellange-afstand uit Noord-Korea.

De Europese Investeringsbank (EIB) heeft PORTUGAL een lening verstrekt van 39,2 miljard escudo (Nf 478 miljoen) voor projecten in de sectoren transport, telecommunicatie en energie. Hiervan is Nf 234 miljoen bestemd voor de bouw van een nieuwe fabriek van Volkswagen en Ford nabij Lissabon en een roll-on-roll-off terminal in de haven van Setubal bestemd voor de export van de in deze fabriek gebouwde auto's.

***

Buitenlandse ondernemers in SLOWAKIJE die voor minstens dertig procent of voor circa Nf 1,2 miljoen in een bedrijf deelnemen, hoeven drie jaar lang geen vennootschapsbelasting te betalen. Binnenlandse ondernemingen, opgericht na 1 januari, zijn een jaar lang van belasting vrijgesteld.

***

In JAPAN zijn de lonen in het op 31 maart geëindigde begrotingsjaar 1992/93 in vergelijking met de voorgaande zes jaar het minst gestegen. Het gemiddelde loon ging met 3,83 procent omhoog.

INGEZONDEN

Obsceen

MENEER A., Nederlands zakenman, besluit er op zestigjarige leeftijd mee op te houden en te gaan rentenieren. Hij verkoopt zijn zaak, vestigt zich op Curaçao, laat een huis bouwen van tweeëneenhalve ton, neemt een Curaçaose hulp in de huishouding in dienst en heeft een belastbaar buitenlands inkomen, dat al met al — de huurwaarde van zijn huis inbegrepen — zestigduizend gulden per jaar bedraagt. Hij betaalt hierover vijf procent inkomstenbelasting, dat is dus drieduizend gulden.

Shon B., Curaçaoa zakenman en meneer A.'s buurman, besluit er op zestigjarige leeftijd mee op te houden en te gaan rentenieren. Hij verkoopt zijn zaak waarmee hij jarenlang werk en brood heeft verschaft aan verscheidene Curaçaoënaars, heeft gedurende al die jaren trouw zijn belastingen betaald en heeft al vele jaren een Curaçaose hulp in de huishouding. Een aantal jaren geleden liet hij een huis bouwen, dat toen een ton kostte en dat een jaar of vijf geleden 180.000 gulden waard was. Buitenlandse pensionado's willen hem er nu zo 240.000 gulden voor betalen. Shon B. heeft een belastbaar inkomen, dat al met al zestigduizend gulden per jaar bedraagt. Hij betaalt over dit inkomen aan belasting: Naf 13.262,60. Dat is bijna viereneenhalf keer zoveel als wat A. betaalt!

Als meneer A. nog twintig jaar leeft, draagt hij in die tijd bij aan 's lands kas: zestigduizend gulden. Als Shon B. het ook zo lang uithoudt, heeft hij aan het eind van die twintigjarige periode Naf 265.252 bijgedragen aan dat mooie doel.

Voor dit meten met twee maten heb ik maar één woord dat net genoeg is om in de kolommen van deze krant te worden afgedrukt: obsceen!

G. VELLINGA
Bonaire

... man ... Japan ...land

... Voorm... van Ha... wordt ... nieuwe Japanse min... van Buitenlandse Za...

De ... van pre... Kiichi Miyazawa en w... ... Japanse ... Kono, ... als de vervanger van de ... Michio Watanabe. De ... jarige Muto, een vroeg... minister van Landbouw ... minister van Internation... Handel en Industrie, is afko... stig uit de factie van Wa... nabe binnen de regere... Liberaal-Democratisc... Partij. Minister Watana... had tijdelijk onts... gevraagd aan premier Miy... zawa om een intensieve m... sche behandeling te kun... ondergaan.

In België:

Explosie bij chemisch bedrijf

BRUSSEL - Hende... mensen zijn dinsdag m... ademhalingsmoeilij... heden in ziekenhuiz... opgenomen na een gro... brand in een chemisch... fabriek bij Mechelen, t... noorden van Brussel.

Ongeveer tien huizen ... door de brand verwoest. V... scheidene eenheden van ... brandweer en de Nation... burgerbescherming hebb... een rampenplan in werk... gesteld om uitbreiding te vo... komen van de brand ... zorgde voor een spectac... laire zwarte rook. De bra... ontstond na een ontploffi... op het complex van de firm... Biolux, die niet name chem... sche oplosmiddelen maakt.

Doek valt voor stichting Stadion en Fudecu

Bestuurscollege ontneemt beheer aan voetbalstadions van Bonaire

KRALENDIJK — "Aan de onduidelijke situatie rond de beide voetbalstadions moet nu een eind komen. Als de stichtingbesturen het niet eens zijn met de beslissing van het Bestuurscollege, dan stappen zij maar naar de rechter. Woensdag 14 april om 10 uur moeten de sleutels op het Bestuurskantoor ingeleverd zijn." Dat zegt de gedeputeerde van Sportzaken, Ramoncito Booi.

Het stadion van Kralendijk wordt beheerd door de stichting Beheer en Exploitatie Sportterreinen. Voorzitter is Norwin Willem, partijleider van de Paboso. Het stadion van Rincon wordt beheerd door de Fundashon Deportivo i Cultura (Fudecu) en daar is ex-partijleider van de POB Broertje Janga voorzitter. Beide besturen hebben een brief gekregen van de overheid dat hun het beheer over de stadions wordt ontnomen. Zowel Willem als Janga beschouwt het optreden van het UPB-BC als een politieke maatregel. Booi is echter vastbesloten om zelf het stadion te beheren. Althans te laten beheren door 'mensen die vertrouwd worden door de UPB'.

In een gesprek met *Amigoe* beaamt Booi dat het stadion geen eigendom is van de overheid, maar van de bevolking. De overheid vertegenwoordigt echter de bevolking en daarna ontleent de gedeputeerde zijn zeggenschap. "Wij moeten zorgen dat het stadion optimaal draait. Dat van Rincon is al vijf jaar dicht en als de verkiezing van de Rei di Tumba er niet had plaatsgevonden, was het nu nog dicht", zegt Booi.

De reden waarom Booi de beide stations zelf in beheer wil hebben, is de voorwaarde die Nederland gesteld heeft voor verdere financiering van sportfaciliteiten. Het BC heeft namelijk geld gevraagd voor een sporthal en zwembad. Hirsch Ballin weigert de beurs open te trekken zolang de beide stadions niet optimaal gebruikt en onderhouden worden. Een rapport dat de overheid heeft laten maken door ing. Fer de Wit gaf duidelijke aan dat er nog al wat mankeerde. Willem geeft dat desgevraagd wel toe, maar verwijt juist het BC geen enkele medewerking te verlenen om het stadion te renoveren.

Het geharrewar over het voetbalstadion dateert al vanaf 1987. Merkwaardig genoeg was het juist de ex-gedeputeerde van de partij van Janga die in 1988 in de *clinch* lag met Norwin Willem. Die was namelijk in het bestuur van de Fundashon Maneho i Eksplotashon di Terenonan di Deporte na Bonaire (zoals de officiële naam luidt) benoemd door de PDB. De overheid spande een rechtszaak aan en op 20 januari 1988 gaf rechter mr. W.B. de Jong het BC gelijk. Nimmer zou het de bedoeling geweest zijn dat het stadion in eigendom overgedragen zou worden aan de stichting.

De schermutselingen die al vanaf 1987 zich voordeden, waren in feite terug te leiden op het voornaamste probleem: het ontslag dat het BC gaf aan de twee bestuursleden van de stichting die weigerden op te stappen. Dat waren Norwin Willem en de partijgenoot van ex-gedeputeerde Cecilia, Elias Bernabela.

De stichting werd opgericht op 23 maart 1983 en het toenmalige PDB-BC gaf het beheer en de exploitatie aan de stichting. Per 1 januari 1988 zegde het inmiddels aan de macht gekomen UPB-Bestuurscollege deze overeenkomst weer op en Willem en Bernabela werd ontslag aangezegd. De ontslagen bestuursleden achtten dat niet in overeenstemming met de continuïteit en zeiden bovendien dat het in de bedoeling lag dat niet alleen het beheer van het stadion, maar ook het juridisch eigendom in handen van de stichting lag.

Het BC won echter de rechtszaak, aangezien rechter De Jong vond dat het BC eigenaar was en dus 'eigen vertrouwde personen' in het bestuur moest plaatsen. Eén daarvan was Carmo 'Boeboei' Cecilia van de POB. Maar nu moet juist de POB het veld ruimen in Rincon. Janga en Cecilia behoren niet meer tot 'eigen vertrouwde personen' van de UPB.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900; fax: 7446
BEJAARDENTEHUIS: 8350

****

LANDFILL TE LAGOEN
open van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
openingstijden voor lezers:
woensdag van 14.00-19.00 uur.

****

POSTSLUITING
maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

****

GALERIA DI ARTE BONAIRE
(Kaya Grandi 70)
openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

****

POLITIECLUB
(Weg naar Willemstoren)
open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

****

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

****

DIERENARTS
(Kaya Karibe, Nort di Saliña)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur. Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

****

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Bld. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

WACHTREGELING DOKTOREN
vanaf 7 april 1993 om 18.00 uur t/m 10 april 1993 om 08.00 uur:
Dokter O. Cervantes. Tel.: 8900/8914.
vanaf 10 april 1993 om 08.00 uur t/m dinsdag 13 april 1993:
Dokter A. Maduro. Tel.: 8900/8914.

****

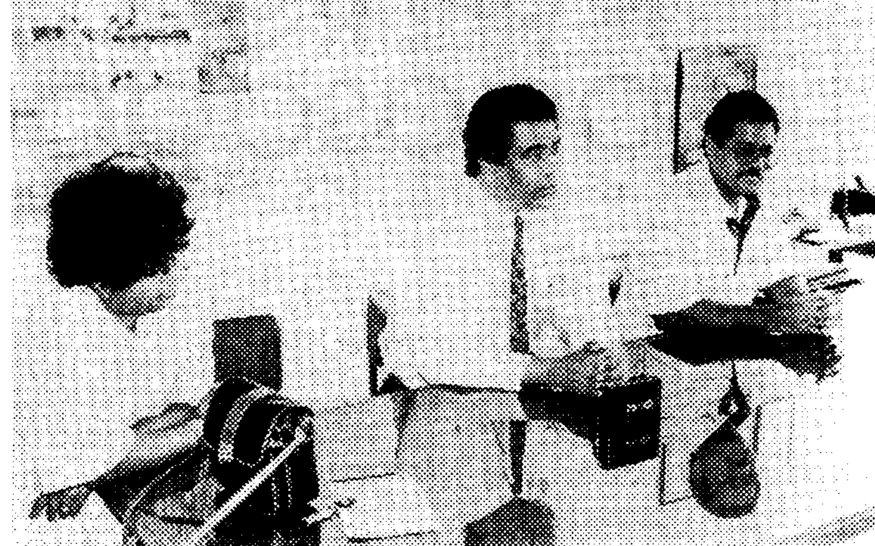
HOSPITAAL E.H.B.O.: alleen voor spoedgevallen en spreekuur kan men terecht van vrijdag t/m zondag van 10.00-12.00/16.00-18.00 uur.

****

ZONDAG
DIVERSEN
SPORT
ATLETIEK
(Comcabon/'t Ankertje)
07.30 uur start 4-km *Easter Fun Run* bij 't Ankertje te Playa Pariba waar ook het eindpunt is.

****

KRALENDIJK — Vrijdag werd op de Flamingo-luchthaven het project 'verbetering landingsbaan en platform fase 1' ingediend. Dit project wordt door Nederland gefinancierd en de uitvoering daarvan is op 21 oktober 1992 begonnen. Het werk verloopt precies volgens het opgestelde schema. De met deze fase gemoeide investering is drie miljoen gulden.

Bij de indiening van deze eerste fase waren onder andere aanwezig de gedeputeerde van Financiën Ramoncito Booi, gedeputeerde Arthur Domacassé en het hoofd van de luchthaven Leo Domacassé. Ook de vertegenwoordigers van het ingenieursbureau en de Antillen n.v., het bedrijf dat de werkzaamheden uitvoert, waren aanwezig.

Interinsulaire sportwedstrijden

KRALENDIJK — Afgelopen weekeinde bracht het jeugdvoetbalteam van Wishi Marchena uit Curaçao een bezoek aan Bonaire. Deze spelertjes van Orfik namen het op tegen een jeugdteam van Rincon. Het werd 1-1 in een gelijk opgaande strijd. Het eerste doelpunt werd gemaakt door Giovanni Alberto van Orfik. De gelijkmaker kwam van de schoen van Danilo Trinidad.

Op zondag werd een wedstrijd gespeeld tussen Orfik en een selectie van de Bonaireaanse basisscholen. Ook die wedstrijd eindigde in een 1-1 gelijkspel. Weer was het Giovanni Alberto die een doelpunt voor zijn rekening nam. Het andere doelpunt werd gescoord door Carlos Pikeur.

Comcabon-wedstrijd

KRALENDIJK — Op zondag 12 april zal onder auspiciën van de Comcabon en sponsor het Ankertje een 4-km loop worden georganiseerd. Het is de *Easter Fun Run*. De start is om half acht 's morgens bij het Ankertje en vanaf acht jaar kan er ingeschreven worden.

Controle op zwaar verkeer

KRALENDIJK — De komende weken zal de politie extra aandacht besteden aan het zware verkeer op de wegen. Met name loaders, heftrucks en ander materieel dat gebruikt wordt in de bouwwereld zullen gecontroleerd worden op belasting.

Volgens de motorrijtuigenbelasting- verordening (A.B. 1954 no. 7) is het verboden zich met zwaar materieel op de weg te bevinden, als daarvoor geen nummerplaat is aangevraagd. Eveneens zal er controle worden uitgeoefend op het vervoer van materiaal in pickups. Reeds op 11 juni van het vorig jaar liet het hoofd van de politie weten dat de vele activiteiten in de bouwwereld het kennelijk nodig maken dat materiaal wordt vervoerd in auto's die daarvoor eigenlijk niet geschikt zijn. Het gevolg is dat de lading in pickups vaak uit de laadbak valt of waait.

De politie zal streng controleren of de lading goed afgedekt is. Overtredingen worden geverbaliseerd.

Hurd steunt democratie in Hongkong

TOKYO - De Britse minister van Buitenlandse zaken Douglas Hurd heeft zich woensdag een fel verdediger van de democratische hervormingen in Hongkong getoond.

Volgens Hurd zijn deze hervormingen in het belang van de toekomst van de kroonkolonie en het gehele Aziatische continent. "China heeft een succesvol Hongkong nodig.

Wegens neerschieten van drie Afrikanen

Bij protest tegen Franse politie gewonden gevallen

PARIJS - Bij gewelddadige protesten van ongeveer tweehonderd jongelui zijn woensdag in Parijs zes personen gewond geraakt.

Aanleiding tot de ongeregeldheden was de dood van een jonge Zaïrees, die dinsdag tijdens verhoor op een politiebureau was doodgeschoten. De jongelui gooiden met stenen en flessen en vernielden auto's en winkelruiten. De politie reageerde met traangas en voerde charges uit.

In een paar dagen tijd zijn in Frankrijk drie jonge immigranten uit Afrika door de politie neergeschooten. Een jongen van zeventien raakte in de nacht van dinsdag op woensdag na een geval van joy-riding bij Roubaix in het noorden van het land zwaar gewond door een politiekogel. In Chambery in de Alpen had een politieman in het weekeinde een jonge Noord-afrikaan, die hij had betrapt op het stelen van autobanden, doodgeschoten.

Het politie-optreden brengt de nieuwe regering in verlegenheid. Deze had namelijk daadkrachtiger optreden aangekondigd tegen de criminaliteit. Parijs heeft ondertussen bij de politie aangedrongen op terughoudendheid bij haar werk.

Stinapa vraagt medewerking publiek

KRALENDIJK — In verband met de drukte die op Goede Vrijdag gebruikelijk is rond de waterkant doet de voorzitter van de Stinapa, Robert Hensen, een oproep om vooral voorzichtig te zijn met vuur. Hij wijst op de grote droogte die momenteel heerst en zegt dat een ongeluk gewoonlijk in een klein hoekje zit.

Ook wil Hensen nogmaals medewerking vragen aan het publiek om de plaats van verblijf schoon achter te laten. Degenen die van het water gebruik maken wordt gevraagd om de riffen geen schade toe te brengen.

Het nationale park Washington/Slagbaai is op Goede Vrijdag en op zaterdag geopend. Op zondag 11 april is het park dicht.

Ook secretaris oud-premier Forlani:

Rome: Zestien arrestaties wegens corruptie-schandaal

ROME - De Italiaanse politie heeft dinsdag een zestiental mensen gearresteerd in verband met corruptiezaken in Napels en Benevent. Onder hen is ook de prive-secretaris van de christendemocratische oud-premier Arnaldo Forlani.

Naar deze Gaetano Amendola liep al een onderzoek in verband met illegale financiering van de partij en verduistering. De ex-premier zelf kreeg maandag te horen dat ook tegen hem een gerechtelijk onderzoek is geopend. Forlani zou de wet op het financieren van politieke partijen hebben geschonden.

Secretaris Amendola is ervan beschuldigd een bedrag van 1,2 miljard lire (1,4 miljoen gulden) te hebben ontvangen die door wegenbouwer Mario Gregoratti naar de oud-directeur van het Nationale wegenfonds Antonio Crespo was gesluisd voor de christendemocratische partij. Crespo die op het ogenblik vastzit in Milaan, heeft bekend zelf twee enveloppes aan Forlani in diens kantoor in Rome te hebben overhandigd.

De wegenbouwer had het geld gegeven om een contract ter waarde van dertig miljard lire (ruim 32 miljoen gulden) te bemachtigen voor de aanleg van een nationale snelweg in Toscane. Forlani verklaarde voor de Italiaanse televisie niets van de zaak te weten.

In Napels werden elf personen, zes politici en vijf ondernemers opgepakt in kader van het onderzoek naar de renovatie van het stadion voor het Wereldkampioenschap voetbal, de werkzaamheden voor een nieuwe tramlijn en de diensten van het openbaar vervoer. Twee gemeenteraadsleden (een neofascist en een socialist), een oud-raadslid van de christendemocratische partij, een secretaris van de oud-communisten en twee leden van provinciale staten zijn gearresteerd.

Nieuwe confrontatie in Zaïre

President Mobuto verhindert vergadering overgangsparlement

KINSHASA - De Zairese paramilitaire politie heeft dinsdag de toegang tot het volkspaleis in Kinshasa geblokkeerd en voorkomen dat het overgangsparlement in vergadering bijeen [illegible] een nieuwe confrontatie in de machtsstrijd tussen president Mobutu Sese Seko en de hoge raad van de republiek (HCR), het parlement.

Volgens [illegible] [illegible]

De HCR [illegible] Birindwa [illegible] geweerd.

Mobutu [illegible] geheel uit [illegible] zijn partij [illegible] ment weer tot leven [illegible] in een directe [illegible] de HCR.

MUQDISHO - Een Somalisch gezin passeert een gepantserd voertuig van de Verenigde Naties in de omgeving van de Somalische hoofdstad. Per 1 mei zullen alle buitenlandse troepen in Somalia onder de VN-vlag geplaatst zijn.

(AFP-satellietfoto)

Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders
Lloyd/Flanders

Stockmarket-NEWS

NEW YORK	PREV.	7-4	FRANKFURT	PREV.	7-4	AMSTERDAM	PREV.	7-4
DOW JONES	3382	3385	DAX INDEX	1665	1650	EOE	319.32	317.74
AM.EXP.	28.63	28.75	ASKO	620.00	615.00	ABN-AMRO	54.40	54.30
ANHEUSER B	51.38	50.88	BASF	240.00	235.00	AEGON	84.20	83.90
ATT	57.13	57.63	BMW	488.00	477.00	AHOLD	96.50	96.80
BORDEN	26.13	25.88	COMMERZBANK	297.50	295.20	AMEV	71.50	71.60
CAMPBELL S	41.63	41.00	DAIMLER BENZ	580.50	563.80	AKZO	150.50	150.50
CHRYSLER	40.88	41.88	DEUTSCHE BANK	702.20	699.50	BOLS	51.00	51.00
CITICORP	28.38	28.75	HOECHST	250.00	246.00	BUHR.TET.	29.20	29.20
COASTAL CO	26.88	27.00	KAUFHOF	467.00	462.00	DAF	0.55	0.60
COCA COLA	39.75	39.25	MAN	280.50	278.50	DSM	87.20	84.20
DIGITAL	41.13	41.63	PREUSSAG	351.00	348.50	ELSEVIER	134.00	134.50
DUPONT	50.25	50.38	SIEMENS	639.90	635.50	FOKKER	13.70	13.80
EAST.KODAK	53.38	53.88	VW	315.90	308.00	GIST BROC.	42.80	43.10
EXXON	67.50	68.25				HAGEMEYER	153.00	153.50
FORD	53.88	53.75				HEINEKEN	197.00	190.90
GEN.ELECT.	91.00	91.75	LONDON			HOOGOVENS	28.00	28.30
GEN.MOTORS	38.50	39.25				HUNT.DOUGLAS	47.00	47.00
HEINZ	37.38	37.00	FT-100 INDEX	2832	2822	ING	64.60	64.30
HOMESTAKE	14.13	14.13				KLM	28.60	28.10
IBM	52.00	51.50	ARGYLL	3.34	3.27	KNP	24.90	24.90
KELLOGG	57.75	57.75	BARCLAYS BANK	4.02	4.05	NEDLLOYD	28.90	29.00
MC DONALDS	50.63	50.50	BASS	5.52	5.50	NUTRICIA	127.00	127.80
MERCK	33.75	33.88	BRITISH STEEL	0.79	0.78	PHILIPS	24.70	24.60
MINNES.MNG	110.88	111.00	BRITISH TEL	4.28	4.29	ROBECO	106.80	107.20
MOBIL CORP	70.62	71.50	BTR	6.18	6.01	ROLINCO	105.20	105.71
PFIZER	57.75	58.25	CADBURY	4.85	4.73	RORENTO	84.40	84.50
P.MORRIS	48.00	47.50	CABLE & WIRE	7.13	7.17	RODAMCO	53.60	54.00
QUAKER	63.38	62.88	GRAND MET	4.25	4.19	ROYAL DUTCH	162.70	163.20
SEARS	50.50	51.00	MARKS & SPENCER	3.39	3.38	UNILEVER	209.10	206.40
UP JOHN	28.00	28.25	REDLAND	4.27	4.37	VMF STORK	34.40	34.20
WOOLWORTH	30.00	30.00	TATE & LYLE	4.24	4.20	VNU	108.20	110.00
						WESSANEN	108.00	108.00
GOLD	339.20	336.90	TOKYO			TORONTO		
SILVER	3.85	3.85	NIKKEI DOW IND.	19486	19829	TSE 300	3598	3587
CRUDE OIL	20.39	20.39	BRIDGESTONE	1320	1330	ALCAN	18.25	17.88
			CANON	1420	1440	BELL	43.88	44.13
US$/Yen	114.15	113.85	DAI ICHI KANGYO	1850	1940	BANK OF NS	24.88	24.88
			DAIWA SEC.	1340	1350	CAN.PAC.	19.12	18.88
US$/DMARK	1.61	1.62	HITACHI	885	900	IMASCO	38.25	38.25
			HONDA MOT.	1440	1460	LAIDLAW	10.63	10.25
GBP/US$	151.15	151.40	JAPAN AIRLINES	700	706	MOORE	21.50	21.50
			NOMURA SEC.	2180	2190	NORANDA	20.63	20.50
US$/NLG	1.81	1.82	NIPPON STEEL	398	399	PLACER DOME	18.62	18.25
ECU/US$	120.40	120.30	MAZDA	490	500	POWER CORP.	16.25	16.25
CAN/US$	79.37	79.33	SONY	4530	4950	ROYAL BANK	25.75	25.88

Financieel Nieuws

Dranken uit de gratie

AMSTERDAM - De Amsterdamse effectenbeurs bereidde zich donderdagmorgen voor op het paasweekeinde. De handel was dun, terwijl de koersen onder invloed van een hoger Wall Street en een mogelijke renteverlaging een voorzichtig stijgende trend lieten zien. Toch werd het vriendelijke beeld enigszins verstoord door de negatieve ontwikkelingen bij Bols Wessanen en Heineken.

De bier- en levensmiddelenfondsen lagen slecht in de markt. Bij Heineken werd flink gehandeld en de koers daalde na ruim anderhalf uur handelen met f 2,60 op f 188,30. Donderdagochtend gingen er ruim 94.000 aandelen om. "Bij heineken blijft het maar doorgaan", verzuchtte een handelaar. In een normale situatie schommelt de dagomzet rond de veertigduizend. De niet al te optimistische uitspraken van de Heineken-top over de winstverwachting voor 1993 werkten nog steeds door. Begin april bereikte de bierbrouwer nog een hoogste jaarkoers van f 197,60.

Ook de gefuseerde kaas- en drankenverkoper Bols Wessanen lagen niet goed in de markt. Na de hoge omzetten van woensdag werd er donderdagochtend flink verkocht. De koers zakte zeven dubbeltjes terug naar f 41,90. De dag ervoor moest de koers al f 0,50 omlaag.

Ook Unilever moest in deze vriendelijke markt achteruit. De daling was vergeleken met woensdag (f 2,70) zeer bescheiden. Na ruim anderhalf uur handelen stond Unilever op f 206,30, een achteruitgang van f 0,10. De andere hoofdfondsen gingen wel omhoog, zij het dat de handel vrij dun was.

De CBS-stemmingsindex noteerde een winst van 0,4 op 107,9. Akzo lag goed met een verbetering van f 1,40 op f 151,90. De handel stelde echter volgens een beursmakelaar niet veel voor. Collega DSM kon eveneens een winst boeken op f 84,90, een groei van f 0,70.

De andere internationals waren vriendelijk gestemd. Koninklijke Olie steeg f 0,70 naar f 163,90. Philips steeg f 0,40 tot f 25. KLM trok maar liefst f 1 aan op f 29,10. Het kopieerconcern Océ-van der Grinten kon zich iets herstellen van de inzinking van woensdag. Op die dag moest Océ f 1,40 afgeven. Donderdag volgde een licht herstel met f 0,80 op f 46,20.

Op een vriendelijke lokale markt ging de opmars van IHC Caland door tot f 117,50, een plus van f 3. Ook woensdag trok de koers aan door de optimistische winstvoorspelling en door berichten over een aandelensplitsing. De directie van IHC zou tegen beleggingsanalisten hebben gezegd een aandeel IHC te willen splitsen in vier delen.

Het rampenfonds Pirelli zakte f 1,30 verder terug tot f 10,50. De berichten over de slechte vooruitzichten voor de bandenindustrie maakten beleggers kopschuw.

Macedonië in VN

Spoedig met Griekenland overleg over naam

NEW YORK - De Veiligheidsraad (V-raad) heeft zich woensdag uitgesproken voor toelating van de nieuwe staat Macedonië tot de Verenigde Naties onder de voorlopige naam "de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië".
Een resolutie met dit advies werd zonder stemming aangenomen. Deze voorlopige naam is gekozen om Athene niet voor het hoofd te stoten. waar men meent dat deze naam tot het Griekse erfgoed behoort. Griekenland en Macedonië beginnen volgende week onderhandelingen over een definitieve naam. Dit gebeurt onder toezicht van de VN in New York.

In Zaragoza vier doden door autobom

MADRID - Vier mensen zijn woendagavond in de Spaanse stad Zaragoza omgekomen bij de explosie van een bom onder een geldtransportauto. Vier anderen raakten door de explosie zwaar gewond.
Volgens de politie was een van de doden een vrouw van 34. De auto stond geparkeerd voor een supermarkt waar employees van een bewakingsdienst de inkomsten van die dag kwamen ophalen. Het was niet onmiddelijk duidelijk of sprake was van een aanslag of een overval. Plaatselijke autoriteiten uitten het vermoeden dat de aanslag het werk was van de linksextremistische organisatie GRAPO.

Clinton: Alle inzet

■ *WASHINGTON - President Bill Clinton van de Verenigde Staten berantwoordde een vraag tijdens de gezamenlijke persconferentie met zijn gast en ambtgenoot Hosni Mubarak van Egypte. De bijeenkomst met de pers werd gehouden in de oostelijke vleugel van het Witte Huis. President Clinton beloofde bij die gelegenheid een volledige inzet om zo snel mogelijk tot een oplossing te geraken in het Israëlisch-Palestijnse geschil.*

(AFP-satellietfoto)

Winstval Péchiney

PARIJS - Het Franse staatsconcern Péchiney (aluminium en verpakkingen), met een vestiging in Vlissingen, heeft zijn geconsolideerde nettowinst vorig jaar met 75 procent zien dalen van 820 miljoen frank (f 273 miljoen) tot 203 miljoen frank (f 68 miljoen). In februari was al de verwachting uitgesproken dat de winst op dit niveau zou uitkomen. De omzet verminderde van 71 miljard frank tot 65,4 miljard frank.

Het geconsolideerde bedrijfsresultaat daalde met 26 procent van 4,89 miljard frank naar 3,62 miljard frank. Péchiney heeft vorig jaar over een breed front de marges zien teruglopen. Uitzondering vormden de verpakkingsactiviteiten en de internationale handel. Verpakkingen waren voor 88 procent verantwoordelijk voor het bedrijfsresultaat. Het bedrijfsresultaat van de aluminiumactiviteiten van Péchiney zakte van 1,47 miljard frank tot 621 miljoen frank.

Péchiney verwacht over de eerste zes maanden dit jaar een verlies voor mogelijke buitengewone baten. Herstructureringsmaatregelen kunnen in de tweede helft van dit jaar echter leiden tot een verbetering van het resultaat, wat ook een gevolg kan zijn van de seizoensgebonden toeneming van de verpakkingsactiviteiten. Cijfers wilde Péchiney evenwel niet geven.

DAF-fabriek Birmingham mogelijk naar directie

LONDEN - De fabriek van Leyland DAF in Birmingham, waar bestelwagens worden gemaakt, kan worden overgenomen door de directie. De bewindvoerders van de in surséance verkerende Britse vrachtwagenfabrikant hebben laten weten dat er overeenkomst is bereikt over de prijs.

De financiering is ook rond. Murdoch McKillop van het accountantskantoor Arthur Andersen wilde niet op de details ingaan. Hij verklaarde te hopen dat de zaak op 19 april kan worden beklonken. Het plan voor een zogenoemde management buy-out dateert van begin februari en werd opgesteld door zes directieleden van de fabriek.

Voor een andere vestiging van Leyland DAF, die in Leyland, gloort ook weer enige hoop. In ieder geval tot na volgende week kan er verder worden geproduceerd, ondanks problemen met een belangrijke leverancier. Voor een deel zal nu gebruik wordne gemaakt van onderdelen die uit Duitsland en Denemarken komen.

De produktie in Leyland, waar vrachtwagens worden gemaakt, dreigde stil komen te liggen omdat Automotive Products, een van de toeleverancoers, weigerde nog langer onderdelen voor rem- en koppelingssystemen te leveren. De onderneming, die omgerekend ongeveer f 2 miljoen tegoed heeft van Leyland DAF, wil eerst geld zien. Enkele rechterlijke instanties hebben Automotive Products in het gelijk gesteld.

Minder werklozen in 'beide Duitslanden'

NEURENBERG - In maart is het aantal werklozen in zowel west- als oost-Duitsland afgenomen. Het Duitse arbeidsbureau in Neurenberg maakte dinsdag bekend dat er de afgelopen maand in het westen van het land ruim 2,22 miljoen werklozen werden geteld, 64.600 minder dan in februari. In het oosten van Duitsland daalde het aantal werklozen met 40.100 tot ruim 1,14 miljoen.

Het arbeidsbureau schrijft de daling van het aantal werklozen toe aan seizoensinvloeden. "De voorjaarszon staat boven de arbeidsmarkt", aldus Bernhard Jagoda, directeur van het arbeidsbureau. De conjuncturele en structurele problemen zijn volgens hem echter nog lang niet voorbij.

De werkloosheid in west-Duitsland ging van 7,5 naar 7,2 procent van de beroepsbevolking. In oost-Duitsland bleef de werkloosheid staan op vijftien procent van de beroepsbevolking.

In het westen van Duitsland steeg het aantal werklozen de afgelopen maand ten opzichte van een jaar ervoor, toen er 1,77 miljoen werklozen werden geteld. In oost-Duitsland zakte het aantal werklozen in vergelijking met een jaar geleden. In februari 1992 stonden er in het oosten van het land 1,22 miljoen werklozen geregistreerd.

Clinton wil mandaat van GATT verlengen

WASHINGTON - De Amerikaanse president Bill Clinton zal het al jaren in een impasse verkerende GATT-overleg over liberalisering van de wereldhandel binnen enkele dagen een impuls geven door het congres te vragen om verlenging van het onderhandelingsmandaat tot half december. Het mandaat, de *fast-track* procedure, houdt in dat het congres een onderhandelingsresultaat alleen kan goedkeuren of verwerpen.

Dollar vrijwel onveranderd

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar is de handel op de Europese wisselmarkten donderdag begonnen met een vrijwel onveranderde koers. In Amsterdam werd om 10.00 uur f 1,8165 genoteerd na een slotkooers van f 1,8170 op woensdag. Eerder op de wisselmarkt van Tokyo zakte de dollar tegenover de yen weg. De slotkoers daar lag op 113,60 yen na 114,02 yen op de voorgaande dag. De koersdaling vond plaats in weerwil van interventies door de Japanse Centrale Bank.

Het pond sterling zette de koersstijging van woensdag stevig voort. Om 10.00 uur stond de Britse munteenheid op f 2,7580 na een slotkoers van f 2,7485 op woensdag.

De lire steeg van f 1,1400 (per duizend) tot f 1,1500. Bij de andere munteenheden waren de koersverkanderingen minimaal.

De effectenbeurs van Tokyo eindigde donderdag wederom hoger. De nikkei-index van de 225 fondsen ging met 138 punten naar boven naar 19.967,27. Net als op woensdag kwam de index even boven de 20.000, maar dat niveau kon niet worden vastgehouden. De stemming was behoorlijk nerveus.

***

Financieel directeur Richard Wagoner van GENERAL MOTORS wordt inkoopdirecteur van het VS-autoconcern. Hij is de opvolger van Jose Ignacio Lopez de Arriortua, die kortgeleden voor veel geld overstapte naar Volkswagen.

Winst Wegener stijgt met een kwart dank zij fusie

APELDOORN - De nettowinst van het krantenconcern Wegener is vorig jaar met bijna een kwart gestegen. De winstgroei is in het bijzonder het gevolg van de fusie met de Oostelijke Dagbladen Combinatie (ODC) en van de overneming van Suurland, Veerman en Robas. Ook kostenbeheersing heeft eraan bijgedragen.

De nettowinst ging vorig jaar 23,2 procent omhoog van f 29,3 miljoen naar f 36,1 miljoen. Per aandeel trad een stijging van de winst op met 2,5 procent van f 6,38 naar f 6,54, in welk gegeven rekening is gehouden met de uitbreiding van het geplaatste aandelenkapitaal met 20,3 procent in verband met de fusie met odc.

Aandeelhouders wordt voorgesteld het dividend te verhogen van f 2,24 tot f 2,29. Zij kunnen de uitkering geheel in contanten opnemen of voor een deel in aandelen en voor een deel in contanten. Als zij voor de laatste mogelijkheid kiezen, ontvangen zij twee procent in (certificaten van) aandelen plus een uiterlijk 6 mei bekend te maken bedrag in geld.

Wegener verwacht voor dit jaar dat de nettowinst en de winst per aandeel gelijk zullen zijn aan die van 1992. De algemene economische vooruitzichten zijn somber, in verband waarmee de uitgever een voortgaande daling van de advertentievolumes in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen voorziet. Voor de betaalde oplage van haar dagbladen gaat de onderneming uit van een stabilisatie, al sluit zij een lichte daling niet uit.

Tegenwicht moet komen van kostenbeheersing, verbetering van de doelmatigheid, een strak vacaturebeleid en inkoopvoordelen. De schaal die het Wegenerconcern inmiddels heeft bereikt, zal daar een belangrijke bijdrage aan leveren.

In de activiteiten buiten de krantenuitgeverij verwacht het bedrijf dit jaar een verbetering van het resultaat te kunnen bewerkstelligen.

De omzet werd in het afgelopen jaar door de fusie en de overnemingen met bijna 51 procent uitgebreid van f 525,2 miljoen tot f 792,7 miljoen, terwijl het bedrijfsresultaat met bijna 43 procent verbeterde van f 37,8 miljoen tot f 54,3 miljoen. De investeringen in materiële vaste activa bedroegen in 1992 in totaal f 42,1 miljoen en zijn daarmee ruimschoots binnen de kasstroom (winst plus afschrijvingen) van f 72,9 miljoen gebleven.

Het advertentievolume in de Wegener-kranten daalde fors, zoals bij alle Nederlandse dagbladuitgevers te onderkennen viel. Ook bij de tijdschriften en de direct marketing alsmede in de grafische sector stond de omzet aan derden onder druk doordat het de volkshuishouding slechter ging.

***

De roebel is na een periode van rust weer op een dieptepunt beland. Op de tweemaal per week gehouden valutaveiling in Moskou werd dinsdag voor een dollar 712 roebel betaald tegen 694 roebel op de veiling van afgelopen donderdag. In het weekeinde daartussen werd de top in Vancouver gehouden.

MENSEN

■ *SANTIAGO — De ex-president van het voormalige Oost-Duitsland, Erich Honecker heeft een goed onderkomen gevonden in Chili. De doodziek gewaande president maakte enkele dagen geleden een ommetje nabij de wijk La Reina in Santiago. Omdat hij lijdt aan leverkanker besloot de Duitse rechtbank dat hij niet in staat was om mee te werken aan een proces.*

Bij de haren gegrepen door bubbelbad

Een bepaald type **bubbelbad** uit Duitsland blijkt met name voor kinderen levensgevaarlijk. Fabrikant Kaldewei heeft woensdag gewaarschuwd er voorlopig geen gebruik meer van te maken.

Wie een bad neemt in het type Turbo Whirl loopt het risico met de haren verstrikt te raken in de opening die het water opzuigt om het later weer te laten opborrelen.

Volgens een woordvoerder van Kaldewei zullen de badkuipen op kosten van de fabriek zodanig worden aangepast, dat veilig gebruik weer mogelijk is.

'Frankie' heeft aids

De voormalige leadzanger van de groep **Frankie Goes to Hollywood** is besmet met het aidsvirus. De 33-jarige Holly Johnson heeft donderdag in een interview met de *Times* gezegd dat hij sinds anderhalf jaar weet dat hij seeropositief is.

Holly zei in het interview bevreesd te zijn voor de massamedia en de vooroordelen omdat hij altijd gepleit heeft voor homo-relaties en vrij seksueel verkeer. De zanger vermoedt dat hij begin jaren tachtig besmet is geraakt toen hij er een hele wilde levenswandel op nahield. Die periode viel samen met de grootste successen van Frankie Goes to Hollywood.

Bellen met muntstuk aan een touwtje

Door een truc met een muntstuk van vijf gulden en een touwtje hebben vijf Polen vanuit een telefooncel in Hoek van Holland ruim een jaar **kosteloos** kunnen **bellen** met hun geboorteland. De PTT ging daardoor vorig jaar voor tienduizend gulden het schip in.

De truc was even simpel als doeltreffend. In het muntstuk was een gaatje geboord waar een touwtje doorheen kon. De munt werd in het telefoonapparaat gestopt, maar er na het gesprek met Polen weer handig uitgehaald.

De Polen die woensdag pas werden aangehouden hebben inmiddels al een schadevergoeding betaald van duizend gulden.

Acteur Max Croiset overleden

Acteur Max Croiset overleden In het Leyenburg-ziekenhuis in zijn woonplaats Den Haag is woensdag de Nederlandse acteur en regisseur **Max Croiset** op 81-jarige leeftijd overleden.

Op het toneel speelde Croiset hoofdrollen in klassiekers als *Koning Oidipoes, Koning Lear, De Spaanse Brabander en professor Bernhardi*. Voor zijn vertolking van de titelrol in laatstgenoemd stuk (van Arthur Schnitzler) werd hij in 1967 uitgeroepen tot acteur van het jaar. Een jaar eerder weigerde hij de Louis d'Or, naar het heet om privéredenen.

Croiset heeft ook enkele toneelstukken geschreven en een tiental dichtbundels. Voor zijn toneelstuk *De Medeplichtigen* kreeg hij de Visser-Neerlandiaprijs, voor *Amphytrion* de Vijverbergprijs.

David Bowie: kameleon op solotoer

Als iemand die nooit te lang een muziekgenre aanhangt, heeft **David Bowie** zijn hardrock-band Tin Machine tijdelijk geparkeerd en zijn eerste solo-album in zes jaar gemaakt.

De altijd progressieve Bowie deinst er niet voor terug om telkens weer van kleur te veranderen, zelfs niet als fans dreigen af te haken. Met zijn nieuwe album *Black Tie White Noise* (op het Savage/BMG-label) verlaat Bowie het pad van de laatste tamelijk brave albums zoals *Let's Dance* uit 1983, en neemt de draad op van zijn experimentele, avantgardistische werk aan het einde van de jaren zeventig.

Zeister zending in de prijzen

De **Visser-Neerlandia-prijs 1993** is toegekend aan het Zeister Zendingsgenootschap voor zijn grote verdiensten op het gebied van cultuur en welzijn in Suriname.

Het zendingsgenootschap van de Evangelische Broedergemeente te Zeist viert dit jaar zijn tweehonderdjarig bestaan. De prijs, een bedrag van twintigduizend gulden, zal worden gebruikt voor een onderwijsprojekt in Suriname.

De prijs wordt toegekend aan personen en instellingen die zich buitengewoon verdienstelijk hebben gemaakt ten aanzien van de medemens in de Nederlandse taal- en cultuurgemeenschap.

■ *ORANJESTAD — Drs. Frank Zaandam legt de eed af in handen van gouverneur mr. Olindo Koolman. Zoals bekend is Zaandam benoemd tot de nieuwe directeur van het kabinet van de gevolmachtigd minister en tevens waarnemend gevolmachtigd minister. Hij is inmiddels naar het Arubahuis te Den Haag vertrokken.*

Koninginnedag: Zang, spelen en varen

De **koninklijke familie** bezoekt op koninginnedag, net zoals vele familieleden eerder deden, het oudste pand van **Vlieland**: het Tromp's Huys. Prins Hendrik bezocht het voor het eerst in 1908. Koningin Wilhelmina, koningin Juliana en prins Bernard deden dit in respectievelijk 1916 en 1967. Op een herdenkingssteen op de gevel van het Tromp's Huys staan de bezoeken vermeld. Het is de eerste maal dat de koninklijke familie koninginnedag viert op een Waddeneiland.

Traditiegetrouw staat de dag, 's ochtends op Vlieland en 's middags in Sneek, in het teken van oud-Hollandse spelen, muziek en demonstraties. De koninklijke familie wordt toegezongen door schoolkinderen, een zeemanskoor en een band van verstandelijk gehandicapten. Daarnaast geven dansgroepen en orkesten acte de présence.

Geen grenzen voor resistente bacteriën

Resistente bacteriën bedreigen de volksgezondheid. Prof. dr. A.A. de Roo waarschuwde in Nedeland donderdag tegen het 'overwaaien' van bij voorbeeld de resistente tubercelbacil uit de Verenigde Staten, die zich in in samenhang met de bestrijding van de ziekte aids heeft ontwikkeld. In 1991 was een derde van de tuberculosegevallen in New York resistent voor een of meer antibiotica.

De Roo, die sprak over de Nederlandse situatie, voorspelt dat de overkomst van deze bacil naar Nederland 'een kwestie van tijd is'.

Hij herinnerde er aan dat ziekenhuizen regelmatig intensive-care-afdelingen en operatiekamers moeten sluiten vanwege een besmetting door bacteriën die ongevoelig zijn geworden voor de meeste antibiotica.

■ *NEW YORK — 'Dit is de mijne' zo geeft Donald Trump aan als hij een klopje geeft op het opbollende buikje van Marla Maples. Hij bevestigde daarmee de geruchten over de op komst zijnde baby van het tweetal. Trump en Maples waren in New York in verband met Maples optreden in de Broadway musical 'The Will Rogers Follies'.*

Ieder jaar meer doden door ongelukken en geweld

Ieder jaar komen rond de 3,5 miljoen mensen om het leven door **gewelddaden** of door **ongevallen** en nog eens dat aantal loopt blijvend lichamelijk letsel op. Verontrust door die cijfers is aan de Wereldgezondheidsdag (7 april) dit jaar het motto meegegeven: *Voorzichtig leven: geweld voorkomen en opletend zijn*.

Een miljoen mensen per jaar komen om het leven door opzettelijk toegebracht letsel, aldus de cijfers die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) dinsdag publiceerde. Daaronder vallen moord en andere gewelddaden, zelfmoord, verkrachting, mishandeling van vrouwen en kinderen. 2,5 miljoen mensen komen om bij verkeersongelukken, ongevallen op de werkplaats en in de vrije tijd en bij natuurrampen.

Alleen het wegverkeer is al verantwoordelijk voor 700.000 doden per jaar. De meeste verkeersongelukken gebeuren in ontwikkelingslanden, waar het aantal snel stijgt, terwijl in industrielanden juist een vermindering van het aantal ongevallen te zien valt.

De WHO denkt dat 100.000 mensen per jaar gered kunnen worden indien er maar maatregelen genomen worden om het verkeer veiliger te maken, zoals betere wegen, veiligere auto's, strenge straffen op rijden onder invloed en snelheidsbeperkingen.

Elektronische apparatuur verdacht in vliegtuigen

Het gebruik van draagbare telefoons, speelgoed met afstandbediening, radio's, videospelletjes en andere elektronische apparatuur moet verboden worden in vliegtuigen. De internationale luchtvaartorganisatie IATA heeft dat advies gegeven nadat zich een aantal incidenten heeft voorgedaan, die suggereren dat er invloed is op de automatische besturing van het vliegtuig.

De voorzitter van de IATA, die 213 luchtvaartmaatschappijen vertegenwoordigt, verklaart dat er geen onomstotelijk bewijs is dat apparaten zoals cd-spelers, laptopcomputers en elektronische spelletjes de oorzaak zijn van storingen, dat 'die mogelijkheid niet moet worden uitgesloten'.

Eerder al is de vrees uitgesproken dat storingen door het gebruik van elektronische apparaten tijdens het opstijgen en landen rampzalige gevolgen kunnen hebben.

De IATA zegt dat het advies een voorzorgsmaatregel is totdat er nader onderzoek is gedaan. De KLM onderschrijft de aanbevelingen van IATA. Deze luchtvaartmaatschappij maakt al enige tijd via het eigen tijdschrift aan boord bekend dat tijdens het opstijgen en landen geen elektronische apparatuur mag worden gebruikt. Het cabinepersoneel controleert visueel.

Massaal flauwvallen in Egypte

In Egypte staan artsen en de autoriteiten voor een raadsel rond het **massaal flauwvallen** van jonge en oudere mensen. Nadat zich sinds eind vorige week meer dan 550 mysterieuze gevallen hadden voorgedaan in het noordelijke district Behera, werden maandag in Sharkia in het zuidoosten 25 mensen geplaagd door verschijnselen van instorten en flauwvallen.

Een door het ministerie van Gezondheid naar het gebied gestuurde ploeg specialisten tast nog in het duister. De onder de bevolking circulerende geruchten variëren van voedselvergiftiging of pesticiden tot gifaanslagen door islamitische fundamentalisten.

Bij bloedproeven zijn echter voor geen van de hypothesen aanwijzingen gevonden. Psychologen zeiden te vermoeden dat het om een geval van 'massahysterie' gaat.

AMIGOE
Colofon

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Telefoon centrale (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
ABN-Amro
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

Directie:
Fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Hoofdredactie:
Fax: 674744
Peter Dicker (hoofdredacteur)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Joël Labadie, Marjo Nederlof, Dennis Pikero, Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Fax: 674524
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties: Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

NEDERLAND
correspondenten:
Mike Willemse, B. Jos de Roo en Victor Hafkamp

Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

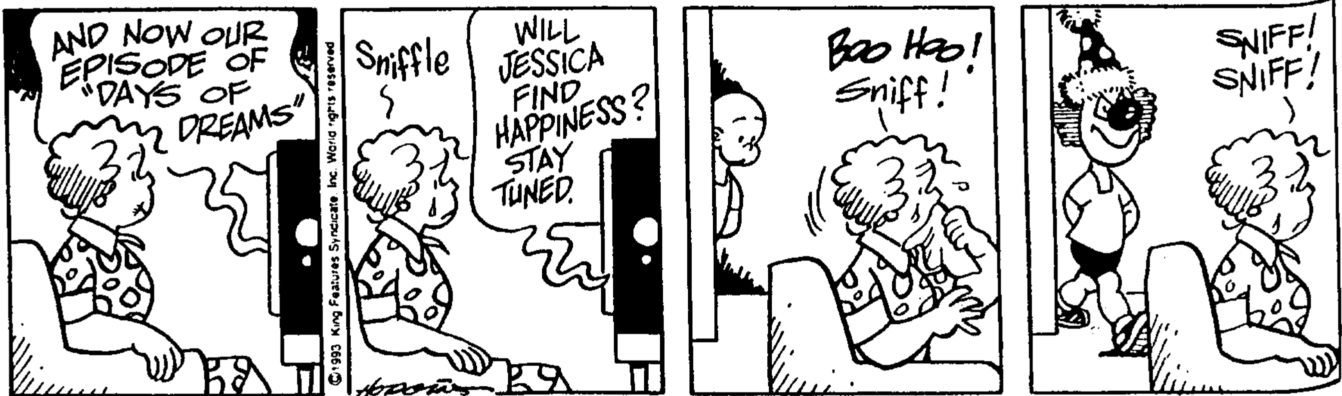
DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504, Fax: 370304

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,=, op Aruba Naf 17,=.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 28,— per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

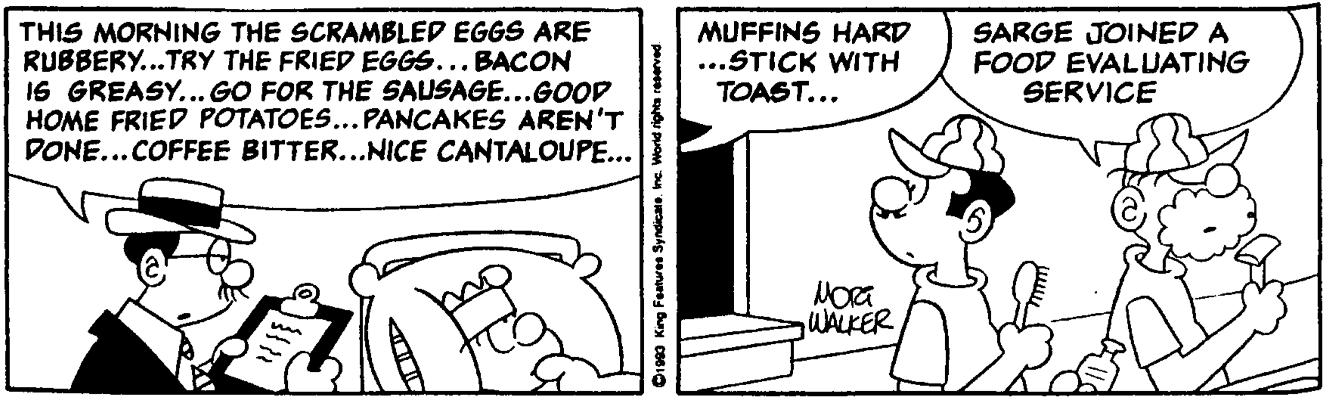
HENRY ® By Dick Hodgins

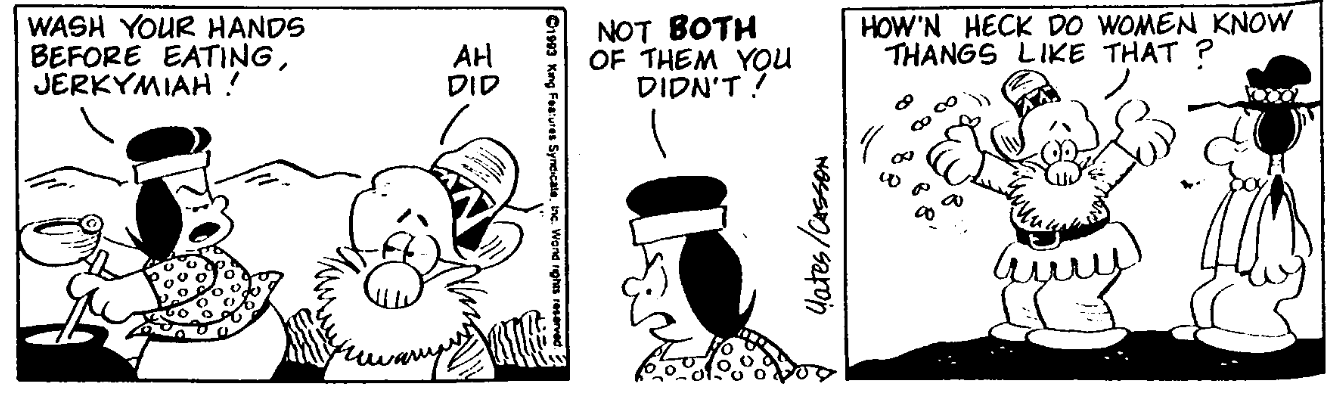
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

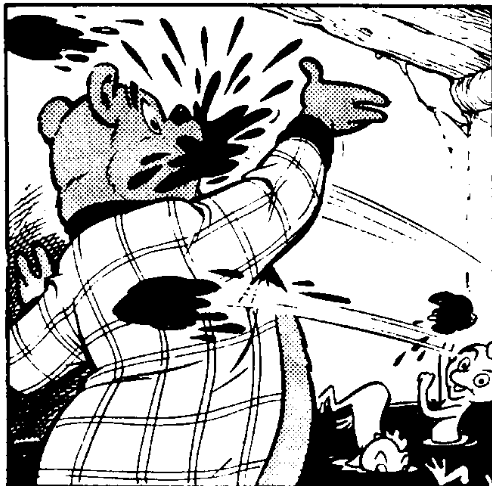

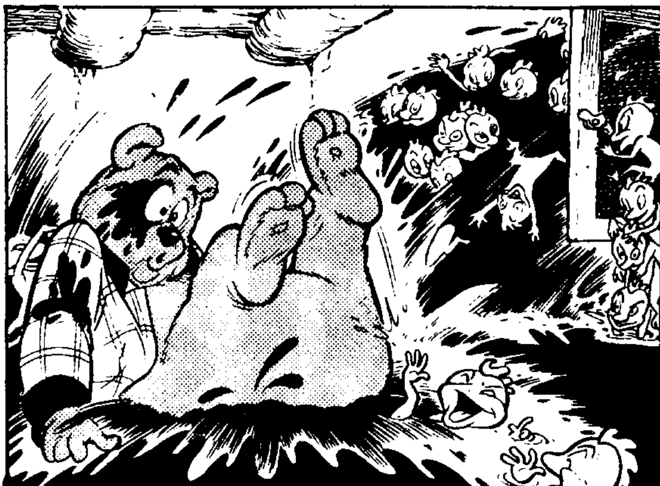
REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Heer Bommel en de nozellarven
door Marten Toonder

3879 — Heer Bommel stond enige ogenblikken ontzet temidden van de modderstroom die naar binnen spoot. Zijn scherp verstand zei hem, dat hij te hoog gegrepen had.

"Halt! Ho!" riep hij schril. "Stop!"

En daarop begon hij met grote tegenwoordigheid van geest het raam weer te sluiten. Het is te begrijpen dat dit het uiterste van zijn krachten vergde, want de druk van tien verdiepingen moerasslik stond op het venster.

Maar een heer in nood kent zijn eigen kracht niet en na een verschrikkelijke strijd gelukte het hem de vloed te stuiten.

Zwart en hijgend stond hij ten slotte tegenover een aantal nozellarven die door het drassige vertrek spartelden.

"Nu kunnen we eens rustig praten", sprak hij, na een diepe ademhaling. "Ik ben een vriend en helper, die hier is neergedaald om jullie op te heffen. Je kunt mij vertrouwen; ik heb begrip voor al jullie problemen, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik eh....."

Hij zweeg onzeker, want het drong tot hem door, dat zijn gehoor niet aandachtig luisterde. Integendeel, een rauw gelach klonk hol door de besmeurde ruimte en ook werd er met modder gegooid.

"Laat dat!" riep heer Bommel streng. "Ik versta een grapje, maar ik laat niet met me spotten. Eerbied voor een oudere is een van de eerste dingen die....."

Op dat moment lichtte men hem een beentje, zodat hij kletsend in de modder viel. Er steeg nu een luid gejoel op, en enige jongelingen beklommen de vensterbank om het raam opnieuw te openen.

Het is duidelijk dat heer Ollie zich in grote moeilijkheden had gestoken........

NOTA DI PÉSAME

Refinería Isla (Curazao) S.A. ta kumpli ku e deber tristu di partisipá fayesimentu di señora

Maida ESSED-BRUNKEN

esposa di nos kolega señor P.L. Essed, di departamentu MD / 220.

Entiero lo tuma lugá djaweps, 8 di aprel 1993, pa 4'or di atardi, saliendo for di misa di Groot Kwartier na Santana Katóliko na Groot Kwartier.

Ta risibí bishita di kondolensia for di 12'or di merdia na Misa di Groot Kwartier.

Na nòmber di henter su personal, nos empresa ta ekstende na Sr. Essed i su famia su mas sinsero kondolensia.

Emmastad, 8 di aprel 1993.

Met grote verslagenheid maken wij het plotselinge overlijden bekend op 7 april van onze collega en vriend, de heer

Dennis Juan Sagrado MARTIS

in de leeftijd van 39 jaar.

De begrafenis zal plaats vinden op zaterdag 10 april, vertrekkende om 3:30 uur vanuit El Tributo te Parera, naar de Katholieke Begraafplaats te Janwé.
Gelegenheid tot rouwbeklag vanaf 12:00 uur.

Zijn inzet, collegialiteit en toewijding zullen bij ons gemist worden.

Staf en Personeel
Posner's Agencies Curacao N.V.
Muskus Trading N.V.

BESCHIKKING van dinsdag de 6de april 1993 no. 350

DE DIREKTEUR VAN HET DEPARTEMENT VAN ARBEID EN SOCIALE ZAKEN

GELEZEN:
het verzoek dd. 23 maart 1993 / 6 april 1993 van **de Downtown Management Organization** te Curaçao om vrijstelling van de desbetreffende bepalingen van de Arbeidsregeling 1952 te verlenen om op Goede Vrijdag 9 april 1993 en Zaterdag 1 mei 1993, tussen 08.00 en 14.00 uur, het personeel van de winkels in Punda arbeid te laten verrichten;

GEHOORD:
de Commissie ex artikel 21 lid 4 van de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no., 24).

OVERWEGENDE:
dat voor een verdere ontwikkeling van het toerisme en ter bevordering van de winkelsektor het wenselijk is, dat de winkels tijdens het bezoek van Cruiseschepen open zijn om dienstverlening te kunnen verrichten.
dat er geen bezwaren bestaan het verzoek voor goede Vrijdag 9 april 1993 en Zaterdag 1 mei 1993 in te willigen.

GELET:
op de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958. no. 24)

HEEFT BESLOTEN:
1. De manufacturenwinkels en winkels, die toeristische artikelen verkopen in het Eilandgebied Curacao, vrijstelling te verlenen van het verbod tot het verrichten of laten verrichten van arbeid op;
a. Goede Vrijdag 9 april 1993 en zaterdag 1 mei 1993;
b. tussen de tijd van 08.00 uur tot 14.00 uur;

II. aan sub I de volgende voorwaarden te verbinden
1. dat de minimale beloning per werkuur bedraagt overeenkomstig art. 22, lid 3, 200% van het normale uurloon, c.q. ingevolge de voor in het bedrijf terzake geldende CAO regeling, met dien verstande dat de werknemer niet minder dan vier overuren wordt uitbetaald;
2. dat aan de werknemer die arbeid verricht een vergoeding voor zijn of haar transportkosten dient te worden verstrekt;
3. dat deze vergunning ingevolge artikel 7 lid 1, opgehangen dient te worden op een plaats die vrij toegankelijk is voor de betrokken werknemers dat zij er gemakkelijk kennis van kunnen nemen;
4. dat overwerk, tenzij anders overeengekomen, slechts op basis van vrijwilligheid van de werknemers kan worden verricht.
5. dat there wordt voldaan aan de bepalingen krachtens de Landsverordening Winkelsluiting (P.b. 1989 no. 56).

Aldus besloten te Willemstad d.d. 6 april 1993.

TELECURAÇAO

DONDERDAG
17.00 Tiempu pa Mucha
17.30 Den Drechi di Dios
18.15 Programa na Plaka Chiki
18.30 Programa Deportivo met Rein
19.45 Nieuws in het Nederlands
19.57 Tiempu pa Dios
20.00 Noticia Universal met Mayra
20.30 Telenotisia
21.00 Telenovela: Ti N.T.
21.30 Desirée's Banquet (met Desirée Leito): Quesilio di Koko
22.00 Blossom
22.30 Wega di Number Kòrsou
23.00 Special: Mi Krus
23.30 Sluiting.

VRIJDAG
geen uitzending.

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma
18.00 Studio Sport
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turistiko met Captain Sterling
20.00 Telenotisia
20.30 Teatro Kiasko: The Timemachine
22.00 Wega di Number Kòrsou
22.07 Wereld Topscorers
22.30 Sabás City Special (presentator Bob Herms): Concert van Rubén Blades
23.30 Sluiting.

AGENDA TAAS WEEKEND CURAÇAO

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
Santa Maria 17. Tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574. Fax: 681000; geopend vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags; spreekuur wijkgebouw Bonam: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur. Tel.: 371865; Suffisant: tel.: 687707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fenau: tel.: 618577; Mamayaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureaus kan men terecht op consultatiebureau Brievengat. Tel.: 373584.
Voor de *wachtzuster* gelieve tel.: 603661 te bellen.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

NBC
(kanaal 85)

DONDERDAG
15.00 Divorce Court
15.30 The Judge
16.00 You Bet Your Life
16.30 Golden Girls
17.00 Cosby Show
17.30 News
18.00 News
19.00 NBC News
19.30 New Family Feud
20.00 Different World
20.30 Wings (R)
21.00 Cheers
21.30 Seinfeld (R)
22.00 L.A. Law
23.00 News
23.35 Tonight Show With Jay Leno
24.35 Late Night
01.35 Rush Limbaugh
02.05 Later With Bob Costas
02.35 Paid Program
03.05 NBC Nightside.

VRIJDAG
15.00 Divorce Court
15.30 The Judge
16.00 You Bet Your Life
16.30 Golden Girls
17.00 Cosby Show
17.30 News
18.00 News
19.00 NBC News
19.30 New Family Feud
20.00 Secret Service
21.00 Movie: **Perry Mason: The Case of the Poisoned Pen** (1988)
23.00 News
23.35 Tonight Show With Jay Leno
24.35 Late Night
01.35 Rush Limbaugh
02.05 Paid Program
02.35 Friday Night Videos
03.35 Movie
05.30 Music City Today

ZATERDAG
12.00 Ebony/Jet Showcases
12.30 Sideline Sports
13.00 Movie: **Ashanti** (1979)
15.30 Plad Program
16.00 Figure Skating World Championships
18.00 News
18.30 NBC News
19.00 Saturday Sports Live
19.30 Roggin's Heroes
20.00 Almost Home
20.30 Nurses
21.00 Empty Nest
21.30 Mad About You
22.00 Sisters
23.00 News
23.30 Saturday Night Live
01.00 HBO Comedy Showcase
02.00 Paid Program
02.30 Movie
04.30 Movie

ABC
(kanaal 77)

DONDERDAG
15.00 General Hospital
16.00 Oprah Winfrey
17.00 News
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 Jeopardy!
19.30 Wheel of Fortune
20.00 Matlock
21.00 The Commish
22.00 PrimeTime Live.
23.00 News
23.30 Nightline
24.00 Movie
02.00 News
02.30 ABC World News Now

VRIJDAG
12.00 News
12.30 Loving
13.00 All My Children
14.00 One Life to Live
15.00 General Hospital
16.00 Oprah Winfrey.
17.00 News
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 Jeopardy!
19.30 Wheel of Fortune
20.00 Family Matters
20.30 Step by Step
21.00 Getting By
21.30 Where I Live
22.00 20/20.
23.00 News
23.30 Nightline
24.00 Movie
02.00 ABC In Concert
02.30 News
03.00 Movie
05.00 To Be Announced
05.30 America's Black Forum

ZATERDAG
12.00 ABC Weekend Specials
13.00 Extremists
13.30 Zoo Life With Jack Hannah
14.00 To Be Announced
15.00 Pro Bowling U.S. Open from Canandaigua, N.Y. (L)
16.30 Wide World of Sports International Special Olympics (T)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 News Magazine
19.30 New York Views
20.00 Young Indiana Jones Chronicles
21.00 Movie: **The Commish: Adventures In the Skin Trade** (1993)
23.00 News
23.30 Movie
01.30 News
02.00 Movie
04.00 Branded
04.30 Guns of Will Sonnett
05.00 Travel Travel
05.30 Ebony/Jet Showcase

APOTHEKEN

PAASDAGENDIENST
DONDERDAG 8
Otrobanda:
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum). Tel.: 685022/ 685023.
Punda:
Antillana, Kaya Flamboyan 1-A. Tel.: 376200/ 376208.

VRIJDAG 9
Otrobanda:
Muizenberg, Muizenberg z/n. Tel.: 682390/ 692391.
Punda:
Cerrito, Winkelcentrum Promenade. Tel.: 376155/376689.

ZATERDAG 10
Otrobanda:
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B. Tel.: 689676/689808.
Punda:
Plasa, De Ruyterkade 36. Tel.: 615545.

ZONDAG 11
Otrobanda:
Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 379744.
Punda:
del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A. Tel.: 612444/612555.

MAANDAG 12
Otrobanda:
Union, Breedestraat 137. Tel.: 623575.
Punda:
Popular, hoek Maduro/Columbusstraat. Tel.: 611269/612376.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
vrijdag 9 april:
A. Michel, Dr. M.L. King Boulevard 42.
zaterdag 10 april:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
zondag 11 april:
R.A. de Windt, Utteweg 53.
maandag 12 april:
E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

NOODGEVALLEN/VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar.

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabou (derde district) konnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan meedelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekende en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

CBS
(kanaal 75)

DONDERDAG
15.00 Guiding Light
16.00 Young and the Restless
17.00 News
17.30 News
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 Entertainment Tonight: Woody Harrelson
19.30 Inside Edition
20.00 Top Cops
20.30 Street Stories
22.00 Picket Fences
23.00 News
23.30 Master Highlights
23.45 Andy Griffith
24.00 Crimetime After Primetime 'Silk Stalkings'
01.15 Married... With Children
01.45 Family Feud.

VRIJDAG
12.00 News
13.00 Bold and the Beautiful
13.30 Golden Girls
14.00 As the World Turns
15.00 Guiding Light
16.00 Young and the Restless
16.00 News
16.30 News
17.00 News
17.30 CBS News
19.00 Entertainment Tonight: Willie Nelson
19.30 Inside Edition
20.00 Golden Palace
20.30 Major Dad
21.00 Designing Women
21.30 Good Advice
22.00 Bodies of Evidence
23.00 News
23.30 Master Highlights
23.45 Andy Griffith
24.15 Crimetime After Primetime 'Dark Justice'
01.20 Married... With Children
01.50 Family Feud
02.10 News
02.40 Movie: **Six Weeks** (1982)
04.40 CNN Headline News

ZATERDAG
12.00 CBS Schoolbreak Special
13.00 Andy Griffith
13.30 To Be Announced
15.30 PGA Golf The Masters, 3rd round (L)
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 Hee Haw (R)
20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
21.00 To Be Announced
22.00 To Be Announced
23.00 News
23.30 Roseanne
24.00 Movie: **Bustin' Loose** (1981)
02.00 Movie: **I Wanna Hold Your Hand** (1978)
04.00 CNN Headline News
05.30 Triangle Auto Vision.

KERKDIENSTEN

WITTE DONDERDAG
JANWE: 19.30 uur laatste avondmaal en processie.

GOEDE VRIJDAG
KLOOSTER ALVERNA: 15.00 uur.
BARBER: 15.00 uur.
BRIEVENGAT: 04.30 uur; 15.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00 en 15.00 uur (kruisweg).
CHARO: 09.00 en 15.00 uur.
GROOT KWARTIER: 15.00 uur.
JANDORET: 10.00 en 15.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: 05.00 uur.
JANWE: 10.00, 14.20 (Kruisweg) en 15.00 uur
OTROBANDA:
Santa Anna: 15.00 uur.
PIETERMAAI: 15.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00 en 15.00 uur.
SANTA MARIA: 15.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: 15.00 uur.
TERRA CORRA: 05.00 en 15.00 uur.
SOTO: 15.00 uur; 09.30 uur.
STEENRIJK: 05.00, 10.00 en 15.00 uur.
SUFFISANT: 05.00, 10.00 en 15.00 uur.
WISHI: 05.00 en 15.00 uur.

STILLE ZATERDAG
KLOOSTER ALVERNA: 23.00 uur.
BARBER: 23.00 uur.
BRIEVENGAT: 22.30 uur.
BUENA VISTA: 22.00 uur.
CHARO: 23.00 uur.
GROOT KWARTIER: 23.00 uur.
JANDORET: 23.00 uur.
JANWE: 23.45 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 19.30 uur.
PIETERMAAI: 23.00 uur.
SANTA ROSA: 20.00 uur.
SANTA MARIA: 22.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: 20.00 uur.
TERRA CORRA: 23.00 uur.
SOTO: 22.00 uur.
STEENRIJK: 23.30 en 19.00 uur.
SUFFISANT: 22.00 uur.
WISHI: 23.30 uur.
JUAN DOMINGO: 20.00 uur.

EERSTE PAASDAG
KLOOSTER ALVERNA: 10.00 uur.
BARBER: 09.00 uur.
BRIEVENGAT: 10.00, 12.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00, 11.30 en 19.00 uur.
CHARO: 08.00, 11.00, 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: 08.00 uur.
JANWE: 09.30, 12.00 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 08.00 en 19.00 uur.
PIETERMAAI: 09.00 en 19.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00, 11.00 en 18.30 uur
SANTA MARIA: 07.00, 09.00, 11.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: 09.00 uur.
TERRA CORRA: 10.00 en 18.00 uur.
SOTO: 09.30 uur.
STEENRIJK: 08.00, 10.00 (charismatisch) en 18.00 uur.
SUFFISANT: 09.00 en 19.00 uur.
WISHI: 09.00 en 18.00 uur.

TWEEDE PAASDAG
KLOOSTER ALVERNA: 09.00 uur.
BARBER: 09.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO: 08.00, 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 en 19.00 uur.
JANDORET: 09.00 en 19.00 uur.
JANWE: 09.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 09.00 uur.
PIETERMAAI: 09.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00 uur
SANTA MARIA: 09.00 uur.
TERRA CORRA: 18.00 uur.
SOTO: 08.00 en 09.30 uur.
STEENRIJK: 09.00 uur.
SUFFISANT: 18.30 uur.
WISHI: 08.00, 11.00 en 18.00 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Gosroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

VRIJDAG 9
10.00 uur gezamenlijke dienst metviering
HA te Groot Kwartier.

ZONDAG 11
Groot Kwartier:
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
19.00 uur
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

DONDERDAG 8
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
19.00 uur Rev. O.G. Hassnoot H.A.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur geen dienst
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. J.W.B. Smit H.A.

VRIJDAG 9
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur Rev. O.G. Hassnoot
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. H.B. van der Steen
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. J.W.B. Smit.

ZONDAG 11
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur Rev. O.G. Hassnoot; *collection street children Brasil*.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. H.B. van der Steen; collecte straatkinderen Brazilië.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. J.W.B. Smit; collecte straatkinderen Brazilië.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922)

UIT geknipt voor U

Uitgaansagenda voor 9 t/m 15 april.

MUZIEK

EBENEZERCHURCH
Zo. 11 april om 19 uur geeft **Orfeon Allegro** een uitvoering o.l.v. dhr. Janky. Vele bekende liederen worden ten gehore gebracht.

U.N.A. (tel. 684422)
Za. 10 april om 20.30 uur een gevarieerde recital met **Martine de Craene (sopraan) en Gilbert de Greeve (piano).**

MUZIEKCAFE BIRDLAND (tel. 617229)
Elke avond vanaf 20 uur live muziek met de lokale huisband. Zondagavond jamsession met Konki.

AVILA BEACH HOTEL(tel. 614377)
Koffieconcert in La Belle Alliance ma. 12 april om 11 uur liederrecital met **Martine de Craene (sopraan) en Gilbert de Greeve (piano)**. Werken van Mozart, De Falla, Britten en Copland. Elke donderdagavond van 18 tot 20 uur livemuziek in bar-restaurant Blues.

CLUB L.A. (tel. 614353)
The Band Survival en Leticio Rosa op za. 10 april vanaf 22 uur en woe. 14 april (Ladies Night)

DOWNTOWN RESTAURANT (tel. 616722)
Elke do. van 19.30 tot 21.30 uur live muziek met **Walter Wout**.
LANDHUIS BRIEVENGAT (tel. 378344)
Vrij. 9 apr. vanaf 21 uur **Spice & Pepper**.

CLUB FAÇADE (tel. 614640)
Elke woensdag Queens Night met live muziek van de **Façade Band**.

THEATER

INTERNATIONAL TRADE CENTER (tel. 636100)
Grote goochelaarsshow op . 8 en 12 apr. om 20.30 uur en 10 en 11 april om 16 uur. Met medew. van Tom Presti, Amos Levkowitch, Fanny Pik Sin Tjin, Peter Pit en Mark Wilson.

MUSEA EN EXPOSITIES

GALLERY EIGHTY-SIX (tel. 613417)
Jazzy Night op do. 8 april vanaf 21 uur met Jazz-Trio o.l.v. Bernard Buddingh, tijdens de opening van de nieuwe expositie van zeefdrukken van **Karel Appel, Corneille, Kees van Bohemen, Herman Brood, Nic Jonk, Anton Vrede e.a.**. Open : ma. t/m vrij. 9.30 - 12 uur en 15 - 17.30 uur, za. 9.30 - 12 uur.

CURAÇAOSCH MUSEUM (tel. 623873)
Expositie van fotografisch en keramisch werk van **Ellen Spijkstra**. Open: di t/m za. van 9 tot 12 en 14 tot 17 uur. Za. 10 tot 16 uur.

GRAPHIC ART GALLERY (tel. 379914/603914)
Werk van **John Baselmans** te bezichtigen op afspraak.

JOODS CULTUUR HISTORISCH MUSEUM (tel. 611633)
Open: ma. t/m vrij. 9 tot 11.45 uur en 14.30 tot 17 uur. Za. en zo. gesloten.

POSTMUSEUM NEDERLANDSE ANTILLEN (tel. 658010)
Expositie met als onderwerp vogels uit het Caribisch gebied onder de titel 'En de vierde dag schiep hij hen'. Open: ma. t/m vrij. 9 tot 17 uur. Za. 10 tot 15 uur. Zo. gesloten.

FORTKERK MUSEUM (tel. 611139)
Open: ma. t/m vrij. 9 tot 12 uur en 14 tot 17 uur. Za. en zo. gesloten.

HET ANTILLIAANSE MUNTENMUSEUM (tel. 613600)
Bankbiljetten en munten uit het Amerikaanse werelddeel en een sierstenencollectie. Open: ma. t/m vrij. van 8.30 tot 11.30 uur en van 14 tot 16.30 uur. Groepen alleen na telefonische afspraak.

NATUURHISTORISCH MUSEUM (tel. 640363)
Gesitueerd in de voormalige voorraadkamer van Landhuis Savonet. Expositie over de geologische geschiedenis van Curaçao. Open: ma. t/m za. 8 tot 16 uur, zo. 6 tot 15 uur.

LANDHUIZEN: **Landhuis Knip** (tel. 640244), open: ma. t/m vrij. 9 tot 12 uur en 14 tot 16 uur. Zo. 10 tot 17 uur. Za. gesloten. **Landhuis Chobolobo** (Curaçao Liqueur Distillery) (tel. 613526), open: ma. t/m vrij. 8 tot 12 uur en 13 tot 17 uur. Za. en zo. gesloten. **Landhuis Brievengat** (tel. 378344), open: ma. t/m vrij. 9.15 tot 12.15 uur en 15 tot 18 uur. Iedere zondag vanaf 17 uur met elke laatste zondag van de maand een folkloristische show. **Landhuis Jan Kock** (tel. 648087), dagelijks rondleidingen na telefonische afspraak. **Landhuis Ascension** (tel. 641950), open: iedere eerste zo. van de maand van 10 tot 14 uur. **Landhuis Groot Santa Martha** (tel. 641559), open: iedere dag van 9 tot 15 uur en vrijdag van 9 tot 12 uur. **Landhuis Roei Catootje** (tel. 375119), met kleine bibliotheek met antiek interieur. Bezichtiging volgens afspraak. **Landhuis Papaya** (tel. 695850), dagelijks geopend van 9 tot 20 uur, za.en zo. tot 21 uur. Zo. mariachi muziek van 18 tot 19.30 uur.

EVENEMENTEN

VAN DER VALK PLAZA (tel. 612500)
Speelfilms: elke avond om 19.15 uur: vrij. Backdraft; za. Final analysis (20.30 uur); zo. Rainman; ma. Ricochet; di. What about Bob?; woe. Guilty by suspicion (20 uur); do. Father of the bride.

De dr. Martin Luther Kingschool houdt op za. 10 april een verkoop van paastaarten, cakes en koekjes ten bate van het leesonderwijs, van 14 tot 17 uur.

Za. 10 april organiseert DMO 'Pasen in Punda'. In het Wilhelminapark om 9 uur eieren kleuren (eigen ei meenemen), van 13 tot 15 uur eieren zoeken en om 15 uur Pipo de Clown.

DIVERSEN

GROTTEN VAN HATO (tel. 680379)
Druipsteengrotten en Indiaanse rotstekeningen, op het hele uur rondleidingen. Met iedere zondag live muziek van een Kai Orgel. Openingstijden za. 10 tot 17 uur. Ma. gesloten.

SEAQUARIUM CURACAO (tel. 616666)
Een beeld van de onderwaterwereld van de Caribische Zee. Open: dagelijks van 9 tot 22 uur. Met minimaal vijf personen kan een tocht gemaakt worden met de glass bottom boat. Afvaart om 10 uur, 11 uur, 13.15 uur, 14.30 uur en 16 uur.

DIERENTUIN EN BOTANISCHE TUIN
Open: dagelijks van 9 - 17 uur.

CHRISTOFFELPARK (tel. 640363)
Natuurpark met unieke flora en fauna in het noordwesten van het eiland. Diverse excursies, wandeling naar landhuis Savonet of een rondleiding door het museum, het bezichtigen van grotten. Herten-excursie om 16 uur na afspraak. Open: ma. t/m za. van 8 tot 16 uur en zo. van 6 tot 15 uur.

PUNDA (tel. 613554)
Wandeling door Punda o.l.v. de kunsthistorica Jenny Smit. Elke wo. om 9 uur na telefonische afspraak verzamelen bij de Pontjesbrug Pundazijde.

OTROBANDA (tel. 613554)
Wandeling door Otrobanda o.l.v. architect Anko v.d. Woude of kunsthistorica Jenny Smit. Na een telefonische afspraak verzamelen op het Brionplein bij de klok elke donderdagmiddag om 17.15 uur.

OTROBANDA (tel. 378718) Historisch culturele rondleiding door oud-Otrobanda o.l.v. Jeop Hart. Elke woensdagmiddag om 17.15 uur verzamelen bij de grote klok op het Brionplein.

SAIL CURAÇAO (tel. 676003)
Boottrips en zeilles en ook Japanse Water onder begeleiding van een instructeur. Dagelijks, alleen op afspraak. Nu met een ophaalservice zeven dagen per week.

ARAWAK CRAFT PRODUCTS (tel. 627249)
Een kijkje in de werkplaats van een aardewerkfabriek. Open ma. tot en met vrij. van 8 tot 17 uur. Za. van 9 tot 13 uur, zo. gesloten.
Opgeven voor deze rubriek, die elke donderdag verschijnt, tot uiterlijk woensdagmorgen negen uur. Bij voorkeur schriftelijk aan Amigoe, Scherpenheuvel z/n, of per fax: 674524. Telefoon: 672000.

WEEKEND
Sizzle

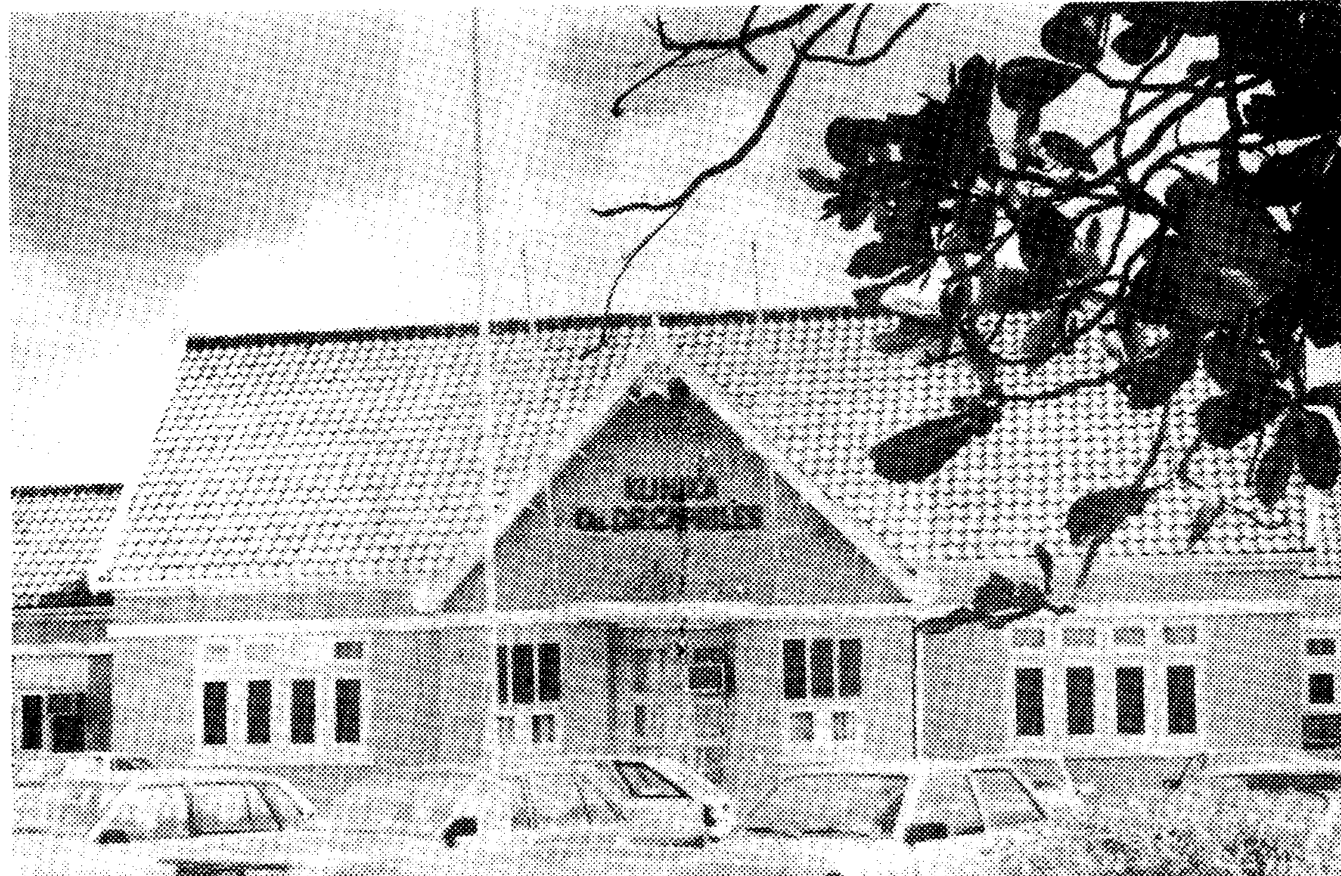
Shon Tony: oudste winkelier van Punda

Joods Nationaal Fonds maakt Israël groen

EEN REPORTAGE VAN de Nederlandse televisie-omroep de VARA van enkele jaren geleden over de Dr. David Caprileskliniek had een schokeffect. Beelden van psychiatrisch gestoorde mensen en verstandelijk gehandicapten samen onder één dak, wekten het afgrijzen op bij zowel de Nederlandse kijker als bij de mensen die dagelijks de leiding hebben in de psychiatrische inrichting. De vuile was had niet op deze manier buiten mogen hangen. Sommigen geven toe: de was is vuil, de Caprileskliniek loopt achter, maar verplegenden, psychiaters, huishoudelijk personeel, administratie en directie, iedereen doet zijn uiterste best de kliniek te laten zijn wat ze moet zijn. Een doorgangshuis voor de geesteszieken die na behandeling terugkeren naar de maatschappij en een opvangtehuis voor degenen die nooit beter worden.

De entree van de Capriles Kliniek.

Nieuwbouwplannen voor Caprileskliniek:
Licht aan het einde van de tunnel

= door Jacoline Debrot =

Zoals Kai*. Een man van boven middelbare leeftijd. Trieste gelaatstrekken en een sloffende gang. De schouders gebogen. Hij vraagt om vuur en begint een verwarrend gesprek met psychiater Henk Vuurmans. Er is geen touw aan vast te knopen. Als hij doorloopt, maakt Vuurmans een wuivend gebaar langs zijn voorhoofd: "Helemaal in de war. Soms heeft hij betere perioden, maar meestal valt er niet met hem te praten."

De psychiater vervolgt zijn weg. Groene, mooi onderhouden perkjes met planten omlijsten de tuinpaden die leiden naar verouderde gebouwen. Het leed verdoezeld. Oude vrouwen zitten zwijgend in de schaduw. Een enkele demente bejaarde, maar vooral bejaard geworden psychiatrische patiënten. Levenslang is het oordeel voor sommige geesteszieken. Het is net wisseling van de wacht. Witte jurken haasten zich massaal naar de uitgang. Een volgende, veel kleinere ploeg van verplegenden, zal aantreden voor de avonddienst. Er wordt gewerkt in drie shifts: een van zeven uur 's morgens tot drie uur 's middags, een van drie uur 's middags tot elf uur 's avonds en een dienst voor de nacht van elf uur 's avonds tot 's ochtends zeven uur.

Voor de patiënten zal het rustig worden na de middag, want bezoek komt er nauwelijks voor hen. Net als in de bejaardentehuizen laat de familie het afweten wanneer een gezins- of ander familielid zich niet meer kan handhaven in het alledaagse verkeer. "Je staat echt verbaasd. In de gevangenis krijgen de mensen veel bezoek en hier juist zo weinig", vertelt Vuurmans, die ook zijn **werkzaamheden verricht voor de forensische afdeling (Foba) van Koraal Specht.**

BUITENWERELD

Het lijkt alsof de buitenwereld niet weet hoe om te gaan met mensen die geestelijk het spoor bijster zijn. Pater Paul Brenneker, pastor van de kliniek, schreef in het jubileumboek met het vijftigjarige bestaan van de inrichting: "Wat mij al die jaren pijnlijk getroffen heeft, is de houding van wat men noemt de buitenwereld. Een directeur heeft eens beweerd: 'Heel deze inrichting kon half zo groot zijn, als de buitenwereld een andere houding aannam tegenover geestelijk gestoorden'."

Het is ook moeilijk om te gaan met de patiënten, vertelt Vuurmans: "Driekwart van de Capriles-bewoners is schizofreen. Een belangrijk kenmerk van deze ziekte zijn contactstoornissen. Bovendien zijn er vaak jarenlang problemen voorafgegaan aan de opname in de kliniek". Wat schizofrenie precies is, daar zijn wetenschappers nog steeds niet uit. "Er schort iets aan de stofwisseling in de hersenen. Het is verder bekend, dat erfelijke factoren een rol spelen evenals de ontwikkeling van de persoon in zijn jeugd. Is die harmonieus geweest?"

Terwijl hij vertelt, diept Vuurmans een sleutel op uit zijn broekzak. Een deur gaat open naar de woonkamer van de bejaarde vrouwen. Een andere deur — naar de slaapkamer voor 25 personen — slaat snel dicht. Een van de behaarden, geheel naakt, trekt zich snel terug in betrekkelijke privacy. Het verplegend personeel heeft de handen vol aan oudjes, die zich soms te pas en te onpas publiekelijk 'omkleden'.

Een paar grijze hoofden draaien zich nieuwsgierig om als de dokter hun vertrek binnenkomt. Anderen blijven voor zich uitstaren. Geen interesse. "Het verzinnen en uitvoeren van activiteiten voor en met ouderen is wereldwijd een groot probleem", aldus Vuurmans. "Ik las laatst over een onderzoek, waaruit bleek dat ouderen in deze situatie behalve zitten, lopen, staan en liggen, tachtig procent van de tijd niets doen. Er is wel geprobeerd om ze eens hun huis uit te krijgen, maar over het algemeen zijn de oudjes niet zo loperig", zegt de psychiater en draait de deur weer achter zich in het slot. Terloops wijst hij op het lab, dat 'best redelijk uitgerust is', maar dat niet meer dienst doet als zodanig sinds de laborante met wachtgeld is gegaan. Nu wordt het laboratorium gebruikt als testruimte door psychologen.

CHOLLER

Vuurmans houdt even de pas in: "*Mi no ta papia ku bo*", zegt hij en wendt zich af van de magere gestalte tegenover hem. "Een sigaret, alstublieft, dokter, een sigaret." Vuurmans houdt vol, consequent. Deze choller heeft zijn kansen verknalt. Via de stichting Sonrisa en het woonproject van Kas Theodoran kon hij zich weer min of meer handhaven in de maatschappij, maar opnieuw is hij vervallen tot drugsgebruik. Nu hij Vuurmans zelfs privé lastig valt, is de maat vol.

"De Caprileskliniek is zo lek als een mandje", zo illustreert dit voorbeeld de woorden van Vuurmans. Chollers komen binnen, patiënten lopen weg. Op de mannenafdeling wordt net een ontsnapte jongeman teruggebracht door een familielid. En die muren dan? En de camera's in de hoeken van het terrein? "Die zijn niet zozeer tegen het weglopen van patiënten, maar om inbreken tegen te gaan", aldus de psychiater.

Er is wel een gesloten afdeling, waar met name de mensen bij opname terechtkomen, omdat ze dan vaak in de war of agressief zijn. Later worden ze al naar gelang hun gedrag verkast naar de halfgesloten of open afdeling, waar vandaan ze zo het terrein kunnen verlaten.

VOL

De gesloten afdeling bij de mannen zit vol. Zes mensen in een ruimte van een zaal met vier bedden en drie isoleercellen. Een bont gezelschap zit achter tralies. Op de vloer liggen een paar patiënten te slapen. De rest staat vooraan om van de dokter een sigaret te bietsen of om water te vragen. Een van hen duwt een brief door de tralies. 'Aan mijnheer de rechter' met een verzoek om uit de kliniek te mogen. "Mijnheer de rechter krijgt het maar druk met u", lacht Vuurmans. Het is deze man al een paar keer gelukt om via een rechtszaak vrij te komen, vertelt hij. Maar telkens wordt hij weer gedwongen opgenomen, wegens roekeloos gedrag.

'Weet je wat het is", schreeuwt de schrijver door de tralies. "Hypercratie. *Hyper* is God en *cratie* is de regering. De anderen bauwen na: "Hypercratie, het is hypercratie", galmen ze in koor. Vuurmans lijkt onaangedaan. Ook het uitroepen van kreten, vaak verbasterde of zelf verzonnen woorden kenmerkt een schizofrene patiënt, vertelt hij later. "Sommige patiënten horen stemmen die plagen, schelden of opdrachten geven. Anderen hebben waandenkbeelden. Die denken bij voorbeeld dat ze Jezus zijn, of dat ze kosmische straling kunnen ontvangen."

De huisregels zijn op de gesloten afdeling het strengst: twee keer per dag baden is verplicht en de voorgeschreven kleding is een pyjama omdat de patiënt dan gemakkelijk te herkennen is bij een eventuele uitbraak. Toegestaan zijn: pen, papier en een beker. Op deze afdeling is ook de controle het strengst.

DRAAIDEURPATIËNT

Op een nabijgelegen gang wordt een choller uitgefoeterd door een verpleegkundige. Er wordt gedreigd met de politie. De woordenwisseling verstomt. "Hij is een zogenaamde draaideurpatiënt", vertelt Vuurmans. Een oude bekende van de Caprileskliniek, die steeds weer opknapt, maar door drugsgebruik telkens opnieuw gedwongen moet worden opgenomen. In de tussentijd wordt hij net als vele anderen op de been gehouden met 'depotmedicijnen'. Een keer in de drie weken kan hij — op vrijwillige basis — een injectie komen halen.

Vuurmans: "Het voordeel is dat je dan zeker weet dat ze de juiste medicijnen krijgen. Die hebben een antipsychotische werking, ze helpen tegen stemmen en waandenkbeelden en ze hebben een kalmerende werking om de angsten te dempen." Wie zich echter niet aan de regels houdt — zoals deze jongen — wordt de deur gewezen.

ARBEIDSPROCES

Buiten de mannenafdeling is het verademend. Vuurmans gaat voor in de richting waar we vandaan kwamen. Hij vertelt over het arbeidsproject. "Dat is een nieuwe positieve ontwikkeling. Wat je doet, is mensen op hun gezonde deel aanspreken. Ze moeten zelf hun bedden opmaken, de tafel dekken. In totaal veertig tot zestig mensen hebben 'betaald werk'. Ze verdienen een zakcent voor de klussen waarmee ze helpen."

In de middaguren is het rustig, vertelt Vuurmans, de meeste mensen zijn net weggegaan bij de afdeling waar er bezigheidstherapie wordt gegeven. Klosjes garen worden opgerold. De boel opgeruimd en de patiënten vertrekken. Voor de vrouwen is er handwerken, mannen kunnen zich bezighouden met leerbewerking of met het maken van houten meubels en anders snuisterijen.

TAMARIJN

Helemaal aan de andere zijde van het terrein ligt de afdeling Tamarijn, voor de chronisch zieke en bejaarde mannen. Dat is nou een afdeling die beslist vernieuwing behoeft, aldus Vuurmans. Vandaar ook dat koningin Beatrix tijdens haar bezoek aan de Antillen naar deze plek is gebracht. De afdeling grenst aan een tuin waar enkele mannen rondhangen, loom van de middagzon. Binnen staan een stuk of 25 kille stalen bedden op een zaal, alsof het een ziekenhuis is. Naast ieder bed een klein nachtkastje.

Vuurmans woorden zijn duidelijk. Hier ontbreekt elk gevoel van warmte en persoonlijkheid. Geen privacy. Zelfs het bed waarin je slaapt, heeft niets eigens. Op deze afdeling is geen ruimte voor het individu. "Dit is een woonafdeling, eigenlijk zou je hier hooguit tweepersoonskamer moeten hebben", verzucht Vuurmans.

AANLEUNWONINGEN

Een extreem en verrassend contrast met de afdeling Tamarijn, vormen de aanleunwoningen die vorig jaar in gebruik zijn genomen. Ze staan bij de ingang van de Caprileskliniek, wit modern, hoopgevend, als een teken voor de toekomst

Smalle tegelpaadjes zijn aangelegd naar de wooneenheden, die elk ruimte bieden voor vijf à zes personen. Vrouwen en mannen leven gescheiden. Per woning is er een gezamenlijke woonkamer voorzien van alle gemakken.

De nieuwe gordijnen worden net opgehangen, toont een patiënt trots aan de dokter. Een jongere man opent de deur die toegang geeft tot zijn eigen domein. Een kleine, maar vrolijk en efficiënt ingerichte kamer. Tegen de muur een bed, aan de andere kant een bureau. Een kast en een prikbord, met daarop mededelingen.

Buiten de appartementen

Vervolg op pag. 3

Plezier bij de opening van een van de aanleunwoningen.

De toekomst voor de Dr. David Caprileskliniek ziet er rooskleurig uit. Er zijn vergevorderde plannen voor nieuwbouw van de psychiatrische inrichting, zo wordt door de directie bekendgemaakt. Nederland verleent technische bijstand voor dit project.

Al tweemaal is er een delegatie op Curaçao geweest van het College voor Ziekenhuisvoorzieningen. In juni volgt weer een bezoek. Het is te verwachten dat tegen die tijd meer bekend wordt gemaakt over de toekomstplannen voor de psychiatrische kliniek.

*De namen in dit artikel zijn niet de echte namen van de patiënten.

DE CAPRILESKLINIEK slaat een nieuwe weg in. Onder de leiding van de vorige minister van Volksgezondheid werd een reorganisatieplan aangekondigd dat een veel simpeler en zelfstandiger werkwijze nastreeft. Een van de knelpunten binnen de organisatie is nu bij voorbeeld dat de overheid bij elk wissewasje moet worden betrokken.

Waarnemend directeur Glenn Matroos: "Laatst was de deur van de wc op de afdeling mannenobservatie eruit geschopt. Het heeft wel een half jaar geduurd eer die er weer in zat. Je moet dan bij de overheid toestemming vragen vanwege de materiaal- en reparatiekosten."

"Natuurlijk strekt het beleid verder dan de aanschaf van goederen", zegt Bodok, een van de stafleden die deel uitmaakt van de commissie Herstructurering. "Maar stel je deze procedure voor bij de aanname van een personeelslid..."

Volgens Bodok is er niet alleen inhoudelijk een achterstand op Nederland 'van wel twintig jaar', maar ook beleidsmatig. Verouderde procedures bepalen dat de overheid nog steeds het laatste woord heeft. "De directeur van de kliniek staat onder curatele van de overheid. Alle verantwoordelijkheid wordt hem ontnomen", meent hij. "Eigen initiatief slaat kapot tegen de bunkers van niet-bij-de-tijdse procedures."

HET GEBREK aan mankracht is een ander knelpunt dat de Caprileskliniek parten speelt. Vele lokale krachten wijken uit naar een beter betaalde baan in het hospitaal of in het buitenland. Op gemiddeld 350 patiënten (inclusief de geestelijke gehandicapten in Trinitaria) zijn er gemiddeld 33 verpleegkundigen, tachtig gediplomeerde ziekenverzorgers en 29 assistenten beschikbaar. "Lang niet toereikend, gezien de huidige ontwikkelingen", vindt verpleeghoofd Clementina. Hij voorziet problemen in de nabije toekomst met bezetting van aanleunwoningen en de opvang voor drugsverslaafden en patiënten voor de afdeling jeugdpsychiatrie.

Volgens hem zijn er zeker nog dertig personeelsleden nodig. "Liefst verpleegkundigen, maar die zijn op het eiland nauwelijks verkrijgbaar. Jonge krachten vertrekken snel richting Nederland omdat ze daar een hoger salaris verwachten evenals betere scholingsmogelijkheden."

De leiding van de Caprileskliniek doet er alles aan om haar medewerkers de kans te geven zich verder te ontwikkelen. "Vele personeelsleden zijn ongediplomeerd. Die scholen we bij tot ziekenverzorger of verpleegkundige. Het lokale onderwijsinstituut voor verpleegkundigen, IFE, is daarbij vaak van grote steun.

Met de psychiatrische zorg is het niet veel beter gesteld. Henk Vuurmans berekent dat er eigenlijk vijfeneenhalve psychiater nodig zouden zijn om de zorg voor de patiënten aan te kunnen. Momenteel zijn er twee psychiaters met een volledige baan en twee met een halve. Vuurmans zelf is deels bezet met de begeleiding van psychiatrisch gestoorde gevangenen in Koraal Specht en Glenn Matroos wordt grotendeels opgeslokt door zijn werkzaamheden als waarnemend directeur.

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Andreotti in verdachtenbank: 'eeuwigheid lijkt voorbij'

Politieke tragedie in Italië: van corruptie naar maffia

ROME - Na de socialisten, de christendemocraten. Na het noorden van Italië, het zuiden. Na de corruptie, de maffia. Van kwaad tot erger. Dat lijkt de richting waarin de politieke tragedie in Italië zich spoedt. Vergeleken met de problemen waarmee de CD in het zuiden te maken lijkt te krijgen zullen de moeilijkheden van de socialisten in het noorden slechts kinderspel blijken.

Tot voor kort bleef het schandaal dat het politieke en maatschappelijke bestel in Italië doet beven nog beperkt tot een steeds groter wordende corruptie-affaire. De zogeheten operatie 'Schone handen' trof met name de socialisten (PSI) in het noorden, vooral in Milaan, waar de meeste industrie is gevestigd en waar de partij van Bettino Craxi haar machtsbasis had. PSI-leiders waarschuwden echter dat de christendemocraten in veel grotere problemen zouden komen zodra de Italiaanse justitie de deksel van de beerput in het zuiden zou lichten.

Inmiddels is dat moment aangebroken. Giulio Andreotti, ontelbare malen minister en zeven keer premier, en drie christendemocratische leden van zijn laatste regering, worden door de justitie ervan verdacht samen te hebben gewerkt met de maffia. Het leiden van een van de zeven belangrijkste geïndustrialiseerde landen ter wereld en tegelijk samenwerken met de georganiseerde misdaad. Zoiets tart elke verbeelding. Daarmee vergeleken zijn de schandalen die Craxi dwongen af te treden als leider van de socialistische partij een peuleschil.

De gevolgen bleven niet uit. De lire stortte in en de Centrale bank van Italië werd gedwongen in te grijpen, zonder veel resultaat overigens. De regering leek niet direct in de problemen, maar de christendemocraten vormen de voornaamste partij binnen de coalitie, met negen ministers. En premier Amato liet onmiddellijk weten dat hij opstapt als er een opvolger voor hem is gevonden. De dagen van het kabinet waren meteen geteld met de verwijzing naar Andreotti.

Het is voor de Italianen nog wennen, het ondenkbare is toch gebeurd. De man die sinds de Tweede Wereldoorlog het politieke gezicht van Italië is geweest en die jarenlang handenschuddend met de machtigen der aarde op de televisie te zien was, wordt officieel aangepakt.

...Giulio Andreotti (links) tijdens een recente tv-show van de journalist Giuliano Ferrara (rechts)...

Geruchten over zijn banden met de misdaad deden al jaren de ronde, maar de beschuldiging tegen hem staat er nu zwart op wit en is ondertekend door rechter Giancarlo Casselli uit Palermo.

Een krant verzuchtte zondag: "De eeuwigheid is geëindigd". De Corriere della Sera schreef: "De rechters verdenken de mensen die het land leidden, die aan het hoofd stonden van de politie, die de financiën beheerden, ervan samen te werken met haar ergste en gevaarlijkste vijanden".

Andreotti is door leden van de maffia die zijn gaan samenwerken met justitie, de zogenoemde 'pentiti', beschuldigd van collaboratie met de Cosa Nostra op Sicilië. Voormalig minister van Binnenlandse zaken Antonia Gava - verantwoordelijk voor de strijd tegen de georganiseerde misdaad - en voormalig minister van Begroting Paolo Cirino Pomicino worden verdacht van banden met de maffia in Napels, de Camorra, en voormalig minister van Onderwijs Riccardo Misasi van connecties met de 'Ndrangheta, de misdaadorganisatie van Calabria.

De Gava familie is een van de machtigste families in Napels. Cirino Pomicino, eveneens een machtig man binnen de CD komt ook uit Napels, zoals bijna de gehele top van de christendemocraten afkomstig is uit deze Zuiditaliaanse stad, die door sommigen wordt omschreven als een derde wereldstad met derde wereldpolitiek.

Allen ontkennen de beschuldigingen en Andreotti en Cirino Pomicino zeggen dat dit de wraak is van de maffia voor de strenge anti-maffia wetgeving die door de regering Andreotti is aangenomen. Zij vergeten daarbij gemakshalve dat zij op het allerlaatst en onder grote druk vanuit de samenleving ertoe konden worden overgehaald harde maatregelen tegen de georganiseerde misdaad te nemen.

"Het gaat niet om het aannemen van wetten. Het enige wat de maffia interesseert is of die wetten worden gehandhaafd", zo zei de maffia-spijtoptant Leonardo Messina, een van de mannen wiens verklaringen hebben geleid tot de problemen waarin Andreotti nu verkeert.

MILJARDEN

De christendemocraten sluisden tientallen jaren grote sommen geld naar het onderste gedeelte van de Italiaanse laars en werden daarvoor beloond met stemmen bij de verkiezingen. Het verkiezingsprogramma maakte er vorig jaar trots melding van dat de CD er voor had gezorgd dat de afgelopen veertig jaar 225 miljard gulden aan overheidsgelden naar het arme zuiden was gestroomd.

Critici zeggen dat de christendemocraten daarmee de stemmen kochten die hen veertig jaar lang in het zadel hielden. Het was een vicieuze cirkel: Het arme zuiden met zijn vele werklozen had steun nodig, de CD zorgde daarvoor en werd bij verkiezingen beloond met stemmen. En tussen de geldstroom en de bevolking zat en zit de maffia.

EDOUARD BALLADUR
...uiterst frustrerende taak...

'Premier is soort werkbij, toegewijd aan president'

Balladur aanvaardbaar voor rechts en links in Frankrijk

PARIJS - Premier zijn in Frankrijk is uiterst frustrerend. "De eersteminister is een soort werkbij die uitsluitend toegewijd is aan de bescherming en het voeden van de president van de republiek, de bijenkoningin, aan wie elk succes en alles wat goed is wordt toegeschreven". Zo heeft Edouard Balladur het ambt waarvoor hij door president François Mitterrand is gevraagd, in zijn boek *Dictionnaire de la reforme* beschreven.

Toch had de rechtse oppositie hem waar voren geschoven als de man die het Hotel Matignon, de ambtswoning van de Franse regeringsleider, zou betreden na de parlementsverkiezingen. Hij was duidelijk de best voorbereide politicus voor deze functie, waarin hij tot de presidentsverkiezingen van 1995 samen moet regeren met de socialist Mitterrand. Balladur was minister van Financiën tijdens de eerste 'cohabitation', van 1986 tot 1988.

Goedgemanierd, uiterst goedgekleed, glad, consciëntieus en weinig kleurrijk: Zo wordt hij vaak afgeschilderd. "Stelt U zich Lodewijk XVI voor in modern pak met stropdas, en U krijgt Edouard Balladur", zo schreef een Franse krant. Hij kwam al snel als 'snob' te boek te staan nadat hij in 1986 had geweigerd te verhuizen naar het ministerie van Financien in een modern gebouw aan de rand van Parijs en zichzelf installeerde in een aantal speciaal ingerichte kamers in het Louvre-paleis.

AMBITIES

Over zijn ambities ooit zijn intrek te nemen in het Elysee-paleis, heeft Balladur zich in het openbaar nooit uitgelaten. Hij heeft er zelfs voor gepleit dat een premier niet kandidaat mag zijn bij presidentsverkiezingen. Maar "niemand gelooft toch dat degene die kandidaat is voor Matignon in 1993, niet ook denkt aan 1995", zou hij in eigen kring hebben gezegd.

Balladur, die in 1929 werd geboren in een rijke Franse handelsfamilie in Turkije en later opgroeide in Marseille, is een typisch produkt van de Ecole nationale d'administratie (ENA), de prestigieuze kweekschool van de Franse politieke elite. Voordat hij in 1986 tot de regering-Chirac toetrad, had hij vooral achter de schermen geopereerd, waardoor veel Fransen hem nu zien als een betrekkelijke nieuwkomer in het nog steeds door de 'oude' politici gedomineerde politieke landschap.

Zo was hij de hoofdadviseur van ex-president Georges Pompidou. Hij zou degene zijn geweest die de regering bijeenhield tijdens de langdurige ziekte van de president, tot diens overlijden in 1974. In die tijd verwierf hij de reputatie dichter te staan bij het gematigd pragmatisme van Pompidou, dan bij de ideeën van de gaullistische RPR. Het gerucht wil zelfs dat Balladur nooit officieel lid is geworden van de RPR.

BIJEENHOUDEN

Ook mengde hij zich nooit openlijk in interne partijruzies. Daardoor is hij voor rechts de aangewezen persoon om een coalitieregering van RPR en UDF (Centrum-liberalen), die ook tijdens de verkiezingscampagne niet in staat bleken om hun oude meningsverschillen te overbruggen, bijeen te houden. Balladur vertoont veel overeenkomsten met zijn voorganger, de socialist Pierre Beregovoy, eveneens een oudminister van Financiën. Hoewel de stijl anders is, lijkt de basis van Balladurs beleid erg op die van de socialisten, wat aangeeft hoezeer de Franse politieke partijen de afgelopen jaren naar het centrum zijn getrokken.

Op gebieden als het Europese beleid, de bescherming van een sterke franc en het behoud van een landbouweconomie, spreekt Balladur dezelfde taal als de socialisten. Die factoren maakten van hem de meest acceptabele premier voor Mitterrand, die het laatste woord heeft in de keuze van de premier.

PRIVATISERING

Het bestrijden van de werkloosheid is een van de moeilijkste taken waarvoor de nieuwe regering staat. Het aantal werklozen heeft de gevreesde drempel van drie miljoen overschreden en is de bron van de voornaamste kritiek op de socialisten. Balladur heeft zich evenwel nooit laten verleiden tot makkelijke beloftes. "Dit wordt een moeilijk jaar in alle Europese landen en we kunnen niet meer doen dan te proberen de schade te beperken".

Balladur staat een strikt privatiseringsbeleid voor, te beginnen met de banken, de verzekeringsmaatschappijen en de grote industriële groepen. De economie wil hij stimuleren door middel van belastingverlagingen, waarna kan worden begonnen met het terugdringen van het begrotingstekort. Wel heeft hij gezegd de accijnzen op alcohol en tabak te zullen verhogen om de tekorten in de sociale sector te financieren.

De heersende indruk is dat het bewind van Balladur minder kleurrijk maar ook minder grillig zal zijn dan dat van de socialisten. Maar Balladur zal mogelijk wel zorgen voor stabiliteit in de tweede cohabitation, die door de krant Le Figaro is beschreven als "iets wat tussen een mijnenveld en Chinese martelling kan worden".

...ANC-delegatielid bij het meerpartijen-overleg in Johannesburg Cyril Ramaphosa begroet demonstrerende vrouwen buiten het gebouw van het World Trade Center waar het overleg wordt gevoerd. De vrouwen eisten meer mogelijkheden tot deelname aan het CODESA-beraad. Ramaphosa is secretaris generaal van het ANC...

Zuid Afrika definitief op weg naar democratisch bestel

CODESA: overleg met kunst en vliegwerk bijeengebracht

PRETORIA - De apartheid in Zuid-Afrika is nagenoeg afgeschaft en het land is definitief op weg naar een democratisch bestel, zoveel staat vast. Maar de overgang van een blank minderheidsbewind naar een nieuw nonraciaal stelsel verloopt met horten en stoten, waarbij de partijen ondanks de beloften goede bedoelingen toch steeds struikelen over gevoelige onderwerpen. Dit overleg is nu een nieuwe fase ingegaan nadat CODESA zijn taak had volbracht: alle belangrijke zaken zijn op een rij gezet waarover men het nog met elkaar eens moet worden. Deze fase gaat nu binnenkort in.

Donderdag was weer een mijlpaal in het slepende onderhandelingsproces. Toen werd in Johannesburg het belangrijkste overleg, de Conventie voor een democratisch Zuid-Afrika (CODESA), hervat. Leiders van zo'n 25 partijen en organisaties maakten hun opwachting om mee te praten over de toekomst van Zuid-Afrika. Alleen AZAPO (de zwarte extremistische Azania Volksorganisatie) liet van tevoren weten dat zij niet kwam. Maar de blanke Conservatieve partij (KP), die pleit voor het herstel van de apartheid, en het zwarte Panafrikaans congres PAC, dat in feite alleen wil praten over een overdracht van de macht van de blanken aan de zwarten, waren wel van de partij.

IN DE BOOT HOUDEN

Daarmee kende Codesa een recordopkomst aan politieke leiders. Er was overigens wel enig politiek kunst- en vliegwerk voor nodig om dat te bereiken. Begin maart kwamen 26 partijen bijeen voor een 'meerpartijenoverleg' om de stand van zaken in het overgangsproces door te nemen. De twee hoofdrolspelers, de regerende Nasionale partij (NP) van president Frederik de Klerk, en het Afrikaans nationaal congres (ANC) van Nelson mandela, slaagden er daar in een politieke crisis te voorkomen door alle omstreden onderwerpen door te schuiven naar het Codesa-overleg dat, zo besloten alle partijen eensgezind, voor 5 april hervat moest worden.

"Een groot succes" en "een grote dag voor Zuid-Afrika" oordeelden de woordvoerders van het ANC en de regering na afloop. Achter de schermen gaven de onderhandelaars van beide partijen toe dat zij er vooral op uit waren geweest alle deelnemers binnen de onderhandelingsboot te houden zodat zij de democratische veranderingen niet kunnen blokkeren.

Zo had de Inkatha-beweging van Zulu-leider Mangosuthu Buthelezi er vooraf geen enkele twijfel over laten bestaan dat zij het overleg zou verlaten als haar plannen voor een federaal Zuid-Afrika niet overgenomen werden. Maar de delegatie zag door het handige gemanipuleer van het ANC en de regering geen reden om voortijdig op te stappen en is toch weer van de partij. Ook de conservatieven doen nog mee, al roepen zij al weken dat zij de vergaderzaal verlaten zodra er besluiten vallen waar zij het niet mee eens zijn.

ONEENS OVER LEGER

Maar die bevoegdheden moeten vastgelegd worden in de nieuwe grondwet, waarover de partijen verder zullen onderhandelen.

Het overleg van 1 april, begonnen met geruzie over het politieke geweld mondde uiteindelijk uit in de beslissing om op 19 april te beginnen met het overleg in kleiner verband over de talrijke zaken waarover men het nog oneens is. Met het opruimen van de verschillen van mening tenslotte hoopt men uit te komen bij het nieuwe Zuid-Afrika, dat verlost moet zijn van rassentegenstellingen. Er is nog een lange weg te gaan. Het lijkt een illusie om aan te nemen dat de onderhandelingen nu verder zonder haperingen zullen verlopen gezien de verschillende opvattingen tussen de deelnemers. Maar de goede wil lijkt aanwezig.

In ieder geval is de conventie, die eind 1991 zo voortvarend van start ging maar vorig jaar struikelde over het geweld in Zuid-Afrika, voorlopig weer op de rails gezet. Het eerste Codesa-overleg werd in december 1991 gehouden. De negentien deelnemende partijen benoemden toen vijf werkgroepen die een politiek programma voor een 'ongedeeld Zuid-Afrika' moesten uitwerken. Het tweede Codesaberaad werd in juni 1992 afgebroken na het bloedbad in Boipatong waar Zuidafrikaanse ordetroepen zo'n veertig zwarten doodden. Het ANC beschuldigde de politie ervan partij te kiezen bij het geweld in de zwarte steden. Het overleg tussen de regering en het ANC lag maandenlang stil.

Maar langzaamaan drong tot hen door dat zij tot elkaar veroordeeld zijn om de toekomst van Zuid-Afrika gestalte te geven. De NP omdat zij al sinds de jaren '50 onafgebroken in haar eentje aan de macht is en het ANC omdat uit alle opiniepeilingen blijkt dat als de zwarte Zuidafrikanen eindelijk stemrecht krijgen het ANC op de meeste stemmen kan rekenen. Tot grote ergernis van Inkatha, de derde partij in het land, voerden vertegenwoordigers van het ANC en de regering toch weer samen overleg over omstreden politieke kwesties.

Overigens zijn de regering en het ANC het bepaald niet eens over alle punten die op de agenda staan. Zij verschillen onder meer van mening over het leger. Het ANC vindt dat het leger in zijn huidige vorm moet ophouden te bestaan omdat het veertig jaar lang de apartheid heeft verdedigd. Zij wil dat de strijdkrachten, met de gewapende strijders van de zwarte organisaties en de legers van de thuislanden onder gezamenlijke controle komen en onder een gedragscode vallen. De regering wil het bestaande leger handhaven en daar geleidelijk aan verzetsstrijders in opnemen.

REGIO'S

Verder steunt de regering de plannen van Inkatha om van Zuid-Afrika een federatie te maken, inmiddels heeft het ANC, dat pleit voor een eenheidsstaat, in een gebaar van goede wil naar de Zulubeweging onlangs bepaald dat er maximaal tien regio's gevormd kunnen worden met vergaande bevoegdheden.

= door NEL CASIMIRI =

El Ideal: een leven in Punda

HET IS zaterdagmorgen. Een gewone zaterdagmorgen. Veel mensen zijn naar Punda gekomen om boodschappen te doen. Op zijn stoel binnen, wat aan de zijkant van zijn herenmodezaak El Ideal, zit Shon Tony Prince. Hij is de eigenaar van deze zaak en controleert het personeel dat druk bezig is de klanten te helpen. De klanten komen niet en masse. Maar het is een constante kleine stroom. Er zijn nooit veel mensen binnen, maar ik heb de zaak die ochtend ook geen minuut zonder klanten gezien.

Men verkoopt er alles wat een heer dagelijks aan kleding nodig heeft, door de weeks en zondags, van sokken, dassen en overhemden tot kostuums en hoeden toe. Ook alle soorten schoenen zijn daar te koop. En niet alleen voor heren, want ik zag ook verscheidene dames-klanten. Een mevrouw kwam voor een paar sloffen. Ze vond het moeilijk om te kiezen tussen de zwarte en witte. "Ze zijn wel wat ouderwets, maar ze zitten zo lekker". Shon Tony raadde haar aan ze maar alletwee te nemen: "Dan hoef je niet meer na te denken". Maar de verkoopster bracht een derde, donkerrode kleur, om het dilemma op te heffen. Het resultaat was dat de klant met alledrie de paren naar huis ging! Langs de muren liggen stapels met stoffen. Stoffen om broeken, colberts en kostuums van te maken. Die stoffen komen uit Engeland: 'Daar hebben ze de beste kwaliteit'. Je kunt de stof aan de meter of de yard kopen. Shon Tony maakt echter geen kostuums meer. Hij is kleermaker maar met de opkomst van de confectie is hij gestopt met kleermaken. Het loonde niet meer. "Ik ben er een paar jaar geleden mee opgehouden". "Wanneer was dat precies?" "In 1947". "Wat zegt u?" "Kun je me niet goed verstaan? In 1947?"

Shon Tony Prince is, ook zonder nader onderzoek durf ik dat rustig te stellen, de oudste winkelier van Punda. Hij is nu 97 jaar oud en elke dag regelt hij zelf de zaken in El Ideal. Iedere ochtend wandelt hij van zijn woonhuis te Pietermaai naar de winkel in Punda. Voor het eten tussen de middag wordt hij gebracht en gehaald. Hij rijdt namelijk de laatste twee jaar niet meer zelf. Dat heeft hij zelf besloten vanwege zijn leeftijd. Maar hij leest wel elke dag de krant. Zonder bril. Hij heeft in de winkel wel een bril op: "Met dubbelfocus, maar dat is zo lastig met lezen", verklaart hij. Ook aan zijn gehoor mankeert niets. Door alle geluiden van buiten moet ik hem af en toe vragen iets te herhalen, maar hij verstaat mij perfect.

Hoe komt iemand op het idee kleermaker te worden, een winkel te beginnen in Punda en het zo lang vol te houden?

"Waarom? Ik probeer iets te verdienen. Mijn vader en moeder zaten niet in dit vak. Ik ben erg jong begonnen. Ik was vijftien of zestien jaar oud. Via correspondentie met de USA en ook Venezuela heb ik veel geleerd. Je maakt kleren en legt de stoffen in je werkplaats neer. Die verkoop je dan tegelijkertijd".

Tony Prince werd in 1896 geboren op 6 februari, in een van de kleine straatjes van Otrobanda. Hij herinnerde zich niet meer de naam van de straat. Mijn opmerking dat er ook een heleboel namen veranderd zijn, onderbreekt hij meteen. "Dat is het niet. Ik weet gewoon geen naam van die straat". In die tijd was er veel ellende op Curaçao. Er was heel veel werkeloosheid. De mensen trokken weg van het eiland om elders werk te zoeken. Degenen die bleven verdienden bijna niets met heel veel hard werken. Vaak de hele dag in de hete zon werken en bijna geen loon.

"Ik heb het vak steeds beter geleerd en ben opgeklommen in mijn professie. Nu is er confectie, maar toen niet. Toen waren er kleermakers nodig. Toen de confectie kwam, zijn langzamerhand alle kleermakers verdwenen. Ik ben ook gestopt met pakken maken een paar jaar geleden, in 1947. Ik heb nu alleen nog de winkel. Maar ik verkoop nog wel de stoffen. Vroeger probeerde men altijd het beste van het beste te leveren. Maar als je de stoffen van tegenwoordig soms ziet. Ik verkoop alleen goede stoffen. Dat merk je ook, want de vaste klanten komen altijd terug om hier hun stof te kopen".

Kwaliteit is heel belangrijk voor hem: "Vroeger was de kwaliteit veel beter van alle zaken hier in Punda. Nu zijn overal Indiërs gekomen, die goedkope spullen verkopen. Vroeger was alles wat geimporteerd werd van veel betere kwaliteit. Neem nu de hele Heerenstraat als voorbeeld".

Vroeger waren het misschien geen Indiërs, maar er waren toch ook Libanezen die winkels begonnen op Curaçao?

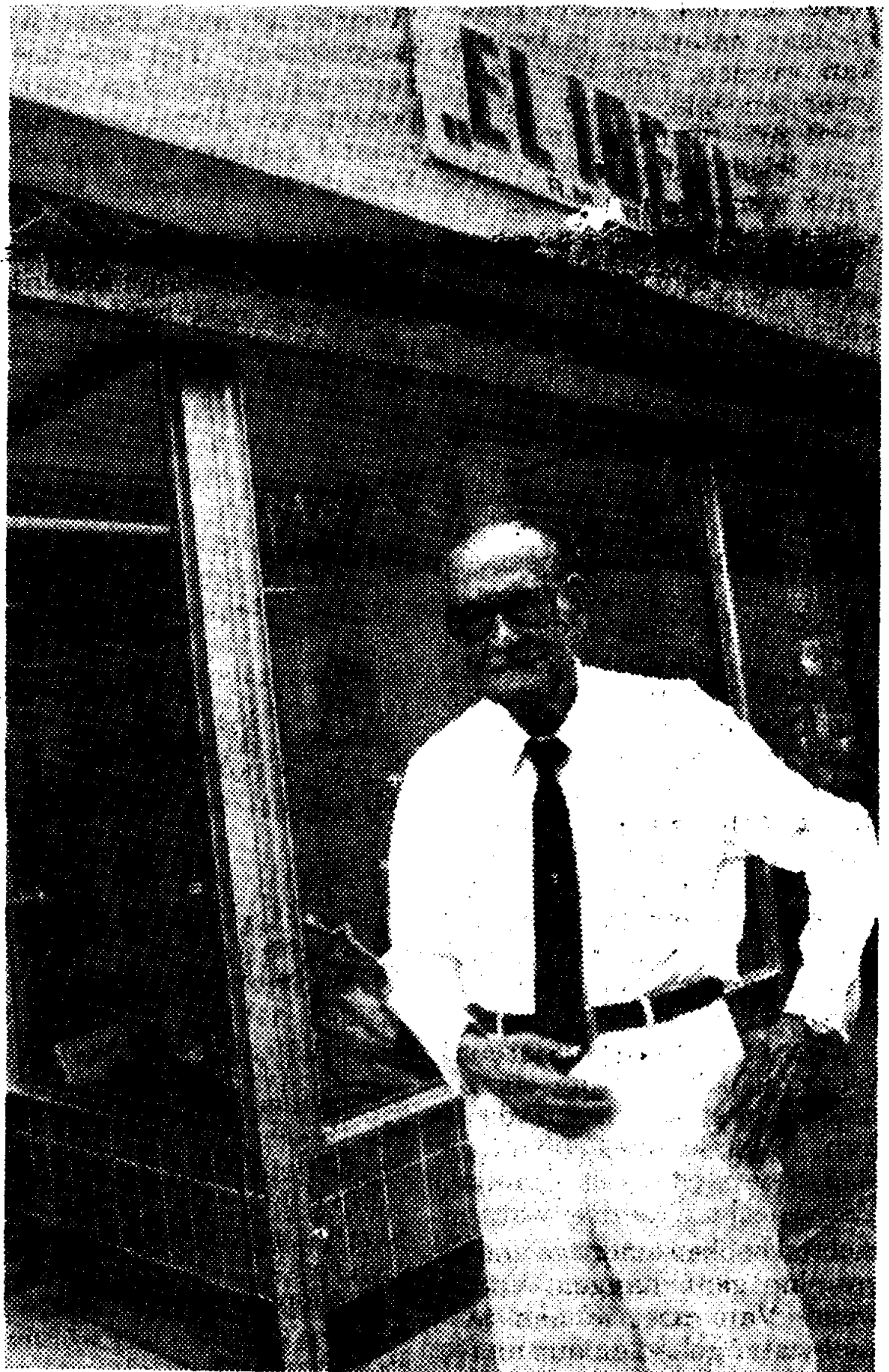
"Libanezen hadden geen 'Pakus', maar een 'Tienda'. Dat waren supermarkten en dergelijke. De meeste 'Pakus' van vroeger waren in handen van de joden. De joden waren erg belangrijk. Kijk eens naar die prachtige synagoge in de binnenstad. De oudste van de westelijke hemisfeer. Er om heen is een grote muur gebouwd. Die muur hebben ze kapotgemaakt bij die grote staking. Ze zijn begonnen bij het dok, langs het Waaigat gelopen en zo Punda binnengekomen. Maar veel van die oude winkeliers zijn gestorven en anderen zijn weggegaan. Er zijn veel emigranten gekomen. Er wonen heel veel emigranten op Curaçao".

De winkel El Ideal in de Keukenstraat bestaat nu al 71 jaar. Maar van een uitgebreide samenwerking tussen de verschillende winkeliers in Punda is geen sprake. Tony Prince heeft wel een tijd samengewerkt met de eigenaar van Taj Mahal, maar dat is op niets uitgelopen.

"Ik heb het druk. Iedere ochtend loop ik van Pietermaai naar de winkel. Ik regel de hele zaak. Het personeel in mijn zaak werkt ontzettend goed mee. Ze vragen me af en toe of iets wel of niet goed is. Meestal kan ik ze hun gang laten gaan. Sommigen werken al heel lang bij mij. Een al 66 jaar, die andere al 48 jaar. Volgens mij is Jacobus de beste verkoper van heel Curaçao".

Elke dag leest Shon Tony de krant. Zonder bril. Hij blijft precies op de hoogte van wat zich allemaal op Curaçao afspeelt en ik vroeg hem of hij zich niet ongerust maakte over de toekomst van Curaçao.

"Het gouvernement is een ramp. En overal op de wereld hebben ze ruzie met elkaar. Ik bedoel niet speciaal dit gouvernement, dit is niet beter of slechter dan de vorige. Het is allemaal muggenzifterij van de verschillende partijen. En dan die vakbonden. De vakbonden hitsen de mensen op. De arbeiders willen steeds meer geld uitgeven, daar houden ze van. Je leest telkens dat de arbeiders bijna niets verdienen. Dat is niet waar. Voor mij zijn ze rijk! Zeker als ik ze vergelijk met mezelf vroeger. Ze zijn veel rijker dan de arbeiders vroeger. Je ziet bijvoorbeeld elke dag in de krant advertenties of aankondigingen voor dansfeesten. Arbeiders kunnen elke dag naar zulke dansfestijnen gaan. Jonge mensen houden daarvan en gaan erheen. Ik ken die dingen niet uit mijn tijd. Al die restaurants van tegenwoordig, al die verschillende soorten eten. De meeste mensen houden ervan daar geld aan uit te geven, inplaats van gewoon thuis te koken. Ze gaan naar dansfeesten, naar hotels, naar restaurants. En niet iedereen kan dat betalen. Dat is de hele kwestie. Ze willen steeds meer geld om het weg te kunnen smijten. Dat is de kwestie. Ze smijten het over de balk. Vroeger woonden de mensen in kleine huisjes van maisstengels gemaakt. Veel mensen in een klein huisje. Nu zie ik overal in de kunuku de prachtigste huizen van cement verrijzen. Het lijken wel paleizen. En iedereen met een auto. Ze luisteren niet. Ze praten over hun ellende, hun miserie, geven de schuld van hun miserie aan de werkgevers, maar ik zeg je dat veel mensen, het grootste deel der bevolking, heel veel vooruit gegaan is vergeleken met vroeger. Ze smijten alleen vaak hun geld weg in plaats van te sparen. Ik weet het niet. Ik denk dat de vakbonden het recht niet hebben om hun leden zo sterk op te hitsen. De doorsnee arbeider verdient nu een heel redelijk loon. Vroeger als je met hard werken net tien gulden per week verdiende moest je een deel daarvan wel sparen omdat je er nooit zeker was of je de volgende week nog werk zou hebben".

■SHON TONY PRINCE

De kranten staan ook vol over de nieuwe toekomstconferentie.

"Curaçao zit fout. Ze verdienen zelf geen geld, ze vragen aan Holland om geld. Maar Holland mag niets daarover te zeggen hebben. Ze zijn niet goed bij hun hoofd. Curaçao commandeert, maar dat kan helemaal niet als je geen geld hebt. Ik begrijp die dingen niet".

Ja, het is vreemd.

"Niet vreemd, hardstikke gek!"

"Net als die Hollanders die hier door Punda lopen. De gasten van het Van der Valk Hotel. Allerlei kritiek wordt hier geleverd op Van der Valk. Laten ze blij zijn.

Die mensen kopen hier van alles. En het hotel geeft aan heel veel mensen werk. In de tijd dat Curaçao nog een kolonie was waren hier niet zoveel problemen. Toen was de chef van de politie nog een Hollander en ook de Shell zat hier toen. Het was een hele goede tijd toen de Nederlanders en de Shell nog op Curaçao waren. Nu is het triest. Zoveel huizen zijn tot krotten vervallen. De Hollanders restaureerden de huizen. Toen was het netjes. Dat gaf ook werk aan de arbeiders. Mensen hebben zoveel kritiek op de Shell, omdat die bijvoorbeeld zoveel van het grondwater van Curaçao heeft weggepompt. Maar als ze dat niet gedaan hadden, waren ze niet gekomen en was er geen werk geweest. Het is alleen maar propaganda als ze zulke dingen zeggen. De mensen denken niet na. Het is voor hun eigen welzijn geweest dat het gebeurd is, voor hun eigen werkgelegenheid. Het is gebeurd opdat zij werk konden krijgen. Ik ben altijd erg blij met de Hollanders geweest. Alle veranderingen op Curaçao zijn begonnen met de komst van de Shell. Toen is alles beter geworden, veel beter. Zij gaven veel werk, zij zorgden ervoor dat de mensen hier geld konden verdienen en dat dat geld in omloop bleef, rolde".

En nu de Isla Venezolaans is geworden?

"De Venezolanen zijn hier niet als pioniers gekomen, maar er was hier een raffinaderij, de plaats lag klaar. Het was erg attractief voor hen. Ze speelden op zeker, ze konden hier zeker veel voordeel halen. Vroeger kregen we hier veel Venezolaanse toeristen. Die zijn er ook bijna niet meer. Er is overal op de wereld veel ellende".

Tony Prince kent Nederland ook uit eigen ervaring.

"De eerste keer dat ik er kwam was, lang voor jij geboren werd. In 1930. Ik was er voor vakantie. Ik ben later veel vaker geweest, maar altijd alleen voor vakantie. Dat wil zeggen, je reist rond en ziet van alles en dan doe je natuurlijk toch inkopen voor je zaak".

Een van de grote problemen in Punda en Pietermaai is de criminaliteit en overlast van de chollers. Hebt u er ook veel last van?

"Van chollers, nee. Als ze hier komen krijgen ze niets, geen cent. Dat weten ze en daarom komen ze niet. Wel is hier boven pas geleden een keer ingebroken, maar ik weet niet door wie. Dat hoeven helemaal geen chollers geweest te zijn. Waar ik woon op Pietermaai zijn wel veel chollers. Ik woon daar op nummer 74, in het groene huis, al 69 jaar. Vorig jaar is voor het eerst bij mij ingebroken. Daarvoor nooit".

Terwijl we praten lopen klanten in en uit. Opeens komt er een Chinees meisje binnen met een baby in een mooie mand. Ze komt de baby aan Shon Tony laten zien. Hij is helemaal vertederd. Ze is geen klant maar hij kent haar van een van de andere winkels in de buurt. Tony Prince heeft zelf drie kinderen, waarvan er een in Italië woont. Hij heeft vijf kleinkinderen. Een van hen is acht dagen geleden week getrouwd, vertelt hij enthousiast.

Het is prettig zo in de winkel te zitten. Een geurige kop thee met koekjes draagt bij tot de sfeer. We praten over Punda, over de verschillende zaken, over het zaken doen en steeds kijkt Shon Tony onderwijl of alles goed gaat in de zaak. Hij begroet klanten, vraagt of ze wel geholpen worden en wijst de mensen die achter de toonbank helpen af en toe op wat de klanten willen. In een ding is hij erg beslist: Geen uitverkoop!

"Ik heb nog nooit in mijn leven uitverkoop gehouden. Ik zoek voor alle goederen de beste prijs voor de klanten en dat kost het. Daar kan niet op worden afgedongen. Dat is de prijs en dat blijft zo. Een klant weet precies waar hij aan toe is. Het is belachelijk wat ze soms voor kortingen geven. Je maakt jezelf ongeloofwaardig".

El Ideal is een bijzondere winkel in Punda, geen Tienda, maar een Pakus. De goederen die verkocht worden zijn kwaliteitsgoederen, nog steeds. Er liggen Engelse stoffen. Er worden leren schoenen verkocht, klassieke modellen meest die niet aan mode onderhevig zijn. Maar de mooie zwart-wit schoenen met gaatjes waar mijn vader zo trots op was en die jaren nergens meer te zien waren, zijn bij Shon Tony nog steeds te koop. Tot geluk van de jeugd, die ze weer prachtig vindt. En naast de donkere sokken die nooit erg aan mode onderhevig zijn, hangen aan de staander op de toonbank prachtige zijden dassen, die in de modernste boetiek niet zouden misstaan. Hoeden in alle soorten en maten, donker en deftig, maar ook zwierig, een tikje schuin op het hoofd, voor bruiloft en begrafenis, maar ook voor een avondje uit. El Ideal is Punda, het oude Punda van ver voor de oorlogsjaren, het Punda van de beginjaren van de Shell, het Punda van de zestiger jaren met alle ups en downs, maar ook het Punda van vandaag, met nieuwe kleuren en gewaagde combinaties. Shon Tony houdt er een wakend oogje op, op El Ideal en op Punda.

Vervolg van pag. 1

schiet het groen omhoog in jonge prieeltjes. De tuin in aanleg wordt keurig bijgehouden. "Mogen we binnenkomen, Dora?", vraagt Vuurmans aan een dame op leeftijd. Ze knikt en gaat ons voor naar een vrouwenappartement. Dora glundert. Ze heeft net nieuwe schoenen gekocht, vertelt ze voor een feestdag binnenkort. In haar kamer trekt ze de kast open. "Deze jurk ga ik dragen", showt ze. Dan bukt ze. Onder uit de kast komt een doos te voorschijn. Heel voorzichtig neemt ze het deksel van de doos en vouwt het papier opzij. "Dit zijn ze". Twee ongedragen witte pumps komen te voorschijn. "Prachtig, Dora", glimlacht Vuurmans. "Erg mooi". Ze straalt.

Als de dokter het appartement verlaat, is het etenstijd. Op tafel staan de boterhammen al klaar. Eten gebeurt met zijn allen in de woonkamer. Een gewone dagelijks gebeurtenis, die voor Dora en de haren een wezenlijk begin is van een tastbare toekomst. Dora staat op de drempel van de Capileskliniek naar de maatschappij. Wie weet zal ze eens op haar witte pumps fier door de straten van Punda lopen.

BIJNA DE helft van alle mannen die wordt opgenomen in de Caprileskliniek is verslaafd aan drugs (vooral *base*) is een schatting van verpleeghoofd Clementina. Zij lijden in de eerste plaats aan een psychiatrische stoornis en zijn door de omstandigheden in aanraking gekomen met verdovende middelen. Ook dat vergt de nodige extra aandacht van de Caprilesverpleging, omdat elders op het eiland nauwelijks opvang is voor drugsverslaafden.

Opmerkelijk is het dat in de Caprileskliniek tweemaal zoveel mannen zitten als vrouwen, in tegenstelling tot klinieken in het buitenland, waar in verhouding tweemaal zoveel vrouwen als mannen verblijven.

Volgens psychiater Vuurmans heeft dit er mee te maken dat de meeste opnames in de Caprileskliniek gedwongen zijn. Vaak in verband met agressie, een gedragsuiting die mannen meer eigen is. Daarentegen is het eveneens opvallend dat het aantal zelfmoorden binnen de kliniek opmerkelijk lager ligt dan in het buitenland.

Tuinieren in de Tropen

Elisabeth de Montsouris

Ontwenningskuur voor planten

ER ZIJN PLANTEN die het zonder enige aandacht kunnen stellen. Ze voelen zich lekker, stellen geen buitensporige eisen aan de grond, trekken zich weinig aan van venijnige windvlagen en lijken een flinke dosis zonneschijn zelfs op prijs te stellen. Als je ze af en toe een verdwaald emmertje water geeft, kijken ze je enigszins verbaasd, maar toch dankbaar aan. Als een zwerfkat, gewend om zelf z'n kostje bijeen te scharrelen, die ineens met een stuk biefstuk wordt geconfronteerd.

■ *Caesalpinia Pulcherrima (foto: F.A. de Graaff)*

Na verloop van tijd weet je als tuinier vanzelf welke planten tot de categorie zwerfkat behoren en welke niet. Gekker wordt het, wanneer je in de tuin van een en dezelfde soort twee planten hebt die echter totaal verschillende eisen stellen. De een een zwerfkat, blij met elk toegeworpen druppeltje water, de ander een verwende raspoes die erop staat regelmatig van vers vocht te worden voorzien.

Toen ik een maandje of wat in het nieuwe huis woonde, ontdekte ik plotseling een oranje bloeiende *Caesalpinia pulcherrima* (tuturutu) achter een hoge oleander. Mijn zelf gezaaide tuturutu's had ik in het vorige huis moeten achterlaten, en hoewel de oranje kleur mij niet aanstond, zeker niet naast die rode oleander, was ik toch blij verheugd over deze onverwachte aanwinst. Bij nadere beschouwing bleken er zelfs nog twee kleinere plantjes naast te staan, rijp voor de overplant. Ik groef die twee dus netjes uit en zette ze elders in de tuin neer, waar ze naar mijn mening wat beter tot hun recht zouden komen. Omdat ze net overgeplant waren, gaf ik ze aanvankelijk uitbundig water. Eenmaal aangeslagen werden ze automatisch opgenomen in het gietschema: twee keer per week een deel van het was- en spoelwater.

Ze groeien goed, bloeien op z'n tijd, maar beginnen wel onmiddellijk te protesteren als je denkt dat een toevallige regenbui het reguliere waswater kan vervangen. Mokkende blaadjes kijken je verwijtend aan en haastig ren je naar de kraan om hen alsnog van voeding te voorzien.

Wie schetst echter mijn verbazing, toen bleek dat hun zusje, de tuturutu achter de oleander, vlijtig doorgroeit en bloeit zonder ooit te mopperen of te klagen? Ze krijgt namelijk nooit water, omdat ze daar nogal onhandig staat. In de regentijd deed ze het natuurlijk uitstekend, maar daarna zou het wel misgaan, dacht ik. Maar niets daarvan. Deze week stond ze weer volop te bloeien en zag ze eruit alsof alles volgens plan verloopt.

Zo'n volhouder bewijst mijn theorie dat je planten ook te veel kunt verwennen. Een poes die twee keer per dag een blik kattevoer krijgt opgediend, zal zich nauwelijks inspannen om achter een hagedis aan te gaan. Veel te veel moeite en de honger wordt toch wel gestild. De zwerver daarentegen moet wel, of hij wil of niet. Hagedis? Hup, erachteraan, ook op het heetst van de dag; zin of geen zin, er moet gewerkt worden voor de kost.

Zo gaat het volgens mij ook in de plantenwereld. Die tuturutu achter de oleander is daar gewoon uit zaad opgekomen, heeft zich dus van jongs af aan moeten weren tegen de uitdrogende wind en de blakende zon. Maar daar is ze nou juist sterk van geworden. Niks geen oppervlakkig wortelstelsel, maar direct het degelijke werk: diep de grond in zodat al het water dat maar beneden zakt of daar aanwezig is benut kan worden. Het kost iets meer energie, maar daar heeft zo'n tuturutu dan ook haar leven lang plezier van. Flink werken, net genoeg te eten en verder niet zeuren.

Dit zelfde verhaal kan ik over mijn twee *Ixora's* ophangen. Goed, het zijn geen identieke *Ixora's*, de verwende is een *Ixora macrothyrsa* (amor fuerte of fajalobi), terwijl de verwaarloosde, maar oh zo tevreden ander een *Ixora coccinea* is. De amor fuerte werd meegenomen uit de vorige tuin en stond in het begin dus op heel veel water. Gevolg: ze heeft haar wortels lui aan de oppervlakte gehouden, daar komt immers twee keer per week die wasteil langs. De andere *Ixora*, die er al stond, krijgt nooit water - de vorige bewoners waren er ook niet scheutig mee en desondanks deed ze het goed - en doet daar absoluut niet moeilijk over.

Deze ervaringen verklaren voor mij ook waarom sommige mens[illegible] [illegible]ren dat hun Magdaleentjes, bij uitstek tevreden over weinig gieten, echt elke dag water moeten hebben omdat ze anders slap gaan hangen. Verwend. Van meet af aan te veel water gehad en dus niet gemotiveerd om wat aan het wortelgestel te gaan werken.

Bij katten zou de dierenarts ongetwijfeld een kuur voorschrijven, waarbij het beest elke dag een beetje minder eten krijgt. Laat ze maar even honger lijden, het is voor hun eigen bestwil. Als ik de lijn doortrek, let niets me om zo'n ontwenningskuur ook op planten uit te proberen. Hoewel, als ik aan die arme stakkerds denk, die straks met neergeslagen bladeren in mijn tuin staan te kniezen, weet ik nog niet of ik het wel volhoud. Dat probleem kennen katte-eigenaren volgens mij ook.

Erfzonde: zondeval of gewoon puberteitscrisis?

= door R. Nooijen =

NOG STEEDS WORDT in de Paasnacht de verlossing van de zonde door kruis en verrijzenis van Christus bezongen. Het *Felix Culpa*, gelukkige schuld van Adam in de Paashymne *Exsultet*, refereert aan het paradijsverhaal met de zondeval. Dat is het tweede en derde hoofdstuk van het boek *Genesis*. Het is een lange traditie in het jodendom en vooral in het christendom dat de eerste zonde is bedreven door Adam en Eva op instigatie van de slang door het eten van de verboden vrucht van de boom van kennis van goed en kwaad.

Maar men kan dat mooie paradijsverhaal ook op een andere manier lezen en verstaan. En dat deed Ellen van Wolde, docente in de bijbelwetenschappen aan de Universiteit van Nijmegen. Zij schreef nummer 126 van Schrift, december 1989, vol met haar vertaling en commentaar van Genesis 1-5. Als je gewoon leest wat er staat en rekening houdt met de hebreeuwse woorden *jada* voor kennis en bekennen en *arum* voor slim en naakt, dan lees je wel een puberson-gehoorzaamheid, maar nog niet een zondeval.

Toch was deze manier van bijbellezen niet geheel origineel van Ellen van Wolde. De exegeet Gunkel en anderen zagen al in het paradijsverhaal een verhaal van groei naar de volwassenheid met een soort puberteitscrisis. Aldus het Bijbels Woordenboek onder Zondeval, van B. Alfrink, 1957.

ERFZONDE

Niet dat de zondigheid van de mens, de erfzonde, daarmee wordt weggepraat of weggelezen. De zonde komt heel duidelijk en ook voor de eerste keer aldus genoemd ter sprake in het direct daarop volgend verhaal van Kaïn en Abel, de broedermoord. Ook niet dat Kaïn de eerste zonde zou hebben bedreven. Het is al lang een nieuwe traditie dat de zondigheid van de mens hem ingebakken is vanaf het eerste begin waar de eerste mensen dan ook hebben gewoond in Afrika of Azië of elders. Lijden, ziekte en sterven zitten in de natuur van het schepsel-zijn zelf. En ook de eventuele morele misstappen, zoals het verhaal van Kaïn en Abel ook laat zien.

In de scheppingsweek van Genesis 1 wordt verteld dat de mens geschapen is naar Gods beeld en gelijkenis en de opdracht kreeg 'Gaat en vermenigvuldigt u en vult de aarde'. Daar wordt het sterven van de mens, evenals dat van de dieren en zelfs van de planten verondersteld, waardoor het voortleven afhankelijk is van de voortplanting.

Het paradijsverhaal lijkt op een uitwerking van het bovengenoemde verhaal, ook al moet Genesis 2-3 ouder zijn dan Genesis 1. En latere redactie moest ze aan elkaar gekoppeld hebben in de volgorde van nu.

BOOM VAN KENNIS

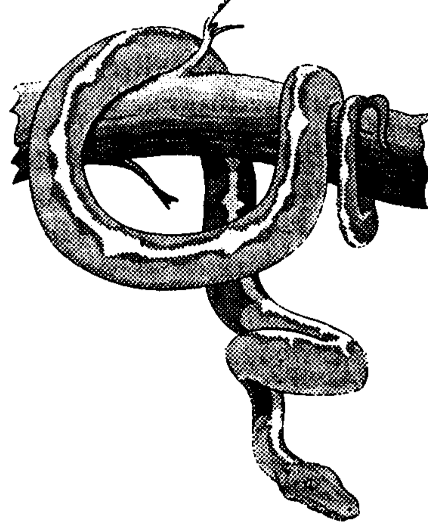
Het cruciale punt in het paradijsverhaal is dan: de boom van kennis van goed en slecht. Slecht staat, blijkens het vervolg, voor pijn, hard zwoegen en sterven. In het begin is alles erg paradijselijk: eten wat je wilt, onbezorgdheid, God heeft voor alles al gezorgd. Maar ten slotte moet de mens toch op eigen benen staan, en enigszins autonoom, zelfstandig en zelfverantwoordelijk worden. Hoe zal de mens daartoe geraken?

Door zelf het initiatief te nemen en toch maar van de verboden vrucht te eten. De boom van kennis van goed en slecht is dus geen gevaarlijke, giftige boom, maar heeft een positieve functie, te helpen groeien naar volwassenheid.

VADER EN MOEDER

De ingevoegde opmerking van de verteller zelf: daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw en zij zullen één vlees worden, staat er als een soort inleiding op wat er komen gaat, namelijk de verleiding tot kennis (hebreeuws *jada*) door het eten van de verboden vrucht, dus eigen weg te kiezen, tot het besef komen (*jada*) dat ze naakt zijn, verschillend zijn en verantwoordelijk zijn voor een nageslacht om voort te leven.

De jubelkreet van de mens: deze is been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees, slaat alleen nog op gelijkheid, nog geen onderscheid tussen man en vrouw. Na het eten van de boom van kennis (*jada*) breekt het besef (*jada*) door dat ze naakt zijn, verschillend zijn, dat dus de vrouw een hulp is voor de man om voort te leven. *Jada*, kennis, besef, onderscheidingsvermogen is ook 'bekennen', gemeenschap hebben, van Genesis 4.1, geboorte van Kaïn. Eva heet dan moeder van al wat leeft.

Dat is dan de parallel van 'vader en moeder verlaten', eigen weg kiezen met het eten van de boom van kennis van goed en slecht. Sterven zit er voor ieder individu, voortplanting is dus noodzakelijk, ongehoorzaamheid lijkt hier ook enigszins noodzakelijk (vader en moeder verlaten). Vrijheid en zelfstandigheid kunnen niet gegeven worden, maar moet door de mens zelf gereali-

Vervolg op pag. 7

Impressies

Irene Brookman

Dieren

VANMORGEN HEBBEN we onze hond begraven. Hij was overreden door een truck. Twaalf jaar is hij geworden. Het was zo'n trouwe vriend. Altijd vergezelde hij de kinderen op hun tochten, te fiets of te voet op speurtocht door de *mondi* of onderweg naar het nabijgelegen bos, waar ze altijd hun geheime plekjes opzochten, waarvan wij niet eens het bestaan weten. Alleen de hond was deelgenoot van hun geheimen. Het leek er veel op dat hij hen beschermde. De kinderen waren diep geschokt en lieten hun tranen de vrije loop. Ze hebben de dood nog amper meegemaakt in hun jonge leven.

Je moet natuurlijk oppassen geen menselijke gevoelens aan dieren toe te schrijven, want het is al te gemakkelijk die op hen te projecteren. Maar ik zweer dat de andere hond het voorvoeld heeft of op z'n minst iets voelde van een tragedie die op komst was. Altijd vrolijk en lachend, voor zover je dat van een hond kunt zeggen, keek hij 's morgens, vóór het noodlot toesloeg, treurig. Zó treurig, dat ik hem vroeg wat eraan scheelde, alsof hij antwoord zou hebben kunnen geven. Pas toen de andere hond later op de dag dood ging, realiseerde ik me dat hij net zo'n stille en verdrietige blik in z'n ogen had als ik 's morgens ook al had gezien en die me als ongewoon was opgevallen.

Met alle kinderen hebben we hem ten grave gedragen en vers geplukte bloemen op het graf gelegd. Voor het naar bed gaan 's avonds speelde m'n jongste zoon een tedere en gevoelige zelf gecomponeerde melodie op de piano. "Voor Benji, mam, omdat hij is gestorven." Het was heel roerend. Een van onze poezen was Benji een paar maand geleden voorgegaan. Een heel bijzonder beest, zwart met grote aandachtige ogen. Vaak, vooral als ik in de hangmat lag, had ik gesprekjes met hem, of hij met mij. Hij is vergiftigd. Een wreed lot dat dieren nog al eens te beurt valt. Vaak gaan beesten weg om in stilte te sterven, maar de poes was in ons midden gebleven. Toen het moment van verscheiden zich aankondigde, liepen de honden er jankend omheen, terwijl de twee andere poezen luid miauwend heen en weer liepen, gedrag dat ze normaliter nimmer vertonen. Het leek wel een klaagzang. Ze beseften, leek het, dat er iets ging gebeuren.

Eigenlijk zou ik wel eens in de huid van een dier willen kruipen, of over een vertaalinstrument willen beschikken om te kunnen communiceren en te kunnen begrijpen wat het nu precies denkt en voelt.

Zo lag ik onlangs ook weer eens in de hangmat uit te rusten van de dagelijkse beslommeringen, wat ik graag doe als ik even een moment niets heb te doen. Het is erg ontspannend. Op een balk naast me kwam een *totèki* aangesneld. Hij hield de pas in toen hij ongeveer op ooghoogte was. Hij bleef stil zetten en begon me te observeren, leek het. Met kleine uitpuilende oogjes keek hij me aan. Op gezette tijden blies hij z'n fel oranje kraag op om z'n omgeving van z'n aanwezigheid in kennis te stellen en duidelijk te maken dat hij niet bang was. Ik bleef doodstil liggen. Z'n loerende blik bleef strak op me gericht. Hij hield z'n koppie scheef om het eens vanuit de ene hoek te bekijken, boog de kop de andere kant op om het allemaal eens vanuit een ander gezichtspunt te bezien en besloot toen kennelijk dat ik een ongevaarlijk iets was. Hij nam tenminste een aanloop, sprong bovenop m'n arm. Ik hield m'n adem in. Hij bleef even zitten en snelde toen verder over m'n buik naar m'n been. Vervolgens sprong hij weer op de balustrade en verdween uit m'n gezichtsveld.

Wat ging er in het brein van dat wezentje om, dacht hij überhaupt wat? Was ik een balk voor hem of een boomstam zoals er zovele om me heen staan. Ik probeerde me voor te stellen hoe ik me in het omgekeerde geval zou voelen als ik als een klein nietig mensje tegenover een dinosaurus of tyrannosaurus, of een van de andere reuze sauriërs zou staan. Ik zou me toch niet zó gerust voelen en zeker niet de neiging hebben, denk ik, om de staart of de poot van het beest te gaan beklimmen. Ik zou niet eens van dichtbij zo'n beest in de ogen willen, laat staan durven kijken.

Ik kan me één keer eerder herinneren dat een beest me, naar mijn idee bewust stond te bekijken. Dat was jaren geleden, in een dierentuin. Met wolven, leeuwen, tijgers, slangen, vissen, lama's, flamingo's en dergelijke voel ik absoluut geen binding. Het is interessant om naar te kijken, meer niet. Emoties voel ik absoluut niet. Maar met die grijze oehoe was het anders. Hij schudde me wakker uit m'n automatisch kijken naar de dieren aan de andere kant van de tralies of de overzijde van het hek. Er was een contact tot stand gekomen. Hij keek me zo indringend aan met z'n verstandige ogen en grote donkere bril op. Net als de *totèki* hield hij z'n kop scheef om me eens goed op te nemen. Hij wipte van de ene poot op de andere en keek met gefronst voorhoofd eens vanuit een andere positie aan. "Wat heb ik nu aan m'n fiets hangen?" leek die uilekop uit te drukken. Ik schoot in de lach. Maar het beestje stond me nog meer verbaasd aan te kijken. Ik had werkelijk graag willen weten wat er in z'n denkraampje om ging op dat moment. Hij moet iets gedacht hebben. Het is misschien niet voor niets dat uilen als zinnebeelden van wijsheid gezien worden.

Soms verbaas ik me over dierengedrag. Zo begrijp ik absoluut niet wat die ene ranke sierlijke koereiger bezielt die soms 's morgens verloren heen en weer stapt over de middenberm voor het politiebureau op Rio Canario, terwijl het verkeer aan alle kanten om hem heen raast. Het is levensgevaarlijk. Hij kijkt altijd een beetje onbenullig, alsof hij er helemaal niets van begrijpt en bij zichzelf denkt: "Hellup, ik sna-snap er héhéé-héééle-maal niets van", net of hij van een andere planeet is neergepoot in een voor hem volstrekt onbekende nieuwe wereld. Ik zie hem daar staan als ik op weg ben naar m'n werk. Koereigers horen bij een kudde of bij elkaar. Op het Rif zie je ze in grote getalen samenhokken in de mangrovestruiken. Koereiger is eigenlijk niet helemaal een goeie naam, want je ziet hem op Curaçao altijd in het kielzog van kabrieten. Kabrietenreiger zou een toepasselijker naam zijn.

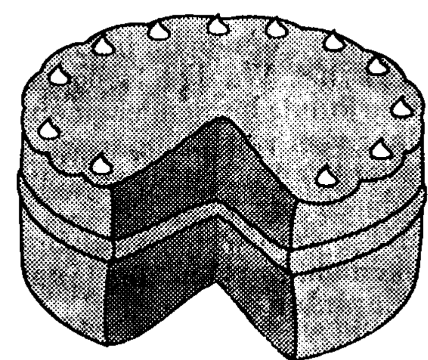
Een *chuchubi* die zich regelmatig op onze porch ophoudt, vertoonde een gedrag dat ons mensen ook niet vreemd is. Een van de poezen zat, wat suffig en sloom, op de rand van de porch, zo te zien nagenietend van een net verorberd maal of een zoete droom waarin hij misschien wel een vogeltje had verschalkt, toen de *chuchubi* vanaf een boomtak opsteeg, over de kop van de poes heen scheerde en weer naar zijn boomtak terugkeerde om niet lang daarna opnieuw een duikvlucht te maken. Dit gedrag herhaalde hij een aantal malen onder het uitstoten van vervaarlijke krijsende geluiden. Hij wist precies wat hij deed, hij zat de poes gewoon te jennen, te pesten. Heel erg herkenbaar gedrag. De poes reageerde traag, was steeds te laat om revanche te nemen. De vogel speelde met z'n leven, dat was duidelijk. Dat de *chuchubi*'s misschein wel vaker van die kamikazevluchten maakten, zou je kunnen afleiden uit de karkassen die we regelmatig half aangevreten terugvinden in de tuin.

Het waarom van dit treiteren ontging me een beetje. Het zou kunnen zijn dat er een nest te verdedigen viel, maar de keer dat ik getuige was, leek het plagen zonder meer. Daarin deed de vogel niet onder voor het gedrag dat ons mensen bij tijd en wijle ook niet helemaal vreemd is. Maar misschien had ik het wel helemaal bij het verkeerde eind, dieren blijven ten slotte dieren.

Kook mee met May

Cake

3 cups meel
$1^1/_2$ theelepel baking soda
$^3/_4$ theelepel zout
1 cup lichtbruine suiker en $^1/_2$cup kristal suiker
$^3/_4$ cup ongezouten roomboter
4 eieren
2 theelepels vanille essence
$1^3/_4$ cup geprakte rijpe bananen
$^3/_4$ cup zure room
$^3/_4$ cup gehakte walnoten
$^3/_4$ cup stukjes pure chocolade (chocolade rapé of chocolade chips)

Bereiding:

Het meel, de soda en het zout mengen. Even apart zetten. De boter en de suikers tot een romige massa kloppen. De eieren een voor een toevoegen. Na elke toevoeging goed kloppen. Vanille toevoegen. De geprakte bananen in de zure room door het beslag mengen. Dan het meelmengsel en tot slot de walnoten en de chocolade er door vouwen.

Alles in een ingevette $2^1/_2$ litervorm doen (bij voorkeur een ring of tulband). De bananencake in een tot 350 F. voorverwarmde oven in 55-60 minuten mooi bruin bakken en vijftien minuten laten afkoelen in de vorm op een rooster. Daarna de cake omkeren op het rooster. Helemaal laten afkoelen. Pas na twaalf uur aansnijden. Heerlijk met ijs.

Prettige Paasdagen

MAY

Centraal tijdens Buchmesse

Nederlandstalige cultuur in de schijnwerpers in Frankfurt

ONDER HET MOTTO 'midden in de wereld' presenteren Nederland en Vlaanderen zich begin oktober als een taalgebied op de Frankfurter Buchmesse. Kenmerkend bij die presentatie is het voor- en naspel van de manifestatie. Dit zei de voorzitter van de stichting Frankfurter Buchmesse 1993, dr. A. Pais, maandag tijdens een persbijeenkomst in Den Haag.

De Nederlandstalige cultuur (literatuur, muziek, dans, theater en film) wordt niet uitsluitend tijdens de zes beursdagen onder de aandacht gebracht, maar ook ervoor en erna. Daarnaast vinden er activiteiten in de gehele duitstalige regio plaats, zoals in Oostenrijk (Wenen) en Zwitserland (Zurich).

"Naar Frankfurt toe" wordt bovendien een groot aantal boeken van Nederlandse auteurs in het Duits vertaald. In totaal gaat het om tachtig vertalingen. De Frankfurter Buchmesse, waaraan jaarlijks 8.000 uitgeverijen uit 95 landen deelnemen, duurt van 6 tot en met 11 oktober.

Pais gaf tijdens de bijeenkomst sumier de huidige stand van zaken weer en benadrukte dat de lijst van activiteiten nog niet uitputtend is. Maar dat is volgens de organisatoren niet meer dan logisch, een half jaar voor de boekenbeurs. Eind mei hoopt de stichting meer bijzonderheden bekend te kunnen maken over het programma.

Mogelijk is dan ook bekend of Koningin Beatrix of Koning Boudewijn het zogenaamde 'Schwerpunktpaviljoen' opent. In dat paviljoen vindt de centrale tentoonstelling van de gehele manifestatie plaats. Deze staat in het teken van de taaleenheid van Nederland en Vlaanderen. [illegible] van beide landen vormt het centrale thema.

Voor de totale presentatie - voor, tijdens en na de Buchmesse - is zes miljoen gulden beschikbaar. Dat bedrag is door de Nederlandse en Vlaamse overheid (ieder 2,5 miljoen gulden) en door sponsors bijeengebracht.

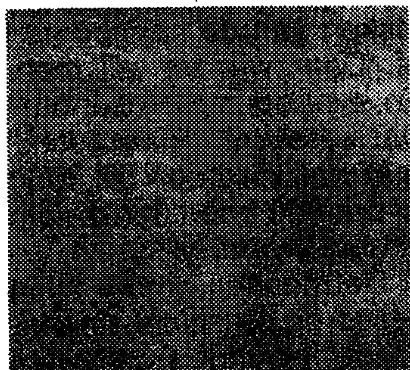
Het gaat om weinig geld in vergelijking met eerdere bestedingen van landen die centraal stonden, maar die vertegenwoordigden een grotere bevolking. Nederland heeft een kwart van het budget dat de meeste andere landen hebben te besteden. Mexico dat in 1992 centraal stond tijdens de boekenbeurs, had tien miljoen gulden ter beschikking, Japan mocht het eerder voor 25 miljoen doen.

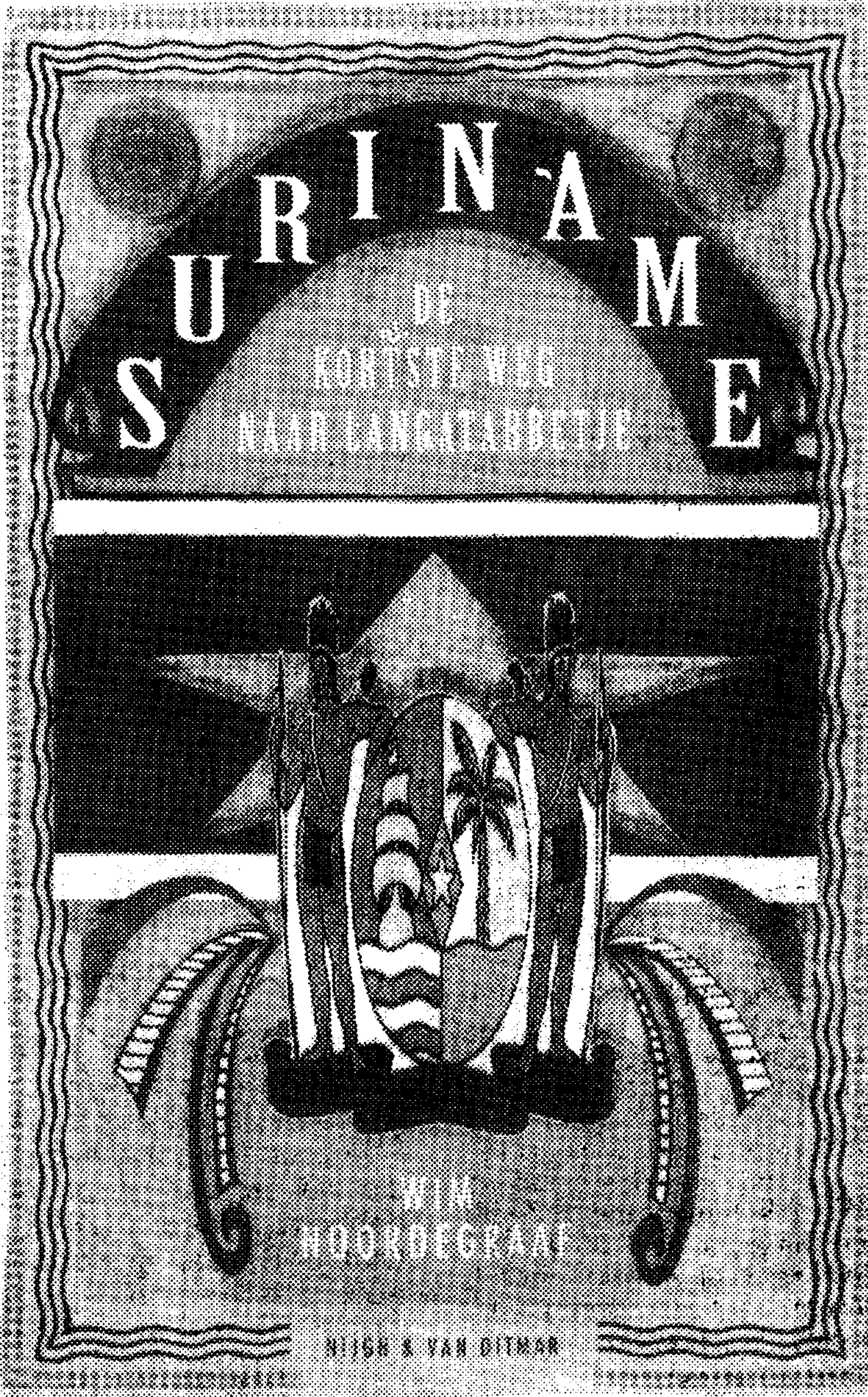
De eerder aangekondigde 'nacht voor de poezië' - een typisch Nederlands evenement - komt in de huidige plannen niet meer voor. De nacht heeft plaats gemaakt voor 'een avond van de literatuur', op 6 oktober. Het belooft de grootste literaire manifestatie te worden van de Buchmesse. De avond wordt in samenwerking met de Frankfurt Feste, die jaarlijks een muziekfestival organiseert, in de zalen van de Alte Oper gehouden. Titel is 'Ebene Erhebungen', wat zoveel betekent als 'platte pieken'.

Volgens de directeur van de stichting Frankfurter Buchmesse, drs.P. Sarkar, verwijst die titel naar de bijzondere literaire toppen die in de lage landen zijn te vinden. Auteurs als Hugo Claus, Hella Haasse, Cees Nooteboom, Harry Mulisch en Jean Pierre Rawie zullen daarbij aanwezig zijn. Harry Mulisch is overigens ook als een van de gastsprekers gevraagd voor de opening van de Buchmesse. De uitnodiging is buiten de stichting omgegaan, aldus Pais.

In het paviljoen staat verder op elke beursdag - behalve in het weekeinde -één soort boeken centraal, zoals het wetenschappelijke boek (6 oktober), het educatieve boek (7 oktober) en het kinder/jeugdboek (8 oktober).

Voorafgaand aan de officiële opening van de beurs vindt op 5 oktober een bijeenkomst plaats over het auteursrecht. Daarnaast zijn er in het paviljoen lezingen en discussies over onderwerpen als de cultuur- en taalpolitiek, tolerantie en zelfironie of de verhouding van de Nederlandse cultuur ten opzichte van andere culturen.

Soepele bundel Wim Noordegraaf

Journalistiek logboek van vijf jaar Suriname

STEEDS MEER correspondenten voelen zich geroepen hun ervaringen in de respectievelijke standplaatsen te boek te stellen. Daarmee is een genre ontstaan dat misschien nog het best omschreven kan worden als journalistiek logboek. Maar ook zou de typering alternatief reisboek niet misstaan. Beide zijn van toepassing op *Suriname, de kortste weg naar Langatabbetje* van de VARA en Volkskrant-correspondent Wim Noordegraaf (1952), die een vijfjarig verblijf in de voormalige Nederlandse kolonie afsloot met een soepel geschreven bundel, die uitgegeven is bij Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar.

=door Hennie Harinck=

Dit uitgeefhuis lijkt zich te gaan specialiseren in dit genre en gaf al eerder onder meer een indrukwekkend boek uit van de journalist Cees Zoon over Roemenië. Dat journalisten van alle markten thuis zijn, bewijst ook Wim Noordegraaf. *Suriname, de kortste weg naar Langatabbetje*, een naar mijn smaak weinig pakkende titel, wandelt in elf hoofdstukken door het Surinaamse politieke, culturele en toeristische landschap. Dat hij daarbij de lezer betuttelend aan de hand mee tracht te nemen, blijkt uit de eerste zin van het boek. Maar toch heeft Noordegraaf, ondanks het kinderlijk aandoende 'Zullen we eens door de stad wandelen? Dan gaat u dingen beter begrijpen' mij gaandeweg weten te overtuigen. Zijn boek leest vlotjes weg, veronderstelt weinig voorkennis en geeft in 229 pagina's verrassende inzichten in een maatschappij, die door de Nederlanders nogal eens afgedaan wordt als obscuur en een die in de greep is van machtsbeluste, cocaïne snuivende militairen.

In het hoofdstuk *Cocaïne, of het scenario voor een goedkope gangsterfilm* ontmaskert Noordegraaf de klakkeloze aanname dat 'overal in Suriname de stille getuigen aanwezig zijn van narco-dollars'. Hoe vallen anders de nieuwe auto's, schotelantennes, speedboten en villawijken te verklaren? Zal de vooringenomen toerist en bezoeker zich afvragen. Droogjes merkt de schrijver op dat er in Suriname meer manieren zijn om schatrijk te worden. Wat te denken van de handelaren of het gesjoemel met deviezen? Een voorbeeld. Wanneer de tandpasta dreigt op te raken, kopen handelaren de laatste voorraden uit de schappen van de winkels, creëren zo een kunstmatig tekort, kopen vervolgens een container vol tandpasta in Amerika en verkopen die weer voor woekerprijzen aan de supermarkten.

Pinaren en hosselen, armoede lijden en rommelen in de marge om te overleven, is het lot van de Surinamer die niet al te veel vriendjes heeft onder de machthebbers. Creatieve hosselaars sturen gedroogde garnalen naar Nederland en ontvangen de tegenwaarde in harde Nederlandse guldens in de vorm van geschenkpakketten. Pakketten vol levensmiddelen uit Nederland houden een fors deel van Suriname op de been. Vrijwel iedereen heeft wel een familielid in Nederland, dat bereid is voor een paar honderd piek per maand de ergste nood te lenigen. Hoe lang moet Suriname nog doorhosselen om te overleven? Is een vraag die Noordegraaf echter buiten beschouwing laat.

Suriname, de kortste weg naar Langatabbetje schetst een beeld van het Suriname van de negentiger jaren en geeft en passant tips voor de reizigers over muggebeten en voedingsgewoonten, maar laat zich niet in met mogelijke — politieke — oplossingen. Noordegraaf betoont zich de registrerende journalist, die tot in detail het leventje om hem heen beschrijft, wat hij knap lardeert met wat historische feiten in een anecdotische stijl. Wie van de schrijver meer verwacht, komt bedrogen uit; de lezer wordt geacht zijn eigen conclusies te trekken en daarin schuilt wellicht de kracht van het boek.

Hoewel Noordegraaf met smaak de valkuilen en doodlopende vragen van de Surinaamse samenleving noteert (de corruptie, de vriendjespolitiek, de bureaucratie), velt hij dus geen oordeel. Daarvoor is hij wellicht te veel gaan houden van de voormalige kolonie. Gaandeweg blijkt hoezeer Noordergraaf zelf doortrokken is geraakt van de Surinaamse *way of life*. Hij houdt een aap als huisdier en betoont zich laconiek als zijn huis dreigt weg te spoelen als gevolg van zware regenval.

Hoezeer Noordegraaf zelf verstrikt is geraakt in het Surinaamse 'web' blijkt misschien nog het duidelijkst uit zijn vernietigend commentaar op de Nederlandse berichtgeving over Bouterse als vermeend cocaïnehandelaar. Respectabele dagbladen als *de Volkskrant* en de *NRC* proberen elkaar af te troeven in geruchtmakende artikelen over drugshandel en alle speculaties — feitenmateriaal en betrouwbare bronnen ontbreken — wijzen in de richting van 'bevel' van Bouterse. Het steekt Noordegraaf dat ook hij de gladde aal, die inmiddels aan een succesvolle politieke carrière is begonnen, niet heeft weten te pakken. "Ik vind het niet leuk om door te gaan voor de laatste journalist die niet zeker weet dat Bouterse er gloeiend bij is."

Al met al is *Suriname, de kortste weg naar Langatabbetje* een trefzekere 'zedenschets' van het huidige Suriname en voor iedereen aan te bevelen die zich afvraagt waarom het land na de onafhankelijkheid ten prooi is gevallen aan verloedering en drugshandel.

Suriname, de kortste weg naar Langatabbetje, Wim Noordegraaf.
Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar, ISBN 90 388, 5481 1.

Literair tijdschrift Kristof

Terug van weggeweest

TUSSEN 1974 EN 1991 verscheen (niet altijd even regelmatig) het algemeen cultureel tijdschrift *Kristòf*. Toen is het twee jaar stil geweest rond dit tijdschrift, waarin naast literaire en taalkundige bijdragen onder meer ook aandacht werd besteed aan culturele aspecten betreffende de Antillen, aan geschiedenis, economische ontwikkeling, sociologie, toerisme, archeologie, visserij. Kortom aan allerlei onderwerpen, die betrekking hebben op heden en verleden van onze eilanden.

-door Carel de Haseth-

Deze maand verscheen het eerste nummer van de achtste jaargang van *Kristòf*, dat nu met een regelmaat van vier nummers per jaar zal verschijnen. In een 'Ten geleide' wijst de redactie erop dat "onze gemeenschap nu meer dan ooit een dringende behoefte heeft aan nieuwe ideeën, aan enthousiaste creativiteit, aan wetenschappelijke diepgang en vooral aan een oprechte geëngageerdheid van allen, die nog steeds overtuigd zijn van het potentieel dat ons land in zich draagt om zich politiek, sociaal- economisch en cultureel te ontwikkelen op een wijze die iedereen in deze gemeenschap ten goede komt", en stelt het tijdschrift open voor een ieder die een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van ons land wil leveren.

Het nu verschenen nummer bevat drie artikelen. Van mr. J.M.Saleh werd een toespraak opgenomen over kwaliteiten waarover politici en regeerders aan moeten voldoen wil een democratie functioneren, die hij in 1983 (toen nog als president van het Hof van Justitie) hield op een door Kousa Komún georganiseerd symposium. Het is boeiend te zien hoe actueel (zeker nu) deze redevoering van bijna tien jaar geleden nog is. Ir. Ronny Lobo, aan wie vorig jaar de Colá Debrot-prijs voor architectuur werd uitgereikt, geeft onder de titel 'Architectuur', zijn persoonlijke visie op verantwoord bouwen en de aspecten waarmee een architect rekening zou moeten houden. Al is het door Lobo besprokene in zekere zin universeel, toch [illegible] zoveel mogelijk een link te leggen met de lokale situatie op ons eiland, door onder andere te verwijzen naar tekortkomingen van specifieke gebouwen.

In het artikel 'A.Z. López Penha: Un análisis de algunos de sus poemas' onderzoekt drs. E.A.M. Wit-Echtfeld de thematiek van López Penha om te zien of er redenen zijn om ook hem te rekenen tot de schrijvers van wat wel de 'Spaanse school' in de Antilliaanse letterkunde wordt genoemd. Wit behandelt hiermee een onderwerp, waarover zelden geschreven wordt en geeft zo een waardevolle aanvulling op het bestaande beeld van de Antilliaanse letterkunde.

Tenslotte bevat dit nummer van *Kristòf* een eerste aflevering van de door Aart G. Broek en Marion Snetselaar samengestelde bibliografie van wat tussen 1940 en 1945 over het Papiaments, de geschreven en mondelinge literatuur van de Antillen en de folklore verscheen in de dagbladen Amigoe di Curaçao, Beurs- en Nieuwsberichten en La Prensa. Deze bibliografie zal ongetwijfeld de geïnteresseerden in dit onderwerp heel wat speurwerk besparen.

Het is duidelijk dat de redactie van *Kristòf* vol goede moed de uitdaging is aangegaan om een tijdschrift op de Antilliaanse markt te brengen, waarin algemeen culturele onderwerpen op een passende wijze kunnen worden gepresenteerd teneinde een grotere bekendheid en verspreiding te krijgen. Een initiatief dat zeker steun verdient!

Losse nummers van Kristòf zijn verkrijgbaar in de boekhandel. Door storting van f. 35,-- op rekening 604.300 van Kristòf bij de Maduro's Bank of op girorekening 338885 kan men zich voor een jaar op het tijdschrift abonneren.

De negenvoudige buiging: een historische weigering

BIJ HET jaar 1793 denk je al gauw aan het bloedige hoogtepunt van de Franse Revolutie. Maar de wereldwijde betekenis van het jaartal schuilt volgens de Franse historicus diplomaat en oud-premier Alain Peyrefitte in een onbeduidend lijkend incident dat zich in dat jaar afspeelde in een Chinees kampement.

Voor de twee grootmachten van die tijd, het Verenigd Koninkrijk en China, leek in 1793 niets bijzonders te gebeuren. In het Westen was Engeland ondanks zijn beperkte omvang en zijn lange bevolkingscijfer - acht miljoen - het sterkst in opkomst, dank zij zijn handelseconomie, de mechanisering en de industriële revolutie. Over vrijwel de hele wereld had het Britse rijk handelsposten. China had zijn hoogtepunt bereikt. Tijdens de lange regering van keizer Qianlong verdubbelde de bevolking - tot driehonderd miljoen - en het grondgebied. Het keizerlijk gezag strekte zich uit van het verre Oosten tot het Aralmeer en de Kaspische Zee in het westen. Maar het keizerrijk was zo gesloten als een pot.

Beide naties waanden zich in het middelpunt van de wereld. Dat leidde tot een curieuze botsing van culturen, toen Engeland een flinke expeditie naar China stuurde om het land ertoe te brengen zich voor zijn handel te openen. De Britse gezant Macartney en zijn delegatie weigerden namelijk voor de keizer de *kotow* uit te voeren: de negenvoudige buiging ter aarde, zoals voorgeschreven in het protocol van het Chinese hof.

De Engelsen vonden dit ritueel vernederend voor hun land en volstonden met een kniebuiging. Ze meenden op voet van gelijkheid te kunnen onderhandelen over een permanent gezantschap.

Of deze schending van het keizerlijk protocol nu als voorwendsel is gebruikt of niet, de Engelsen werden China snel en met lege handen uitgezet. De keizer kortte de missie in. De breuk bracht een dramatische kettingreactie teweeg: op de botsing tussen twee naties die zich elk superieur achtten, volgden de ineenstoring van China, de Britse dominantie in Zuidwest Azië in de negentiende eeuw en het door haat gevoede misverstand tussen het Westen en de Derde Wereld in de twintigste eeuw. Over de kniebuiging met zijn grote gevolgen schreef Alain Peyrefitte de schitterende kroniek *L'Empire Immobile*. Onlangs verscheen de Nederlandse vertaling onder de titel *China en het Westen*, in een fraaie uitvoering. Peyrefitte baseerde zich onder meer op nog niet eerder ontsloten Chinese bronnen.

In het boek trekt hij de lijn door van het starre meerderwaardigheids- gevoel in het Chinese keizerrijk naar dat van de volksrepubliek onder Mao. In 1971 stond Peyrefitte aan het hoofd van de eerste officiële missie van het Westen die tot China werd toegelaten sinds de vijf jaar dat de Culturele Revolutie woedde. Hij zag dezelfde Keizercultus, dezelfde delegatie van macht, dezelfde bekommernis om protocollaire riten, dezelfde overeenkomst tussen de almacht van de gedachten van Confucius en die uit het Rode Boekje, en dezelfde argwaan jegens buitenlanders. 'De geschiedenis van China mist in wezen nog geschiedenis. Zij is slechts de herhaling van een en hetzelfde majeistelijk verval. Daar kan geen enkele vooruitgang plaats vinden', schreef de Duitse filosoof Hegel in 1822. Volgens Franse historici heeft Hegel nog steeds gelijk.

Alain Peyrefitte: 'China en het Westen. Kroniek van een historische ontmoeting. Kampen, Kok, Agora.

Gedicht

En hierbij verklaar ik
Christobal Columbus heilig.
Aan mijn linkerhand Europa.
Aan mijn rechterhand de Kerk.

Dat zijn daden mogen drijven
op het bloed van de indianen
door hem met kruis en krijt
in beschavingsdrang geveld.

ELIS JULIANA

Het mooiste ei

=door Nel de Jong=

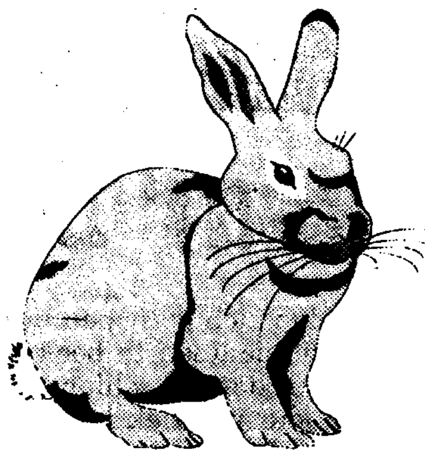
WAT WAS ER toch bij het kabouterhuisje aan de hand? Allerlei dieren liepen er rond. Vogels vlogen af en aan. Konijntjes en muisjes renden heen en weer. En overal stonden manden met eieren. Kabouter Brr liep druk pratend van de een naar de ander, Poetsje deelde glaasjes limonade uit en Pinkie rende heen en weer met zijn verfdoos en stiften. En allemaal schreeuwden, piepten en krijsten ze door elkaar.

Ja, de dieren hadden feest. Niet zo maar een gewoon feest, maar een Paasfeest met een grote wedstrijd. Op het bankje voor het kabouterhuis stond een reuze-dadeltaart. En het dier, dat het mooist versierde ei gemaakt had, zou die taart winnen. Geen wonder dat iedereen zo opgewonden was!

Goelie Geit had het grootste ei. Zij had het op het strand gevonden en was er reuze trots op. "Als ik het versierd heb, zullen jullie eens wat zien!" mekkerde ze. "Aiaiai, wat zal het dan mooi zijn. Houden jullie maar op, hoor. Ik win toch de eerste prijs."

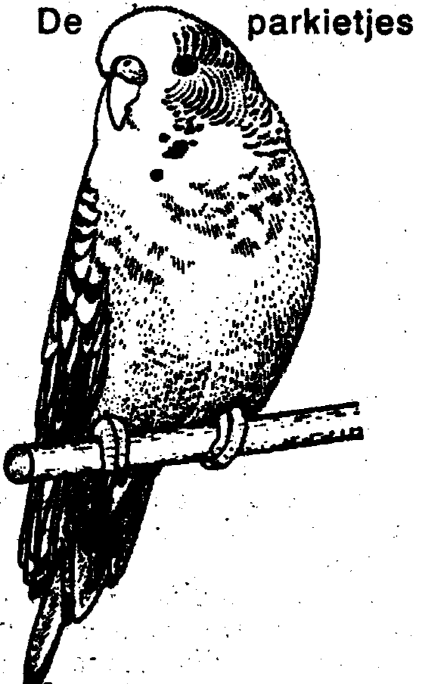
Maar de andere dieren hoorden haar niet eens. Ze waren veel te druk bezig met hun eigen ei. De acht slimme muizekinderen van Mama Muis maakten van hun eieren kleine muisjes. Ze stopten hun pootjes in de verfdoos en tekenden op hun parkiete-eitjes twee oogjes, een neusje en een mondje. Ze plakten twee grijs geverfde blaadjes boven op de eitjes. Dat waren de oortjes. En ze plakten en paar grassprietjes onder het neusje als snorharen. Mama Muis sloeg verrast haar pootjes in elkaar. "Ze lijken wel echt", piepte ze. "Iedereen zal nog denken, dat ik er acht muizekinderen bij gekregen heb. Jullie winnen vast de dadeltaart, hoor." En de oogjes van de muizekinderen glommen van trots.

Konijntje Mira deed heel geheimzinnig. Ze had zich verstopt achter een struik en wilde niemand haar ei laten zien. Vol met donzige

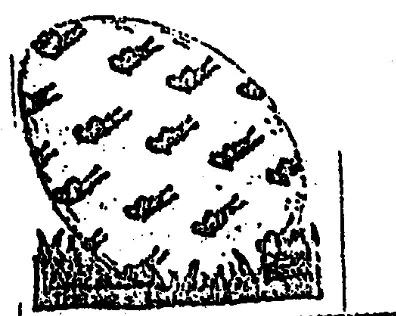
konijnehaartjes plakte ze het, zodat het wel een wollen bal leek. Toen strikte ze er een mooi geel lint omheen dat ze van Poetsje gekregen had. "Zo'n ei heeft vast niemand", zuchtte ze blij. "Oh ja, ik win zeker de dadeltaart."

De parkietjes

schreeuwden natuurlijk weer het hardst van allemaal. Ze verdrongen zich om de verfdoos van Pinkie, doopten hun snaveltjes erin en tekenden de vreemdste kronkels op hun eitjes. Maar grappig stond het wel.

En een hagedisje, dat niet wist hoe het zijn eitje moest versieren, deed hen vlug na. Maar omdat het geen snaveltje had, stopte het zijn staartje in de verf en in plaats van mooie dunne kronkellijntjes kwamen er allemaal dikke kloddertjes op het ei. "Aiaiai!" zuchtte het hagedisje verdrietig. Maar een muisje, dat net langs kwam, bleef vol bewondering staan. "Wat een leuke kloddertjes", piepte het afgunstig. "Jouw ei is veel mooier dan het mijne." En daar vrolijkte het hagedisje

weer helemaal van op.

En toen was het tijd om te kijken wie de taart zou winnen. Kabouter Brr, Poetsje, Pinkie en Opa Konijn, die te oud was om eieren te versieren, zaten deftig achter de keukentafel en lieten de dieren één voor één met hun versierde ei bij zich komen. En hoe meer eieren ze zagen hoe moeilijker ze het vonden om het mooiste eruit te kiezen.

"De muizekinderen van Mama Muis hebben erg leuke eitjes", vond Pinkie. "Maar vergeet het wollen ei van Mira Konijn niet", zei Poetsje. "Ja, ja", knikte kabouter Brr en keek van het ei van Goelie Geit naar die van de parkietjes. "Maar deze dan, die zijn toch ook prachtig." Opa Konijn wist het helemaal niet meer. Hij vond ze allemaal even mooi.

En toen legde het laatste parkietje haar eitje op tafel. "Ik heb het mooiste eitje van allemaal, he?" zei het trots. De kaboutertjes en Opa Konijn keken haar verbaasd aan. "Maar je hebt het helemaal niet versierd", zei kabouter Brr. En de dieren, die hún ei wel mooi gekleurd hadden, stootten elkaar aan en proestten van het lachen. "Wat een gek parkietje", zeiden ze tegen elkaar. "Die wil de eerste prijs winnen met een kaal ei, hahaha!"

Maar het parkietje merkte er niets van. "Is het geen prachtig heel echt eitje?" zei het. "Ik heb het helemaal zelf gelegd." En het aaide voorzichtig met haar vleugeltje over het eitje.

"Jawel, maarre...", begon kabouter Brr. En toen gebeurde er iets bijzonders. Krak, deed het eitje, krak krak! En terwijl alle dieren met open bekjes toekeken, brak het zomaar in tweeën en kwam er... een babyparkietje uit. "Aaaach, wat lief!" fluisterden de dieren. Zelfs de acht ondeugende muizekinderen van Mama Muis hielden op met giechelen en keken ademloos toe.

"Wel eh..." Opa Konijn schraapte zijn keel eens en zei plechtig: "Ik vind dat het parkietje gewonnen heeft. Want van zo'n mooi eitje met zo'n lief kuikentje is er verder niet één."

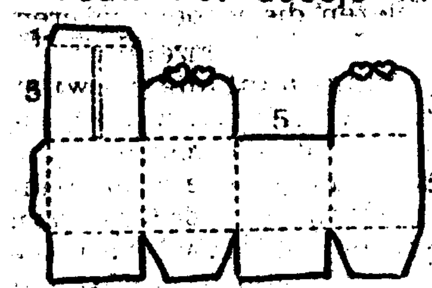
En daar waren alle dieren het helemaal mee eens. "Lang leve het babietje, hiep hiep hoera!" fluisterden ze. Ze wilden het parkietje niet aan het schrikken maken. Toen schonk Poetsje voor allemaal nog een glaasje limonade in en ging iedereen tevreden weer naar huis.

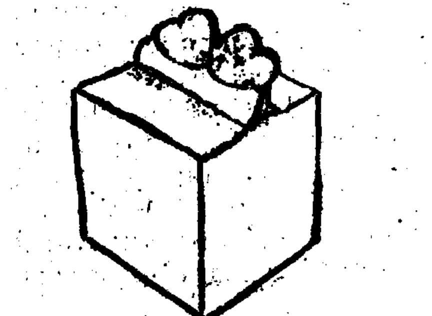
Doosje met paaseitjes

VERRAS MAMA EENS met een paar paaseitjes in een zelf gemaakt doosje. Teken de tekening van het doosje over op dun gekleurd karton. De 5 betekent 5 cm. enz. Wil je het doosje groter maken, dan vermenigvuldig je alle maten met twee. Je krijgt dan de afmetingen, 2, 6 en 10 cm.

Het gleufje in het dekseltje kun je het best met een heel scherp mesje uitsnijden. Een *Stanley*-mes is het meest geschikt. Knip het doosje langs de zwarte lijntjes uit. Snij langs een liniaal de gestippelde lijntjes een heel klein beetje in, zodat ze niet door zijn, maar wel makkelijk te vouwen.

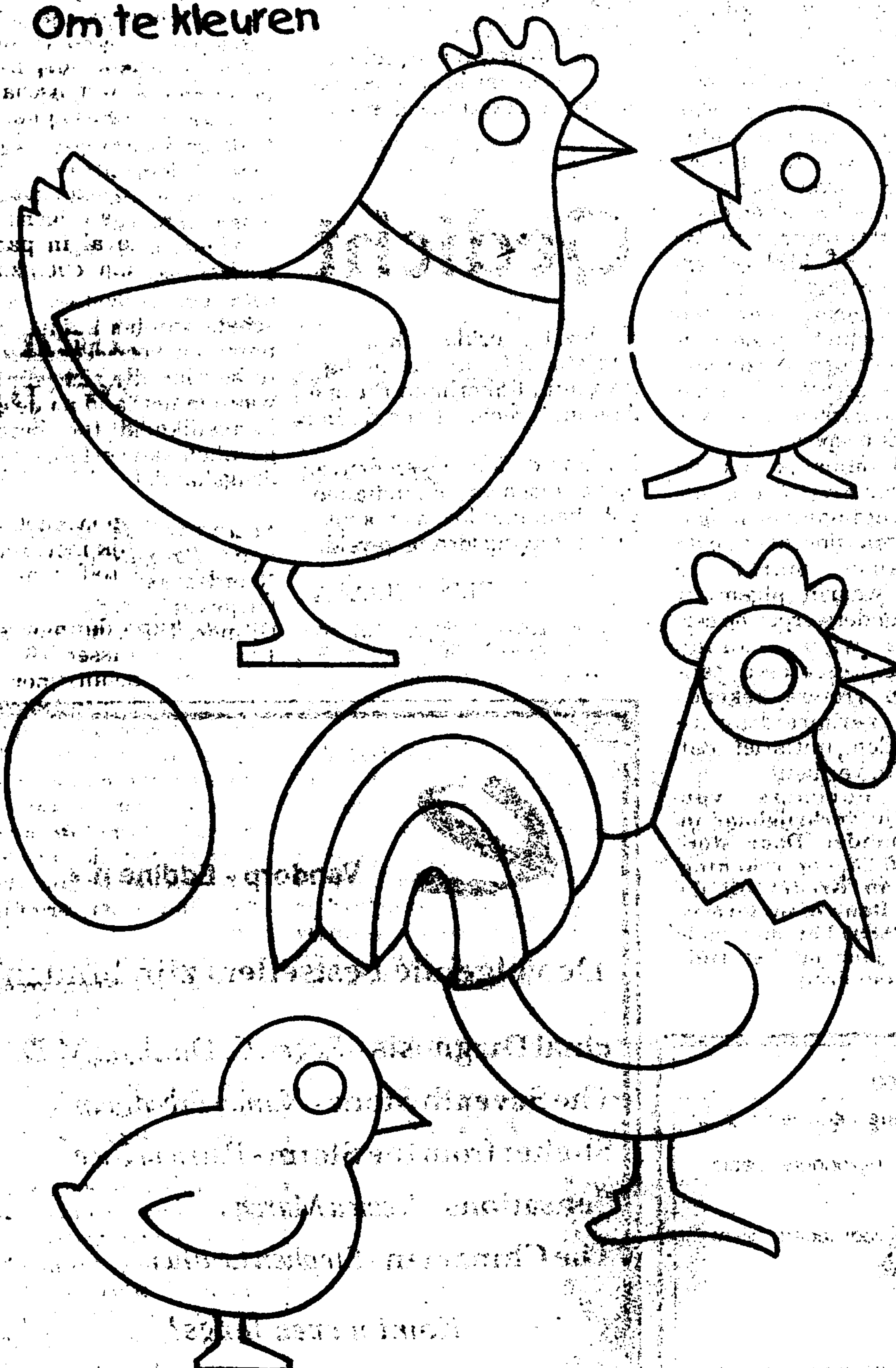
Vouw het doosje in

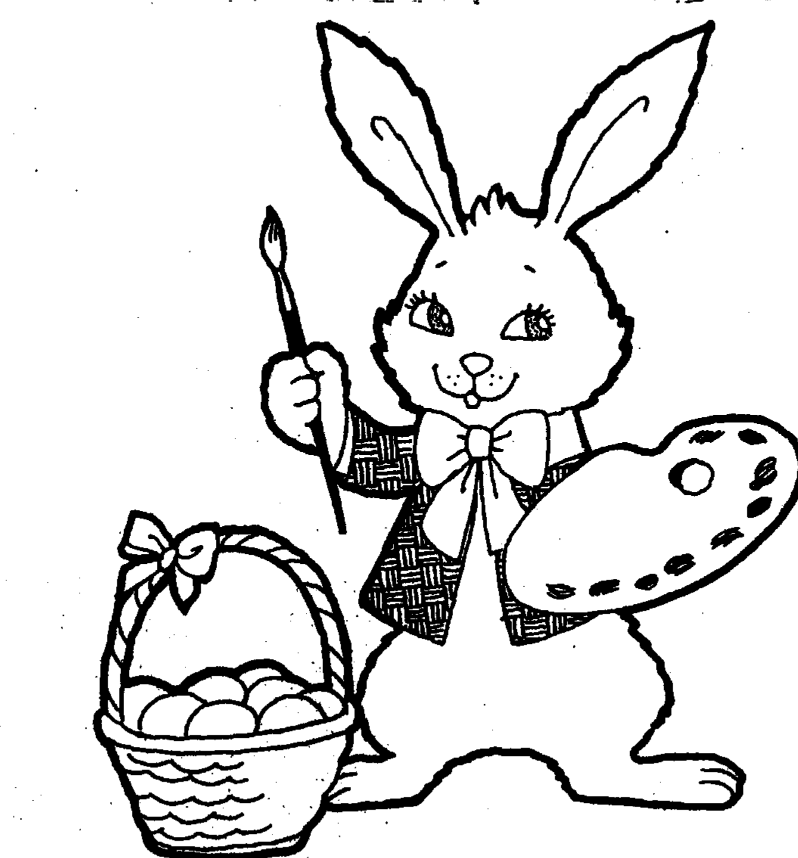

elkaar en plak de plakkantjes met hobbylijm vast. Je kunt eventueel nog wat tekeningetjes of plaatjes van kuikentjes, haasjes of eieren op het doosje plakken.

Om te kleuren

Palmzondag

IN DE BIJBEL kun je het verhaal van de intocht van Jezus in Jeruzalem lezen. Hoe zouden de mensen uit die tijd dat wel gevonden hebben? Mevrouw D.A.C. Cramer-Schaap heeft daar een verhaaltje over geschreven. Lees maar eens:

Er woonde dicht bij Bethanië een kleine jongen. En de vader van die jongen had een wit ezeltje.

"Vader", zei de jongen dikwijls, "vader, wanneer mag ik nu toch eens op het ezeltje rijden?"

Maar dan schudde de vader het hoofd. "Nog niet', zei hij. En daar bleef het bij. De kleine jongen was erg trots op het ezeltje. Niemand had er zo een. Je kunt dus begrijpen hoe hij schrok toen hij op een keer in de stal kwam en twee mannen bezig zag het los te maken. Op een drafje liep hij naar zijn vader.

"Vader!" riep hij. "Er zijn twee mannen die ons ezeltje willen stelen."

Je begrijpt hoe gauw de vader maakte dat hij in de stal kwam. En de kleine jongen draafde met hem mee.

"Waarom maken jullie het los?" vroeg de vader aan de mannen.

Toen gaf een van hen een vreemd antwoord. "De Heer heeft het nodig", zei hij.

"Nu zal vader toch zeker zeggen, dat zij het weer moeten vast maken", dacht de kleine jongen. "Want wie is die Heer?" Maar tot zijn verbazing zei vader: "Dan is het goed."

Toen gingen de mannen weg met het ezeltje tussen hen in. De kleine jongen keek de vader aan. "Wie is die Heer?" vroeg hij.

"Dat is de bevrijder op wie we allemaal wachten", zei vader. "De bevrijder rijdt op een ezel, want Hij komt niet om te vechten. Dan had Hij een paard nodig. Nee, Hij rijdt op een ezel, want Hij komt ons de vrede brengen!" Aan vaders stem hoorde de jongen hoe blij vader was. En zelf was hij ook blij. Omdat de Bevrijder op hun ezeltje zou rijden!

En waar gingen die twee mannen met het ezeltje naar toe? Ik wed, dat je het al geraden hebt: zij gingen regelrecht naar Jezus. Hij was die Heer. Jezus had hun gezegd, dat zij het moesten gaan halen. Want die mannen waren twee van zijn leerlingen. Toen ze bij Jezus gekomen waren, wierpen zij hun mantels over de rug van het ezeltje. Want Jezus moest toch zacht zitten. Daarna hielpen zij Jezus opstijgen.

Overal op de weg stonden mensen Hem op te wachten. Als zij Hem zagen aankomen, spreidden zij hun kleren midden op de weg. Dan kon het ezeltje er zacht over heen lopen. Want zij zagen in Jezus hun Koning! Ook braken zij takken van de palmbomen af. Daar wuifden zij mee. En zij riepen: "Hosanna!" Dat betekent: "Help toch!" Wat was iedereen blij, toen zij door de poort Jeruzalem binnen kwamen!

De mensen omdat zij in Jezus de Bevrijder zagen. En de leerlingen omdat zij dachten: "Nu begrijpen ze eindelijk wie Hij is." Maar Jezus huilde, toen hij de mensen hoorde juichen. Want Hij wist wat er zou gebeuren!

Wedstrijd

ER IS WEER een leuk verhaaltje voor de verhaaltjeswedstrijd binnen gekomen. Het is van Amanja Haasnoot, die 26 maart negen jaar is geworden. En hij kwam net op tijd voor de Paas-kinderkrant. Ik heb het met veel plezier gelezen, Amanja.

De familie Paashaas op Pasen

Er was eens een familie Paashaas. De moeder was rond Pasen altijd boos en vervelend. Zij moest dan namelijk alle vervelende klusjes opknappen, zoals de kleren wassen die vuil geworden waren van de verf, de verfpotjes opruimen, de kwastjes spoelen en meer van die soort dingen. En de kindjes dan, denken jullie natuurlijk. Nou, die helpen papa met schilderen van de eieren. Dat vinden ze namelijk erg leuk.

Maar op een dag merkten ze dat de moeder het niet zo leuk vond. Vader had dat al gemerkt, maar hij had het veel te druk om moeder te helpen. Tot, op een dag, de kinderen samen iets verzonnen. Weet je wat? zeiden ze tegen elkaar. We kunnen ook eieren van chocolade weggeven. Dan kan mama die maken. Want de moeder hield wel veel van koken. Dan kan papa toch leuk eieren versieren en verstoppen. En wij kunnen ook meehelpen.

Iedereen vond het een reuze goed idee. De moeder Paashaas maakte de chocolade en vader Paashaas versierde de eieren en verstopte ze. En de kinderen hielpen mee.

Daarom zijn er op Pasen nu ook eieren van chocolade. En als jullie wel eens een paasei vinden wat er niet zo mooi uit ziet, komt dat door de kleine paashaasjes.

Amanja Haasnoot
Balaoestraat 11
Willemstad

Wist je dat ???

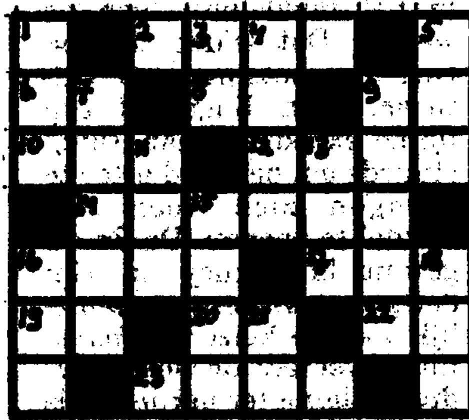

IN HOLLAND HEB je vier jaargetijden: lente, zomer, herfst en winter. De lente komt na de koude winter, dus je begrijpt dat de mensen blij zijn als de lente weer in het land is. De bomen krijgen nieuwe blaadjes, de bloemen beginnen weer te groeien en je ziet overal lammetjes en kalfjes. Een paar duizend jaar geleden was dat voor de mensen, die voornamelijk van landbouw en veeteelt leefden, heel belangrijk. Daarom dankten ze hun goden met vreugdevuren en offergaven. En uit die heidense vreugdefeesten is het christelijke paasfeest ontstaan. Het woord Pasen komt van het Arabische woord *passah* wat dansen, springen, huppelen betekent.

BIJ HET JOODSE Paasfeest herdenkt men de uittocht uit Egypte. Dit feest valt in de maand *nissan* of *abibi* en valt meestal in april.

DIEZELFDE MENSEN, DIE een paar duizend jaar geleden leefden, maakten er ook een feest van als hun schapen uit de winterstallen konden en weer naar de weiden gingen. Dit vierde men met een gezamenlijke maaltijd voor alle herders. Jezus vierde met zijn apostelen op Witte Donderdag ook een maaltijd. Hij deelde als afscheid het brood met hen. En in navolging van Hem vieren wij dat nog steeds, vooral op Witte Donderdag. Eigenlijk vieren wij dus nog steeds een herdersfeest.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 2. bloemenhouder; 6. tegenovergestelde van vloed; 8. bergruimte; 9. persoonlijk voornaamwoord; 10. meubelstuk; 12. stuk chocolade; 14. land in Europa; 16. aanwijzend voornaamwoord; 17. deel van een kippenhok; 19. ingezonden mededeling (afkorting); 20. nummer (afkorting); 22. op dit moment; 23. lucht om in leven te blijven.

VERTICAAL: 1. kan alleen een spin maken; 3. reeds; 4. karakter; 5. klap; 7. schoonmaakinstrument; 9. hoofdstad van Oostenrijk; 11. dat wil zeggen (afkorting); 13. roem; 15. watervogel; 16. tegenovergestelde van mager; 18. getal; 21. muzieknoot.

ZIE VOOR de oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de envelope: KINDERPUZZEL.

Winnares van de week is:

Dionne Lie-Sam-Foek
Juan Hato D-3
Curaçao

Zij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING VORIGE KEER:

HORIZONTAAL: 1. Bonaire; 6. aas; 7. taal; 9. eg; 10. arm; 11. are; 12. ... 13. ... 14. ene; 15. na...

VERTICAAL: 1. betalen; 2. naam; 3. aal; 4. is; 5. engelen; 8. art.; 9. ere; 11. ader; 13. ene; 14. e.d.

=door Jan Koesen=

PRINSEN, VORSTEN EN VIPs, opgelet! Als u een gevoelig gesprek wilt voeren met uw geliefde, bij voorbeeld over knopjes en tampons, maak dan nooit, ik herhaal nooit, gebruik van een draadloze telefoon. Dus ook geen autotelefoon. Want ontelbare oren kunnen meeluisteren, zoals Charles en Diana tot hun schade hebben ondervonden. Een fax is ook link, een computer niet te vertrouwen, de gewone telefoon aan een draadje is redelijk veilig, maar ook daar komt verandering in. Strikt genomen kan zo'n hoge boom het beste heel braaf blijven. Want tegen elektronische afluisteraars en voyeurs kun je je amper beschermen.

Criminelen zijn vreselijk bang dat ze zelf worden afgeluisterd

SPY SHOP levert alles op bestelling

Luister, prins, vorst en VIP. En noteer: een balpen kan een zendertje bevatten, een stopcontact een lens, u kunt u veilig wanen tijdens een pikdonkere nacht in het *lover*slaantje van uw bos, maar de nachtkijker met restlichtversterker vangt op een kilometer afstand uw extase op. Veronachtzaamt niet die achteloos achtergelaten diplomatenkoffer, want daar kan een installatie in zitten die uw intimiteiten doorseint aan een ontvanger, honderden meters verderop. Wantrouw een peuk, een asbak, ja zelfs die argeloos ogende Casio-rekenmachine, dat bobbeltje op het behang, die erwt in de fruitmand, die bloem in de vaas.

Hij heet Dick Offringa en beheert een Spy Shop in Amsterdam. Hij heeft schitterende brochures over mini-apparaatjes die een einde maken aan privacy. Hij verkoopt ook weer apparaten waarmee je kunt zien of je zelf wordt afgeluisterd. Zijn klantenkring is gevarieerd. Van overheid tot crimineel, van verontruste zakenman tot wanhopige horentjesdrager, van Dick Tracy tot neuroot. Men betreedt zijn perceel uitsluitend na afspraak. Watergate, ook voor de gewone man.

Een uur dwaal ik door een vreemde wereld. Een selectie uit Offringa's handel: van vijfhonderd gulden voor een suikerklontzender tot 25.000 gulden voor een ultrasupernachtkijker met telelens die 25 maal versterkt. Juweel uit de catalogus is de Teleguard, iets nietigs dat verstopt wordt in een telefoontoestel, zeg maar in Oostmahorn. De afluisteraar kan desnoods in Timboektoe zitten. Hij belt dat nummer in Oostmahorn, zendt een speciale toon uit, en kan de gesprekken in de kamer volgen, ook al ligt de hoorn gewoon op de haak.

Verder is er de IC-18 in een bloem die gefluister tot op honderd meter hoorbaar maakt. De *Digital Voice Changer* (DVC) die uw stem verandert. Wilt u een bruuske, mannelijke klank laten horen, de DVC levert die. Wilt u een wulpse vrouwenstem suggereren, de elektronica snelt naderbij. Zelfs uw moeder herkent uw stem niet, belooft de catalogus. Een vibrator, die gaat trillen op uw huid als een ander uw gesprekken met een verborgen recordertje opneemt.

De voorzet-hoorn, gewoon op elke telefoon te plakken, die uw woorden verminkt, ach, had Charles maar zoiets aan zijn moeder gevraagd. Videocameraatjes die vermomd kunnen worden als pompoen of als brandblusser. Natuurlijk ook de mini-verkeersradar waarschuwingsdetector die in geen enkele race-auto mag ontbreken, een asbak met ingebouwd oor, een dito tafelaansteker, verdeelsnoer of digitale klok.

Dick Offringa zit sinds 1978 in de afluister*business*. Hij begon met een paar zendertjes en de illegale advertentie: 'luister uw buurman af.' De maandag daarop was zijn bescheiden handel uitverkocht. Dick zag een doelgroep. Nu, vijftien jaar later, reist hij regelmatig naar het verre oosten of de Verenigde Staten om zich op de hoogte te stellen van het nieuwste van het nieuwste.

■ *Dick Offringa, eigenaar van de Spy Shop te Amsterdam: "Mijn klanten komen niet fluitend binnen. Dan is er wat met hen aan de hand."*

"In het begin was de hoofdzaak audio, nu willen de mensen ook video. Eerst willen ze alles horen, en daarna ook zien. De dingen zijn verschrikkelijk verbeterd. Maar er zit ook veel creativiteit in. Kijk, een Rembrandt kost een paar miljoen, maar als je de verf eraf krabt en in een potje stopt, dan krijg je daar niks voor. Het gaat om de creativiteit, niet de onderdelen. Vroeger kwam het spul uit Duitsland. Toen was het: gooi maar een beetje elektronica in een bakje met teer, dan komt er wel een apparaat uit. Nou, het zag er niet uit en het werkte ook niet. Wij betrekken onze produkten van firma's die zich er helemaal op toegelegd hebben, en niet de Sony's en de Philipsen. Het ziet er gelikt uit en het werkt ook perfect."

WAPENHANDELAREN

Hij heeft geen ethische bezwaren, want hij houdt zich aan de wet. Bovendien: "Als er zo'n onguur individu op de bestekafdeling van de Bijenkorf komt, en die koopt zo'n slagersmes, nou dan denkt de verkoopster ook niet: 'daar wordt vanavond cake mee gesneden'. Maar ze verkoopt hem dat mes wel. Als ik het niet zou verkopen, zou een ander dat doen."

Overeenkomsten met handelaren die wapens leveren aan Irak en eenzelfde redenering aanhangen wijst Offringa resoluut van de hand. "Ik lever geen wapens, ik lever niks waarmee je een ander kunt doden of ziek maken. En er zit een keerzijde aan. Zo verkoop ik pulszenders, die kun je in een riem of een hak van een concurrent stoppen om hem dan ongemerkt op afstand te volgen. Maar je kunt zo'n zendertje ook gebruiken bij psychiatrische patiënten die 's nachts in een tuin van drie kilometer gaan dwalen."

"De meeste mensen die bij me komen, zitten in de rottigheid. Ze komen hier niet fluitend binnen. De meesten hebben problemen, het zij privé dan wel zakelijk. Ze proberen een middel te vinden om er achter te komen of hun bedrijfsleider hen besteelt en of hun vrouw vreemd gaat. En zolang wij niet zelf zoiets hebben meegemaakt, kunnen wij ons niet in hun moraliteit verplaatsen. Ik heb hier figuren gehad, man en vrouw, die zeiden: 'Ik had nooit gedacht dat ik hier eens binnen zou komen'. Maar gedreven door hun emoties nemen ze toch de toevlucht tot mijn Spy Shop."

Hij levert op bestelling. "Je zegt het maar. Een recorder in je kenteken. Richt die op een ingang en hij neemt alle bewegingen op; zestien dagen lang op een bandje, ook beelden in het donker."

INVESTERING

Een ander verhaal uit de praktijk. Een 'balpen' met bijbehorend ontvangertje kost 2100 gulden. Niet gering. "Maar als u een bedrijf heeft en u wordt elke week voor vijfduizend gulden bestolen, dan wilt u best zo'n investering doen om er achter te komen wie u dat flikt. Het gaat dan niet om wat het kost, maar om wat het oplevert en wat voor rottigheden het je bespaart.

Je hebt iemand die zijn vrouw wil nagaan. Dan kost zo'n investering je alleen geld en levert hij niets op. Maar hier spreken weer twee andere zaken mee. Hoeveel houdt Jantje van Marietje en wat kan hij betalen, wat heeft hij in zijn achterzak? Als Jantje emotioneel zo vastzit aan Marietje, heeft hij best dat geld er voor over.

De meeste mensen die zakelijk of privé bij mij komen, zijn al in een heel ver stadium. Je loopt niet bij het eerste het beste vermoeden een *spy shop* in. Dan is er al een aantal dingen gebeurd. Je weet dat je bestolen wordt of in de maling genomen, alleen, je kunt het effe nog net niet rondkrijgen. Dan staan die mensen opties open om zelf het schaap over de brug te trekken. En een van die opties is detectiveig spelen. Met elektronica kun je op een geweldloze manier achter de waarheid komen.

De Spy Shop is veelzijdig. Dick dicteert. Je hebt afluisterapparatuur, die in vakkringen observatie heet, maar je kunt ook dingen kopen om er achter te komen of iemand je lijn aftapt (detectie) en je kunt zelfs een preventiedeling kopen. Vooral criminelen zijn verrukt van die laatste twee mogelijkheden. Die zijn panisch om zelf afgeluisterd te worden. Een bezoek aan Dick, enkele flappen over de toonbank, en de rechercheur die de crimineel observeert kan het wel schudden, maar natuurlijk ook de concurrerende crimineel.

CRIMINELEN

"Ook de politie komt bij me, maar niet zo van 'Ik ben brigadier Jansen van het bureau IJ-tunnel'. Toch zie ik het meteen. De politie weet dat ik besta en dat de tegenpartij ook mij betrekt. Maar er gaan maanden voorbij zonder dat ik criminelen op bezoek krijg. Het is net als bij de militaire wereld, de bewapeningswedloop. Je hebt spionnen en contraspionnen. Dat is het spel. Er zijn VIP's die met ontvoering bedreigd worden. Ik heb destijds bij de zaak Heineken mijn diensten aangeboden aan de politie. Ik had een pulszendertje willen stoppen in de koffer met losgeld zodat ze die koffer vanuit een helikopter konden volgen. Maar dat heeft de politie niet gedurfd."

De Wet. "Er zijn twee zaken waar ik mee te maken heb. Met de Telefoon- en de Telegraafwet. En met de Wet op Privacy. Met die tweede wet, die van de privacy, heb ik als handelaar niet veel te maken. Ik zit niet in de dienstverlening, ik verkoop alleen maar. De problemen met mijn handel zijn natuurlijk net als die van een mes of honkbalknuppel. Die kun je ook goed of slecht gebruiken.

En met de PTT moet ik rekening houden met niet door de PTT goedgekeurde apparatuur. Ik praat dan vooral over draadloze apparatuur. Maar we verkopen zoveel meer. Zoveel meer. Achter dat gaatje hier..."

Vervolg van pag. 4

seerd worden, schrijft Ellen van Wolde. Het paradijsverhaal vertelt dan ook van die groeicrisis of groeipijn.

GLADDE SLANG

Het verhaal is doorspekt met het optreden van een slang, een sprekend dier, een slim (*arum*) dier. En *arum* staat ook voor naakt van de eerste twee mensen. Tegelijk is de slang symbool van steeds verjongend leven. De slimme slang helpt de mens tot een volwassen worden, de vrouw is daarin een hulp voor de man. Hier maakt de slang niet de indruk van 'jij lelijke duivel'.

De reactie van God 'zie, de mens is geworden als een van ons wat kennis (*jada*) van goed en slecht betreft', hoef je dan ook niet ironisch te verstaan. Het is dan bloedserieus. Evenbeeld van God worden door die kennis, onderscheidingsvermogen en het scheppingsvermogen van man en vrouw samen! Nu pas mag de mens, volgens het verhaal, niet van de boom van leven, van niet-sterven, eten. Sterven, pijn, lijden, zwoegen horen eenmaal bij het leven.

Dat was dan in het kort, misschien al te kort, een nieuwe manier van bijbel lezen en verstaan. Eigenlijk hoort het verhaal van Kaïn en Abel ook tot het scheppingsverhaal. De schepping, groei van de mens, is pas volledig als hij tot het sociale besef is gekomen, als hij inziet dat alle mensen van welke stand of ras of staat dan ook, broers en zusters zijn. Kaïn had daar moeite mee. Abel (dat betekent damp, nietswaardige) wordt tot herhalens toe in het verhaal broer genoemd van Kaïn, maar Kaïn ziet in hem geen broer.

En het scheppingsverhaal is dan helemaal afgerond, zegt Ellen van Wolde, als in 4,25 opgemerkt wordt 'En toen begon men de naam van JHWH aan te roepen'. Met deze ontwikkeling tot een cultus, godsverering, is het scheppingsverhaal helemaal compleet.

Een aannemelijk manier van lezen en verstaan en het *Felix Culpa*, gelukkige schuld, kan rustig bezongen blijven worden. Gelukkig maar!

Gebouwenziekte

EEN ONDERZOEK van de Universiteit in Utrecht heeft aangetoond dat er een verband bestaat tussen de aanwezigheid van een door bacteriën uitgescheiden giftige stof in kantoorgebouwen en de irritatie aan de ogen en luchtwegen van mensen die daar werken. In sommige gebouwen van het rijk die werden onderzocht, trof de betreffende onderzoeker een zes tot zevenmaal grotere concentratie van de stof endotoxine aan als in "gezonde" panden.

Dit vertelde de toxicoloog drs K. Teeuw, verbonden aan de vakgroep experimentele mircobiologie van de Rijksuniversiteit, dinsdag naar aanleiding van zijn promotie 22 april op het proefschrift "Het sick building syndroom en de rol van micro-organismen en endotoxine in de lucht". Hij verrichtte zijn onderzoek in samenwerking met de rijksgebouwendienst, waarvan Teeuw negentien kantoorpanden onder de loep nam.

Het viel de wetenschapper op dat hoe geslotener het ventilatiesysteem in de gebouwen was, des te hoger de concentraties entoxine waren. Dit was volgens hem vooral het geval in panden waar geen raam open kan.

Elektrische auto

■ *Renault voorspelt dat het heel goede papieren heeft om een van de eerste Europese fabrikanten te worden van elektrisch aangedreven auto's. De 'Zoom' lijkt er klaar voor te zijn.*

CDA en PvdA willen mineralenboekhouding

DE TWEEDE-KAMERFRACTIES van het CDA en de PvdA willen dat de ministers Bukman (Landbouw) en Alders (Milieu) in 1995 een gedeeltelijke mineralenboekhouding invoeren voor de veehouderij. Met een dergelijk instrument kan een boer berekenen met hoeveel meststoffen hij het milieu belast.

Dinsdag voerden de beide bewindslieden en de coalitiegenoten besloten overleg over het mestbeleid tussen 1995 en 2000. Alders en Bukman willen onder meer de uitrijnormen voor mest aanzienlijk aanscherpen, waardoor er in 1995 een mestoverschot ontstaat van 22 miljoen kilo fosfaat.

Het landbouwbedrijfsleven wijst deze maatregelen af. In plaats daarvan pleit het landbouwschap voor invoering van een verplichte mineralenboekhouding. Hiermee kan een veehouder berekenen, hoeveel stikstof en fosfaat er op zijn bedrijf in het milieu terechtkomt. Doordat de overheid vervolgens een heffing koppelt aan deze mineralenverliezenn, wordt de veehouder gestimuleerd de milieuvervuiling terug te dringen.

Bukman en Alders oordelen positief over de mineralenboekhouding, maar zeggen het instrument op zijn vroegst pas in 1997 in te kunnen voeren. Technische en juridische problemen maken een vroegere invoering niet mogelijk, aldus de bewindslieden. Eerder waren ze wel akkoord gegaan met 1995 als ingangsdatum.

Cda en pvda wijzen het uitstel van de hand. Volgens PvdA-woordvoerder Huijs bestaat er bij de beide fracties wel begrip voor de technische problemen waar Bukman en Alders mee worden geconfronteerd. Met name de invoering van een boekhouding voor stikstof is moeilijk, aldus Huijs.

Cda en pvda willen daarom dat de beide ministers de mineralenboekhouding wel in 1995 invoeren, maar die beperken tot de fosfaten in de mest. Ervaringen uit de praktijk leren dat dat mogelijk is, aldus Huijs. Volgens de PvdA'er moet nog nader worden onderzocht of het mogelijk is om daar al meteen een stelsel van heffingen aan te koppelen.

Fridi Martina:

OVER HET EILAND springt en danst Fridi Martina. Gewoon lopen past niet erg bij haar. Ze is non-stop in beweging, enthousiast, overal tegelijk mee bezig, mensen groetend, mensen omarmend, zaken regelend, kortom gelukkig dat ze weer even op Curaçao is. Even is ook maar betrekkelijk.

-door Nel Casimiri-

Fridi Martina is voor zes maanden naar haar geboorte-eiland teruggekeerd en als haar plannen lukken zal ze de komende jaren vaker voet aan wal hier zetten. Ze is gekomen in opdracht van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht, de school waaraan ze zelf verbonden is als speldocent, of liever, zoals ze het zelf noemt, als spel, dans en dramadocent. Die school is bezig met de voorbereidingen van multicultureel kunstonderwijs, maar dat lukt niet aldoor even goed. Fridi Martina is naar Curaçao gestuurd, om de oplossingen van mislukkingen in Nederland hier op Curaçao te onderzoeken. Wat doen we fout, en hoe kunnen we het beter doen? Fridi Martina is eigenlijk actrice van beroep, maar het best kennen we haar van haar kunsthuis Villa Baranka, waarmee ze een soort cultuhebben in Amsterdam gestudeerd. Ik werk in Utrecht, maar aan de Hogeschool in Amsterdam ben ik gastdocent. Daar werk ik o.a. ook mee met een oriëntatieproject selectieprocessen".

Het gaat niet goed met de Antilliaanse studenten in Utrecht?

"De ervaring die we hebben, is dat je ziet dat het grootste deel van de Antillianen die bij ons komen, uiteindelijk hun studie niet afmaken. Als ze het toch afmaken gaat dat heel moeilijk, vol horten en stoten. Over het algemeen is het zo dat de niet-westerse studenten voor het grootste deel na het eerste jaar afgevoerd worden. Dat geldt ook voor de Antillianen. Ik vroeg me af: hoe kan dat? Juist de Hogeschool Utrecht wil zichzelf profileren met multicultureel onderwijs. Ze willen daar hun beleid van maken,

U zei dat u bij de nonnen bent opgevoed?

"Ik ben op Curaçcao geboren en werd op mijn negende jaar wees. Mijn moeder was een Curaçcaose, mijn vader kwam van Brits Guyana. Hij had Indische voorouders. Maar toen mijn moeder stierf was mijn vader al niet meer op het eiland. Na de dood van mijn moeder ben ik naar de Zusters van Schijndel gegaan, naar Huize St. Jozef te Santa Rosa. Ik mocht als een van de tien kinderen (van de 150) naar de mulo. Maar die mocht ik niet afmaken, ik was te koppig en te brutaal. Ik moest van school af. Dat was de enige straf die ze konden bedenken omdat ik zo graag leerde. Ik moest gaan werken voor een rijke Nederlandse familie en dat heb ik tien dagen volgehouden. Hij was een Nederlander, zij een Curaçaose. Ik kreeg mijn eten in een soort hok.

Na tien dagen, dacht ik: 'Ik ga wel voor mezelf zorgen' en ik ging naar de stad. Ik kwam thuis met een baan. Die had ik niet aan de nonnen te danken, die had ik zelf gezocht. Ik werkte bij de administratie van een pakus.

"Ik ben in '80/'81 afgestudeerd, niet in mime, maar in de toneelrichting. Ik heb ook nog meegewerkt aan het afstudeerproject van Laura Quast: Bai pa Bini Bek. Na mijn afstuderen gaf de Sticusa mij de raad en eigen stichting op te richten. Zij hebben me daarin ook financieel gesteund. Daar is Villa Baranka uit voortgekomen. Ik heb het gevoel dat ik eigenlijk nu pas afgestudeerd ben. Ik moest na de theorie nog zoveel praktijk studeren. En toen is in 1987 de HKU gekomen en tevens het gastdocentschap in Amsterdam.

Ik ben van mening dat je niet alleen moet werken met mensen die geïnteresseerd zijn in dit vak, maar dat je moet werken met allerlei mensen. Ik heb les gegeven aan een Centro di Dames, aan een opleiding voor filosofen, maar ook als actrice gewerkt. Ik heb ook in de film gespeeld, in 'Die to be born', die een oscar-nominatie heeft gehad. Ik heb dingen gedaan voor de wereldomroep en er is twee keer een portret van me gemaakt door 'Leu foi kas'. En op het ogenblik speel ik in een een serie van RTL-4 van Joop

'Antilliaanse studenten moeten leren hun emoties te verwoorden'

rele ambassade stichtte voor de Antillen aan de Prins Hendrikkade in Amsterdam.

"Ik heb de toneelschool gedaan in de zeventiger jaren. Na mijn afstuderen heb ik een stichting in het leven geroepen met als doelstelling de integratie van verschillende uitingen van kunst en wetenschap. Een ontwikkeling van een nieuwe interculturele communicatie stond me voor ogen. En dat niet via discussies, maar via cultuur. Door de verschillende kunstuitingen kun je heel direct van ziel tot ziel communiceren. Ik geloof dat dat kan, dat dat heel belangrijk is voor elkeen. En dat is ook zo, dat heb ik bewezen. We hebben in Villa Baranka allerlei manifestaties gehad, van Nederlandse met westerse en niet-westerse culturen. Daarbij deden veel beeldende kunstenaars mee, maar ook musici, dansers, dichters, schrijvers en zo. Uit die ervaringen heb ik de visie ontwikkeld dat wil je intercultureel kunstonderwijs geven, dat verschillende kunstuitingen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Dat is zelfs voor mij de definitie van niet-westerse kunst".

VILLA BARANKA

"Bij het woord kunst denkt men vaak meteen aan beeldende kunst. Maar iemand die ergens goed mee bezig is, die bij vooorbeeld een bepaald vak uitoefent, dat vak beheerst, kan ook een kunstenaar zijn. Een echte bakker bij voorbeeld kan heel goed een kunstenaar zijn. Vanuit die denkbeelden heb ik uiteindelijk ook veel geregisseerd en theaterstukken geproduceerd. Daarnaast heb ik twee video's gemaakt, in films gespeeld en ook als actrice gewerkt. De tijd van Villa Baranka is toch vooral een tijd geweest van zelf regisseren en produceren.

En aan de hand van een van de regies heeft men mij gevraagd les te komen geven aan de Hogeschool in Utrecht als speldocent. Ik heb het zelf dans/drama genoemd. Ik breng mensen tot het uiten van zichzelf via de beweging. Daar train ik de mensen in. Ik hoor bij de opleiding tot docent drama".

En studeren aan de HKU veel Antillianen?

"Als docent aan de Hogeschool heb ik zelf ervaring gehad met een aantal Antilliaanse studenten, die bij ons hebben gestudeerd. De enige docent drama op Curaçao die aan de Hogeschool Utrecht is afgestudeerd (vroeger heette het de Academie voor expressie door woord en gebaar) is Gibi Bacilio. Nu ook Humphrey Monte. Laura Quast en Magali Boekhoudt daar zijn ze mee bezig. Ik zit in de commissie die dat voorbereidt.

Waarom lukt het de Antilliaanse studenten veelal niet de studie af te maken? Sommigen verdwijnen al voor hun propedeuse. Is er een probleem in Nederland zelf? Vanuit de Nederlandse visie dat men ervan uitgaat dat de Antilliaan een achterstand heeft? Degeen die niet in de Eerste Wereld woont loopt achter in beschaving en moet zich aanpassen aan de westerse beschaving. Dat is historisch zo gegroeid. Het is zo vanzelfsprekend geweest gedurende eeuwen dat het onbewust nog zo gaat".

En hoe kan dat verbroken worden?

"Vanaf de jaren '60/'70 wil men iets voor minderheden of voor allochtonen zoals het

Ik wil mijn eigen kant integreren in mijn werk

nu heet, doen. Enerzijds is er verwarring. Anderzijds moet er iets gedaan worden als men ervan uitgaat dat mensen een achterstand hebben. Dat leidde tot positieve discriminatie.

Alleen zit er geen visie achter van hoe men die achterstand wil inhalen, waardoor alle hulp alleen maar bevestigend heeft gewerkt. Van de andere kant is er ook ontzettend weinig bekend over andere culturen. Men verwacht gewoon aanpassing aan de westerse cultuur. Vandaar dat Villa Baranka geen discussie wilde, maar wilde laten zien.

Er bestaat ook een misverstand bij allochtonen zelf. Als je een achterstand hebt, voel je je minderwaardig.

Daar moeten we cultureel creatief mee doen. Ik geloof dat dat kan. Er is veel voor nodig. Van twee kanten moeten angsten overwonnen worden. De ene denkt: 'Het is toch zo? Je moet kalm en nuchter zijn'. Emotioneel wordt al vlug agressief gevonden. Van de andere kant voelt men nog steeds woede en onverwerkt verdriet over de slavernij. Vandaar allerlei gevechten. Allochtonen zijn zo bang dat iemand zich boven hen stelt, dat ze steeds willen laten zien, ook voor zichzelf dat ze vrij zijn".

Hoe kun je daar creatief mee omgaan?

"In mijn lessen draai ik het om. Dat geeft een andere manier van werken. Als je wilt uitgaan van andere culturen, moet je weten, wat zijn de levensvisies van die mensen en je afvragen hoe je dat vertaalt naar je eigen westerse omgeving. Het moet niet zijn dat 'zij' lekker kunnen bewegen. Iedereen kan bewegen, maar hoe zou het jou kunnen inspireren? Tot nu toe wordt alles vertaald naar de westerse manier van leven.

Het is heel moeilijk voor de Antilliaanse student om zich te uiten omdat hij vaak een taalachterstand heeft. En er is een cultuurkloof, ook al heeft hij het Nederlands meegekregen als moedertaal. Het gebruik van taal is zo verschillend.

De Nederlandse docenten hebben geen of weinig interesse voor zijn manier van uiten. Die zeggen: zo is het. Zo moet je het leren. Dat kan problemen geven.

Men neemt bij voorbeeld in Nederland geen blad voor de mond. Voor Antillianen, maar ook voor Turken die zijn nog introverter, zou zo iets niet kunnen. Maar als je ze iets beeldend laat doen, raakt het heel diep. Neem de moraal, de waarden en normen die hemelsbreed verschillen. Dat is geen truttigheid, maar dat ligt hier zo in onze cultuur. Men moet zich aanpassen in Nederland. Dat betekent dat je gemangeld wordt. Velen kunnen niet over die drempel heen en haken af. Zeventig procent van de niet-westerse studenten haakt af".

Maar hoe moet het dan?

"Ik ben tot de conclusie gekomen dat het anders moet. Daarom ben ik naar Curaçao gekomen. Om te onderzoeken wat de behoeften op Curaçao zijn en om daar dan later met drama studenten en docenten aan te werken. Welke talenten acht men hier nodig voor een dramadocent? Wat wil men? Ook wil ik informatie over de westerse opleidingen die nog steeds onder Nederlandse vlag hier gegeven worden. Ik heb tot nu toe met zo'n dertien, veertien mensen gesproken. Het is ook mijn bedoeling te spreken met de bestuurders van het land. Ik vraag iedereen naar zijn of haar ideeën over cultureel en creatief onderwijs. Wij willen nuttige docenten opleiden die hier kunnen functioneren. Ik hoop maar dat ik die gesprekken ook krijg. Ik heb van tevoren brieven gestuurd met daarin een studieplan en wat ik kom doen. Maar het is moeilijk afspraken te krijgen. Tot nu toe is dat met de bestuurders en de schoolbesturen nog niet gelukt. Ik wil ook kijken of ik niet het best hier kan selecteren in plaats van daar. Ik zou hier, samen met een aantal anderen, studenten voor de HKU kunnen selecteren".

Je noemde Humphrey Monte. Werkt hij op Curaçao als dramadocent?

"Humphrey Monte is afgestudeerd, maar het is de vraag of hij een baan krijgt als hij hier terug komt. Hij heeft zijn stage op Curaçao gedaan en wil nu eerst in Nederland wat ervaring opdoen. Daarna wil hij terug. Mijn persoonlijke positie is heel anders. Ik werk daar in Europa als docent en als uitvoerend kunstenaar. Niet alleen in Nederland dus. Ik hoef hier op Curaçao geen baan te vinden. Wel zou ik als begeleider voor dit project regelmatig naar de Antillen komen. Ik wil graag een bijdrage leveren. Maar Jackie Bernabela bij voorbeeld is bij ons afgestudeerd. Zij heeft twee onderdelen bij mij gedaan. Zij is teruggekomen naar de Antillen. Zij is naar drie eilanden geweest, naar Curaçao, Bonaire en St. Maarten, maar zij heeft geen baan kunnen krijgen.

Ik weet niet of ze nu een baan heeft in Nederland. Ik werk af en toe als actrice. Ik heb de laatste tijd niet in Nederland gewerkt. Ik heb haar alleen even gesproken in een weekend".

Op wat voor punten richt je je onderzoek nu?

"Ik ben nu hier om te kijken wat er nodig is voor een dramadocent om hier te werken. Daar komen verscheidene mogelijkheden bij kijken. Bij voorbeeld de taalproblematiek, de taal- en cultuurkloof, het onderwijsprogramma dat voor 90% westers is, dat aansluiting met het Nederlandse onderwijs toch heel moeilijk is, dat men hier gewend is met ritme te werken.

Dat laatste is bij ons nog niet opgenomen in het werkprogramma. Wel in mijn lessen, maar het zou moeten worden opgenomen in alle vakken. Als men in Nederland spreekt van internationaal denkt men aan de USA, aan Polen desnoods, maar dan houdt de wereld wel zo'n beetje op. Bij ons in de bibliotheek is niets over de Antilliaanse of over de Turkse cultuur. Terwijl die wel bij ons studeren, net als er ook Chinezen en Indiërs bij ons studeren.

Ik ben twee jaar geleden voor de HKU in Afrika geweest. Ik ondersteun hun beleid. Als eerste theaterschool in Nederland willen ze zich hiervoor sterk maken. Dat komt vanuit de idee dat we in een interculturele, en interraciale samenleving leven.

Men vindt het heel belangrijk dat ook de Nederlandse docenten meer weten van de Antilliaanse cultuur en de Antilliaanse geschiedenis. Dat is nu niet het geval. Daaraan ga ik werken in Nederland. Ik ga ze informeren. Ik zou ook een samenwerking tot stand willen brengen, zodat mensen vanuit hier ook in Nederland komen lesgeven. Maar daarvoor moet ik samenwerken met de bestuurders. Zij moeten de belangrijkheid van dit project inzien. Ik moet erachter zien te komen of ze het belangrijk vinden".

Het gaat dus niet om een achterstand, maar om verschillen die echter in de westerse cultuur als achterstand worden aangemerkt? De vertaling van de emotie die hier heel lichamelijk zou zijn en in Nederland juist heel ingehouden. Hoe vertaal je die twee naar elkaar toe, zodat ze samen kunnen gaan?

Hoe werk je met het Nederlands terwijl dat in je eigen moedertaal zou moeten zijn? Een Antilliaan kan zich in het Nederlands niet goed uiten. Ik heb persoonlijk ook die ervaring gehad. Hoewel ik gezegend ben geweest doordat ik mijn opvoeding van de nonnen heb gehad. Ik kon een bepaalde brug slaan. Toch blijven er bepaalde dingen over die je vreemd zijn. Het is belangrijk dat we er rekening mee houden dat er sommigen een bepaalde 'achterstand' weggewerkt moet worden om mee te kunnen doen met een Nederlandse opleiding. Wij zijn hier bij voorbeeld niet getraind in het verbaliseren van emoties. Dat verwacht men daar wel. Dan moet zo iemand eerst getraind worden tot hij op hetzelfde startpunt staat als de anderen.

Dat betekent dat als je wilt worden aangenomen, je moet weten wat de eisen zijn van het instituut.

Maar als de HKU wil werken met deze studenten, moeten de docenten van de HKU zich bijscholen. Ze moeten weten dat er studenten zijn die niet gewend zijn zich verbaal uit te drukken, maar die zich uitdrukken in muziek en in lichaamstaal.

Wij willen die studenten hebben, we willen ze opleiden. Dan is het heel jammer als je ziet dat ze steeds afvallen. Je kunt je op zo'n manier niet profileren. En dat willen we. We willen inderdaad multicultureel onderwijs geven en docenten afleveren".

Daarvoor ben ik boekhouden gaan leren in de avonduren. Ik heb zes jaar in de boekhouding gewerkt. Maar het eiland werd me toch te klein, te benauwd. Ik was ook altijd bezig met theater. Toen ik veertien jaar was, nog bij de nonnen, had ik al mijn eerste theatergezelschap, waarvoor ik de stukken zelf schreef. Ik schrijf nog steeds zelf stukken. En ik zit ook in een Ladies Percussion Band.

Ik heb hier bij Eddie Pieters Heiligers gewerkt en ook met Stanley Bonifacio. Tussen mijn 16e en mijn 22e jaar heb ik opgetreden, in Centro Pro Arte, in buurtcentra, op de t.v. en in hoorspelen. Toen ben ik weggegaan om me in Nederland verder te ontwikkelen als boekhouder. Ik dacht daarbij dat je als accountant altijd te eten had. In Nederland woonde ik bij Emy Maduro in huis en binnen twee maanden vroeg ze me of ik erin geïnteresseerd was een theatergroep op te richten in Utrecht. In Sawaka speelde ik met Antillianen. Dat werd geregisseerd door een Nederlandse dame, Dea Koert. Zij ontdekte mij voor het theater. Zij was mimedocente en heeft twee jaar met ons gewerkt. Ik werkte met de groep en kreeg elke keer de hoofdrol, ik schreef stukken en bemoeide me telkens met de regie. Zij vroeg me waarom ik niet van het theater mijn beroep maakte? En ik dacht: Warom niet? Zij gaf mime-les, dus ik gaf me ook op voor die richting. Er

Boterham met pindakaas of toastje met kaviaar

vond een selectie plaats en ik werd aangenomen. Nu achteraf begrijp ik pas hoe bijzonder dat was. Ik ben in 1975 met de toneelschool begonnen. Relatief laat. Ik heb daarbij gewoon verzwegen dat ik al heel lang aan toneel had gedaan.

Tijdens mijn studie heb ik veel culturele problemen gehad. Sommige docenten vonden me te eigenzinnig. Maar een docent, Jophan Greter, zei: Ik sta achter je. Je kunt het! Waarom ga je niet schrijven? Ik zal je stuk regisseren. Toen heb ik een jaar lang aan een stuk gewerkt. Het heette 'Kleurenblind', werd in 1977 opgevoerd en sloeg in als een bom. Ik studeerde met een beurs van de Sticusa en zij hebben dat stuk ook naar Curaçao laten gaan. Het gaat over zwart zijn en hoe dat werkt in het dagelijks leven, als mens. Zowel in Nederland als op de Antillen"

En daarmee begon een schitterende carrière.

van der Ende: 'Vrouwenvleugel'. Die serie wordt opgenomen in Luxemburg. Ik zou de hele serie mee doen, maar nu is dit project op handen. Na 21 jaar wilde ik nu wel voor zes maanden naar Curaçao komen".

Villa Baranka bestaat niet meer?

"Nee, ik organiseer geen produkties meer. Ik woon nu in dat huis. Ik doe dezelfde dingen nu bij de HKU, de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht, maar ik hoef het niet meer te subsidiëren. Dat was altijd heel zwaar. Er gaan tonnen om, het zijn vaak heel dure projecten. Nu ben ik ook ambassadrice, niet meer alleen voor de Antillen. Ik ben naar Denemarken, naar Afrika en naar Engeland geweest voor de HKU. Ze sturen me overal naar toe. Ik vroeg: Stuur me nu eens naar mijn eigen land. Ik wil delen. Ik heb veel gekregen daar waar ik dankbaar voor ben. Ik schrijf veel. Twee jaar geleden heb ik een opdracht gehad van Prins Claus. Die houdt van mijn werk. Ik werk vaak in opdracht. Ze bellen me en dan maak ik een performance. Bij voorbeeld voor de Stichting Mensen in Nood. Daarvoor werd ik aanbevolen door de KRO. Ze zochten iemand die de Derde Wereld kon vertegenwoordigen. Het stuk voor Prins Claus was ter gelegenheid van een historische expositie over Curaçao in het Paleis op de Dam. Heel chic. Ik hou heel veel van een boterham met pindakaas, maar ook heel veel van toast met kaviaar. Teveel van hetzelfde is niet lekker, ik wissel ze graag af.

Ga je ook nog werken als actrice op Curaçao?

Ze hebben me gevraagd of ik op 9 mei wil optreden in het literair café in L'Ambiance. Dan zal ik wat van mijn eigen werk voordragen. De bedoeling is dat ik me deze maanden laat inspireren. Ik hoop volgend jaar met een nieuw stuk te komen. Nu doe ik onderzoek en zoek ik inspiratie. Ik moet ervaring opdoen. Ik ben 21 jaar weggeweest. Het is voor het eerst dat ik weer zo lang op Curaçao ben. Ik ben 12 jaar helemaal niet teruggeweest, daarna twee keer voor een korte vakantie van tien dagen. Maar dat doe ik nooit meer, zo lang wegblijven. Ik heb vrienden en familieleden hier, maar ik schrijf nooit. Toch is het voor mij belangrijk een goede relatie te hebben met een aantal mensen. Ik ben heel welkom geheten. En met zo'n project is het mogelijk vaker te komen. Ik ben nu 43 jaar, ik ben geen 20 meer. Ik wil integreren, ik wil mijn eigen kant integreren in mijn werk.

Op pad met het Joods Nationaal Fonds

DE STAAT ISRAËL bestaat dit jaar 45 jaar. Als er één beweging aan de wieg van de joodste staat heeft gestaan, dan is dat het Joods Nationaal Fonds (JNF). Vandaag de dag is deze organisatie in de wereld het meest bekend door kleine boompjes en grootschalige boomplantprojecten. Elke jood die Israël bezoekt, zal er een boom willen planten. Maar ook voorname bezoekers, onder wie leden van het Nederlandse vorstenhuis en vorig jaar nog gevolmachtigde minister van Aruba Ella Tromp-Yarzagaray, steken desnoods eigenhandig de spade de grond in voor 'een boom voor Israël'. Er is in Israël dus niet alleen een Wilhelmina-, een Juliana-en een Beatrixwoud, maar ook een Arubawoud.

= door Marius Bremmer =

Al in de vorige eeuw was het de zionist Theodor Herzl die er voor zorgde dat de joden in Europa een collectebusje in huis hadden voor een nieuw nationaal tehuis voor het wereldjodendom. Het JNF maakte Israël wat het nu is en is nog steeds eigenaar van het overgrote deel van het land. Onze medewerker Marius Bremmer nam een kijkje...

Israël een boom rijker, ik zeven dollar armer. Er wordt een ware ceremonie van gemaakt. Een bejaarde vrijwilliger reikt mij het ontluikende boompje aan, de fotografe staat in aanslag en in de verzengende hitte laat ik het tuingereedschap in de Israëlische bodem neerdalen. Het boompje in het gat, aanstampen, een plens water erover en klaar is Kees. Bennie Ilsar (medewerker van het JNF en mijn gastheer voor die dag) leest na afloop het gebed, dat speciaal geschreven is voor het planten van bomen in Israël. Heb ik mijn geld goed besteed? Kan ik andere mensen aanraden om ook eens — desnoods op afstand — een boompje te planten of anderszins het heilige land financieel te gedenken?

Bennie Ilsar is trots op zijn land. Voor de zoveelste keer in zijn leven moet hij de *story* van het JNF vertellen, maar het lijkt erop alsof hij er vandaag pas echt zin in begint te krijgen. Hij wikkelt op zijn kantoor nog even wat paperassen af, verzorgt een sterke bak koffie en grist alvast wat foldermateriaal uit een la. Dan stappen we in de auto, want de beste manier om een beeld te krijgen van wat ik weten wil, is een rit langs de projecten die het JNF financiert in de omgeving van Jeruzalem. Wat is het JNF voor een organisatie? Bennie Ilsar zigzagt door het drukke verkeer van Jerzualem, wordt links en rechts ingehaald, maar maakt onverstoorbaar een begin van een historische schets: "Halverwege de vorige eeuw ontstaan er onder Duitse joden plannen om voorbereidingen te gaan treffen voor het stichten van een nationaal tehuis in Palestina. Als elke jood ter wereld nu eens wat geld apart zou leggen, zo dacht men, dan zou er genoeg op tafel kunnen komen om het oorspronkelijk vaderland terug te kopen. Het idee voor het JNF was geboren."

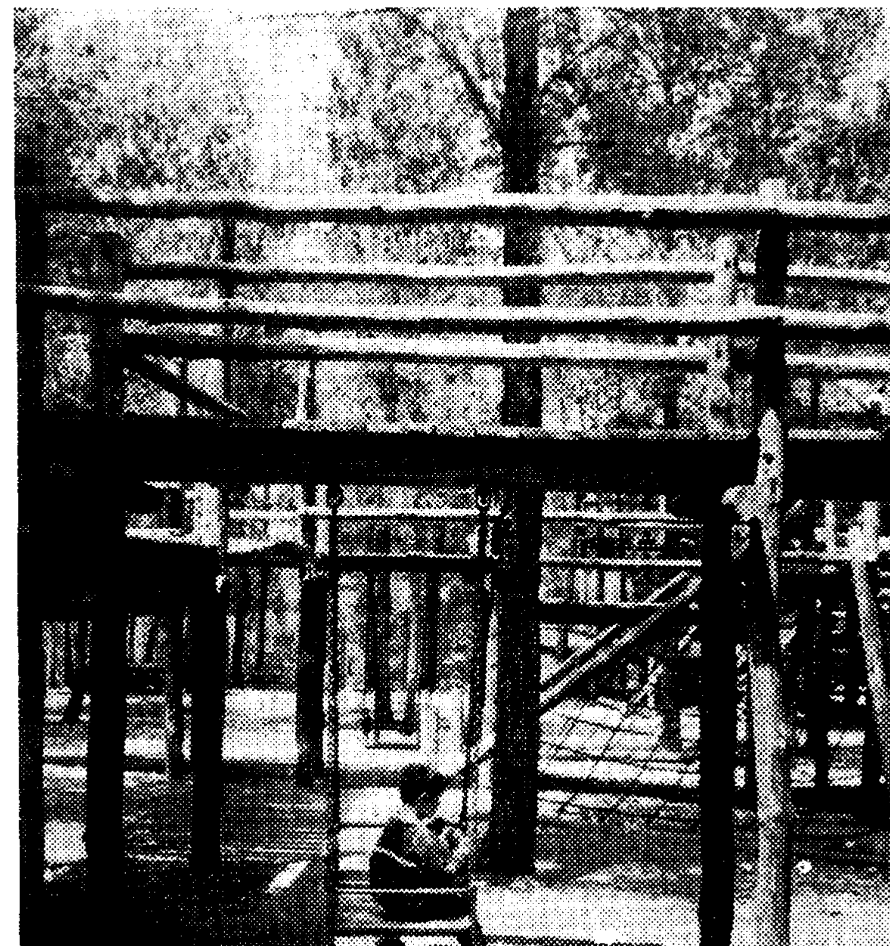
Hoofdpersoon is Theodor Herzl, stichter van de zionistische beweging. In 1896 zette hij zijn plannen uiteen in de brochure *De Jodenstaat* en poogde bij de toenmalige grote mogendheden machtigingen te verkrijgen voor het stichten van de joodse gemeenschappen in Israël. "Hoogtepunt in die jaren is de daadwerkelijke oprichting van het JNF in 1901 te Basel. Er werd met ingezamelde gelden vooral land aangekocht, dat de toenmalige bewoners van Palestina zelf niet konden gebruiken; dat waren moerasgebieden en andere door malaria geplaagde waardeloze gronden. Een eigen staat was er nog niet, de voorbereidingen door landaankoop waren zo al wel begonnen. Tussen 1901 en 1948, dus nog voor de stichting van de zelfstandige joodse staat, werden er al zes miljoen bomen geplant. De laatste 45 jaar maar liefst nog eens meer dan 170 miljoen!"

De plannen van Herzl hebben dus daadwerkelijk wortel geschoten. Hij zorgde ervoor dat het geld voor zijn droom op alle mogelijke manieren werd ingezameld, onder andere door middel van de verkoop van zegels en verspreiding van collectebusjes. Na de oprichting van de staat Israël in 1948 vroeg de regering om bij de posterijen in eerste instantie gebruik te mogen maken van de JNF-zegels!

Nieuwe stadswijken en aangeplante bossen gaan bij Jeruzalem hand in hand...

Bennie bouwt de dag zorgvuldig op. Hij parkeert zijn auto op de Olijfberg, zodat een fantastisch uitzicht op het oude Jeruzalem wordt verkregen. Duidelijk is te zien hoe de stad in het verleden zo van strategisch belang was. De gouden rotskoepel op het voormalig tempelplein zindert in de zon. Waar het vooral om gaat, is de beplanting die te zien is tussen de Olijfberg en de berg Sion. Kaal en groen steken duidelijk tegen elkaar af. Het JNF streeft ernaar, de delen van de stad zoveel mogelijk door groene 'longen' van elkaar te scheiden. Daarvóór ligt een schier eindeloze vlakte van eeuwenoude graven, maar ook zeer recente, zoals die van de pas onder vreemde omstandigheden omgekomen Britse krantenmagnaat Maxwell. Ik heb alle tijd om het uitzicht even op me te laten inwerken.

Bomen, kinderspeelplaatsen: het Joods Nationaal Fonds heeft grote delen van Israël in bezit...

Met gevoel voor *timing* hervat mijn persoonlijke gids zijn uitleg: "Toen het oostelijk deel van Jeruzalem nog onder Jordaans bestuur stond, werd er een weg aangelegd, dwars door het kerkhof. Zo werd de laatste wens van veel joden om op de berg Sion te worden begraven gekleineerd. Bulldozers hebben de graven omgewoeld, voor een jood bestaat er niets erger. Beetje bij beetje wordt nu uitgezocht wie er hebben gelegen en mogelijkerwijs worden er weer stenen neergelegd."

Het JNF heeft momenteel 87 procent van het land in de staat Israël in eigendom. Daarmee is aangegeven, dat er meer te doen is dan alleen maar het planten van bomen. Een rit door de nieuwbouwwijken van Jeruzalem maakt dat duidelijk. Om te voorkomen dat er nooit nog een mogelijkheid zal bestaan tot het opdelen van Jeruzalem in een Arabisch oostelijk en een joods westelijk deel, zoals vóór de oorlog in 1967. Toen kon door de Arabieren het joodse deel van Jeruzalem zelfs met een katapult onder schot worden gehouden. Uit strategisch oogpunt is het dan ook begrijpelijk, dat na deze voor de staat Israël succesvolle 'zesdaagse oorlog' de grenzen een stuk oostwaarts zijn opgeschoven naar wat nu de 'bezette westelijke Jordaanoever' wordt genoemd. Richting oostgrens zijn in het kader van de stedelijke 'omsingelingsstrategie' nu compleet nieuwe wijken voor soms wel dertigduizend inwoners gebouwd, die de joden naar eigen zeggen nooit meer af zullen staan. De woningen zijn met name bestemd voor jonge gezinnen, veelal afkomstig uit Rusland. Zij hebben nog grote kinderaantallen en zouden in het centrum van de heilige stad voor een woning met evenveel kamers niet zo'n US$ 60.000, maar vaak meer dan US$ 120.000 hebben moeten betalen. De woningen zijn gebouwd rond binnenplaatsen, zodat de kinderen er veilig kunnen spelen. Het JNF draagt zorg voor extra voorzieningen, zoals speeltuinen, zithoekjes en overige infrastructuur.

Het JNF moet in de planning jaren geleden al gerekend hebben op de komst van een nieuwe golf van honderdduizenden Russische joden. Bennie Ilsar laat hier liever weinig over los, maar geeft toe dat er bij de woningbouw wel degelijk gerekend werd met een toevloed van de 'joden der stilte'. "Op het hoofdkwartier van het JNF is een speciale afdeling die belast is met het voorbereiden van de komst van nieuwe immigranten. Dat heeft niet alleen betrekking op woonruimte, maar ook op het vinden van bij voorbeeld een baan en het geven van taalonderwijs. De laatste tijd hield men ernstig rekening met de komst van vele nieuwe Russen en het gonsde in de geruchtencircuits ook al over de komst van nieuwe groepen *falasha*'s, zwarte joden uit Etiopië."

Deze zwarte immigranten blijken in Israël veel populairder dan de Russische en verwachtte nadelen door vooroordelen en discriminatie vanwege de huidkleur van de Afrikanen bleven uit. De voormalige Etiopiërs zijn dankbaar voor hun immigratie en zijn werklustig en bereid alle klussen op te pakken, ook in het leger. De Russische joden hebben zich volgens veler mening ontpopt als notoire klagers en zijn weinig bereid het moderne hebreeuws te leren. Bennie Ilsar: "De Etiopiërs hebben bovendien niet dezelfde joodse gebruiken, doordat ze vermoedelijk als bijna drieduizend jaar geïsoleerd hebben geleefd in Afrika. Maar onlangs maakte ik een huwelijk mee van een *falasha* en een Israëlische. Hopelijk vermengen deze groepen zich inderdaad sneller dan we hadden gedacht."

BRAND

De auto weet uiteindelijk haast als vanzelf de grotere bossen te vinden. Bennie Ilsar: "Vrijwel alle bossen zijn van naaldhout, omdat dat beter tegen de hitte kan. In de winter, van november tot februari, valt er genoeg regen, zodat dan de meeste bomen geplant worden. Daarna hebben ze aan de dauw genoeg om verder aan te slaan. We hebben drie grote kwekerijen in het land, om steeds voldoende jonge aanplant te hebben."

"De aanplant die door toeristen door de rest van het jaar gebeurt, wordt met behulp van een slangensysteem of gewoon door gieters geïrrigeerd. We planten in die periode dan ook alleen maar daar waar dat mogelijk is. Is het bos eenmaal groot, dan plant het zichzelf ook voort. Met regelmaat wordt voor de houtproduktie dan uitgedund, uiteraard met de grootste zorgvuldigheid."

De laatste jaren zijn er ook bossen door opzettelijke brandstichting verloren gegaan. Tijdens de Palestijnse volksopstand, de zogenoemde *Intifada*, werden de bossen doelwit van brandstichters. Met een aanval op de groene longen en de jarenlange zorgvuldig opgebouwde bosbestanden, meenden de Palestijnen de joodste staat in de ziel te treffen. Maar een doeltreffend brandbestrijding en het minder hevig worden van de opstand, zorgde ervoor dat het verschijnsel van de bosbranden weer als een nachtkaars is gedoofd.

De heer Ilsar is als hoofd van de Europese afdeling van het fonds belast met de werving en de besteding van gelden uit dit deel van de wereld. Hij wordt hierin bijgestaan door drie medewerkers.

"Bij het planten van de bossen willen we de donateurlanden zoveel mogelijk bij elkaar zetten. In beneden-Galilea hebben we de meeste Nederlandse projecten. Zo is er een Wilhelmina-, een Juliana- en een Beatrixbos. Een paar jaar geleden heeft prinses Juliana tijdens een privé-bezoek ook een boom geplant, bij een *kibboets* aan de grens met Egypte. Vanuit Nederland krijgen we verhoudingsgewijs veel hulp bij onze projecten, jaarlijks vele honderdduizenden guldens. Hollanders zijn bijzonder vriendelijk. Volgende week moet ik nog een groep Hollanders begeleiden naar een bos bij de Karmel, dat in het verleden door hen is gefinancierd. We maken er dan een hele ceremonie van. Onlangs begeleidde ik nog een groep uit Leeuwarden en Harlingen. Die hebben hun eigen plek. Sommige reisorganisaties vragen op hun ticketprijs zeven dollar meer, om zo een bijdrage aan de herbeplanting van Israël te leveren."

Certificaat van inschrijving in het Gouden Boek....

"Het grootste bedrag komt echter uit de VS. Daar wonen maar liefst zes miljoen joden, tegenover een 1,5 à twee miljoen in Europa. Jaarlijks streven we naar groei. Naar verhouding geven de Europese joden echter meer, ze hebben een sterkere band met Israël. Ook komen er verhoudingsgewijs meer Europese dan Amerikaanse toeristen naar ons land. Van het Europese geld zou je kunnen zeggen dat het gelijkelijk afkomstig is van joden en niet-joden. We proberen zoveel mogelijk te bevorderen dat de joodse jeugd zich bij het werk van het JNF betrokken weet. Eenmaal per jaar is het voor de Israëlische schooljeugd Nationale Boomplantdag, een ware *happening*. Als verjaarscadeau of bij de Bar Mitswa kunnen ouders of grootouders een certificaat geven, waarop staat hoeveel bomen er geplant zijn. Later kunnen de kinderen dan zelf bij huwelijk of huwelijksjubilea bomen cadeau doen. Alle namen van gevers worden in het Gouden Boek bijgehouden. Voor een jood is het een hele eer om in dit boek te staan. In het hoofdkantoor te Jeruzalem is een steeds grotere ruimte nodig om alle delen van het Gouden Boek te kunnen bewaren."

KLIMAAT

De Israël's zijn door het JNF deskundigen geworden op het gebied van landbouw en irrigatie in droge streken. Ook op Aruba en Curaçao zijn wel joodse experts wezen kijken naar mogelijkheden voor landbouw of herbebossing met behulp van irrigatie. Dit knapte evenwel af op gebrek aan grondwater en zoetwaterreserves en de hoge prijs van het leidingwater. Naar één ding ben ik bijzonder nieuwsgierig: is het nu waar, dat het planten van 170 miljoen bomen een verandering ten gunste in het klimaat kan veroorzaken?

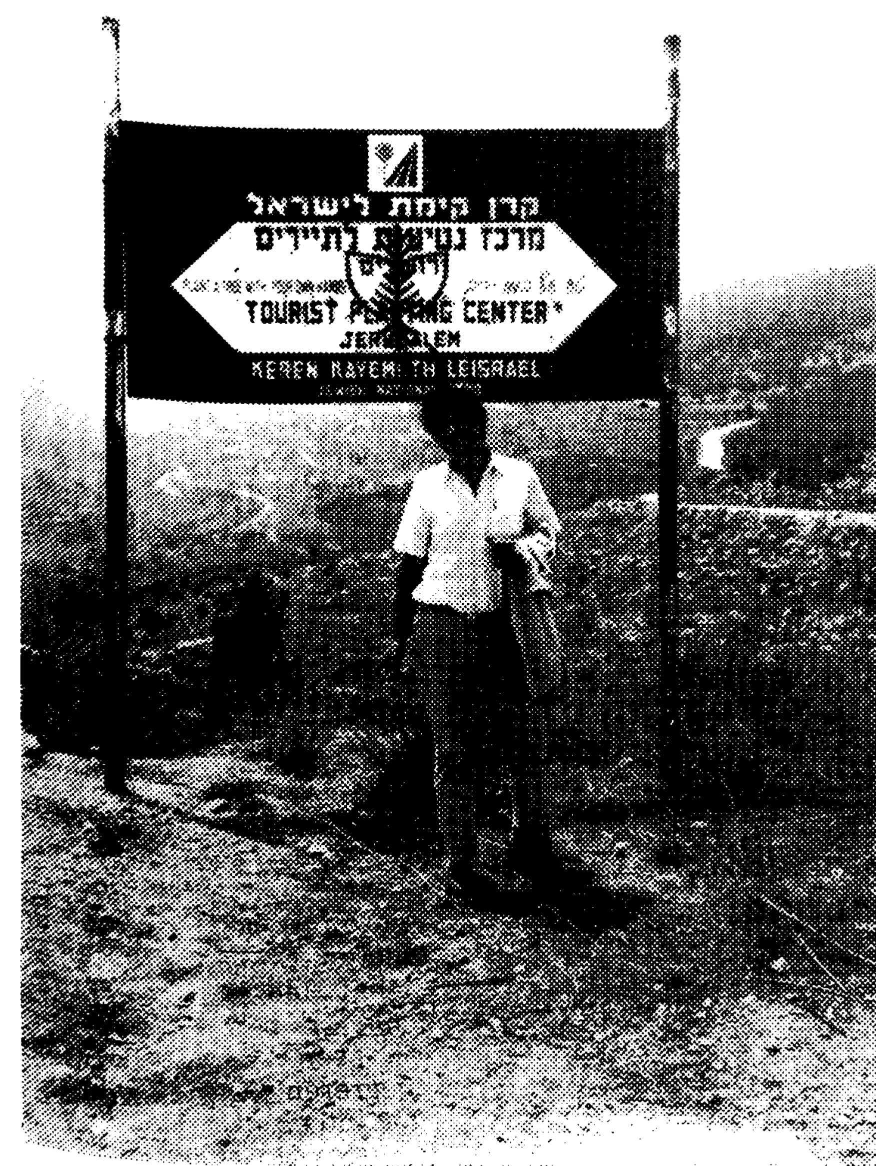
Bennis Ilsar kent deze speculaties ook. "Tot nu toe is daar niets van gebleken, al was die hoop er vroeger wel. Nee, het wordt er niet minder warm van en er valt ook niet meer regen dan vroeger. Je kunt wel zeggen dat de bodem meer vocht vasthoudt, zodat het bos zich sneller zelfstandig kan ontwikkelen. Ook krijg je door de bossen weer variatie in de planten- en dierenwereld. Kleine dieren, maar ook reeën en gazellen. Het aantal vogels neemt ook flink toe. Waar elders in de wereld de erosie oprukt, hebben wij die in ieder geval tot stilstand gebracht en omgebogen."

Het meteorologische klimaat mag dan niet te beïnvloeden zijn, zelfs niet als het door Ben-Goerion genoemde einddoel van vijfhonderd miljoen bomen wordt gehaald, het JNF beweert in ieder geval een bijdrage te leveren aan het politieke klimaat in het land. Op bescheiden schaal uiteraard, want meer kun je van een a-politieke organisatie niet verwachten.

Bennie Ilsar: "Kijk, je moet je niet blindstaren op die bomen. We leggen bij voorbeeld ook trimbanen, plantsoenen en picknickplaatsen aan. Dit zijn openbare voorzieningen, waar joden en Arabieren gebruik van kunnen maken. Op zo'n picknickplaats komen die verschillende groepen dan op een ontspannen manier met elkaar in contact."

In het licht van de huidige verslechterde ontwikkelingen in de Palestijnse vluchtelingenkampen, zou je met Bennie nog een hele boom op kunnen zetten over dit onderwerp! Geleidelijk wordt inderdaad volledig duidelijk, dat het JNF meer voorstelt dan alleen maar de grootste boomplanter van het heilige land. Het JNF bezit zoals gezegd maar liefst 87 procent van de grond in de staat Israël, de rest is particulier bezit. Eenmaal verworven land mag niet meer verkocht worden, wel verpacht. Het JNF draagt bij aan de infrastructuur van het land: al drieduizend kilometer weg is met haar gelden aangelegd. Met name de woestijn wil het JNF tot ontwikkeling brengen en zo 'oprollen'.

Voordat ik mij naar Israël begaf, had ik nooit echt nadgedacht over het planten van een boompje. Nu doe ik het toch. Bennie Ilsar heeft me overtuigd zonder het zelfs ook maar te suggereren. Op mijn verzoek rijden we alsnog even langs een boomplantproject voor toeristen. Daar doe ik mijn 'plicht'. "We zijn blij met de gift, maar het spijt ons dat we die nodig hebben", is Bennies reactie.

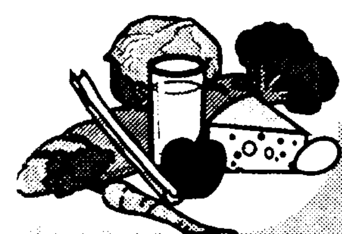

Bennie Ilsar bij het bord van een boomplantproject voor toeristen...

HOE KAN het JNF — en daarmee Israël — daadwerkelijk gesteund worden? Het meest bekend, is wel de boomplantactie. Naast het eigenhandig in Israël planten van bomen, kan dit ook op afstand. Er kan echter meer, zoals het bijdragen aan de ontwikkeling van een *kibboets* in de woestijn, zoals Kadesh Barnea, een *kibboets* aan de grens met Egypte, waar prinses Juliana bij haar bezoek acht jaar geleden een boom plantte. Niet in bezet gebied, dus!

Voor vijftig gulden kunt u één vierkante meter laten beplanten en voor 850 gulden wordt één vierkante meter bewoonbaar gemaakt. Voor elke donatie wordt een certificaat op naam uitgereikt, ook geschikt als cadeau. Overigens: Kadesh Barnea is uit de bijbel bekend als de plaats waar Mozes het water uit de rots sloeg.

Voor informatie: Joods Nationaal Fonds, Antwoordnummer 10, 1000 SL Amsterdam, Nederland.

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

ONLANGS HEEFT U in de krant kunnen lezen over de schadelijke effecten van een afslankmiddel waarin enkele Chinese kruiden zijn verwerkt. In het artikel wordt vermeld dat in België 48 vrouwen opgespoord zijn met nierfunctiestoornissen door gebruik van Chinese kruiden als onderdeel van een vermageringskuur. Bij achttien vrouwen werken de nieren niet meer. Zij wachten op een niertransplantatie. De Belgische onderzoekers houden de in het kruidenpreparaat aanwezige stoffen *Stephania Tetranda* en *Magniola Officinalis* voorlopig verantwoordelijk voor de problemen.

Bij het lezen van zo'n artikel zijn er direct gemengde gevoelens. Enerzijds begrijp ik wat er eigenlijk mis is gegaan en anderzijds is het jammer dat door het (verkeerd, misschien zelfs onverantwoord) gebruiken van (krachtige) kruiden ernstige schade aangebracht wordt. In de laatste artikelen heb ik er al vaker op gewezen dat het aanprijzen van produkten met kreten zoals 'natuurlijk', 'gezond', 'vezelrijk' enz. voor de consument erg verwarrend en in sommige gevallen zelfs bedriegelijk kunnen zijn. Laten we eerst de werking van de twee 'boosdoeners' bekijken, zoals deze beschreven worden in het groot Chinees kruidenboek, *Chinese Herbal Medicine*, waarin meer dan vierhonderd kruiden besproken worden.

STEPHANIA TETRANDA
(Han Fang Ji)

Hiervan wordt de wortel gebruikt om zijn geneeskrachtige werking. Het stimuleert de urine en doet vocht afnemen. Het wordt daarom veel gebruikt om oedeem (vochtzwelling) in voornamelijk het onderste gedeelte van het lichaam te verwijderen; werkt ook op pijn in de gewrichten.

Stephania tetranda

Magnolia officinalis

Het werkt vooral op de blaas-, milt- en nierenergie. Hier moet vooral gelet worden op het woord energie! Deze wortel heeft een sterke werking op de nieren doordat het gebruik ervan de urineproduktie sterk stimuleert, en moet daarom per individu worden aangepast.

MAGNOLIA OFFICINALIS
(Hou Po)

Hiervan worden voornamelijk de schors en de bloemen gebruikt. Het heeft zijn sterkste werking op de milt-, maag-, long- en dikke darmenergie. Dit kruid helpt vooral als er een vol gevoel is in de maag, hetgeen gepaard gaat met symptomen als overgeven, diarree, weinig eetlust en druk op de borst. Het lijkt mij onwaarschijnlijk dat de Magnolia oorzaak kan zijn van de nierdisfunctie en zal daarom van de zwarte lijst geschrapt moeten worden.

De grote schuldige is eigenlijk ook niet de Stephania Tetranda maar de fabrikant. Hij is immers diegene die de kruidencombinaties heeft gemaakt, om deze vervolgens met allerlei mooie beloftes aan zijn klanten te verkopen. Hoogstwaarschijnlijk staat er op de verpakking niets anders dan dat het een grandioos middel is om af te slanken.

'Afslanken', dat is het magische woord waar velen op letten bij het kopen van hun levensmiddelen. Naar alle waarschijnlijkheid heeft de fabrikant geen rekening gehouden met individuele klachten. Het toepassen van de Chinese kruiden eist een goede kennis van de kruiden en een goed inzicht in de klachten (symptomen) van de klant/patiënt. Met andere woorden: er moet gelet worden op het individu. Er moet onderzocht worden hoe het zit met de energie van de desbetreffende organen die behandeling behoeven.

Stelt dat iemand een energiezwakte heeft van de nieren dan zou een echte Chinese kruidendokter misschien helemaal niet de Stephania Tetranda voorschrijven, maar een ander kruid dat de nieren heel anders gaat prikkelen en niet zoals beschreven bij de Stephania Tetranda. Er kan natuurlijk op gegokt worden dat deze kruidencombinatie, opgesteld door een commerciële instelling, wel duizend vrouwen (en mannen) kan helpen met de vochtretentie, maar tegelijkertijd kunnen er wel 48 mensen ernstige nierproblemen van krijgen, zoals in België gebeurd is.

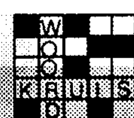
'Baat het niet dan schaadt het niet' is zeker geen argument om op te voeren en zeker niet om te accepteren als het gaat om de gezondheid van een persoon. Het gebeurt nog te vaak dat er 'natuurlijke' middelen

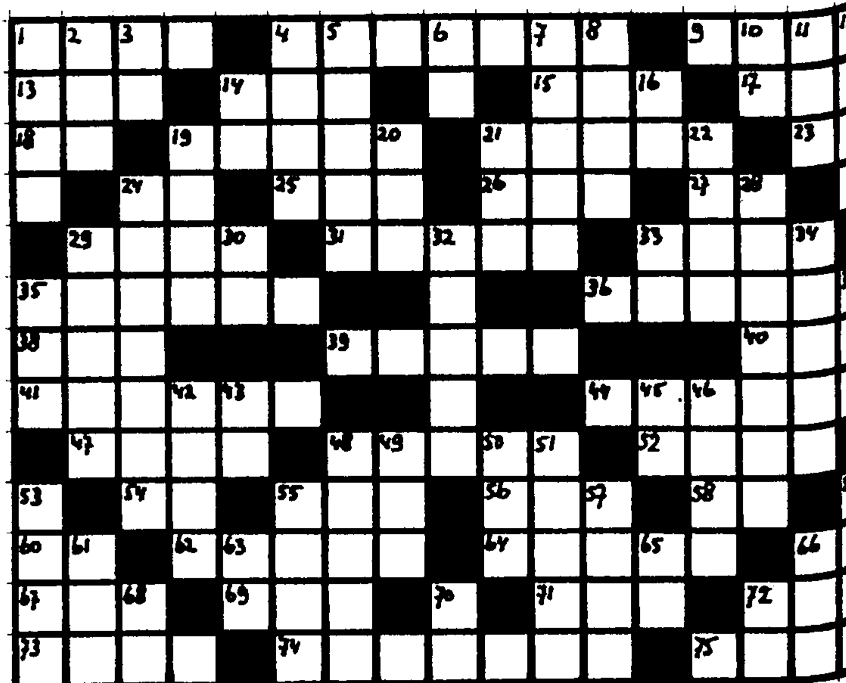
worden voorgeschreven met dit spreekwoord in gedachte. Kruiden, homeopathische middelen, acupunctuur, manuele therapie en verschillende andere vormen van natuurgeneeswijzen moeten in handen blijven van professionals; mensen die hierin gestudeerd hebben en weten waarover zij praten. Het mag niet mogelijk zijn dat een persoon die zich niet in deze materie heeft verdiept, zieke, onschuldige, hulpbehoevende mensen gaat helpen op een vaak commerciële basis. En denk alstublieft niet dat dit alleen maar gebeurt in het buitenland! Ook op Curaçao hebben wij te maken met deze grote vorm van kwakzalverij. Hopelijk zullen de verantwoordelijke instanties dit in de toekomst op een eerlijke, correcte manier controleren, en zullen ze snel optreden tegen dit ongeoorloofd handelen.

U kunt er zelf ook wat aan doen; bij voorbeeld uw ogen openhouden bij het kopen van een produkt dat zich aanprijst als gezond, slank enz. Vraag uzelf eerst eens af of het produkt inderdaad goed is voor uw gezondheid. Wat u verder kunt doen is opgemerkte ongeregeldheden te melden bij de desbetreffende instantie. Er zijn verschillende professionals op Curaçao, zowel in de homeopathie, fysiotherapie als in de Chinese kruiden.

Voor eerlijk advies over bovenstaande, de acupunctuur en manuele therapie kunt u mij gerust bellen of een briefje schrijven. Schriftelijke vragen zal ik, zonder het noemen van uw naam, in een artikel beantwoorden.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. deel van het lichaam; 4. opvallend; 9. brievensnoer; 13. lidwoord; 14. snavel; 15. deel van het lichaam; 17. vochtig; 18. bijwoord; 19. plaats in de Betuwe; 21. groet; 23. rondhout; 24. dierengeluid; 25. rivier in Engeland; 26. opschudding; 27. lidwoord; 29. slok; 31. bewerkte huid; 33. deel van Noord-Brabant; 35. gevangenis; 36. dierenverblijfplaats; 38. roem; 39. waskuip; 40. dieren; 41. houding; 44. leniging van smart; 47. soort hond; 48. viseter; 52. grondstof voor bierbereiding; 54. neon; 55. plaats in Overijssel; 56. deel van het oor; 58. hetzelfde; 60. water in Noord-Brabant; 62. stuk grond; 64. bek; 66. militair; 67. berg; 69. plaaggeest; 71. metaal; 72. jongensnaam; 73. advies; 74. verfstof; 75. romp.

VERTICAAL: 1. smart; 2. Europeaan; 3. voegwoord; 4. griet; 5. boom; 6. vogel; 7. dichterbij; 8. tocht; 10. voorzetsel; 11. bloeiwijze; 12. pas; 14. nummer; 16. persoonlijk voornaamwoord; 19. boom; 20. watering; 21. vlaktemaat; 22. plaats in Noord-Brabant; 24. te paard; 28. ongekunsteldheid; 29. rivier in Rusland; 30. persoonlijk voornaamwoord; 32. tegoed; 33. bij voorbeeld; 34. gestalte; 35. wig; 37. Europeaan; 42. landbouwwerktuig; 43. spil; 45. het eerwaardige predikambt; 46. bijwoord; 48. drukkende lasten; 49. moment; 50. boom; 51. interest; 53 stel; 55. wisselborgtocht; 57. insect; 59. bloem; 61. op de wijze van; 63. spil; 65. voorzetsel; 66. soort grond; 68. familielid; 70. namiddag; 72. soort onderwijs.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

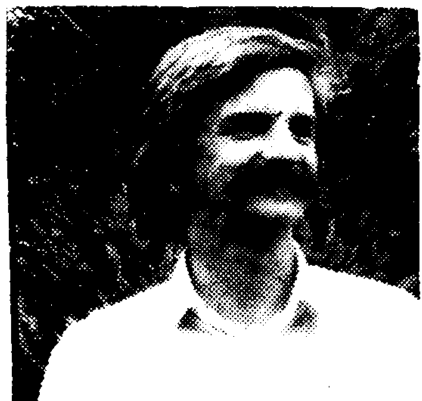
Stanley Silos
Postbus 4590
Curaçao

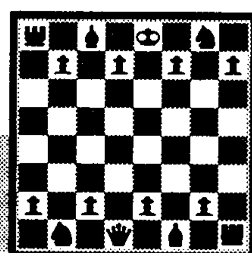
De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL
Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. leb; 4. thee; 8.been; 11. les; 13. arak; 15. leve; 17. en; 18. ge; 19. glas; 21. deken; 23. pover; 26. knik; 28. nes; 29. O.O.; 30. ere; 31. al; 33. stil; 35. stok; 37. ge; 38. tip; 40. snik; 42. al; 43. lam; 45. sap; 47. anagram; 49. top; 52. lev; 54. Kr.; 55. maat; 57. tap; 59. er; 61. reus; 64. naad; 66. L.O.; 67. lor; 69. St.; 70. rak; 72. raap; 74. leest; 76. vaart; 78. krot; 80. e.a.; 81. al; 82. maar; 84. Moor; 86. nuf; 87. gras; 88. spar; 89. tra.

VERTICAAL: 1. la; 2. erg; 3. balk; 5. Hl.; 6. ed; 7. even; 9. een; 10. en; 11. leve; 12. sereen; 14. kans; 16. eker; 18. go; 20. sits; 22. es; 23. Pool; 24. erg; 25. vat; 27. Kina; 29. O.T.; 32. Lis; 34. links; 35. slaan; 36. kat; 39. pal; 41. kar; 42. arm; 44. mot; 46. per; 48. maar; 50. pal; 51. Hellen; 53. vest; 56. taak; 58. pot; 60. roe; 62. Ut; 63. vaam; 65. darm; 68. reef; 70. ra; 71. kras; 73. poot; 75. SA; 76. vla; 77. tap; 79. tor; 81. ar; 83. ra; 85. ra.

Schaken

Jules Welling

Karpov langs de afgrond op Hoogovens schaaktoerooi

OUD-WERELDKAMPIOEN Anatoli Karpov (Rus) heeft de hoofdgroep van het 55e Hoogovens Schaaktoernooi in het Noordhollandse Wijk aan Zee op zijn naam geschreven. Het oudste traditionele toernooi van Nederland werd dit jaar voor het eerst volgens de knock out-formule gespeeld: per ronde twee partijen met normaal speeltempo, bij gelijke stand gevolgd door een *barrage* met versneld tempo. De geëlimineerde spelers hoefden, niet zoals bij Interpolis in Tilburg naar huis, maar werden ondergebracht in een B-groep, die per ronde aangevuld werd met de afvallers uit de hoofdgroep. De eerste afvallers werden in de B-groep ingedeeld met plus 1 (2 uit 3), de tweede groep met plus 2 (4 uit 6), de derde groep met plus 3 ($5^1/_2$ uit 9). Daardoor bleef het in de B-groep steeds spannend aan de kop van het klassement.

In de eerste ronde van de hoofdgroep werden alle Nederlanders — GM John van der Wiel, IM Friso Nijboer, GM Paul van der Sterren en GM Loek van Wely — geëlimineerd door respectievelijk GM Zurab Asmaiparaschvili (Geo), Vladimir Akopian (Arm), GM Eric Lobron (Dui) en GM Predrag Nikolic (Bos). Verrassend was de uitschakeling van de Engelsman GM Michael Adams, de trotse winnaar van het laatste Interpolistoernooi, door zijn landgenoot GM Julian Hodgson. Ook GM Viktor Kortsnnoj (Zwi), de nieuwe Amerikaanse kampioen GM Patrick Wolff en de Oekraïner GM Vladimir Tukmakov werden door respectievelijk GM Larry Christiansen (VS), GM Lembit Oll (Est) en GM Miguel Illescas (Spa) meteen naar het B-toernooi verwezen.

In de tweede ronde werden acht geplaatste spelers aan het veld toegevoegd (zij hadden vrij in de eerste ronde), te weten de GM's Anatoli Karpov, John Nunn (Eng), Valeri Salov (Rus), Curt Hansen (Den), Ivan Sokolov (Bos), Alexei Shirov (Let), Jeroen Piket (Ned) en Boris Gelfand (W-Rus). van hen overleefden Hansen, Sokolov, Piket en Gelfand deze ronde niet. Zij werden gewipt door achtereenvolgens Lobron, Oll, Hodgson en Illescas. Karpov ging langs de rand van de afgrond in zijn match tegen Christiansen, die in Duitsland woont. In de eerste partij verloor hij in twaalf zetten. Ik kan me geen korter verliespartijtje van de oud-wereldkampioen herinneren! Dankzij zijn ijzersterke wedstrijdmentaliteit wist hij de score in de tweede partij recht te trekken om vervolgens in de *tiebreak* alsnog de winst naar zich toe te halen.

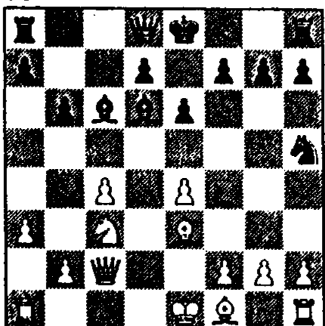
In de derde ronde viel het doek voor Nunn, Lobron, Shirov en Hodgson tegen respectievelijk Karpov, Salov, Oll en Illescas, die zich voor de halve finale plaatsten. Daarin was Karpov Salov de baas en rekende de verrassende Illescas af met Oll. In de finale versloeg Karpov de man uit Barcelona, zij het in vier partijen: $2^1/_2$-$1^1/_2$.

Eindstand hoofdgroep: 1. Karpov, 2. Illescas, 3/4. Salov, Oll; 5/8. Nunn, Lobron, Shirov, Hogdson; 9/16. Christiansen, Azumaiparaschvili, Akopian, Hansen, Sokolov, Nikilic, Piket, Gelfand; 17/24. Kortsnoj, Van der Wiel, Nijboer, Van der Sterren, Van Wely, Adams, Tukmakov.

Het B-toernooi werd een prooi van Valeri Salov, die na uitschakeling in de halve finale door Karpov met $5^1/_2$ uit 9 begon en er in de resterende vier ronden nog $3^1/_2$ punt aan toevoegde. Hier was de eindstand: 1. Salov 9 (uit 13); 2. Lobron $8^1/_2$; 3/5. Oll, Piket, Tukmakov 8; 6/7. Kortsnoj, Van der Wiel $7^1/_2$. Friso Nijboer scoorde in deze groep $6^1/_2$ punt en dat was voldoende voor zijn derde en beslissende grootmeesterresultaat. Hij wordt Nederlands elfde grootmeester na Max Euwe, Lodewijk Prins, Hein Donner, Jan Timman, Genna Sosonko, Hans Ree, Paul van der Sterren, Jeroen Piket, John van der Wiel en Loek van Wely. De Nederlandse jeugdspeler Dimitri Reinderman scoorde een meesterresultaat in deze groep: 6 punten. In de reservegroep behaalde Iwona Bos, een naar Nederland geëmigreerde Poolse, een damesmeesterresultaat.

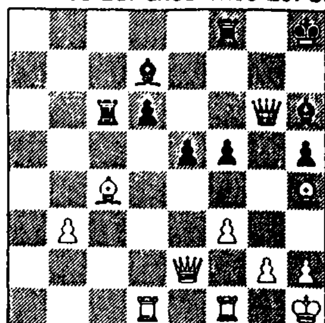
Het knock out-systeem is in Wijk aan Zee goed bevallen, vooral omdat er in het B-toernooi een herkansingsmogelijkheid voor de geëlimineerde spelers was. Hier een selectie van partijen uit het 55e Hoogovens Schaaktoernooi:

Christiansen-Karpov
1. d4 Pf6 2. c4 e6 3. Pf3 b6 4. a3 La6 5. Dc2 Lb7 6. Pc3 c5 7. e4 cxd4 8. Pxd4 Pc6 9. Pxc6 Lxc6 10. Lf4 Ph5 11. Le3 Ld6

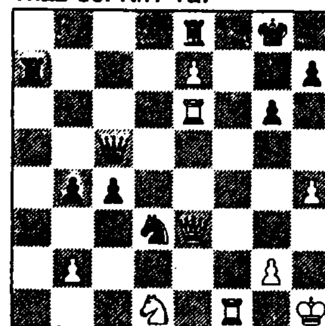
12. Dd1
1-0 (0.22/0.19)

Illescas-Gelfand
1. Pf3 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. d4 0-0 6. Le2 e5 7. d5 a5 8. Lg5 h6 9. Lh4 Pa6 10. Pd2 De8 11. 0-0 Ph7 12. a3 Ld7 13. Pb5 h5 14. f3 Lh6 15. Dc2 f5 16. exf5 gxf5 17. Kh1 Pf6 18. Tad1 Pxd5 19. Pxd6 cxd6 20. cxd5 b5 21. Pb3 b4 22. Pxa5 bxa3 23. Pc6 a2 24. Lc4 Kh8 25. Lxa2 Tc8 26. De2 Pb8 27. Lc4 Pxc6 28. dxc6 Txc6 29. b3 Dg6

30. Le7 Te8 31. Txd6 Dxd6 32. Lxd6 Txd6 33. Td1 Td4 34. f4 Lc6 35. h3 Kh7 36. fxe5 Txd1+ 37. Dxd1 Txe5 38. Dxh5 Le8 39. Lf7
1-0 (1:53/1:59)

Karpov-Nunn
1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0-0 6. Le3 Pbd7 7. Dd2 c5 8. d5 Pe5 9. Lg5 a6 10. f4 Ped7 11. Pf3 b5 12. cxb5 Da5 13. e5 dxe5 14. fxe5 Pg4 15. Lxe7 Te8 16. d6 Lh6 17. Pg5 Pgxe5 18. Le2 axb5 19. 0-0 c4 20. Lf3 Pxf3+ 21. Txf3 Pe5 22. Te3 Pd3 23. Tf1 Le6 24. h4 Lf8 25. Pxe6 fxe6 26. Txe6 b4 27. Pd1 Lxe7 28. De3 Dc5 29. dxe7 Txa2 30. Kh1 Ta7

31. Txg6+ hxg6 32. De6+ Kg7 33. Df7+ Kh6 34. Dxe8 Dxe7 35. Dh8+ Dh7 36. Dd4 De7 37. Pe3 Pe5 38. Dxe5 Dxh4+ 39. Kg1 Te7 40. Dh8+ Th7 41. Df8+ Tg7 42. Dh8+ Th7 43. Df8+ Tg7 44. Tf3
1-0 (2:02/2:00)